

Allam és társadalom

Grönlandban az abnormisan enyhe időjárás miatt panaszkodnak az eszkimók, akiknek az egzisztenciája a hidegre van alapítva. Nálunk a szokatlanul zord tél dönti a szegény néposztályokat katasztrófális nyomorba. Ez a meteorológiai eltérés, amelyet a tudósok szerint a Golfáramlat irányváltozása idézett elő, fokozott jelentőséget ad az emberi részvét Golfáramlatának. A társadalom mindenfelé megmozdul a tömegnyomor enyhítésére és az áldozatkészségnek olyan gesztusai vannak, amilyenek csak kivételesen súlyos időkben észlelhetők.

A szükség nyomása alatt rögtönzött jótékonyági mozgalmak azonban csak pillanatnyi gyorssegélyt eredményezhetnek anélkül, hogy akár az arányos elosztás, akár a segélyezés mértéke tekintetében a feltornyosult igényeknek megfelelően. Szuboticián hat nap alatt három és fél vagon fát, több mint tíz mázsa kenyeret, azonfelül lisztet, szalonnát, krumplit, rizst és végösszeben tekintélyes mennyiségű pénzt osztottak ki a befolyt adományokból, de mindez kevés ahhoz, hogy a szűkölködők ezrei csak egy-két napra is kielégítést nyerjenek. A szuboticiai társadalom minden bizomnyal továbbra is teljesíteni fogja kötelességét, csak hogy ezen a téren a legszebb bőkezűség is csak palliatív és nem gyógyító hatású. Másfelől egyetlen államnak sem áll módjában, hogy a létfontartás minimális eszközeit intézményesen bocsássa az inségek rendelkezésére. A Zsivkovics-kormány szükségmunkák elrendelésével akart segíteni a passzív vidékek nélküli lakosságán, de beleszólt az időjárás és a munkák megkezdése lehetetlenné vált. Most fizenként millió dinárt utaltak ki a passzív vidékekre előlegezett munkabérek fejében, ami a kormány jószándékú gondoskodásának bizonyítéka, de természetesen még messze van az éhségtől és fagytól veszélyeztetett nép szükségleteinek fedezésétől.

Ilyen körülmények között az államkormányzás providenciája főleg a hajók elmérgesedésének megállítására szorítkozik. A miniszterelnök-bülgyminiszter utasította a rendőrhatalóságokat, hogy szigorúan tartsák magukat az élelmiszerek drágaságáról és a lelkiismeretlen spekuláció lekiűzéséről szóló törvényhez. Ezt az intézkedést a közlekedési zavarok folytán mutatkozó drágasági hullám tette szükségessé. A nagy havazások következtében beállott forgalmi akadályok, amelyek az élelmiszer- és tüzelőanyagkészletek utánpótlását hátráltatják, tápot adnak az üzérkedési hajlamnak és ha ezt a hajlamot idejekorán le nem török, akkor a jótékonyosság szárnyai alá vett nyomorgók száma a jelenleg még adakozásra rá nem szoruló rétegekből is felszaporodhatik. Rendkívül fontos érdek tehát, hogy a drágaság elleni törvény alkalmazásával az árak emelkedésének elejét vegyék.

A másik fontos rendelkezése a kormánynak, hogy az ármentesítő társulatok haladéktalanul terjesszék be a földművelésügyi minisztériumhoz programjukat az árvízveszedelem ellátására. A vízügyi vezérigazgatóság permanens munkában van, hogy az árvíz elleni védekezést előkészítse. A hidrotechnikai osztály vezérigazgatója úgy jellemezte a helyzetet, hogy »minden Isten kezében van.« Ha azokat az óriási hó- és jégtömegeket, amelyeket a tél felhalmozott, fokozatos olvadás takarítja el, akkor nincs veszedelem, míg a hirtelen olvadás hallatlanul nagy szerencsétlenséget okozhat. A védekezés szervezetének minden eshetőségre készen kell lennie. Isten kezeiben vagyunk, de a számbavehető csapásokkal szemben a defenzívát magunknak kell kiépítenünk. Az ármentesítő társulatokat eddig megbénította a pénzhány, most a földművelésügyi minisztérium már megtette a lépéseket, hogy az árvízveszedelem foganatos végrehajtásához szükséges összegek készenlétben legyenek.

A múltban azt tapasztaltuk, hogy a parlament csak akkor kezdett vitakozni az ármentesítéssel kapcsolatos teendőkről, amikor az árvíz

már a nyakunkon volt és akkor is a felelősség kérdésének párt szempontból való értelmezése volt az eszmecsere tengelye. A kormányzás depolitizálásának és szakszertüsitésének örvéndes jelensége, hogy már a tél közepén megkezdődött a munka a tavaszi áradás lehető megfékezésére. A

kormány a pártpolitika ballasztjától megszabadulva végzi a legsürgősebb feladatokat és a társadalom számára megkönnyíti a ránehezülő áldozatok viselését az a tudat, hogy az állam a maga részéről minden elkövet a jótékony adakozás szükségességének csökkentésére.

A pápa rövidesen elutazik Rómából A Vatikán területén külön vasutállomást építenek

Rómából jelentik: A Vatikánban már erősen készülnek arra, hogy a pápa rövidesen el fog utazni Rómából és hosszabb utazást tesz.

Először Róma környékére szeretne kirándulni a Szentatya és már minden autógyár felajánlott autót. Pius pápának, de a Vatikánban azt beszélik, hogy a pápa vonaton is fog tenni nagyobb utakat.

Már legközelebb hozzálatnak a Vatikán

területén egy külön vasutállomás építéséhez

és ezen fog állni az a különvonat, amelyet az olasz állam ajándékoz a Szentatvának. A vatikáni külön pályaudvarnak közvetlen kapcsolata lesz a római pályaudvar sinhalózatával.

Vatikáni körökben úgy tudják, hogy a pápa először Monte Catini-be fog utazni, az ottani szerzetesrend százéves fennállásának jubileumára, azután pedig Milánóba utazik.

Öfelsége a király aláírta az új bünvádi perrendtartást

Az új törvény a Vajdaságban érvényes büntető eljárást veszi alapul

Törvényben rendezték Radics Pavle és Baszariček Gyuró családjának segélyezését

Beogradból jelentik: Srbskics Milán igazságügyminiszter szombaton délben audiencián volt Alekszandar király Öfelségénél és ez alkalommal Öfelsége aláírta a büntető perrendtartásról szóló törvényt, a szabadságvesztési büntetések végrehajtásáról szóló törvényt és azt a törvényt, amely az előbbi két törvény és a büntetőtörvény végrehajtásáról intézkedik.

A végrehajtási törvény három szakaszból áll, amelyek a következők:

1. Az 1929 január 27-iki büntetőtörvény 1930 január 1-étől kezdve az egész államban kötelező.

2. Az 1929 február 1-i törvény a bünvádi perrendtartásról 1930 január 1-étől az állam egész területén érvénybe lép, kivéve Szerbiát és Montenegrót. Szerbiában és Montenegróban kötelező erőt nyer ez a törvény a beogradi felebbviteli bíróság területén 1931 január 1-étől, a szkopljeli felebbviteli bíróság és a podgoricai nagy bíróság területén 1932 január 1-étől.

3. Az 1929. február 1-i törvény a szabadságvesztési büntetések végrehajtásáról az egész állam területén 1930 január 1-étől nyer kötelező erőt, kivéve a feltételes szabadlábrahelyezésről szóló rendelkezéseket, amelyek a hivatalos lapban való közzététel napján lépnek életbe.

Az 1929 január 27-iki büntetőtörvényvel, valamint a most aláírt törvényekkel a büntető igazságszolgáltatás az egész országban egységes lett.

Az új bünvádi perrendtartás

Az új bünvádi perrendtartás, amelyet szombaton írt alá Öfelsége, igen modern büntető eljárást létesít. A perrendtartás alapjául a prékói vidékeken, különösen a Vajdaságban érvényben lévő magyar törvény szolgált, amely lényegesen különbözik attól a perrendtartástól, amely eddig Szerbiában és Montenegróban érvényben volt. Az új törvény szerint az egész büntető eljárást kizárólag a bíróság folytatja le a rendőrhatalóság csak mint az államügyész segítőszerve szerepel a nyomozás során.

A törvény négyféle bíróságot állapít meg: járásbíróságot, kerületi bíróságot, felebbviteli bíróságot és semmitűszéket. A járásbíróságon egyes bírák ítélkeznek, még pedig mindazokban a vétségekben, amelyek egy évig terjedő fogházzal büntetettek. Minden más ügyben a kerületi bíróság ítélkezik első fokon, még pedig vagy egyes bíró ítél vagy bírói tanács.

Az új perrendtartás főleg abban különbözik a régi szerb büntető perrendtartástól, hogy bevezeti a vádemelési elvet és a büntető eljárást két részre osztja, úgy mint vád és védelmi részre. A bíróság nem kezdheti meg az eljárást a felhatalmazott vádló (az államügyész) indítványa nélkül, kivéve, ha büncselekmény magánvádra üldözendő. A védelem helyzete lényegesen megjavult az új büntetőeljárásban és a védelem teljesen egyenjogú a váddal, illetve a bíróság előtt a védő egyenrangú az államügyésszel. A vizsgálói fogságot a büntető perrendtartás abban az esetben állapítja meg, ha az eljárást feltétlenül megköveteli. A védelem helyzetének megkönnyítését jelenti az is, hogy bizonyos súlyosabb elbírálás alá eső büncselekményeknél az eljárás védelem nélkül le sem folytatható. A bizonyítás tekintetében a bíróság szabad megítélése alá tartozik, hogy mit ismer el bizonyítéknak és mit nem. Minden ügyet két felebbviteli fórum elé lehet vinni.

A szabadságvesztési büntetések végrehajtása

A szabadságvesztési büntetések végrehajtásáról szóló törvény a büntetések végrehajtásában a progresszivitás elvét alkalmazza és pedig minden büncselekménynek megfelelő szabadságvesztési büntetést ír elő és tekintettel van az elítelt nemére, korára és egyéb személyi tulajdonságaira is. Ezek szabják meg a szabadságvesztési büntetések különböző nemét (fogház, börtön, fegyház) és hogy az elítelt magánzárkába kerül-e vagy közös terembe. A törvény a feltételes elbocsátást is szabályozza és a jóviseletű elítéltek

nek különböző kedvezmények megadását engedélyez. Az új törvény értelmében különböző fogházakat és börtönöket kell majd létesíteni az ország különböző vidékein, ahol ilyenek nincsenek.

Különös figyelemmel van az új törvény a fiataloknak szabadságvesztési büntetésére.

Törvény Radics Pavle és Baszaricsék Gyura családjának segélyezéséről

Öfelsége Alekszandar király szombaton törvényt írt alá, amely néhai Radics Pavle és Baszaricsék Gyura volt képviselők családjainak segélyezéséről intézkedik. A törvény a következőképpen szól:

1. Néhai Radics Pavle és Baszaricsék Gyura

családjának (özvegyüknek és árváiknak) az állampénztárból havonta segélyt kell adni és pedig az özvegyeknek fejenként 5000 dinárt, a gyermekeknek fejenként 800 dinárt.

2. Néhai Radics Pavle és dr. Baszaricsék Gyura özvegyeinek és gyermekeinek ezt a segélyt minden hónapban ki kell fizetni, mindaddig, amíg be nem következnek az állami tisztviselőkről szóló 154. szakaszában előírt eset. (A gyermekek nagykornak lesznek vagy az özvegy férjhez megy.)

3. A segélyek kifizetése az 1928—29. évi költségvetés 49. fejezetének terhére fog megtörténni, a jövőben pedig rendszeresen fel kell venni a kiadási költségvetésbe.

4. Ez a törvény életbelép, míhelyt a hivatalos lapban megjelenik.

A gázvezeték főcsövének robbanása sulyos szerencsétlenséget okozott Prágában

A levegőberőpített csatorna-fedők öt emelet magasba repültek, egy embert megöltek és kettőt sulyosan megsebesítettek

Prágából jelentik: Nagy katasztrófa történt szombat délelőtt Prága belvárosában, amelynek egy háoltija és két sulyos sebesültje van.

A cseh-szlovák főváros központjában, a forgalmas Vencell-téren

megrepedt a gázvezeték főcsöve, felszakította az uttestet és nagy lánggal felrobbant.

Az explózió ereje olyan hatalmas volt, hogy több csatornafedő vaslemez felröpített. Szemtanuk szerint három ilyen csatornafedő öt emelet magasságra repült.

Egy ilyen vaslemez betörte az Urbán-kávéház nagy tükörablakát és rázuhant egy márványasztalra, amelyet

darabokra tört. Szerencsére nem ült senki az asztalnál. A szerencsétlenség halálos áldozata egy hólapátoló munkás, akinek a fejét egy csatornafedő teljesen szétrombolta. Ezenkívül két járókelőt is megsebesítettek a vaslemezek.

Szakértők szerint a katasztrófát a földalatti villamosvezeték keletkezett rövidzárlat okozta, amely meggyújtotta a kiömlő gázt.

A szerencsétlenség olyan helyen történt, ahol néhány nappal ezelőtt a kábelt javították és közben megrongálták a gázcsövet. A Vencell-téren a villamosvezeték elszakadtak, úgy hogy be kellett szüntetni a villamosforgalmat.

nek azzal az utasítással, hogy abból kizárólag felnőtteknek juttasson ebédeket. A polgármester közölte, hogy az Ingyenkényér a várostól évenként 36.000 dinárt kap és így újabb segély kiutalása felesleges. A közgyűlés végül is a tanács javaslatát fogadta el és az ötvenezer dinárt a városi Népkönyha részére megszavazta.

Több kisebb ügy letárgyalása után került sor Patiera illetőségi kérvényére. A híres tenorista jugoszláv állampolgár, Cavtatban született. A művész a berlini opera ünnepelt tenoristája, a világ majd melegegyik nagy városában fellépett és világhírűvé tette nevét. Patiera Ossy Oswaldát vette feleségül, de házasságuk nem volt boldog és Patiera elvált Ossy Oswaldától. A negyvenéves művész most újabb nőülni akar. Ezuttal jugoszláv nő veszt feleségül és a polgári házasság megkötéséhez van szüksége a noviszadi illetőségre. Dalmáciában, így Patiera születési helyén is csak egyházi házasság van érvényben, s mivel elvált ember így többé nem nőülhet, kért noviszadi illetőséget, ahol polgári házasságot köthet. Választása egyébként azért esett Noviszadra, mert ott él öccse, Patiera Ferenc, aki egy cukorkagyár vezetője.

A művész kérvényében közölte, hogy a rendes illetékeken kívül még tízezer dinárt adományoz a noviszadi szegények javára. A közgyűlés egyhangúlag megadta az illetőséget az 1886-iki 22-ik törvények alapján, amely kimondja, hogy olyan személynek is lehet illetőséget adni, aki nem tartózkodik állandóan abban a városban, amelynek polgárai sorába felvették. Patiera megígérte, hogy hamarosan, de legkésőbb házassága alkalmával Noviszadra jön és esetleg önálló hangverseny keretében is fellép.

A közgyűlés több ügy letárgyalása után az esti órákban ért véget.

A Miss Európa-választás pikáns kulisszatitkai

Budapestben elterjedt hírek szerint Waleffe, a párisi zsüri elnöke nagybátyja Simon Bözsinek

Budapest, február.

Lezajlott a Miss Európa-választás és Simon Böske, a keszthelyi körörvos szerencsés leánya most már Doumergue köztársasági elnökűző készülő audienciára. Néhány nap alatt az egész világ megismerte ennek a törekény szépségű fiatal leánynak a nevét, napokig ünnepeleék a nizzai karneválon, Páris népe úgy lelkesedett érte, mint Lindbergrt és az amerikai filmgégyarak a legfényesebb ajánlatokkal ostromolják. Magyarországon különösen nagy örömet keltett Miss Hungáriának Európa szépségkirálynőjévé történt megválasztása és Miss Európa szűkebb pátriájában Keszthelyen lefotografáltak a lapok részére nemcsak Simon Böske fehér lányszobáját, hanem még az iskola-termet is, amelyben kislány korában tanult. A lapok a választás óta úgy foglalkoznak a fiatal keszthelyi urilánnyal, mint a tudomány, vagy legalább is az oceanrepülés akármelyik hőseivel.

A rosszmájú Budapestben azonban érdekes pletyka jár szájról szájra a Miss Európa-választás kulisszatitkairól. Az ünneprontok a leghatározottabban állítják, hogy Simon Bözsit szoros rokoni kötelék fűzi az európai szépségverseny megrendezőjéhez és a párisi zsüri elnökéhez, Monsieur Waleffehez. A beavatottak szerint Waleffének, a párisi Le Journal szerkesztőjének a felesége magyar származású nő és nem más, mint dr. Simon Sándornénak, Miss Európa édesanyjának a nővére. A rosszmájú pestiek ebből természetesen furcsa következtetéseket vonnak le és még a magyarországi szépségkirálynő választás pártatlanságát is kétségbevonják, rámutatva arra a feltűnő körülményre, hogy Maurice de Waleffe, a térdnadrágos párisi szerkesztő egyetlen ország szépségkirálynő-választásán sem vett részt, csupán Budapestre látogat el. Ezt annakidején a magyar lapok mint külön figyelemreméltó és fontos körülményt nyomtatékosan hangsúlyozták is, megítéltetésnek véve, hogy a Le Journal szerkesztője csupán a budapesti választást ördemesítette arra, hogy azon személyesen résztvegyen, sőt Monsieur Waleffe vállalta a budapesti zsüri elnökségét is. Az ünneprontok szerint mindez egyáltalán nem véletlen és bár Simon Bözsit tényleg feltűnően szép lánytípus, Európa szépségkirálynőjévé történt megválasztása mégis nagyrészt a Waleffe uralvaló rokoni kapcsolatára vezethető vissza. Hiába, mégis csak jó, ha a zsüri elnöke nagybácsija a jelöltnek, ha mégolyan szép is az a kislány...

Ezt az érdekes mendemondát természetesen nagyon nehéz ellenőrizni. Budapestben sokan beszélnek róla, a lapok azonban természetesen mélységesen hallgatnak és hallgat a boldog Simon-család is. Lehet, hogy az egészet csak Simon Bözsi irigyei találták ki — bár a beavatottak bizonyítékokra is hivatkoznak. Budapestben most mindenesetre kíváncsan várják a még hátralevő amerikai Miss Universe-választást és sokan valószínűleg már most török a fejüket azon, hogy az amerikai zsüriben vajlon milyen rokonai lesznek Simon Bözsinek.

Megőrült a siralomházban a Prpics-banda egyik halálraitélt tagja

Egy boszniai állomáson betemette a hó a hóhér vonatát

Zagrebból jelentik: A halálraitélt Prpics és társai ényében még szombaton sem történt semmi intézkedés. Szombaton Szarajevóval helyreállt a telefonforgalom és ekkor kiderült, hogy Hardt Dragutin áltami hóhér segédjével együtt chutazott ugyan Szarajevóból, de a vonat Kakanj állomáson megakadt és három napig teljesen hóba volt temetve. Most, hogy az időjárás enyhült, kiszabadíthatják a vonatot és az utasokat sulyos helyzetükből és a vonat az utasok nagy részével visszatért Szarajevóba. Hardt és segédjé azonban Kakanjban maradtak és ott várják be, hogy Zagreb felé meginduljon a vasúti forgalom. Valószínű, hogy kedden már végrehajtják a halálos ítéleteket és ebben az esetben a kegyelmi kérvény elutasításáról szóló végzést hétfőn fogják kihirdetni az elítéltek előtt.

Az ügyészségi fogházban elhelyezett halálraitélték közül Vrbanac az elmebaj tünetei jelenkeztek. Vrbanac, aki a halálraitélték között a legcinikusabb volt, néhány nappal ezelőtt dührohámot kapott, amely után reakciókép teljes lethargiába esett. A vizsgálóbíró intézkedésére a beteget meglátogatta dr. Herzog Iván pszichiáter, aki megállapította, hogy Vrbanac állapotja rendkívül sulyos. A beteg mozdulatlanul fekszik

szik ágán, teljesen érzéketlen, még a tűszúrásokra sem reagál és természetesen nem telet az orvos kérdéseire sem. Ez az állapot azonban nem tart állandóan, időnként ismét dührohámot kap és ekkor az örök alig tudja felogni. Prpics egy ideig közös cellában volt Vrbanacnal, de a legutóbbi dührohám alkalmával csaknem áldozata lett Vrbanacnak, aki rávetette magát, úgyhogy el kellett távolítani ebből a cellából.

Dr. Herzog állandó megfigyelés alatt tartja a beteget és véleménye szerint nem is kerülhet sor a kivégzésre. A büntetőtörvénykönyv szerint ugyanis csak épelmű embercenk lehet végrehajtani halálos ítéletet, már pedig, ha Vrbanac az elmebaj tört ki, akkor megmenekült a halálos ítélet végrehajtásától. Ezek után valószínű, hogy a keddi kivégzéseknél csak a három másik elítélten hajtták végre a halálos ítéletet.

A többi elítéltek szombaton azt a kívánságukat terjesztették elő, hogy haláluk előtt szeretnék magukat lefényképezetni. Ezt a kívánságukat teljesítették, egy fényképezőt hívtak be a fogházba, aki mindhármat lefényképezte. Valamennyi halálraitélt sokáig készüldött a fényképezéshez és magukat gondosan kicsinosítva álltak a fényképezőgéppel elé.

Patiera, a világhírű tenorista noviszadi illetőséget kért

A berlini operaház művészenek második polgári házasságához szükséges az illetőség, amelyet a város meg is adott

Noviszadról jelentik: Érdekes illetőségi kérvény került a noviszadi városi közgyűlés elé. Tino Patiera, a hírneves jugoszláviai születésű Berlinben élő tenorista kérte a várost, hogy vegye fel a város polgárai sorába.

Szombaton délután ült össze első munkálásra a közgyűlés, amelyen dr. Borota Braniszláv polgármester elnökelt. A közgyűlés megnyitása után a polgármesteri jelentést terjesztették elő, amelyből kitűnik, hogy a város átírt a pénz- és belügyminiszterhez, akikől kérték, hogy Noviszadot sorolják az ötvenezer-nél több lakosu városok közé, mert Noviszad lakossága a legutóbbi népszámlálás óta emelkedett és így megilleti a várost az új házak husz évi adómentessége, amelyet az ötvenezer-nél több lakosu városok élveznek. A miniszterintől a válasz is megérkezett, amelyben közlik, hogy a kérelmet nem teljesíthetik. A központi vámhivatali építésének ügyében, közölte a jelentés, hogy

a palotát nem a Dunaparton építik fel, ahova eredetileg tervezték, mert a gazdasági körök kifogásolták ezt a tervet. A vámhivatalt valószínűleg a selyemgyár mellett, a célnak legjobban megfelelő helyen, fogják majd felépíteni. Hadnagyev György kifogásolta a polgármesteri jelentést, amiért az nem foglalkozik a munkanélküllekekkel és amiért a város nem utasította a köztisztasági vállalkozót, hogy a hó eltakarításánál munkanélkülieket alkalmazzon. A polgármester válaszában kijelentette, hogy a köztisztasági vállalat magánkézen van és annál a városnak nincs befolyása. Ezután ötezer dinárt szavaztak meg a Vidóvdán-telepi szegények részére. A városi népkönyha részére ötvenezer dinár kiutalását indítványozta a tanács, de dr. Goganovics György orvos ellenezte ezt és indítványozta, hogy az összeg felét adják az Ingyenkényérnek, amely ugyanazt a célt szolgálja, mint a népkönyha, a másik felét pedig adják a Móróskereszt-

Nagy zarándoklat lesz májusban Rómába a pápa ötvenéves papi jubileuma alkalmából A pápa az egész keresztény világot meghívta jubileumára Rómába — A jugoszláviai zarándoklat programja

Beeskerekről jelentik: Az idén május hónapban az eddigieknél is nagyobbarányú zarándoklat lesz Rómába XI. Pius pápa ebben az évben ünnepli ötvenéves papi jubileumát s ezt ünnepli a katolikus világ. A jugoszláviai zarándoklat központi bizottsága a májusi zarándoklatra nézve a következő felhívást hozsátotta ki:

Öszentsége XI. Pius, Krisztus urunk földi helytartója, Szent Péter utóda, a római pápa ebben az esztendőben ünnepli pappaszentelésének ötvenéves jubileumát, mely alkalommal meghívja az egész keresztény világot, hogy Rómába zarándokoljon és az apostolifejedelmek, Szent Péter és Szent Pál apostolok sírjainál leborulva kérjék a Mindenható, hogy jöjjön el Krisztus békéje Krisztus országába.

A jugoszláviai zarándoklat programja a következő lesz:

Május 12-én indulunk Zagrebból Flume felé. Május 13-án reggel érkezés Velencébe, hajóval lemegyünk a Szent Márk-térre, megnézzük a templomot, a Doge palotát és a többi nevezetességeket. Délután indulunk Pádúba (egy órai ut), megtekintjük Szent Antal templomát és sírját és az ősrégi egyetemi várost. Délután öt órakor folytatjuk utunkat Róma felé.

Május 14-ikén reggel megérkezünk Rómába és teljes hét napot töltünk az örök városban, ahol meglátogatunk a négy kiváltságos bazilikát: a keresztelő Szent Jánosról elnevezett lateráni bazilikát, amely a keresztények legrégebbi temploma, a pápa székesegyháza,

a Szent Péter sírja fölött emelkedő és a világ legnagyobb templomát, a boldogságos Szent Szűz tiszteletére emelt Mária Magiore-bazilikát és a Szent Pál templomát a városon kívül, amely a világ leggazdagabb temploma, amelynek restaurálásakor a föld valamennyi uralkodója versengett, hogy alánékaival mind méltóbbá tegye a népek apostolának sírját.

Utána megnézzük a többi nevezetességeket és május 20-ikán éjjel indulunk vissza Rómából, ahonnan másnap reggel öt órakor érkezünk Assisibe. Itt autóbusszal megyünk Szent Ferenc sírjához és Lorettóba. Este fél nyolckor folytatjuk Rimini, Ravenna és Ferrarát. Május 23-ikén reggel érkezünk Triestbe, délután négy órakor pedig Fiuméba, öt órakor Szusakra, ahonnan felmegyünk a Tirati (Tersatto) kolostorba, éjjel 11 órakor továbbutazunk és 23-ikén reggel hat órakor érünk Zagrebba, ahonnan a vonatok menetrend szerint mennek haza.

A zarándoklat díjai: II. osztály 2300 dinár. Ebben foglaltatik II. osztályú vasúti jegy Fiumétől Rómáig és vissza, hét napig elsőosztályú ellátás, lakás, vezető, belépődíjak, hajó, autóbussz viteldíjak, borralalók, stb. Harmadik osztály 1600 dinár, amelyért mindaz jár, mint a II. osztályú utasoknak, csak hogy harmadosztályú vasúti jegy és szerényebb ellátás, mint a II-ik osztályon.

Jelentkezni lehet április 1-én minden plébánián Szuboticin és Beeskereken az apostoli adminisztráción.

A szegények a nyomorgókért A kőfaragó munkások dinárjai és az anyagi gondok között élő özvegy adománya

57419.50 dinár érkezett eddig a segélyosztó bizottsághoz

Azoknak van a legjobb szívük, akik közelállnak a nyomorhoz. Az inségesek segélyezésére megindult gyűjtés során sok adomány érkezett be olyan kisemberektől, akik maguk is egyik napról a másikra élnek, akiknek nincs palotájuk és nincs földjük, akiknek szerény néhány száz dináros fizetésüket előrelátóan kell beosztaniuk. Ezek között az adományozók között szerepel egy szűkös anyagi viszonyok között élő ur-asszony, volt városi főtisztviselő özvegye, akinek valamikor gondtalan-célete volt, de azután jött a kegyetlen halál és a jölet megszűnt, mert a főtisztviselő puritán ember volt, nem hagyott maga után csak örökös bántatot.

... Szinte szegyelem ezt a küldeményt — mentegődjék az adományhoz mellékel levélben — de igaz, öszinte szívvel adom, egyebet, sajnos, nem adhatok, megam is készlök a hideg téllal, hat havi nyugdíjamat már a kályha ette meg...

Itt van a másik példa: ákombákos kimutatás, egyszerű munkások rótták a betűket, a nevek mellett szerényen húzódnak meg azok az egytagból álló számszavak, amelyek az adományozott összeg nagyságát jelentik. Három-öt dináros adományok szerepelnek a listán, a Márványipar munkásai adták össze nyomorgó felebarátainak és a három-öt dinárokba tekintélyes összeg gyűlt össze: 698 dinár.

A kereskedőkön kívül, akik már alig bírják el az adóterheket és a nehéz gazdasági helyzetet, csak a kisemberek adták be filléreket a szerencsétlenek segélyezésére, szerény havi fizetésből élő tisztviselők és munkások. Milyen sikere lenne ennek a gyűjtési akciónak, ha ezek a jószívű adakozók tehetősebbek lennének.

Az adakozásban követésre méltó példát mutatott a szabaddómives páholy, amely szombaton ötezer dinárt adományozott az inségesek segélyezésére.

A Bácsmegyei Napló legutóbbi cikkében néhány nyomortanyát írt le, elvezette az olvasókat azokra a helyekre, ahol mennyi boldogságot jelent egy csésze párolgó tea — persze cukor és rum nélküli tea. A cikk visszhangra talált, a jószívű emberek felkeltették ezeket a nyomortanyákat és szerencsétlen lakóikat ellátták a legszükségesebb holmikkal. A Bácsmegyei Napló cikke az egyik olvasót elvezette ahhoz a szerencsétlen diplomás nyomorgóhoz is, aki már hónapok óta állás nélkül van és konyhájából, ahol meghuzódott, nem bír kijönni, mert a lábáról lerongyolódott a cipő. A könyörületos olvasó megszánta és állást keresett számára.

A segélyosztó bizottság vasárnap küldi szét az adománygyűjtő csekkeket abban a reményben, hogy a címzetek nem fognak elzárkózni a jótett gyakorlá-

sa elől. Természetesen azok, akik már adtak, nem kapnak ilyen csekkeket, de ha tévedésből mégis küldtek volna nekik, tekintésük azt tárgytalannak.

A segélyosztó helyen szombaton fél vagon tűzifát és hatszáz kilogram kenyeret osztottak szét. A bizottság újabb három vagon tűzifát és 1500 kilogram kenyeret vásárolt, amelyet a jövőhét folyamán fognak kiosztani egyéb, időközben összegyűlt természetbeni adományokkal együtt. Az eddigi segélyosztó helyen, amely — mint ismeretes — az evangélikus templom melletti ovodában volt, többé nem lesz kiosztás. A segélyosztó bizottság az újságok útján fogja közölni, hogy a jövőben hol fogják szétosztani a segélyeket.

Szombaton újabb adományok érkeztek részben a Bácsmegyei Napló szerkesztőségéhez, részben a segélyosztó bizottság tagjaihoz.

Pénzbeli adományok:

Márványipar munkásai	698 dinár
Baruch Aladár	150 "
Back és Porter (Pancevo)	100 "
Kölcsei Edt	50 "
Hoffmann Kálmán	200 "
Löwy Ármán és neje	300 "
Balog Arnold	200 "
N. N.	30 "
Lloyd romipari	350 "
Szabaddómives páholy	5000 "
Mácskovics Jásó földbirtokos	100 "
Ungár Imre	200 "
Ungár Imréné	200 "
Dr. Barta Antal	100 "
Dr. Reisz Elek	300 "
Összesen:	7978 dinár

Természetbeni adományok:

Márványipar munkásai 10 kg. liszt.
Mácskovics Jásó földbirtokos egy zsák liszt.
Körösi Géza kereskedő élelmiszerek.
Singer Bernát 20 kg. liszt.
Felsőbácskai gőzmalom 2 zsák kenyérliszt.
Özv. Buch Bertalané harisnya és kesztyű.
Richter János gyógyszerára (volt Decsi-patika) kétszáz dinár értékű gyógyszerrel szolgált ki.
Vukovics Gerő 3 drb. téli szövet, 2 drb. gyerekkabát sapkával, 12 pár női harisnya, 14 drb. sapka, 12 pár kesztyű.
Özv. Todorovicné 78 kg. liszt.
Lelbach Istváné 50 kg. kenyér.
Az eddigi pénzüdományok összege 57.419.50 dinár.

Vim a napi munka végeztével minden egyében kívül gyorsan tisztítja a kezeket is

Ebből eddig kiosztottak 38.550 dinárt, a bizottság rendelkezésére áll még 19.169.50 dinár.

Adományokat úgy természetben, mint pénzben a gyűjtőhelyek bármilyen köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak. A nagy nyomor enyhítésére még sok-sok adománnyra van szükség. Járuljon hozzá mindenki a szobitaci inségesek sanyaru helyzetének enyhítéséhez, mindenki azt adja, amije van. A malnok lisztet, bankok pénzt, gazdák búzát, pekek kenyeret.

Kétezeröt száz nyomorgó munkanélküli reménységét tolmácsoljuk, amikor adományokat kérünk a számukra. Segítsünk a nyomorgókon.

Beograd városa ezer köbméter tűzifát oszt ki az inségesek között

Beogradból jelentik: A munkanélküli maradt inségesek száma a fővárosban is igen nagy. Különösen a külvárosok szegénysorsu lakossága szenved sokat az embertelen hidegtől és az éhségtől.

Az inségesek sanyaru helyzete szombaton a főváros tanácsát is foglalkoztatta és Kumanudi Koszta polgármester aláírta azt a határozatot, amellyel a város ezer köbméter fát utal ki a nyomorgók számára. Az ingyen fa kiosztását minden formailias nélkül már vasárnap megkezdik. Minden jelentkező kap a tűzölöből, a kiutalandó mennyiséget azonban a családtagok számához szabják.

Inségesek segélyezése Csantavíren

Csantavírről jelentik: Csantavíren is széleskörű akción indítottak az inségesek segélyezésére. Basch Andor gyógyszerész és Csillag Endre kereskedő kezdeményezésére közadakozásból egy vagon tűzifát vásároltak, amelyet kétszázötven szegény közt osztanak ki. Dr. Bikár Milán községi orvos indítványára a gyűjtést folytatják és élelmiszereket is osztanak ki a szegények között.

Négyszáz dinár osztalékot fizet a Narodna Banka

Március 16-ikán tartják meg a bank közgyűlést

Beogradból jelentik: A Narodna Banka igazgatóbizottsága szombaton Bajloni Ignjat kormányzó elnökléte alatt teljes ülést tartott. Az ülésen a kereskedelmi minisztérium képviselőiben dr. Jovanovic Mihajlo osztályfőnök jelent meg. Az ülés után a következő kommunikét adták ki:

A jegyzőkönyv felolvasása után felolvasták a bank közgyűlése elő terjesztendő jelentést, amelyet az igazgatóság teljes egészében elfogadott. A közgyűlést március 16-ikán fogják megtartani. A közgyűlés előtti napon az igazgatóbizottság tart ülést. Elhatározták, hogy egy részvény után 400 dinár osztalékot fizet a bank, illetve ilyen javaslatot tesz a közgyűlésnek. Bajloni Ignjat kormányzó beszámolt a devizaállomány felemelésére tett intézkedésekről. Bajloni kormányzó javaslatára 200.000 dinárt szavaztak meg a rácsai Karadjordjev Dom javára. Beszámolt a kormányzó Milutinovic volt pénztáros és Gyorgyevics volt szolga elítéléséről is. Milutinovic ügyvédje 98.876 dinárt szolgáltatott vissza a banknak, a volt pénztáros által elkészített egymillió dinárból. Elhatározták, hogy a Narodna Banka szükség esetén délután négytől hatig is tart hivatalos órákat.

Csehszlovákia csak Beograd és Bukarest hozzájárulásával köt barátsági szerződést Bulgáriával

A bolgár kormány ajánlata Csehszlovákiának

Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse* értesülése szerint

a bolgár kormány Csehszlovákiát egy csehszlovák-bolgár barátsági szerződés megkötésére szólította föl.

A híradás szerint Bohdan Pevla, Csehszlovákia szófiai köve, a bolgár jegyzékre kormánya nevében azt a választ adta, hogy

Csehszlovákia hajlandó egy ilyen barátsági szerződés megkötésére, azonban csak abban az esetben bocsátkozhatik az erre vonatkozó tárgyalásokba, ha Bulgária egyidejűleg Jugoszláviához és Romániához is hasonló szerződés kötését célzó ajánlattal fordul.

Ebben az esetben a kisantant mindhárom állama tárgyalásokat kezdene Bulgáriával.

Szerelmi dráma a bálteremben

Egy tisztviselő az álarcos bálon követett el öngyilkossági kísérletet

A bánati Belackva város különösen nagy ünnepek között szokta bucsuztatni a farsangot. A farsangi ünnepek sorába tartozik a hushagyó keddi álarcos bál, amelyre messze környékről sereglik a bánánati intelligencia és amely az év legvidámabb mulatása szokott lenni.

Az idei farsangbucszató álarcos bál vidám hangulatát a bálteremben lejátszódó szerelmi dráma zavarta meg.

Putarics Zsárkó joghallgató a belackvai adóhivatalnak volt a helyettes pénztárosa. A fiatal ember rendkívül korrekt, szorgalmas hivatalnok volt, csak röviddel ezelőtt léptették soron kívül elő s helyezték át Beogradba a pénzügyminisztériumba. Putarics azonban még nem foglalta el új állását, Belackván marasztalta a szerelem. Jegyben járt egy tekintélyes belackvai ügyvéd fiatal leányával s emiatt halasztotta el a beogradi utazását. A szerelmesek a farsangi ünnepek alatt valami miatt összezördültek, emiatt Putarics elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Mielőtt végzetes tettet megvalósította volna, még egyszer látni akarta szerelmét. Minthogy tudta, hogy a lány szüleivel a hushagyó keddi álarcos bálon lesz, Putarics is elment a bálba. A zsúfolt teremben csakhamar megta-

lálta menyasszonyát, aki gondtalan vidámsággal táncolt.

Putarics egy cédulát küldött oda szerelmének, amelyre a következőket írta:

Ha még egyszer látni akar, jöjjön ki a folyosóra.

Az urileány, akit megrémített a levél, a táncolók sorai közt igyekezett a kijárat felé, amikor Putarics közlebe ért, egyszerre lövés dördült el.

A zene elhallgatott, a táncosok rémülten szétrebottek. A terem ajtaja előtt ott feküdt ájultan a lány, tőle néhány lépésre nyeresen Putarics, aki azonban még eszméletlen volt.

A bál közönség közt két orvos is volt: dr. Radmann Imre kovini és dr. Nikolic Márkó delblati orvos. A két orvos nyomban első segélyt nyújtott a súlyosan sebesült fiatal embernek, akit azután beszállítottak a belackvai kórházba, ahol megállapították, hogy Putaricsnak alighanem az volt a szándéka, hogy szíven löpje magát, azonban a golyó célt tévesztett s a tüdőbe fúródott. A fiatalembert még az éj folyamán megoperálta dr. Radovic főorvos. Putarics állapota rendkívül súlyos, de remény van arra, hogy életben marad.

A rejtélyes bicska

Halált okozó súlyos testi sértésért kétévi börtön

A szuboticei törvényszéken szombaton tárgyalta Pavlovics István törvényszéki elnök büntetőtanácsa a halált okozó súlyos testi sértéssel vádolt Tamási István és társai bünyjét. A vád szerint Tamási két társával, akik fiataloknak, 1928. év január 28-án a Halasi-úton este nyolc óra körül leszúrta Szabó Mihály szuboticei fiatal legényt, aki sérüléseibe belehalt.

A közbíró Makszimovics Szvetiszlav államügyész, az ügyészség vezetője, képviselte, a védelmet dr. Putaki Antal és dr. Toróai Izsó látták el.

Az elsőrendű vádlott, aki a három vádlott közül egyedül van vizsgálóati fogságban, kijelentette, hogy a vádat megértette, de nem érzi magát bűnösnek.

— Január 28-án este — mondotta — nyolc óráig dolgoztam Beinhauer szállitónál, ahol mint kocsis vagyok alkalmazva. Két társam is velem dolgozott. Együtt mentünk el a munkából és betértünk a Szarics-féle kocsnába. Ott megittunk ketten, mintán harmadik társam nem iszik, két liter bort. Félőrai időzés után elmentünk a Halasi-úti Központi csárdába, ahol további két-két deci bort ittunk meg. Nem is ittunk tovább, csak ameddig a bort megittuk és néhány perc múlva folytattuk utunkat hazafelé. En előremenem egyik társammal az utest jobboldalán, míg másik társam a tulsó oldalon ment. A Halasi-úti sorompó közelében egyszerre segélykiáltást hallottam. Megismertem a hangot, a társam kiáltott, a sötétségben azonban nem láttam. Lehettem vagy kétszáz lépés távolságra tőle. A hang irányába futottam és mikor odaértem, már megtörtént.

Elnök: Mit látott?

— Társam állt ott, mást nem láttam.

— Hát nem kérdezte, hogy miért kiállott segítségért?

— De igen. Azt mondotta, hogy a Szabó megverte. Azután verekedés fejlődött ki, melynek során a társam bicskát vett elő és Szabót megszúrta.

— Mért került maga vizsgálóati fogságba?

— Hát idekerültem — mondotta zavarodottan a vádlott.

— Így vallott maga a rendőrségen is?

— A rendőrségen beismertem mindent, mert vertek.

— De hiszen a vizsgálóbíró előtt is beismerte, hogy

maga szúrta le Szabót, még pedig egy fekete nyelű késsel. A vizsgálóbíró előtt a következőket mondotta:

— Megszurtam Szabó Miklóst, mert öcsémet megtámadta. Az ő védelmében szurtam meg Szabót. Ittam aznap este. Elővettem a bicskát. Nem néztem, hova szurok, csak megcsaptam. Nem szoktam inni és pár deci bor elég volt.

— A vizsgálóbíró előtt, ott pedig csak nem vertek? — kérdezte az elnök.

— Nem. A vizsgálóbíró előtt nem vertek, de nem voltam törvénybe soha és ott is félttem.

— Hát akkor ki szúrta meg Szabót? Mert hiszen megszúrták és bele is halt sebesülésébe.

— Az egyik társam, aki egyedül haladt az uton — válaszolta a vádlott.

Az elnök most felmutatta a bűnjelként lefoglalt két bicska közül azt, amelyiknek a nyele fekete.

— Kié ez a bicska?

— Ez az enyém.

— Hát ez? — kérdezte tovább az elnök és a másik kezébe vett egy másik bicskát, amelynek nyele fehér volt.

— Az az öcsémé.

— No látja — mondotta az elnök — maga a rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt is azt vallotta, hogy fekete nyelű bicskával szúrta meg Szabót, az pedig a magáé.

— Nekem a rendőrségen megmutatták a fekete nyelű bicskát és én rámondtam, hogy avval szurtam meg.

— Véres volt a bicska?

— Nem.

A bíróság ezután a másodrendű vádlottat hallgatta ki, aki elmondotta, hogy aznap este a Központi Csárdában megittak egy pohár bort, azután keresztülmentek egy mellékutcán. Hárman voltak, amikor a csárdából eltávoztak, de aztán ő átment az uttest másik oldalára és egyedül folytatta útját. Ahogy haladtam, talákoztam Szabó Mihállyal, aki fültövén vágott. Eléstem, de csakhamar felkeltem. Pár lépést hátráltam, ő utánam jött. Láttam, hogy a zsebébe nyúl. Erre kiéltőzni kezdtem segítségért, közben Szabó bicskával rám támadt, én is nadrágzsebembe nyúltam, kihúztam a bicskát és belecsaptam.

— Milyen nyelű bicska volt magánál?

— Fehérnyelű.

— Biztos az, hogy a fehérnyelű bicskával szurta? — Nem tudom most már biztosan, melyiket húztam ki. Két bicska volt nálam.

— A szurás után mi történt?

— Szabó elszaladt és mikor Tamási Pista odaért, már nem volt ott. Elmondtam neki, hogy Szabó engem megpotozott és bicskával jött nekem. Innen azután együtt mentünk laza.

— Maga sem a rendőrségen, sem pedig a vizsgálóbíró előtt nem állította azt, hogy maga szúrta meg Szabót. Csak annyit mondott, hogy magát Szabó felpotozta, de maga nem szurta, hanem segítségért kiállt. Melyik vallomása igaz?

A vádlott zavartan azt mondta, hogy az igaz, ahogy most mondja.

A harmadrendű vádlott kijelentette, hogy ő együtt volt ugyan Tamási Istvánnal és a másodrendű vádlottal a kocsnában, de nem ivott semmit. A véres eseményről nincsen semmi tudomása.

A vádlottak kihallgatása ezzel véget is ért és a bíróság áttért a tanúk kihallgatására.

Elsőnek Bakula Béla bognárt hallgatták ki. Elmondotta, hogy munkája után borbélyhoz ment, onnan az iskolába akart menni. Este nyolc óra lehetett, amikor találkozott a vádlottakkal, majd később látta, hogy jött Szabó Mihály, akit «Nix» gúnyneven ismernek. Tamási István és társai elkezdtek Nixet szidni. Ezt jól hallotta, de hogy később mi történt, nem tudja. Majlat Verka és Sinka Károly lényegtelen vallomásai után a bíróság az áldozat édesanyját, özvegy Szabó Vincénét hallgatta ki, aki elmondta, hogy fia aznap este nyolc órakor elment a szomszédházba lakó néjéhez, hogy onnan élelmiszereket hozzon, de nem jött vissza, mert az uton leszúrták. Kijelentette, hogy fiának soha nem volt bicskaja.

A bizonyítási eljárás befejezése és a perbeszéd elhangzása után a bíróság meghozta ítéletét, amelyben Tamási Istvánt bűnösnek mondta ki halált okozó súlyos testi sértés büntetésben és kétévi börtönrre ítélte. A másodrendű vádlottat bűnöségletlen mondták ki bűnösnek és tekintettel fiatal korára, háromévi fogságra ítélték. A harmadrendű vádlottat a bíróság felmentette.

Az ítélet jogerős.

Ötmillió dinárt költött Szubotica az államosított országutakra

Az utakra vonatkozó panaszokat és kéréseket a jövőben a szombori állami építési ügyi igazgatóság intézi

Néhány nappal ezelőtt — mint jelentettük — a szombori állami építésiügyi hivatal megbízottja átvette Szubotica városát a topolai, horgosi és a Csikéria-bajai országutakat, amelyek eddig városi kezelésben voltak. A Szubotica—Topola, Szubotica—Horgos és a Szubotica—Csikéria közötti országutakat egy 1921 október 19-ikén kelt kormányrendelettel államosították. Ezeket az országutakat azonban az állam nem vette át azonnal, hanem utastották Szubotica városát, hogy a három fontos utat továbbra is kezelje és tartsa rendbe. A város, tekintettel az országutak nagy fontosságára, ezektől is nagy gondot fordított rájuk, sőt jelentős építések is eszközölt. Így többek között 1924-ben a horgosi országutat 1473 méter hosszúságban kiépítette. 1918-tól 1929-ig bezárólag Szubotica város a topolai országútra 2.101.732 dinárt, a horgosi utra 1.864.007 dinárt, a bajaira 669.175 dinárt, összesen 4.634.914 dinárt költött.

Ezekből a számadatokból kitűnik, hogy a város sokszor a legnevezetesebb pénzügyi helyzetben is évenként átlag egy millió százharmincezer dinárt költött ezeknek az utaknak a karbantartására.

A három országút a nagy beruházásoknak megfelelően használható állapotban van. Mind a három országutat technikai felszereléssel látták el; így kilométer-jelző oszlopokat, nemzetközi figyelmeztető jelző táblákat állítottak fel az átjáróknál. A sorompók és az átjáró hidakat rendbehozták és azok még most is a legjobb állapotban vannak. Az utak mentén az utóbbi időben nagymennyiségű követ halmoztak fel javítási célokra, de a korán beállott hideg idő miatt a munkát nem kezdhették meg. A topolai uton 1580, a horgosi uton 1022 köbméter követ van. A város a Szubotica—paliaci uton kockakövel kiépítetett 1434 métert és az volt a terv, hogy az egész utszakaszt kiépítik, de néhány nappal ezelőtt ezeket az utakat az állam átvette és a jövőben az állam fog az utak jókarbantartásáról gondoskodni.

A három országutat az állam nevében a szombori építésiügyi kirendeltség vezetője, Manojlovics Milo mérnök vette a városból. A szuboticei mérnöki hivatal felhívást intéz a közönséghez, hogy az utakra vonatkozó panaszokkal vagy kérésekkel a jövőben ne a városi mérnöki hivatalhoz, hanem a szombori állami építésiügyi hivatalhoz forduljanak.

Chlorodont

a nagyszerűen üdítő borsmentás fogpaszta

ragyogó fehéreké teszi a fogakat

Tubus Din. 8'—, nagy tubus Din. 13'—

Ezen hirdetés mint nyomtatvány (nyílt borítékban) beküldés ellenében egy többszöri használatra elegendő próba-tubussal ingyen szolgál:
Leo-Werke A. G., jugoszlávia vezérképviselése: Tvrnice Zlatorog, Maribor 11

Trockij halálos beteg

A száműzött népbiztost ellenőrizhetetlen hírek szerint Brusszába szállították

Berlinből jelentik: A *Berliner Zeitung am Mittag* konstantinápolyi magánjelentések alapján azt írja, hogy Trockij nemcsak tüdőbajban szenved, hanem májbajban is és állapota veszedelmes.

Konstantinápolyban azt beszélik, hogy Trockij és család tagjai már nincsenek a konstantinápolyi orosz kon-

zulátuson, hanem

a szovjet titkosrendőrei egy hajóra vitték Trockijt és családját s Budániába szállítják, onnan pedig kocsin Brusszába viszik őket.

A hírt fenntartással kell fogadni, mert Trockijról állandóan ellentétes hírek keringenek.

A jégkorszakot kibírná az emberiség, de 90 fokos melegben elpusztul az emberi élet

A legutóbbi hatvan év óceáni klímája után a föld ismét a kontinentális klíma felé halad

Schaffer bécsi professzor, a világhírű geológus nyilatkozik „az abnormis hidegről“

Bécs, február.

Az ideai szokatlanul hideg tél tudományos körökben felvetette a kérdést, hogy vajon kell-e tartani Európában hőmérsékletének általános és tartós lehülését? A sajtóban már ismételtelen felmerült az a gondolat, hogy földrészünk talán újabb jégkorszak felé tart.

Mint hogy ma mindenkit a hideg problémája érdekelt, kérdést intéztünk ebben az irányban Schaffer Ferenc egyetemi tanárhoz, a bécsi természettudományi múzeum igazgatójához, a világhírű geológushoz, aki a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Az a vélekedés, hogy Európára újabb jégkorszak köszönthet, sokkal merészebb és tudománytalanabb, semhogy komolyan kelljen vele foglalkoznunk. Európa hőmérsékletének és a jégviszonyoknak évtizedes tanulmányozásából azonban igenis le lehet vonunk bizonyos következtetéseket. A modern kutatások megállapításai szerint

a föld történetében vannak bizonyos időszakok, amikor vagy az ugynevezett óceáni, vagy pedig az ugynevezett kontinentális klíma uralkodik.

— Óceáni klímán azt értjük, amikor hideg és igen esős téle hűvös és nedves nyár következik. Kontinentális a klíma, amikor a tél hideg és hóban dus, a nyár pedig rekkenően forró. Ez a két periódus egyes korszakok fellegása szerint tízezer évenként, mások szerint harmincöt évenként váltakozik. A meteorológiai statisztika alapján azt kell mondanunk, hogy

a föld klímája az utolsó hatvan esztendőben inkább az óceáni felé hajlott.

— A gleccserképződések ez alatt az idő alatt a sarki jégvidékeken jelentősen a sarkok felé húzódtak vissza s ugy a déli, mint az északi földgömbön a Jeges tengerek és a jéggel borított szárazföldek nagy területei szabadultak fel a jég alól. Így például, abban az időben, amikor az osztrák sarki expedíció átkutatta a Spitzbergákat és felfedezte a Ferenc József-földet, ezeket alig lehetett megközelíteni a vastag rétegben összeroldott jégtömegek miatt. Napjainkban viszont a Spitzbergákra luxuszállók viszik a kirándulókat. De Újzéländban és Patagóniában is a sark felé szorultak a gleccserek. Vegyünk azonban közelebbi példát: Svájcban, ott,

ahol még néhány évtizeddel ezelőt lakhatatlan gleccsermezők voltak, ma a jég hátrahúzódása folytán luxuszállók és üdülőtelepek vannak.

— Tény az, — folytatta Schaffer — hogy olyan szigorú tél, mint az ideai, már évtizedek óta nem fordult elő. A legutóbbi években

a föld klímája kezd visszatérni a kontinentális felé.

— már meg is figyelhetjük, hogy mint húzódnak az egyenlítő felé a sarki területeken a jégmezők. A jég lassan, de állandóan közeledik északról és délről. Leg-

feltűnőbbben megállapítható az Ázsia északi részén, ahol az alaskai félsziget jégterülete már jelentősen húzódtott dél felé. A jelek arra mutatnak,

a föld ismét olyan korszakba lép, amelyben a kontinentális klíma az uralkodó.

— Uj jégkorszakról azonban szó sem lehet. Ennek a nézetnek nincs semmi tudományos alapja. Ha azt kérdezi tőlem, hogy mi az oka a föld-klíma periodikus hullámzásának, akkor azt felelem, hogy a geológia még nem tud végérvényes magyarázatot adni. A klímaváltozást összefüggésbe hozzák, mint ismeretes, a napfoltok szaporodásával is. A napfoltok szaporodása csökkenti a Nap melegkissugárzásának mennyiségét.

Minden reggel, amikor kíváncsian nézzük a hőmérőt, hogy mekkora hőmérsékletet mutat, felmerül a kérdés, hogy még hány napig és meddig súlyos lesz a hőmérséklet. A hőmérő szempontjából egyszerű a felelet. A legelső fokig, amit még a hőmérő jelez. Az ember szempontjából már sokkal fogasabb a kérdés. Vajjon

hány fokos az a legnagyobb hideg, amelyet az ember kibír.

Egész rövid időre az ember a természetben előforduló legnagyobb hideget is kibírja, ha kellő módon meleg ruhákba burkolózik. Ez

a természetben előforduló legnagyobb hideg 273 fok.

Ez az a fizikusok híres »abszolút null-fokja«, a légüres, tiszta világűr állandó hőmérséklete. Lakos könnyen fennakadhatna ezen a kijelentésen, kérdezve, vajjon honnan tudják a tudósok, hogy az ember kibírja ezt a 273 fokos hideget. Pedig ezt tudományos kísérletek bizonyítják. Több laboratóriumban, főleg a híres leideni kísérleti állomáson gázok cseppfolyósítása révén

272 fokra hűtötték le a hőmérsékletet,

ami egy fok híján megfelel az abszolút nullfoknak. Ezt a hőmérsékletet a laboratórium tagjai kellően felöltözödvé, sét

az arcot is letakarva, néhány percig kibírták.

A pár perc elteltével azonban — hiába volt a meleg ruha és arcvédő — menekülni kellett a laboratóriumból.

Ujabb jégkorszakot kibírja az ember — viszont 90 fokos meleg kiirtaná az emberiséget

Érdekes kísérleti megállapítás az is, hogy az emberi szervezet sokkal jobban bírja a hideget, mint a meleget. A hő emelkedésénél erősen korlátozott a test ellenálló képessége. A hőséget csak addig a pontig bírja az emberi szervezet, amíg a fehéreje — a test legfontosabb anyaga — zsírrá olvad. Ez a hőmérséklet körülbelül kilencven fok Celsius.

Az emberiségnek tehát

inkább kell félnie egy kilencven fok hőségű nyártól, mint akár egy újabb jégkorszaktól.

A tudomány megállapítása szerint ugyanis kilencven fok Celsius hősnél a földgolyón minden élet megszűnne, amíg

egy második jégkorszakot az emberiség szépen kibírja és túléli.

Természetesen nehéz küzdelmet kellene vívni a hideggel, meleg ruhák és bőséges táplálkozás segítségével.

Északi népek. — például az eszkimók — egész könnyedén viselik el a náluk oly gyakori ötven fok Celsius hideget. Egy középeurópai lakos ilyen hidegben talán mozogni sem tudna. A sarkkutatók naplójából tudjuk, hogy ez a hideg milyen szinte elviselhetetlen kint okoz az európai embernek, aki nincs hozzáévezve. A szubjektív érzés ebben a borzasztó hidegben olyan, mint hogyha a szabadon hagyott arcbőrt, vagy kezét forró, tüzess vassal sültögetnék.

A bőr rögtön felpattogzik és felhólyagzik.

Természetesen középeurópai ember is hozzáadja magát a nagy hideghez. Példák vannak rá, hogy megfelelő módszerrel középeurópai ember is úgy megedzette magát, hogy eszkimóhoz hasonló könnyűséggel viselte el az ötvenöt fokos hideget. Sőt most is bizonyították a mérsékelt égöv lakói, hogy minden különböző edzés nélkül elbírták a huszonöt-harminc-harmincöt fokos hideget is.

Az aradáci forradalmi gyilkosság

Szándékos emberöléssel vádol az ügyészség három volt becskerekeli nemzetőrt

Becskerekről jelentik: A múlt év október hó közepén — mint annakidején jelentettük — a becskerekeli rendőrség letartóztatta Becker Kristóf, Szalai Dezső és Szalai Lajos becskerekeli lakosokat, akik ellen még az 1918-as forradalom idején elkövetett súlyos büncselekmények gyanúja miatt indult meg az eljárás. A rendőrséghez ugyanis feljelentés érkezett, amely azzal vádolta meg Becker Kristótot és a két Szalai testvért, hogy 1918-ban, mikor a forradalom kitört Szlovácskí-Aradácon gyilkosságot és rablásokat követtek el.

A feljelentés alapján megindult a nyomozás és több kihallgatott aradáci ember Becker Kristófból határozottan felismerte azt a nemzetőrt, aki több társával meggyilkolta Vázár Pál aradáci földmestert, azonkívül többeket megsebesített és kirabolt. A kihallgatott tanúk szerint a forradalom kitörésekor Aradácon is fosztogatások voltak, mire a becskerekeli nemzetőrség egy külföldi mentőt küldött ki rendet teremteni. A külföldi mentő tagjai Becker Kristóf, Szalai Dezső, Szalai Lajos és egy ismeretlen fiatalember voltak, akik — így állítja a kihallgatott tanúk egy része — azzal kezdték a rendesinálást, hogy éjszaka behatoltak Nenin Borivoj földmives házába és a gazdát keresték.

— Hol van az urad? — kérdezték Nenin megrémült feleségét — azért jöttünk, hogy megöljük.

Az asszony azt mondta, hogy az ura kint alszik a verandán, ahol meg is találták és felkeltették.

— Most meg fogunk ölni — mondták neki — és Becker elűtötte fegyverét. A golyó Nenin arcába fúródott és súlyos sérülést okozott, s a szerencsétlen ember négy fogát kitérte.

Ez november 11-én történt. Másnap Szrdanov Nikola földmives lakásába hatoltak be. Szrdanov nem volt odahaza, mire az anyját letartóztatták. Később Szrdanov hazament, mire őt is letartóztatták és pénzt követeltek tőle, majd elvették értéktárgyait és eltávoztak. Amikor innen elmentek, az utcán egy nagyobb csoportot találtak. Fiatal legények voltak, akik, amikor meglátták őket, megijedtek és futásnak eredtek. Erre a rendesinálók a vád szerint utánuk löttek és az egyik golyó Vázár Pált megölte, Tomics Jánost pedig súlyosan megsebesítette.

A gyanúsítottak kihallgatásuk során tagadták, hogy rálöttek volna Neninre és kirabolták volna Szrdanovot, Beismerék, hogy ők csakugyan kint voltak a jelzett időben Aradácon, mint nemzetőrök és hogy egy menekülő csoport után löttek, amely többszöri felszólításukra sem volt hajlandó megállni, de hogy a golyók találtak-e valakit, azt nem tudják.

Az ügyben a büntető főtárgyalást rövidesen kintűzik. A gyanúsítottakat, akik október óta vizsgálati fogságban vannak, az ügyészség szándékos emberölés büntetével vádolja

Készül a megegyezés a párisi jóvátételi konferencián

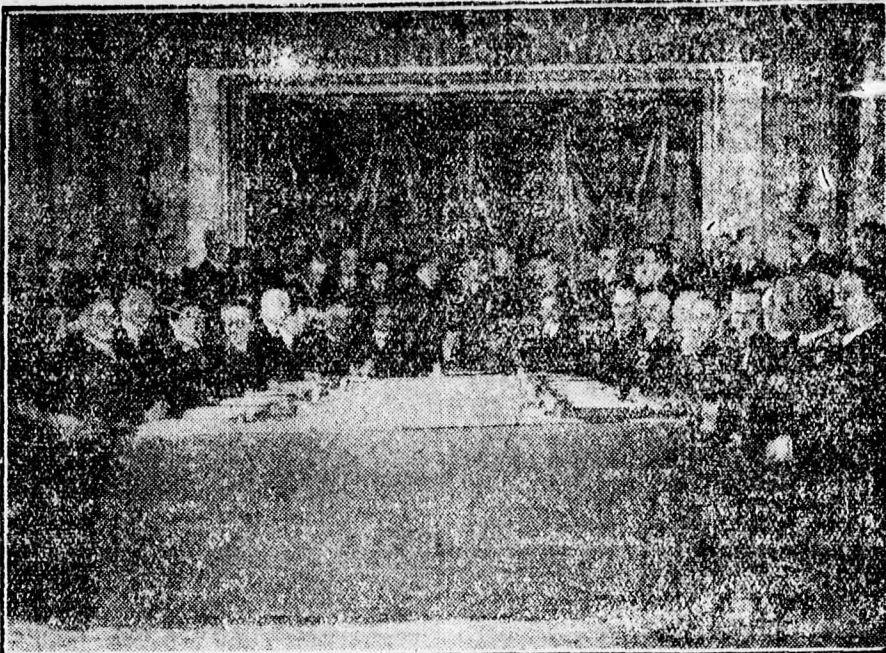
Az amerikai szakértők közvetítenek a németek és a szövetséges hatalmak között

Párisból jelentik: Az Echo de Paris értesülése szerint

- a jóvátételi szakértői konferencia tárgyalásai
- a jövő héten döntő stádiumba fognak lépni.

a szövetséges hatalmak a német birodalomtól három és félmilliárd márkát évi törlesztést fognak követelni,

amivel szemben Németország másfél milliárd márkát

A párisi jóvátételi szakértői bizottság megnyitó ülése

Jobbról dr. Schacht (1) a német birodalmi bank elnöke és Piarpont Morgan (2) amerikai delegált

Minthogy a kérelmező fél Németország, a német delegációnak kell előállni kézzelfogható ajánlattal és a többi állam szakértője csak a németek után fog felszólalni.

Sauerwein azt írja a *Matin*-ben, hogy évi annuitást fog felajánlani, az amerikai szakértők pedig a közúton keresik a megegyezést olyképp, hogy Németország 2.2–2.4 milliárdot törlesszen évenként.

Zagrebban katasztrófális méretű a tüzelőanyaghiány

Az emberek razziákat tartanak tüzifa után — Ehenség fenyeget egy hóval betemetett szlovéniai községet — Hercegovinában 15 fok meleg van

Egész Európában enyhült az időjárás

Pénteken éjjel az ország egész területén változás állott be az időjárásban. Bár egyes helyeken még nagy hideg uralkodott, az ország legnagyobb részében ismét havazott és a hőmérséklet emelkedést mutatott. Egyes helyeken minusz 5 fok volt a hőmérséklet, a déli órákban pedig 0 fok körül állott a hőmérséklet. Remény van arra, hogy további enyhülés áll be és ha csak az újabb északi fagyhullám le nem gyúri a délről érkező melegebb szeleket, rövidesen teljes mértékben beáll az olvadás.

Boszniában és Hercegovinában máris 10–15 pluszt mutat a hőmérséklet és Hercegovinában a gyors olvadás nagy árvízveszéllyel fenyeget.

A vasúti forgalom még mindig nem állt helyre és a likai, a szpliti, a szusáki és a boszniai vonalak egy részén még mindig nem közlekedhetnek a vonatok. A zagrebi pályaudvarra beérkező vonatoknak is tíz-tizenkét órási késésük van. A pályaudvarokon olyan hatalmas hótömegek vannak, amelyek eltakarítása rendkívül nagy munkát és sok időt igényel. Minthogy tartani lehet a gyors olvadástól, a zagrebi vasútigazgatóság szombaton hírdelményt tett közzé, amely szerint hat dináros órabérrel felvesz hótakarító munkásokat. Remény van arra, hogy tíz nap múlva már az ország egész területén helyreállhat a vasúti forgalom, ha az időjárás továbbra is ilyen kedvező marad. Zagrebban a villamos közlekedés a nagy hó miatt csak a belváros területére szorítkozik, azonban itt is sűrűn történnek forgalmi zavarok. A külvárosokat a nagy hó teljesen betemette és egyes városrészeket a nagy hó miatt meg sem lehet közelíteni.

Szlovéniából érkező jelentések szerint ott valóságos katasztrófális helyzetet teremtett a nagy havazás. Ilovica községben például az északi szél olyan nagymennyiségű havat hordott össze, hogy a legtöbb

házban csak a kéménye látszik ki és a magasabb házakban is teljes sötétség uralkodik, mert a hó az ablakokat is beletpte. Ezt a községet egyáltalán nem lehet megközelíteni és a lakóit éhínség fenyegeti.

Zagrebban teljesen kifogyott a tüzelőanyag

A forgalmi zavarok következtében Zagrebban teljesen kifogyott a tüzelőanyagkészlet és e miatt igen súlyos helyzetbe kerültek még a legfontosabb közintézmények is. A tüzelőanyaghiány valóságos katasztrófális és bár a csulinaci teherpályaudvaron 63 vagon szén áll, erre egyelőre még nem lehet számítani, mert a hó az egész pályaudvart betemette a vagonokkal együtt és úgy összefagyott, hogy a szén elmozdítása lehetetlen. A külső vasútvonalokon is vannak különböző szénállományok, de ezekhez az összefagyott hó miatt szintén nem lehet hozzájutni.

A városban az emberek valóságos razziákat tartanak az üzletekben tüzelőanyag után, felkutatták a kereskedő lakását is és ahol tüzelőanyagot találtak, azt elviszik. Az utcákon különböző társadalmi állású embereket lehet látni, akik fadarabokra vadásznak és ha valaki egy-egy darab hulladékot talál, boldogan viszi haza.

Szombaton a zagrebi rendőrigazgatóság konferenciát tartott, amelyen elhatározták, hogy a katasztrófális tüzelőanyaghiányra való tekintettel szigorú intézkedéseket léptetnek életbe. Rendeletet adtak ki, hogy a kereskedők nem rendelkezhetnek tüzelőanyagkészletük felett és minden mennyiséget kötelesek bejelenteni. Maximálták azt a fiamennyiséget is, amelyet

a háztartások felhasználhatnak. Egy-egy háztartás részére ötszáz kilogramm tüzifát állapítottak meg. Maximálták a tüzifa árát is és a fa maximális ára önként 530 dinár.

A rendőrség plakátokon tudatta, hogy az elfelhalottak szigorúan megbüntetik és velük szemben az 1921. évi uszortörvény alapján járnak el.

A tüzelőanyaghiány méreteire jellemző, hogy az Irgalmas Nővérek Értékesítője, amely a város legnagyobb körháza, már be kellett szüntetni a tüzelést és még a betegszobákat sem fűtik. A városi szegényháza a tüzelőanyaghiány miatt szintén be kellett zárni és a lakóit meskoló helyezni. Több pékeműhely megszüntette üzemét, mert nem tud fűtést szerezni és emiatt hengereket is nagyon nehéz kapni Zagrebban. Az állatkereskedésben tízenként értékes csontokat pusztított el, mert a meleghúszokat nem tudták kellőképp fűteni.

Ha néhány napon belül Zagreb nem tud tüzelőanyagot szerezni, a város lakossága kétségbeesett helyzetbe kerül.

Európaszerte enyhült az idő

Egész Európában mindinkább enyhül az idő és most már a meteorológusok is azt jósolják, további enyhülésre van kilátás.

Csehszlovákiában az időjárás nem egyforma. Amíg Prágában szombaton még 9–13 hideg volt, addig a Kárpátokban csak 3–4 fok hideg van, de Csehszlovákia több városában még –20 fok körül van a hőmérséklet.

Párisban szombaton reggel –5 fok hideg volt, Londonban –4 fok, Anglia más vidékein azonban még mindig –10 fok körül áll a hőmérséklet. Felső-Olaszországban még hideg az idő, délen azonban már a fagypont fölé emelkedett a hőmérséklet, ugyanígy az olasz Riviérán is, a francia Riviérán azonban a hőmérséklet még a fagypont alatt van, így Marseillesben –4 fokot mutat. Varsóban –9, Lembergben –11 fok hideget mértek szombaton és rendkívül nagy a hideg még Északvidékesországon, ahol –30 fok körül áll a hőmérséklet. Egész Középeurópában borult és csapadékos az idő.

Magyarországon még zavarok vannak a vasúti forgalomban

Budapestről jelentik: Budapesten a hőmérséklet szombaton fagypontra volt. A nyugati részekben meglegelő hideg az idő, így Magyarországon –10, Szombathelyen –9 fokot mértek. A havazás mindenütt megszűnt, a vonatok közlekedésében azonban még mindig nem állt helyre a rend. Különösen a Dunántúlon vannak még nagy nehézségek és a Balaton körül még nem sikerült a pályát megtisztítani a hótömegektől. Székesfehérvárról szombaton reggel érkezett vissza Budapestre az a nizzai gyorsvonat, amely szerdán reggel hét órakor indult el Budapestre, de Székesfehérvárnál megrekedett és azóta az utasok nem tudtak visszatérni Budapestre. A déli vasúti vonalain majdnem mindenütt szünetel a forgalom, bár erősen dolgoznak a pálya szabaddátételén. Kilátás van azonban arra, hogy ha újabb havazás nem indul meg, akkor vasárnap a dunántúli vonalakon is megindulhat a forgalom.

Bécsben katasztrófális a szénhiány

Bécsi jelentés szerint a Bécs–budapesti vonalon a közlekedés még szünetel, de a pályatisztító munká-

A befagyott Duna Regensburgnál

latok annyira előrehaladtak, hogy szombat éjjel talán már elindíthatják az első vonatot Budapest felé. Ugy Bécsben, mint Ausztria többi részében is megegyhült az idő és Bécsben szombaton reggel csak –7 fokon

ült a hőmérő. Alább hagyott a havazás is. A kora reggeli órákban a Csehszlovákia felé vezető vasútvonalon sikerült a forgalmat helyreállítani. Jelentés érkezett arról is, hogy

a megfagyott szénvonalok is elindultak Bécs felé

és így a katasztrófális szénhiány enyhülésére kilátás van. A bécsi városi tanács plakátokon hívja fel a közönség figyelmét a válságos helyzetre és a szennel való takarékosagra szólítja fel a közönséget.

A bécsi gáz- és villamosművek már tartalékszénköszletüket használják

és ezért a villamosforgalomban nagyobb korlátozásokat léptettek életbe és szombat délben a bécsi iskolákban beszüntették a tanítást.

Élelmiszervargások Berlinben

Berlini jelentés szerint Németországban is megnyílt az idő és Berlinben péntek éjjel hirtelen hőemelkedés állt be. Péntek este tíz óra óta szüntelenül havazik. A Meteorológiai Intézet prognózisa szerint az időjárás további enyhülésével lehet számolni.

de valószínű, hogy a havazás is tovább tart. A vasúti forgalomban még mindig fennálló akadályok miatt a szénválság Berlinben egyre aggasztóbbá válik. A burgonya és főzelékhiány általános drágulást okozott és

Berlin külvárosiban szombaton kisebb élelmiszervargások voltak.

A tömeg több helyen megtámadta az üzleteket és különösen a burgonyásüzleteket fosztotta ki, amelyeknek tulajdonosai meg nem engedett magas árat kértek. Az élelmiszer és szén szállító kocsik védelmére rendőröket rendeltek ki.

Száz hajó küzd a jéggel a Keleti-tengeren

Kopenhágából jelentik: A dán partvidéken hatalmas hóvihar dúl, amely a hajóforgalmat teljesen megbénította. A vihar a svéd partoktól a dán partok felé hajtja az uszó jeget. A jégbezárt hajók helyzete reménytelen.

Friedrichshafen partvidékén nyolc jégbezárt gőzös várja a szabadulást.

A Kattegat tengerszorosban pedig tíz hajó áll jégbezárt. A Schleswig-Holstein német sorhajó, amely napok óta állandóan járta a Keleti-tenger partvidékét, hogy kiszabadítsa a jégbezárt hajókat, maga is megrongálódott és vissza kellett térnie Kielbe.

A Keleti-tengeren száz hajó küzd a jéggel

és ezeket a hajókat az Elzász német csatahajó igyekszik, nem sok reménnyel, megmenteni.

Időjárás

A meteorológiai intézet jelentése szerint havazás és főleg keleten hűsültyedés várható.

Novisadon marad a postaigazgatóság

Rupec Rudolf postaigazgató eredményes intervenciója Beogradban

Noviszadról jelentik: Néhány hónappal ezelőtt terjedt el az a hír, hogy a noviszadi postaigazgatóságot rövidesen Beogradba helyezik át, ahol nagy és díszes palota épül a postaigazgatóság számára. A postaigazgatóság áthelyezésének híre nemcsak Novisadon, hanem az egész Vajdaságban, főleg a gazdasági érdekeltségek körében nagy megdöbbenést keltett, mert a gazdasági köröknek vitális érdeke tűzódik ahhoz, hogy az igazgatóság Novisadon maradjon annál is inkább, mert minden tartományban van saját postaigazgatósága. Kellemedenül hatott a hír azért is, mert éppen az utóbbi időben kezdeményezték akciót, hogy a postaigazgatóságot postatakarékpénztárral is bővítsék ki, mint ahogy ez az összes többi igazgatóságoknál van. Az illetékes köröknek már régi terve, hogy a noviszadi igazgatóságot postatakarékpénztárral is bővítsék ki, mint ahogy ez az összes többi igazgatóságoknál van. Az illetékes köröknek már régi terve, hogy a noviszadi igazgatóságot postatakarékpénztárral is bővítsék ki, mint ahogy ez az összes többi igazgatóságoknál van.

Rupec Rudolf az új noviszadi postaigazgató az érdekeltek körök kérésére Beogradba utazott, ahol tanácskozásokat folytatott a posta vezérigazgatójával a noviszadi postaigazgatóság áthelyezésének a kérdéséről. Rupec postaigazgató utólagos eredményéről a következőket mondotta a Bácsmegegyi Napló munkatársának:

— Utam teljes eredménnyel járt és megnyugtatóan a vajdasági közönséget és a gazdasági testületeket, hogy a noviszadi postaigazgatóság áthelyezésének tervét teljesen elvetették. Az igazgatóság itt marad, ugyanazzal a hatáskörrel mint eddig. Illetékes helyen ismerttettem azokat az okokat, amelyek a postaigazgatóság Novisadon való meghagyását szükségessé teszik. Az igazgatóságot még abban az esetben sem helyezik Beogradba, ha ott felépül a postapalota, mert abban csupán a beogradi és környékbeli posták részére állítanak fel új igazgatóságot.

— Mi lesz a postatakarékpénztárral? — kérdezte munkatársunk.

— Az is meglesz. — válaszolta az igazgató — Szóval tettem a postatakarék megnyitásának szükségességét, annál is inkább, mert a többi tartományok székhelyén mindenütt működik postatakarékpénztár.

Közölte az igazgató, hogy az utóbbi időben az időjárás miatt megrongálódott vajdasági telefonvonalakat mindenütt megjavították és néhány kisebbjelentőségű vonal kivételével valamennyi kifogástalan állapotban van. A noviszadi postán néhány nap óta beszüntették a csomagfelvételt, mert a közlekedési zavarok miatt a posta nem tudta továbbítani a küldeményeket, megfelelő raktárak pedig nem álltak rendelkezésre.

Rupec igazgató kijelentette, hogy ez az állapot csak néhány napig fog tartani és amint a forgalmi zavarok megszűnnek, ezt az intézkedést visszavonja.

Kié a Tökölánium?

A jugoszláv és a magyar külügyminisztériumok kiküldöttei Budapesten tanácskoznak a Tekeli-alapítvány sorsáról

Budapestről jelentik: A Budapesti Tökölánium ügyében a napokban fontos tárgyalások indultak meg a magyar fővárosban. A tárgyalásokon a jugoszláv és a magyar külügyminisztérium három-három kiküldötte vesz részt, akik a Tökölánium budapesti palotájának, valamint a hozzá tartozó alapítványok tulajdonjogi hovatartozásának kérdéséről fognak határozni.

A Tököl-alapítvány eredete a következő: Tekeli Száva 1839-ben nagyszegű középpont és hatalmas földbirtokot adományozott a noviszadi Szepszka Matičának, amely 1842-ben, az adományozó halála után Budapesten, a Veres Pálné utcában megépítette a Tökölánium monumentális palotáját, ahol az ösztöndíjas szerb diákok internátusát rendezték be. Jelenleg a budapesti jugoszláv konzulátus és utlevélhivatal helyiségei vannak a palotában. A náhora után a Tekeli-alapítványhoz tartozó földbirtokok nagy része magyar területen maradt és ezért merült fel a szüksége annak, hogy a birtok és a hozzá tartozó készpénzalapok haszonélvezeti és tulajdonjogi döntéseket a tárgyalások néhány napon belül befejeződnek.

CIRKUSZ

Halk szavak a ravatal mellett

Történi a beteg szobájában, délután ötkor. A beteg ágyban fekszik. A hűlésekényen orvososágos üvegek, flakók és hőmérő.)

Látogató: (halkan betesz az ajtót, lábujjhegyen az ágyhoz lép és ajtótalan köszön): Szervusz! Na hogy vagy?

Beteg (látványos siri hangon): Köszönöm, egy kicsit jobbakban.

Látogató: Telefonáltam neked a bankba és a kisasszony mondta, hogy már három napja influenzás vagy, nem jársz be. Hallom, hogy 64 beteg van már a bankban.

Beteg (résztétgerjesztő hangon): Mindenkit utólr ez a járvány. Pont most, mikor a mérleget kell csinálni.

Látogató: Csak ne izzagd magad a mérleg miatt, majd megcsinálják nálad nélkül is. (Csomagokat húz elő a zsebéből.) Egy kis bort hoztam. Azt talán szabad.

Beteg: Köszönöm. És nagyon köszönöm, hogy eljöttél.

Látogató: A feleségem ugyan azt mondta, hogy ne jöjjen el, tudod az ilyesmik mégis ragályos, de hát én nem ismerlek félelmet, ha a legjobb barátomról van szó. Különben is olvastam, hogy Napoleón megcsókolt egy tüszös katonát. Akarsz egy pusztát? (Megcsóbolja.)

Beteg: Te önfeláldozó barát! (Siri kezd.)

Látogató: Jól, csak ne izzagd magad. Van lázad?

Beteg: Most ismét emelkedett két tizeddel.

Látogató: Etvagyad?

Beteg: Nagyon kívánom a töltött káposztát.

Látogató: Mit mondtál az orvos?

Beteg: Mitől orvos?

Látogató: A kezelőorvos.

Beteg: Semmit. (Kis szünet.) Nézd, Pali, te vagy a legjobb barátom, neked elárulok egy titkot. Nincsen nekem kutyabalam.

Látogató: Tessék.

Beteg: Megmondom őszintén, mert nem akarom, hogy bankodj miattam. Én gondoltam magamban, miért ne maradjak idehaza egy-egy napig most, amikor a bankban mérleg van és annyi komisz munka! Miért ne fekédjek itthon a jó meleg ágyban, amikor kiinn — 18 fok van árnyékban? Annak a banknak mindegy, hogy 63 tisztviselője beteg, vagy 64.

Látogató: Hiszen az előbb azt mondtad, hogy két tizeddel emelkedett a lázad!

Beteg: Ez igaz. Délben 36,5 volt, most 36,7.

Látogató: Zseniális dolog.

Beteg: Nekem mondd? Mások ha az ember súlyos betegség miatt egy délelőtt elmaradt a hivatalból, rögtön mulasztásnak számítoták. Ma minden szimuláns mártír. Azonkívül keresek is valamit a dofogon.

Látogató: Hogyhogy?

Beteg: Tegnap itt volt a végrehajtó, nem engedték be, hogy ragályos beteg van a házban. A feleségem bálba és premierre készült, lebeszéltem: »Csak nem fogsz elmenni, hogy te is megkapd ezt a kellemetlen betegséget!« No meg aztán tudod, ajándékokat is hoznak, süteményt, gyümölcsöt, bort és más háztartási cikkeket. Nem mondom, Miss Európa külön ajándékokat kap, viszont nekem nem kellett ebben a hidegben Párisba utazni. (A telefon cseng.) Megbocsátasz! (A kagylóba elhaló hangon:) Halló... igen, én vagyok... Egy kicsit jobban... Sajnos a láz ismét emelkedett két tizeddel... Sonkát szabad. Küldhetel mingyárt kifőzve. Kezeit csokolom... (Letesz a hallgatót. Látogatóhoz:) A nagynénem telefonált, sonkát fog küldeni...

Látogató: No te igazán ügyes ember vagy. (Tüsz-szen!) Hápeil!

Beteg: Egészségedre fiam!

Látogató: Hagyd azt az egészséget! Már reggel óta rosszul érzem magam, fáj a hátam, köhécsélek és 38 körül jár a hőmérsékletem.

Beteg (fölgrik az ágyban): Hiszen te influenzás vagy!

Látogató: Attól félek én is.

Beteg: (dühösen): És még ide mersz jönni, hogy engem is inficiálj! Van pofad megcsókolni a legjobb barátodat. Takarodj innen!

Látogató (indul): Megyek haza és lefekszem. Nem kívánom, hogy meglátogass, elég, ha telefonon érdeklődsz a hogylétem felől, de azt a két üveg bort, amit hoztam neked, küldd vissza ajándékba... (El.)

Stella Adorján

Helybenhagyták a palicsi gyilkos tizevi fegyház büntetését

A palicsi szerelmi dráma bűnpöre a noviszadi felelbiteli bíróság előtt

A noviszadi felelbiteli bíróság szerdán tárgyalta a palicsi szerelmi dráma bűnpörét.

Bosnyák Péter hatvankétéves palicsi erdőőr szerelmi viszonyt folytatott a szintén Palicson lakó Andrasics Millán vasúti pályamunkás harminnégy éves feleségével. Ez a szerelmi viszony hat éven keresztül állott fenn, míg mult év június 28-án véres befejezést nyert. A szerelmes öreg erdőőr vadászfegyverével rá lölt kedvese férjére, Andrasics Ivánra, aki a helyszínen meghalt. A vizsgálat folyamán a gyilkos erdőőr azt a vádat emelte kedvese ellen, hogy az bízatta fel és beszóltta rá a gyilkosságra.

A szubotikai törvényszéken a mult évi szeptember 7-ikén tartották meg a főtárgyalást és a lefolytatott bizonyítási eljárás után Bosnyák Pétert szándékos emberölés büntetésében mondták ki bűnösnek és ezért tíz évi fegyházra ítélték, ellenben Andrasicsné felmentették a felelbités vádja alól.

Felelbités folyamán került a bűnpöre a noviszadi felelbiteli bíróság dr. Gyurgyev Boskó felelbiteli bírósági alelnök tanácsához.

Bosnyák Pétert szuronyos fegyőr kísérte a felelbiteli főtárgyalásra. A vádirat és az elsőfokú ítélet ismertetése után az elnök Bosnyák Pétert szólította maga elé. Bosnyák kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert a cselekedetet részességében követte el. A kritikus napon, június 28-án reggel korán pálinkát ivott, majd elvégezte munkáját, széthordta a tejet, de közben több koresmába betért és mindenféle rumot ivott. Ekkor találkozott Etellel, akivel összeveszett és Bosnyák megfojtotta az asszonyt, aki rárontott és meg akarta ölni. Bosnyák elment haza és utközben, Etel lakása közelében egy veszett kutyát látott, mire bestetett Návai Antal nevű ismerőséhez és vadászfegyvert kért, hogy a veszett kutyát lelője. De előbb elment az asszonyért, azonban nem találta otthon és közben a veszett kutya is elfut. A sok ital annyira a fejébe szállt, hogy a tisztáson lefeküdt aludni. Alig hevert le, jött Andrasics. Bosnyák megkérdezte, hogy mi járban van és Andrasics azt felelte, hogy majd megtudja, ha közelébe jön. Bosnyák rosszat sejtve, azt mondta Andrasicsnak, hogy ne jöjjön közelebb. Többre nem emlékszik, a puská nem tudja miképpen elsült és megölte Andrasicsot.

Andrasicsné, Krizsanova Etel vallomását felolvasták. Ebben elmondotta az asszony, hogy az ura tudott arról, hogy Bosnyákkal viszonya van. Az urával sokat veszekedett, mert minden pénzét elitta. Sokszor 4—5,0 dinár volt nála, de utóbb a pénz rendszerint elűnt. Amikor kérdőre vonta, az ura megverte. Egyszer késrel jött neki. Soha nem mondta Bosnyáknak, hogy tegye el az urát láb alól. A szubotikai törvényszéki főtárgyaláson szembesítették Bosnyákot az asszonnyal, aki indulatosan mondta szeretője szemébe, hogy hazudik, amikor felelbitéssel vádolja.

Több tanu kihallgatása után a vád- és védbeszédre került a sor, majd a felelbiteli bíróság rövid tanácskozás után kihirdette ítéletét, mely helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. Az elítélt és az ügyész semmisségi panasz jelentettek be.

A hamisított nyugták

Egymásután három tisztviselőt ítéltek el, akik a fizetésükből nem tudtak megélni és sikkasztottak

A pancsevői törvényszék első büntetőtanácsa dr. Teodorovics Mihájlo törvényszéki elnök vezetése mellett most egymásután három olyan büntetőügyet tárgyalt, melyekben volt köztisztviselőket vádoltak hivatali sikkasztással és közokirathamisítással.

Az első bűnper vádlottja Jelenin Gyuró nyugdíjazott számvéveőrmester, 1925-ben a pancsevői pénzügyigazgatásnál volt mint napidíjas alkalmazva Nyugdíjából és csekély fizetéséből nem tudott megélni. Az adókönyvekből kikereste, hogy kinek a fogvasztási adója esedékes a közeli napokban. Ezeket felkereste és ajánlkozott nekik, hogy a pénzt tőlük átveszi és a befizetést helyettük elintézi.

A legtöbben köszönettel fogadták ezt a szíveskedést: annál is inkább, mert Jelenin minden esetben szabályszerű, a pénztáros aláírásával ellátott nyugtát hozott az összegek befizetéséről. Amikor a pénzügyigazgatóság több ilyen felet felszólított hátraleékos fogvasztási adókat befizetésére, az adófizetők bemutatják a Jeleninél kapott nyugtákat. Ekkor kísült, hogy Jelenin a kapott pénzeket mindez esetekben megtartotta és a nyugtakra a pénztáros aláírását ráhamisította. Ötvenegy esetben derült ki a hamisítás, de Jelenin ellen nem tettek feljelentést.

Mikor azután 1927 áprilisában a pancsevői pénzügyigazgatóság akkori főnökét Makszimovics Rálet sikkasztás miatt letartóztatták, Milasinovics Bránko, a pancsevői ügyészség vezetője a pancsevői pénzügyigazgatóság ügyeit évekre visszamenőleg tüzetes vizsgálat alá vette és ekkor tudomására jutott Jelenin sikkasztása is. Ekkor hivatalból indult meg a büntügyi eljárás s a múlt év áprilisában elrendelték Jelenin letartóztatását.

A megtartott tárgyaláson Jelenin a sikkasztásokat beismerte, azonban azzal védekezett, hogy a pénzt a felektől nem ő kérte el, hanem azok maguktól adták át neki, hogy a befizetést helyettük intézze el.

A törvényszék Jelenin Gyurót bűnösnek mondotta ki többrendbeli sikkasztás, csalás és közokirathamisítás büntetésében s ezért négyévi fegyházbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen úgy a vádlott, mint az ügyész felebeztek.

A másik hasonló ügy Vladimirovác bánáti község volt postamesterőnének ügye volt. Vladimirovác Jovanovics Malina volt postamesterő, akit az ügyészség hivatali sikkasztással és okirathamisítással vádolt, mert több ízben az átvett pénzküldeményeket nem továbbította és egyes utalványokon az összeget kijavította.

Jovanovics Malina a törvényszék előtt azzal védekezett, hogy ő nem követelt el semminemű sikkasztást, hanem a hiányok azáltal keletkeztek, hogy a postát nem csupán ő maga kezelte, hanem családjának tagjai is, meg a kisegítő munkaezők, kik rendszeresen teljesen hozzáférhető fiatal lányok voltak. Hogy neki nem lehetett szándékában sikkasztani, az abból is látható, hogy minden egyes esetben, ha valamely pénzküldeményt reklamáltak, ő a hiányt azonnal megtérítette. A törvényszéki tárgyaláson a vádlott postamesterő állítása beigazolást is nyert.

A törvényszék Jovanovics Malinát egyrendbeli sikkasztás és közokirathamisítás büntetésében találta bűnösnek és ezért két évi börtönbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen felebeztek úgy az ügyész, mint a vádlott.

A harmadik eset Jovanovics Milutin volt pancsevői városi főszámvéveő bűntudója volt. Jovanovics Milutin az ügyészség azzal vádolta, hogy mint városi főszámvéveő 1926-ban a város pénztárától felvett ötven ezer dinárt, hogy ezt az összeget mint a városnak egy beogradi bankkal szemben fennállott tartozása második részletét befizesse, a pénztárnak az első részlet befizetéséről szóló nyugtát kihalított dátummal adta be és a pénzt megtartotta. Ugyancsak jogtalanul megtartott magának még huszonnyolcezer dinár városi pénzt is.

Jovanovicsot annak idején vizsgálati fogságba is helyezték, de tízennegy hónapi vizsgálati fogság után ideiglenesen szabadságra helyezték.

A most megtartott főtárgyaláson Jovanovics Milutin teljes beismerésben volt és azzal védekezett, hogy fizetése csekély volt, ugyanakkor pedig felesége hosszú időn át súlyos beteg volt, egy kis gyermeke meghalt, másik pedig lábát törte, ereik miatt a körülmeleg folytan súlyos adósságokba keveredett s a szabálytalanul megtartott pénzeket adósságai törlesztésére használta fel. Kijelentette, hogy elkövetett bűnét őszintén bánja s az elikkasztott összegből huszezer dinárt már vissza is fizetett.

A pancsevői törvényszék Jovanovicsot bűnösnek mondotta ki háromrendbeli hivatali sikkasztásban és közokirathamisításban s ezért évi fegyházbüntetésre ítélte. A bíróság az ítélet indoklásában hangsúlyozta, hogy a vádlottnál a büntetlen előélet és jó magaviseletét nem vehette figyelembe, mint enyhítő körülményt, mert ez köztisztviselőnél elengedhetetlen felté-

tel. Az ítélet kihirdetése után a törvényszék Jovanovics Milutin azonnal letartóztatta és átkísértette a fogházba.

Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a vádlott felebeztek.

Amerikai stilusu rabló-támadás egy frankfurti szücsüzletben

A handiták a kereskedőt elkábították és kifosztották az üzletet

Frankfurtból jelentik: Az amerikai vadnyugatra emlékeztető vakmerő rablás történt szombaton Frankfurtban, a belváros egyik eökelő prémárúüzletében, a Sicks és Gulinis cégnek a Bostonstrassen levő fényes bolthelyiségében. Az üzletbe beállított egy fiatalember, aki nyilván tudta, hogy csak a tulajdonos tartózkodik az üzletben, mert három segédje spanyolban megbetegedett. A fiatalember egy előző nap rendelt prémgallért kért és amíg Sicks az üzleti könyvekben keresgélt, hogy milyen prémgallérról van szó, azalatt az ismeretlen fiatalember hozzágrótt és kloroformos kendőt tartott az orra alá, amittől azonnal elkábult.

Másfél óra telt el, amíg a kereskedő magához tért és ekkor megrémülve látta, hogy minden kirakaton és az üzletajtón is le vannak húzva a redőnyök és az üzletben négy ismeretlen ember gyömöszöli a drága prémekeket a kezükkel hozott börtöndökhöz. Mint a kereskedő a rendőrségen elmondotta, rémülten kiáltani kezdett, mire ugyanez a fiatalember, aki elkábította, revolvert rántott és rábört, a golyó azonban csak a vállát súrolta. Ezalatt három társa bezárta a börtöndöket, a negyedik pedig revolverével sakkbantartva a kereskedőt, fedezte társait, amíg azok az udvarra nyíló hátsó ajtón elmenekültek, majd ugyanezen az uton távozott maga is.

TÖZSDE

Zürich, febr. 16. (Zárlat) Beograd 9.12 önyolcad, Páris 20.31, London 25.2325, Newyork 52.2, Büsszel 72.375, Milánó 27.20, Madrid 81.25, Amsterdám 208.25, Berlin 123.375, Bécs 73.075, Szófia 3.7525, Prága 15.305, Varsó 58.30, Budapest 99.665, Bukarest 3.12.

Noviszedi terménytőzsde, február 16. Buza bácskai 70-80 kg. 245-247.50, felsőbánáti és bánáti paritás Visac 70-80 kg. 237.50-240, szerémi 70-80 kg. 247.50-250. Arpa bácskai 65 kg. 255-260, bácskai tavaszi 60-69 kg. 270-280, Zab bácskai, szerémi és szlavóniai 247-250, bánáti 240-245, Tengeri bácskai és szerémi 260-262.50, bácskai III. 270-275, bácskai és szerémi III. IV. V. 277.50-282.50, szerémi IV. V. 280-285. Lisztek: Ög és Ög bácskai 340-350, kettős 320-330, ötos 300-310, hatos 275-280, hetes 260-265, nyolcas 205-215. Korpa bácskai és szerémi juta zárkokban 180-185. Irányzat: változatlan. Forgalom: 102 vagon.

Budapesti gabonytőzsde, február 16. Határidőüzlet: Buza októberre 26.22-26.33, zárlat 26.30-26.37, márciusra 25.06-25.15, zárlat 25.13-25.14, májusra 25.99-26.05, zárlat 26.03-26.04, Rozs októberre 24-24.10, zárlat 24.11-24.12, márciusra 23.10-23.31, zárlat 23.20-23.31, májusra 24.06-24.10, zárlat 24.15-24.16. Tengeri májusra 28.65-28.70, zárlat 28.69-28.70, júliusra 28.65-28.68, zárlat 28.65-28.70. Készárúpiac: Buza 25.10-26.20, takarmányárpa 25.25-25.27, köles 26-26.50, tengeri 27.35-28.25, korpa 18.75-19, rozs 23-23.10, sörárpa 26-27.50, repce 45-46, zab 25.75-26.25.

Winnepigi terménytőzsde, február 16. Középpárfolyamok: Buza május (133 háromnyolcad) 133 egyenyed, július (135 egynyolcad) 135, október (133 és fél) 133 önyolcad.

Liwerpooli terménytőzsde, február 16. (Zárlat) Buza március (9 sh. 4 egyenyed d.) 9 sh. 3 háromnyolcad d. május (9 sh. 6 és fél d.) 9 sh. 5 önyolcad d. július (9 sh. 9 egyenyed d.) 9 sh. 8 háromnyolcad d.

Óva od- fé a spanyolnáthától

A kórokozók a legkönyebben a száj- és garatüregét át hatolnak szervezetünkbe. A száj- és garatüreg fertőzöttségére és elengedhetetlenül a megelőzésre a legbiztosabb szer a kelleme izü

Dr. WANDER-féle

ANACOT-PASTILLÁK

amelyek mérsékelt áron minden gyógyszer-tárban és drogerián is kaphatók 303

HIREK

A zagrebi kereskedelmi kamara küldöttsége a kereskedelmi miniszterrel, Zagrebból jelentik: Dr. Muzsuranics Zselimir kereskedelmi miniszter a forgalmi akadályok miatt még mindig Zagrebben tartózkodik. A miniszter szombaton délelőtt fogadta a zagrebi kereskedelmi kamara küldöttségét, amellyel hosszas tanácskozott az eléje terjesztett különböző kérelmekről.

A román minisztertanács foglalkozott az optánsper békés megoldására tett magyar ajánlattal. Bukarestből jelentik: A Maniu-kabinet pénteken Mironescu külügyminiszter lakásán bizalmas minisztertanácsot tartott és az optánsperben kapott magyar ajánlat ügyével foglalkozott. Az értekezlet két és fél óráig tartott s a kiszivárgott hírek szerint újból leszegezték Románia álláspontját. Hivatalos jelentést nem adtak ki s a tanácskozásban résztvevő miniszterek sem nyilatkoztak a részletekről. Jelen pillanatban tehát még nem lehet tudni, hogy a kormány leszegezett álláspontja azonos-e a Titulescu Népszövetség előtti javaslatával, ami a további tárgyalások megszakítását vonná maga után, vagy pedig annak az engedékenységnek a jegyében született meg, amit a magyar ajánlat feltételez s ami reményt nyújthat a kínos ügy békés elintézésére.

Ingyen kapnak teét az állomáson a vasutasok, Beogradból jelentik: A különböző vasutasszervezetek kérésére a közlekedésügyi miniszter elrendelte, hogy a hideg idő miatt az állomásokra megérkező vasutasok az állomásokon ingyen teát kapjanak.

Uj beogradi ügyvöl, Beogradból jelentik: Dr. Piskulics Zvonimir volt szubotikai ügyvédnek, aki, mint ismeretes, Beogradban telepedett le, a beogradi törvényszék engedélyt adott, hogy a törvényszék területén ügyvédi gyakorlatot folytasson.

Tartozik-követel

Kab: Van jó a könyvednek,
Hibéd ott ritkán követ el,
Minden fél más párthoz tartozik,
Ellened trónt, azt követel...

(de. jó.)

Mexikóban egy lázadó külföldi német lémezárta egy vonat összes utasait. Mexikó Cityből jelentik: Egy lázadó külföldi német a főváros közelében nyílt pályán megállásra kényszerített egy személyvonatot és az utasokat, valamint a vonatkísérő személyzetet lemészárolta. A lázadók a vértürdő után elmenekültek.

Noviszedi zsidó nőgyűlölet új előmozdítók üdvözlése. Noviszedről jelentik: A noviszedi zsidó nőgyűlölet elnöknőjévé, mint ismeretes, Rainer Simonnt választották meg. Szombaton a nőgyűlölet vezetője a zsidó hitközség előléjárására, a szentgyűlölet vezetője, a hitközségi alkalmazottak és a Juda Makkabi sportegylet küldöttsége kereste fel az elnököt, akit dr. Lusztig Nándor, dr. Lusztig Nándor, dr. Frank Gyula, dr. Kis Henrik főrabbi és Major József üdvözöltek. Rainer Simonnt meghatótt szavakkal köszöntö meg az üdvözölőket.

Noviszedon fel akarják emelni a szén árát. Noviszedről jelentik: A noviszedi fa- és szénkereskedők a napokban beadvánnyal fordultak a noviszedi rendőrkapitányhoz és jóváhagyását kérték, hogy a szén árát öt dinárral felemelhessek, mert a behavazott és megközelíthetetlen dunai uzályokból a szén kiválogatása vagononként 200-250 dinárral többbe kerül. Kéri a rendőrséget, hogy hivatalosan győződjék meg arról, hogy a téli kikötőben horgonyzó hajók megközelíthetetlenek. A rendőrség még nem döntött a kérelem ügyében.

A hadikárpótlási kötvények húzása. Beogradból jelentik: Szombaton tartották meg a sorsolást a hadikárpótlási kötvények esedékes szeriájában. A félmillió dináros nyereseményt a 792 sorozat 307 számú kötvénye nyerte.

A walesi herceg látogatónba indult beteg édesapjához. Párisból jelentik: A walesi herceg csütörtök este Le Havreből gyorsvonattal Párisba indult, hogy azt a néhány órát, amely a Southamptonba közlekedő hajó elindulásáig rendelkezésre áll, a francia fővárosban töltsse el. A herceg Southamptonból Bognorba megy atyja meglátogatására.

Egy évvel meghosszabbították a Putnik-irodával kötött szerződést. Beogradból jelentik: A közlekedésügyi miniszter egy évre meghosszabbította a minisztériumnak a Putnik menetjegyirodával kötött szerződését.

A noviszedi árvízbizottság ülése. Noviszedről jelentik: Dr. Borota Branisláv polgármester hétfő délutánra hívta össze a város árvízbizottságát, hogy azokat a preventív intézkedéseket megbeszéljék, amelyek esetleges árvízveszedelem esetén szükségesek lesznek.

— **Meghalt a rendőrkutya-ember.** San Franciscoból jelenik: A napokban halt meg Frank Miller, aki már évek óta mint jó módú magánzó, visszavonultan élt elegáns házában. Kevesen emlékeznek már rá, hogy Frank Miller néhány évvel ezelőtt a világsodák sorában szerepelt. Tulajdonképpen Müllernek hívják, szülei Bajorországból vándorolt Amerikába és már azonnal állt egy hajóra. Már kisgyermek korában felületes és volt a szaglórúzá, amely a kutyaéval versenyzett. Amikor egyszer a hajón, ahol szolgált, lépés történt, a fiatal matróz szaglásával kiderítette a tolvajt, miközben egészen rendőrkutya módra dolgozott. Az eset nagy port vert fel és egy híres newyorki detektíviroda fényes feltételekkel alkalmazta a rendőrkutya-embert. Éveken át a legnagyobb sikerrel dolgozott és jelentős vagyonra tett szert, majd a san franciscói iroda vezetését vette át és csak akkor vonult nyugalomba, amikor kora ezt már nagyon is indokoltá tette. Az utóbbi években nem foglalkozott nyomozással, bár csodálatos szaglása még egyáltalában nem gyengült.

— **Vrsacon sincs víz a tüzoltáshoz.** Vrsacról jelentik: A város közepén, a Péter király-ucca 41. számú házban csütörtökről péntekre virradó éjjel tetőtűz támadt, amelyet a tűzérzés nagy erőfeszítés árán csak hajnal felé tudott eloltani. Az oltást rendkívül megnövelte a vízhiány. A tüzoltóság vizet csak nagy erőfeszítések árán sikerült szereznie.

— **Fel zkart ugrani a robogó vonatra és a kerek alá került egy becskeréki muzsikuscigány.** Becskerekről jelentik: Súlyos kimeneteli szerencsétlenség történt szombaton délelőtt Becskereken. Pintár Pál tizenhétéves muzsikuscigány Magyarernjára akart kiutazni, ahol este egy mulatságon kellett volna játszania. A keskenyvágányu vasút főtéri állomására már nem tudott kimeni, mert késő volt, ezért elhatározta, hogy a Korona-szálló előtt száll majd fel, ahol emlékezete szerint megállholly van. Ezt a megállót azonban időközben megszüntették és amikor a cigány látta, hogy a vonat megállás nélkül robbog el a szálló előtt, hirtelen elhatározással utánaszaladt és fel akart ugrani a gyors mozgásban levő szerelvény egyik kocsijára. Az ugrás nem sikerült és Pintár olyan szerencsétlenül esett le, hogy a kerek alá került, amelyek balkarját teljesen összeroncalták. A szerencsétlenségről nyomban értesítették a rendőrséget, ahonnan Lambrin Braniszlav, a bünyügyi osztály vezetője szállt ki a helyszínre. A lefolytatott vizsgálat során megállapították, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség. Pintárt súlyos sebesülésével szállították a kórházba, felépülésében azonban nem bíznak az orvosok, mert a szerencsétlen ember rendkívül sok vért veszített.

— **Kétszázéves a noviszadi zsidó szentegylet.** A noviszadi zsidó szentegylet a jövő évben ünnepli fennállásának kétszázéves évfordulóját. Ez alkalommal megiradják a szentegylet történetét, amely könyvalakban is megjelenik. A noviszadi szentegylet a legrégebbi az ország összes zsidó szentegyletei között. A jubileumot fényes ünnepségek között ülik meg.

— **Botrányt rendeztek Szegeden a globetrotterek.** Szegedről jelentik: Parázs botrányt rendezett péntek este Szegeden négy világljáró német. A négy fiatal ember nem egy uton indult el körüljárni a világot és Szegeden összetalálkoztak valahogy. A találkozás öröme az egyik szegedi kocsmában nagy mulatást rendeztek és alaposan felöntöttek a garatra. Azután át akartak menni egy másik vendéglőbe, de a tulajdonos nem akarta őket beengedni, mert egyikük már előző este botrányosan viselkedett a vendéglőben. A németek erőszakoskodtak, mire a vendéglős rendőrt hívott. A rendőr nem birt a garázda globetrotterekkel és egy rendőrtanácsos, aki véletlenül éppen ott tartózkodott, erősítést kért a rendőrségtől, mire egy szakasz rendőr vonult ki a vendéglőbe. Erre az egyik világljáró revolvert rántott és rá akart löni az egyik rendőrré, de a fegyvert kiütötték a kezéből, egy másik német pedig tört rántott elő, de azt is lefegyverezték és az egész világljáró társaságot beszállították a rendőrségbe, ahol őrizetbe vették őket.

Az új büntetőtörvénykönyv

A királyi elhatározás törvényerőre emelte az egységes, az egész országra érvényes büntetőtörvénykönyv tervezetét. Ha a törvény végrehajtását célszerűségi okokból tíz hónapra el is halasztották, fontos érdeke minden állampolgárnak, hogy megismerje azokat az intézkedéseket, amelyeket az új törvény statuál. A büntetőtörvénykönyv negyvenháromezer paragrafusát szó szerint ismereteni egy nap alatt keretében lehetetlen. Amennyiben elegendő érdeklődést tapasztalunk, a büntetőtörvénykönyv és az új büntetőperrendtartás magyar fordítását könyvalakban is kiadjuk. Szükséges azonban, hogy a magyar olvasó közönség legszélesebb rétege is megismerje az új büntetőtörvénykönyv főbb irányelveit, megtanulja azokat a lényeges különbségeket, amik az eddigi állapotok és az új törvényalkotta rendelkezések között vannak. Erre való tekintettel felkértük dr. Kellert Benő szuboticei ügyvédet, hogy cikksorozatosan ismeresse az új büntetőtörvényt. A törvény ismertetését a Bácsmegeyi Napló a jövő hét folyamán kezdi meg.

— **Kommunista üzelmek gyanuja miatt letartóztatták és Beogradba szállították két topolai gazdálkodót.** Bácskatoról jelentik: A csendőrség szombaton házkutatást tartott Győri József és Csidoszki Mihály topolai gazdálkodóknál, majd mindkettőjüket letartóztatták és még a szombati nap folyamán elszállították Beogradba. A csendőrség a letartóztatások okairól nem adott felvilágosítást, kiszivárgott hírek szerint azonban a gazdálkodóknál kommunista agitációs iratokat találtak.

— **Nagy tűz Bácskatorolán.** Bácskatoroláról jelentik: Szombatra virradó éjjel veszedelmes tűz pusztított a községben. Egy óra tájban tűz ütött ki az Üveges Antal-féle kocsi gyár telepén. A lángok gyorsan terjedtek és a kivonult tüzoltók munkája már csak arra szorítkozhatott, hogy a könnyező épületeket megmentsék a pusztulástól. A gyárépület a benne felhalmozott készruval és nyersanyagokkal együtt teljesen leégett. A kár meghaladja a kétszáz ezer dinárt. A tűzvizsgálat megindult, eddig azonban nem tudták megállapítani, hogy mi idézte elő a katasztrófát.

— **Házasság.** Balogh Sári virágkereskedő Subotica és Krausz Adolf óras- és ékszerész Temesvár házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Ötven ezer pengő sikkasztott egy budapesti tisztviselő.** Budapestről jelentik: A komáromújvárosi Lidler lengyár feljelentést tett a budapesti rendőrfőkapitányságon, hogy a cég budapesti irodájában nagyszabású sikkasztást követtek el. Bejelentették, hogy a gyanú Königsberg Tivadarra, a cég főtisztviselőjére irányul. Előállították Königsbergert, aki pénteken az ójszakát a főkapitányságon töltötte és szombat reggel hallgatták ki. Elzáralt megéjelték az üzletben a vizsgálatot és megállapították, hogy ötven ezer pengő hiányzik. Königsberg az életbeterjesztett bizonyítékok sulya alatt megtört és beismerte, hogy hosszabb idő óta dezsmálta a vállalat pénzét. Königsberg családja kiegyezési tárgyalásokat indított a károsult gyárral.

— **A berlini rendőrség letartóztatott több magyar kommunistát.** Berlinből jelentik: A politikai rendőrség péntek éjjel behatolt a Friedrichstrassen levő Esperantó Klub helyiségébe, ahol a külföldi, főleg a magyar és csehszlovák kommunisták szoktak találkozni. Amikor a rendőrség behatolt a helyiségbe, éppen iratokat égettek el. A rendőrség az iratok egy részét lefoglalta és husz kommunistát vett őrizetbe, tizenkilenc magyart és egy csehszlovákot. Személyazonosságuk megállapítása után tizenkettőt szabadlábra helyeztek. A letartóztatottak legnagyobb része álnév alatt és hamis utlevéllel tartózkodott Berlinben.

— **Ráírt a fellebbezőjára, aki leleplezte üzelmét.** Beogradból jelentik: A beogradi katonai bíróság előtt pénteken tárgyalták Normali József hadnagy bünyügét, aki 1925-ben Sztipben egy összeszólközásból kifolyólag revolverral súlyosan megsebesítette ezredparancsnokát, Ilic Dragutin ezredest Normali, a sztipi ezred élmezési tisztje volt és ebben a minőségében különböző szabálytalanságokat követett el. Amikor ezredese a visszaélések miatt felelősségre vonta, a hadnagy kezét emelt fellebbezőjára, majd a veszekedés hevében revolvért rántott és két lövést adott le Ilic Dragutin ezredesre. A pénteki tárgyaláson felolvasták az egészségügyi tanács véleményét, amely szerint a vádlott örökös epilepsziában szenved és a tett elkövetésének pillanatában nem volt beszámítható. A katonai ügyész vádbeszédében halálbüntetést kért a hadnagy fejére, a bíróság azonban hosszabb tanácskozás után az egészségügyi tanács véleménye alapján felmentette Normalit a gyilkossági kísérlet vádjára alól és csupán azokban a szabálytalanságokban mondotta ki bűnösnek, amelyeket mint élmezési tiszt követett el. A bírói tanács két és fél évi fegyházra ítélte Normalit, a büntetést azonban a vizsgálati fogságát kitöltöttnek vette. A felmentett hadnagyot a tárgyalótérrelből egycenesen az elmeorvosintézetbe szállították.

— **Tűz Szubotícán.** Szombaton délután Szubotícán tűz támadt Juhász Istváné Vukicscva ucca 34. szám alatti lakásán. A tűz úgy keletkezett, hogy a kéményben épített gerenda meggyulladt. A tüzoltók hamarosan kivonultak és a tüzet, amely már lángborította a mennyezetet, eloltották.

— **Leégett Csacsakon egy butorraktár.** Csacsakról jelentik: Csütörtök este kigyulladt Gavrilovics Milutin butorkereskedő raktára. A tüzoltók megfeszített munkája ellenére sem sikerült a tüzet eloltani, csak a szomszédos házakat menthették meg. A kár félmillió dinár.

— **Március 4-ikétől 17-ikéig lesz a lyoni nemzetközi vásár.** Az idei lyoni nemzetközi vásárt március 4-ikétől 17-ikéig tartják meg. A vásáron a legtöbb európai állam vezető iparági képviselőit magukat. Bővebb információkat a lyoni vásár rendezőbizottságának szuboticei megbízottja, Gyorgyevics Jován törvényészi bíró, a szuboticei Francia Klub elnöke ad és nála szereshetők be a különböző kedvezményekre jogosító vásárigazolványok is.

— **A szuboticei Francia Klub teadélutánja.** A szuboticei Francia Klub e hó 17-ikén, vasárnap déltán öt órakor teadélután rendez a klub helyiségeiben.

— **»Erdem: Állatok világa« ingyen kiadása.** Ez a világhírű mű nem a szakudósok, hanem a nagyközönség számára készült, de a szakemberek sem nélkülözhetik ezt. Ezelőtt is megjelent már néhány verszerény »biológia«, de ezek nem tudtak elterjedésre szert tenni. Elnyomta a külső és belső formák száraz leírása és így az iskola a legtöbb esetben nem tudja kellőképpen megkedveltetni a gyermekekkel a természetrajzot. A legtöbb műben a szaktudósok aprólékosan leírtak egy-egy állatfajt és az élőlények leírása, életmódjuk ismertetése a legtöbb esetben háttérbe szorult. Az állatok leírását Brehm sem mellőzheti, de műveiben nem ezek a leírások dominálnak, hanem az állatok élete, természetvilága és azok a külső körülmények, amelyek között az állatok élnek. Az »Állatok világa« elejétől kezdve mind a tizenhárom kötetben át hol izgalmas, hol pedig regényszerű irodalmi mű. melynek szereplő hősei az állatok és az emberek minden elképzelhető vonatkozásban. A mű tizenhárom kötetre terjed, a szövegben közel négyezer ábrán kívül 625 színes és fekete nyomású tábla is van. Ezt az örökszép művet adja most ingyen a budapesti »Gutenberg« könyvkiadóvállalat a nagyközönségnek és minden szülőnek, nevelőnek és mindenkinek, aki gyermekekkel foglalkozik, meg kell ezt a művet szereznie, amely a felnőtteknek éppen olyan felejthetetlen szép órákat szerez, mint a gyermekeknek.

Nyilatkozat

Felkérték bennünket a következők közlésére: Bachrach László szombori lakos elleni ügyünkben üzletbarátaink tájékoztatására és a tényállás teljes helyreállítása céljából a következőket tesszük közre:

1. Bachrach László és Földvári Lajos szombori lakosoknak árut adtunk bizományba és kereskedelmi rajonképviselőnkkel biztuk meg. Ezen viszonyt a szerződés be nem tartása és különféle szabálytalanságok miatt 1928 augusztus 17-ikén felbontottuk, aminek különben a bizományi szerződés szerint minden különös indok nélkül is jogunk lett volna.

2. Bachrach László és Földvári Lajos különféleg meg nem engedett utakon nyomást akartak ránk gyakorolni, hogy a képviselőt továbbra is náluk hagyjuk, majd amikor ez nem sikerült, csekély egymillió dinár kártérítést kértek különféle jogtalan címeken azzal, hogy ha ezen összeget meg nem fizetjük, mindenféle erőszakolt és légből kapott címeken feljelentenek. Mi jogtalan igényeiket visszautasítottuk és ezért Bachrach László ellen a szombori törvényszéknél zsarolás büntette miatt feljelentést adtunk be s az eljárás ellene folyamatban is van.

3. A bizományi viszony megszűnése után felhivtuk Bachrach Lászlót a vevőinktől felvett összegek kiszolgáltatására. Miután e felszólításunk eredménytelen maradt, ellene sikkasztás miatt feljelentést tettünk. Ez ügyben is az eljárás folyamatban van.

4. Végre feljelentést tettünk Bachrach László ellen, mert egy cserébe kapott gépnek 63.180 értékét nem fizette meg, sem arról leszámlolásunkkor említett nem tett. Ebben az ügyben letartóztatták, majd szabadlábra helyeztetett, de az eljárás 403/k. 929. szám alatt nevezett ellen a szombori törvényszéken tovább folyik.

5. Ami Bachrachnak szóban és a sajtóban közölt fenyegetéseit illeti, azok minket nem ijesztenek meg és azok miatt teljesen nyugodtak vagyunk, mert mindenrőlunk terjesztett állítás valótlon s a zsarolási per a fenyegetések jogtalanágát eklatánsan igazolni fogja.

6. Végül kijelentjük, hogy miután ez ügyek az illetékes bíróság előtt vannak, az ügy érdemében nyilatkozni nem kívánunk és a magunk részéről ép ezért minden további nyilatkozatot feleslegesnek tartunk.

Kelt 1929 február 16-ikán.

Hofherr-Schranz
Clayton-Schuttelworth
Magyar Gépgyári Művek r. t. Budapesten.

Az óvszázadok óta bevált

TEMPEL

gyógyforrás víz együttel a legkellendőbb asszál víz is kellemesen szűgyűzős vízzel. Borsó keverve a Tempel-víz rendkívül frissítő itél szolgálat. Felfűtve alkalmas a Tempel-víz az alkoholos italok keverésére. Mint gyógyvíz ott alkalmasabb, ahol a gromorotvat kell közbülsíteni és a máj, vesé és a hólyag megbetegedéseitől.

Mint gyógyvíz előfordul határ idült GYOMORFÉKÉLY, GYOMORHURUT esetekben, valamint mindennemű anyagcsere betegségénél az orvosilag is ajánlott

STYRIA

forrás víz.

A legtöbb és a legtöbb gyógyanyagot tartalmazza a

DONAT

gyógyforrás víz, amely gyógyhatással minden más gyógyforrást felülmúl. Kiváló hatás epékóristimuláció, emésztési és szívizomnál, de utóbbi esetben a Donat-víz hatásos csupán az érzékeny.

Kézen fogható utalás (Bohatsch-Sauerbrunn) átványvizet eredet palackokban minden áttörésmű és élelmiszertelenben. 1929

— Sáskafehéreszkegdedt le egy afrikai országra, Londonból jelentik: Kénia keletafrikai gyarmaton újabb időben sáskahadakat pusztítottak. A gyarmati kormányzat abba kellett hagynia a fővárosban tervezett nagyobb szabású építkezéseket. A gyarmati országos kiállítás sem lehetett megtartani, mert a sáskák felfalák az egész termést. Csütörtökkel reggel óriási sáskafehéreszkegdedt le az országra, amely minden növényzetet elpusztított. A kár óriási. A templomokban vasárnaponként könyörgő istentiszteleteket tartanak.

— A szuboticei elemi iskolák tanulóinak kirándulása. A szuboticei városi és tanyai iskolák igazgatói a tanfelügyelőségen értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy az iskolai év végén, június elején az elemi iskolák harmadik és negyedik osztályú tanulóival tanulmányi kirándulást rendeznek. A tanulók megtekintik Beogradot és kirándulnak az Avalára.

Műszemélyeket Beogradban 1929. március 1-től 4-ig az P. Ad. Müller Söhne műszemintézet Wiesbaden, képviselője a pacifensek jelenlétében készít és helyez be. Részletes adatokat a cég mai hirdetése tartalmaz.

— Nyoma veszett a megszökött szuboticei betörőkirálynak. A szuboticei fogházból, mint ismeretes, nem régen vakmerő módon megszökött Szalai György, a tizenkétévi fegyházra ítélt veszedelmes betörő. A szuboticei rendőrség azóta szüntelenül kutat a szökevény után, de eredménytelenül. Cankovics Miodrag büntetőrendőrkapitány vezetésével pénteken éjjel általános razziát rendeztek a város külterületein. Detektívek, lovas, biciklis és gyalogos rendőrök járták be mindazokat a helyeket, ahol feltevések szerint Szalai megfordulhatott. A razzia eredménytelen maradt. Valószínű, hogy Szalai elhagyta az ország területét és Romániába, vagy Magyarországra szökött.

— Jugoszlávia februárban hat keskenyvágyú mozdonyt kapott jóvátétel fejében Magyarországtól. Beogradból jelentik: Magyarország a párisi jóvátételi egyezmény értelmében, mint ismeretes, többek között negyvennégy keskenyvágyú mozdonyt köteles egy éven belül kiszolgáltatni Jugoszláviának. A jóvátételi mozdonyok leszállítását februárban kezdték meg és e hó folyamán hat új mozdony érkezett Jugoszláviába. A lokomotívokat a Bród—Sarajevó—Dubrovnik keskenyvágyú vonalon már üzembe is helyezték. A további mozdonyszállításokat havi részletekben fogják eszközölni.

Elhagyott a babám, ámde nem sajnálom,
Majd visszatér hozzám,
Mert ezentul a KRÉM ÁGNEST használok.

— Az első szuboticei büntető az állami bíróság előtt. Megirtuk, hogy Tikvicki Jakov szuboticei lakatos ellen a szerb büntetőtörvény 103-ik szakaszába ütköző bűncselekmény miatt büntető eljárás indult. A vád szerint Tikvicki ez év január hó 17-ikén egy éjjeli mulatóhelyen nemzetellenes nótákat énekelt. Ebben a büntetőügyben e hó 9-ikén tartotta meg a főügyelőséget a Pavlovics-tanács, amely a vádlott kihallgatása és a bizonyítási eljárás lefolytatása után, az ítélet kihirdetését február hó 16-ra tűzte ki. Tikvicki Jakov vádlott szombaton megjelent a Pavlovics-tanács előtt, hogy meghallgassa az ítéletet. Pavlovics István elnök, a tárgyalás megnyitása után enunciatálta, hogy a bíróság a Tikvicki-ügyben nem hirdet ítéletet, hanem határozatot hirdet ki. Eszerint a bíróság úgy találta, hogy a Tikvicki által elkövetett deliktumok között olyan is van, amelynek elbírálására nem a szuboticei törvényszék, hanem az ez év január hó 8-ikán kelt királyi ukázzal létesített állami bíróság illetékes. Ennélfogva, anélkül, hogy belebocsátkoznék annak a kérdésnek elbírálásába, hogy a vádlott bűnös-e vagy sem, az egész ügyet az arra illetékes állami bírósághoz teszi át.

— Volt iskolatársak találkozója Odzsačin. Odzsačinról jelentik: Szép ünnepséget rendeztek Odzsačin azok az 1883-ban született odzsačinai, akik együtt végeztek el iskoláikat. A 46 éves öregdiákok a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákig maradtak együtt.

Köhögést, meghűlést, rekedtséget, tüdőbajokat biztos eredménnyel gyógyít a Sirofen. Gyógyszertárakban kapható.

— További intézkedésig nem adnak ki több telefonszámot Beogradban. Beogradból jelentik: A posta-és táviratügyi minisztérium átiratban értesítette a beogradi postaigazgatóságot, hogy további rendelkezésig megtiltja az új telefonelőzetők felvételét. Az intézkedésre a beogradi telefonközpont túlterheltsége adott okot.

— Kivetette a tenger az elsüllyedt német gőzösöt matrózáinak holttestét. Portóból jelentik: A hullámok öt holttestet sodortak partra. A szerencsétlenek az elsüllyedt Deisler német gőzös személyzetéhez tartoztak.

Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes »Ferenc József« keserűvíz naponként való ivása a legkisebb erőködés nélkül könnyű és rendszeres bélműködést biztosít. Számos szakorvosi jelentés bizonyítja, hogy a Ferenc József víz szív- és idegkórosoknak, vese- és cukorbetegeknek, valamint köztünetekben és csuszban szenvedőknek is nagyon jól tesz, s ezért méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Tíz dinárért száz dinár. A tizdináros vadászat meglehetősen ellanyhult az utóbbi napokban. A Bácsmegeyi Napló által forgalomba hozott százdinárt érő tizdinárosok szerencsétlen szóródtak az egész országban és bizony hosszú időbe telik, míg olyan ember kezébe kerülnek, aki nyilvántartja a Bácsmegeyi Napló által közzétett számokat. Szombaton Radó Imréné (Szubotica, Cara Dusana ul. 12.) váltotta be százdinára a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalában a 229 A 173 számú tizdinárt. Még tizenkilenc százdinárt érő tizdinárosra lehet vadászni. Ezek a következők:

Régi kibocsájtású (kék) bankjegyek:

B 447088
M 589992
AM 100207
AO 52626
B 304885
P 42186
U 376128
B 821499
AM 367248
AK 307476
AO 246092
E 189024

Új kibocsájtású tizdináros bankjegyek:

149 M 232
998 Y 848
702 Y 442
655 M 101
743 L 203
098 T 71
023 K 326

Aki ezek közül egyet megtalál, száz dinárt kap érte a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalában.

— Főbelötte magát egy vezérkari őrnagy. Szarajevóból jelentik: Tragikus öngyilkosság történt pénteken délben a rajlováci laktanyában. Kosz Alfréd vezérkari őrnagy szolgálati revolverével főbelötte magát és azonnal meghalt. A törzstiszt délben tizenkét óra körül bezárkózott irodájába, ahonnan néhány perc múlva revolverdörrenés hallatszott ki. Feltörték az ajtót és berohantak a szobába, ahol a földön nagy vértócsában pillantották meg a szerencsétlen őrnagyot. A golyó a halántékába hatolt s szétrombolta az agyát. Kosz Alfréd nem hagyott hátra bucsulevelet.

Jegyezze meg, hogy valódi karlsbadi kétszersült, graham kenyéret, Orient-kekszet Mayer Alfréd villanyerőre berendezett sütődéjében vehet, Kakasiskolával szemben.

— Kirabolt cigányzenész. Kardos Pista vrsaci cigányzenész lakását péntek éjjel kirabolták. Kardos bandájával már hosszabb idő óta Szokoljében muzsikál s így lakása őrizetlen maradt. Ezt a körülményt használta fel a tettes és a lakásból minden elvihető holmit ellopott. A rendőrség néhány óra múlva már ráakadt a betörőre Vasile Jula cigányasszony személyében, aki éppen a lopott párnákat árulta. A cigányasszonyt, aki beismerte tettét, átszállították a belacrkvai ügyészség fogházába.

Báti és színházi nyakgyöngyök, ridikül-ujdonságok clesón beszerezhetők Balog Lina cégnél, Szubotica.

— Az Odzsačin-i Sportklub jelmezes hálaja. Odzsačinról jelentik: Jól sikerült jelmezbálat rendezett az odzsačin-i sportklub a Heitz-szállóban. A jelmezesek közül kiténik Merkl Magda (puderpamacs), Matheisz Lenka (Trullala hercegnő), Heitz Katica (Piero), May Lenka (szivárvány), Neumayer Mariska (Pierett), Kenaus Dóra (Biedermayer), Erdős Margit (Pierett), Piry Magda (Apatin, girl), Brand Nusi (Apatin, Pierett), Korill Margit (Szombor, holland menyecske), Raab Emma (Mephisto) és Satanova Persida (Vajszka, banán). A jelmezesversenyt Neumayer Mariska és Heitz Katica, továbbá Raab István nyerték. A mulatság a legjobb hangulatban a reggeli órákig tartott.

Nem lesz szüksége többé szódabikarbónára, ha a bort Tempel rohicsi savanyúvízzel keveri, minthogy ez a kítőnő ásványvíz semlegesíti a gyomorsavat, leköti a borsavat és ezzel elejét veszi azoknak a káros hatásoknak, amelyeket a bor a gyomorra és a belekre gyakorol. A bor nem lesz zavaros és nem vesztí el színét, ha megfelelő mennyiségű rohicsi Tempel-ásványvizet kever hozzá.

— Polgári olvasóköri alakult Csantaviren. Csantaviriról jelentik: A csantaviri olvasóköri alakulat napokban tartotta alakuló közgyűlést, amelynek tárgysorozata az alapszabályok kidolgozása szerepelt. Kimondták az olvasóköri megalakulását és a következő tisztikart választották meg: Elnök Sinkovics Kálmán, alelnök Jakovljevic Aron, titkárok Sztankovics Bosko és Basch Imre, pénztárnok Lipkovic Andor, ellenőrök Dvorácskó János és dr. Pecarszky Milutin, háznagy dr. Galgoczi Arnold.

— Halálozás. Kikindáról jelentik: Dippong József téglagyáros csütörtökön rövid szenvedés után meghalt. Pénteken délután temették nagy részvét mellett.

— A szuboticei cserkészek táncmulatsága. A szuboticei cserkész egyesület vasárnap 17-ikén táncmulatságot rendez a Bunyevacska Matica összes termében. A mulatság délután három órakor kezdődik.

— Londonban ijesztően növekszik a spanyoljárvány újdonságának száma. Londonból jelentik: A spanyoljárványban megbetegedettek száma Londonban és egész Angliában ijesztően növekszik. A hét eleje óta Londonban majdnem ezer beteg halt meg spanyol influenzajában.

— Fölgyújtotta a nevelőintézetet két növendék, hogy iskolái szünet legyen. Strassburgból jelentik: Zellsheimban egy nevelőintézetben tűz támadt. Két növendék bevallotta, hogy ők gyújtogattak, mert arra számítottak, hogy nem lesz tanítás és hazatárazhatnak. A kár mintegy ötvétezer frank.

FILM

Uj filmek

A Lifka és a Városi-Mozi új műsora

A Lifka-mozi hétfőtől kezdve Ramon Novaro Tü-töt gyönyörök című új filmjét mutatja be. A film kiténő vigjátéknak indul. Az első jelenetek nagyon mulatságosak és kár volt elejteni azt a kiténő vigjáték-fonalat, amely a fiatal lord és a komornyik felesége közti szerelem mulatságos történetét kiténő bohózatú bonyodalommá bogyozhatta volna. A scenárium azonban letér a vigjáték csábító utjáról és egy kissé sablonos szerelmi történetet ad. A film azonban így is mindvégig szórakoztató, a felvételek nagyon szépek és a nők ismét gyönyörködhetnek a dallás Ramon Novaróban, aki nemcsak a filmen, hanem a nézőtérre is sok nőt hódít meg. Bájos partnerei René Adorée és Marcelline Day és különösen a szép tengerparti felvételek említésre méltók. Ezenkívül a Börtönből a börtönbe című burleszk szerepel még a műsoron, amely hallatlanul mulatságos és első jelenetétől az utolsó ostrom alatt tartja a közönség nevetőidejét.

A Városi Mozi új műsorán is két kiténő film szerepel. A Csendes ucca végtelenül bájos és ötletes film. Egy fiatal lányról van benne szó, aki szokásaiban vénlányos allűröket vesz fel addig, amíg vélegénye hazatér a napoleoni háborúból és amikor látja a férfi kirándulását, ismét fiatalallá változik és a saját unokahágnak adja ki magát. Nagyon kedves bonyodalom fejlődik ebből az ügyes ötletből és bár a film látszólag csak szórakoztatni akar, mégis mély példázata annak, hogy az öregség és fiatalság fogalma mennyire relatív; mintha csak azt akarná hirdetni: mindenki olyan idős, amilyennek érzi magát. Végtelenül poetikussá a kisvárosi ucca, amely a cselekmény műlencsén szolgál és kiténő a film befejezése is. A bájos Marion Davies a jó színésznő készségével játssza meg kétfős szerepét. Conrad Nagel a szerelmes orvos szerepében nagyon rokonszenves és kiténő alakítást látunk Helen Jerome Eddy-től is. A műsor másik filmjének »Hogyan szerethetünk könnyen gyereket?« a sokatmondó címre és ebben a pompás vigjátékban a népszerű Tim és Tom: George K. Arthur és Karl Dane ismét könnyekig megkacagtatnak bennünket.

Mindkét mozi hétfői műsora eléri a célt: kiténő szórakoztatja a közönséget.

(1. f.)

Legjobb
sifon-vászon
legolcsóbban

SZÉKELY
divatruházában Subotícán

Hatóságilag
engedélyezett

Végeledás!

Minden vevő 3 darabot kaphat csak, „többet ne is kérjen” — Selyemcsokor 5 dinár, magánlítő selyem 10 dinár

„ALEXA” NYAKKENDŐGYÁR, SUBOTICA

1488

SZINHÁZ

Gyermekoperett a Népkörben. A Páter Vazul vezetése alatt álló Gyermekkonyha javára február 17-ikén, vasárnap délután 3 órakor gyermekelőadás lesz a Népkörben. Szinre kerül »Aladár nem számár« című gyermekese operett Garay Bélával a címszerepben. Közreműködnek Deutsch Janka, Miklencvics Mici, Toldy Gizi, Nagy Magda, Krnyajszki Pál, Fuderer László, Erdélyi János. Helyárak: 5, 10, 15 dinár. Jegyek elővételben a Krécsi-féle könyvkereskedésben kaphatók. A terem fűtve van.

A »Régi nyár« a Népkörben. Február 23-ikán és 24-ikén este 8 órakor mutatja be a Népkör együttese Békefiy-Lajtai »Régi nyár« című látványos operettjét elsőrendű szereposztásban. Jegyek előjegyezhetőek a Krécsi-féle könyvkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG

Buzadíjazás Osziéken. Osziékról jelentik: Az osziéki gazdasági egyesület köriratban értesítette az Osziéki és környéki gazdálkodókat, hogy a buzatermésre 50.000 dinár pályázatot ír ki. A díjat a legszebb és a legdusabb buzát termelő gazda kapja meg, aki oklevelet is kap.

A zagrebi vasútgazgatóság talpfárlejtése. Zagrebből jelentik: A zagrebi vasúti igazgatóság február 28-ikán 17.500 darab talpfára írt ki árlejtést. A vasútgazgatóság az árlejtésnél csak tölgyfa ajánlatokat fogad el.

A Rimamurányi érdeklődik jugoszláv vasbányák iránt. Noviszáról jelentik: A magyarországi Rimamurányi-Salgótarjáni vasművek r. t. több mérnököt küldött Jugoszláviába, hogy a pleternicci vasbányák iránt érdeklődjenek, mert a Rimamurányi arra gondol, hogy Jugoszláviában, lehetőleg Pleternica közelében ilyen területet kiaknázásra megszerez. A Rimamurányi ebben az esetben vaskohót létesítené Jugoszláviában és főleg a Balkán vasszükségletének hathatósabb ellátására gondol.

Januári csődtisztítka. Zagrebből jelentik: A Zagrebben működő hitelező védegyelet most tette közzé január havi csődjelentését, amely szerint Jugoszláviában január hónapban 82 csődbejelentés történt. A statisztika szerint Horvátországban 4 csőd, Szerbiában és Crna Gorában 74, Boszniában és Hercegovinában 1, Szlovéniában 3, esetet volt, a Vojvodinában pedig egyetlen egy csődbejelentés sem történt.

SPORT

Konferenciáról-konferenciára halasztják az Európa bajnokság megvalósítását

Nem sok reménnyel biztat a bécsi futballkonferencia

A nemzetközi futball diplomácia egy idő óta minden energiáját arra összpontosítja, hogy tető alá hozza a futballvilágbajnokság intézményét. A futballvezéreknek ez a buzgó fáradozása azzal az általános krízissel magyarázható, amely az utóbbi években mind súlyosabban nehezedik a kontinens sportéletére és különösen a professzionalizmusra áttért nemzeteknél fenyeget a közeli csőd veszedelmével.

A középeurópai profifutball működésének lehetőségei mind szűkebbre redukálódnak azáltal, hogy a hivatásos futballra való áttérés sziklaszilárd korridorra talált az öket övező államokban, amelyek a maguk jólgondozott államtör rendszerével elzárták az utat a professzionizmus érvényesülése elől. Ausztria, Csehszlovákia és Magyarország professzionistái saját országukban, de még az egymással való érintkezés révén sem képesek azt a »forgalmat« lebonyolítani, ami a nagy befektetéseket igénylő profi üzeme fenntartásához szükséges lenne. Ehhez minél nagyobb terület, legalább is a kontinens felvevőképessége kellene, hős és állandó pénzforrás, amely felrészletné a máról-holnapra tengő profisport erőkezletét.

A krízis kétségbevonhatatlan jelei már az amsterdami olimpiászon jelentkeztek. Itt ugyan is kitűnt az, hogy az amatőr futball is súlyos beteg és Európa még a tengerentúli exotikusok vendégszerpléséi ellenére sem nélkülözheti a ma már kétségtelenül iskolai nyitót képviselő középeurópai futball-nemzetekkel való együttműködést. Amsterdamban után már az lett a jelszó, hogy a futballt le kell venni az olimpiás programjáról és ebben a jelszóban végre egymásra talált a kátyuból egyformán menekülni igyekvő profi és amatőr futball és most már csak az egymássegítés eszközeit kellett megkeresni.

Igy született meg a világbajnokság eszméje, amelyet a FIFA égisze alatt teljesen a saját számlájukra rendezének meg négyévenként az egyes nemzetek. Az eszmét hozsannával fogadták mindenütt és megindultak a munkálatok a mentő akció minél gyorsabb megvalósítására. A vezető szerep most is Középeurópának jutott, amelynek futballkulturája a diplomácia terén is a legfejlettebb. A Meisl-Fodor-Scheinost-

trió, mint a középeurópai profi front nagyvezérkara egykettőre készen volt a tervszellettel és mire a többiek felbredtek, a világbajnokság ügye papíron már készen is volt.

A gyakorlatban azonban csak most jelentkeztek az el nem maradható nehézségek. Elsősorban is kitűnt, hogy alig van olyan nemzet, amelynek legalább egy másikkal elintézetlen aférja ne volna, nem is beszélve arról, hogy Németország csaknem az egész kontinenssel haragban van. Megindultak tehát a »félhivatalos« konferenciák, amelyeken valamennyi nemzetnek békitő szerepet kellett vállalni két haragos között.

Az első ilyen konferencia nemrégiben Rómában volt, ahol a kibékülés terén semmi sem történt ugyan, de azért ismét elhatározták, hogy az Európa bajnokságot meg kell valósítani. A római konferencia folytatása lesz a bécsi konferencia, amelyet most vasárnapra hívott egybe az olasz Feretti, az előkészítő bizottság elnöke.

Ha számba vesszük, hogy ezuttal már hat jelentkező is van, amelyik mindegyik a maga számára igényli az Európa bajnokság első megrendezését, hogy Németország, Dánia és Hollandia támogatásával most már azt kívánja, hogy a profikat zárják ki az Európa bajnokságból, hogy eddig még egyetlen megszakadt diplomáciai viszonyt sem sikerült a közvetítőknél helyreállítani, hogy valamennyi nemzet szembe fordult a FIFA-val, amiért ez ragaszkodik a 25 százalékos részesedéshez, nem is szólva az »apróbb« nézeteltérések garmadaról, akkor alig lehetjük, hogy a bécsi konferencia többet fog végezni, mint a római.

Ennek ellenére maguk az érdekeltek nem adták fel a reményt, hogy megkaparíthatják az Európa bajnokság mentőövét és biznak abban, hogy a május 17-ikén Madridban összeülő hivatalos Fifa-kongresszus megoldja azokat a problémákat, amelyekkel az előkonferenciák nem tudtak megbirkózni.

Sz-ó

Legjobb hirdetési orgánium
a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ”

NYILT-TÉR

Özv. Schossberger Hermanné fájdalommal tudatja, hogy férje

SCHOSSBERGER HERMANN

56 évi példátlanul boldog házasság után, élete 80-ik évében, 1929. február 15-én elhunyt.

Gyászolják még: Révész Hugoné Elvir, Flesch Lipótné Olga, Schossberger Imre, Soós Jenő gyermekei. Továbbá vejei, menyei testvérei, unokái.

Temetése e hó 17.-én d. u. 1/2 3 órakor lesz a gyászházból (Trumbićeva ul. 20.)

Legyen áldott emléke és pihenése!

Izjava zahvalnosti

Ovime izjavimo našu zahvalnost profesorima i djacima Subotičke Trgovacke Akademije, koji su pokušali prilikom smrti naše kećeri sa svojem učestvovanjem naš bol olakšavati.

Subotica, 16. februara 1929.

Josip Šejrer i supruga

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejtethetlen édes kis-lányunk SÁRI K. ANK. temetésén való részvételükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ez-uton mondunk hálás köszönetet.

Subotica, 1929. február 16.

Scheurer József és neje

Eladó birtok

A Subotica—Crvenka-i vonal mentén eladó cca 300 lác elsőosztályu szántóföld, elsőrangban berendezett tanyával, vagy anélkül. Esetleg kisebb parcellákban. Közelebbi feltételek dr. Strelitzky Dénes és dr. Schwarz Lajos ügyvédekénél, Subotica. 1470

T. C.

Van szerencsénk tudatni, hogy összes

TAVASZI ÉS NYÁRI

angol és francia

FÉRFI ÉS NŐI DIVATLAPJAINK

valamint cipészlapok megérkeztek. — Kivánatra árjegyzékkel szolgálunk.

SCHMOLKA (azelőtt Papyrus) könyv- és papirkereskedés

1773

Novisad, Jevrejska ul. 7

Udruženje Trgovaca i Industrijalaca u Baimoku održaće svoju

redovnu godišnju sednicu

dana 3-eg marta 1929. godine po podne u 1 sat u vlastitim prostorijama sa sledećim dnevnim redom:

1. Izveštaj predsednika.
2. Izveštaj tajnika.
3. Izveštaj blagajnika, obračun o prošloj godini i proračun za iduću godinu.
4. Izveštaj nadzornog odbora.
5. Popunjenje mesta 4 odbornika koji po redu istupaju iz upravnog odbora.
6. Izbor 4 zamenika odbornika.
7. Izbor 3 člana nadzornog odbora.
8. Eventualije.

Predlozi, molbe i žalbe pojedinih članova pretresaće se samo onda, ako su najmanje 8 dana pred skupštinu pismeno podnešeni upravnom odboru.

Predsedništvo.

Beograd Plozpunktában

„RUSKI CAR“

étterem és kávéházban első-

rendű konyha, szolid árak.

figyelmes kiszolgálásért felel:

Rác Lajos tulajdonos

POZIV

Subotičko Zanatlijsko Udruženje na osnovu rešenja poglavarstva Udruženja broj: 3/1929. a u smislu osnovnih pravila § 11 održat će dne 21. februara 1929 god. pre podne u 10 sati u prostorijama Udruženja

redovnu godišnju skupštinu

u slučaju, da ova skupština na prvi saziv nije pravomoćna za donošenje odluka, održat će se bez poziva i bez obzira na broj prisutnih članova na dan 3 marta 1929 god. pre podne u 10 sati sa istim dnevnim redom.

DNEVNI RED:

1. Otvaranje skupštine, određivanje perioda i 4 overovljača zapisnika.
2. Čitanje godišnjeg izveštaja.
3. Izveštaj nadzornog Odbora.
4. Davanje razrešnice.
5. Predračun za godinu 1929.
6. Izbor 12 redovnih odbornih članova, 2 zamenika i 1 revizora.

Opomena: Predlozi koji nisu u dnevnom redu označeni rešavat će samo u tom slučaju, ako su predani upravi bar 5 dana pre skupštine i potpisani sa 20 članova Udruženja. Pravo glasa imaju samo oni članovi, koji nisu u zaostatku sa članarimom za 3 godine (11. §).

Geza Vuković s. r. sekretar.

Koloman Prečić s. r. predsednik.

BÁRÓ A KATEDRÁN
NOVOSZEL ANDOR
POSTHUMUS REGÉNYE

Pedig a kislány alig várta, hogy László vagy Jenő bejöjjenek. Mondhatatlan ellenszenvet érzett a gögös gróf iránt. Az öreg Kerekes látta mennyire megváltozott Ella hangulata, mióta a színházteremből kijöttek, de azt hitte ez a fáradtságnak és László miatt érzett izgatottságnak a jele.

Ella egyszerre jókedvű lett, amikor Jenő és László is leültek.

Kaiserfeldet László csak egy néma fejbiccentéssel üdvözölte, ami határtalan dühbe hozta a grófit.

Nem is hozta elő László szereplését. Azt hitte, ezzel ennek a beképzelt senki tanítónak a hűségát sikerült alaposan lehitüenie.

Pedig Lászlónak igazán szolgálatot tett azzal, hogy a sikeréről nem beszélt.

A kávéház zajos méhkasához hasonlított. A pincérek a zürzavaros kiabálásban futkosva hordták a kávékat és teákat.

Kerekes megkérdezte a lányokat, mit ohajtanak. Vera is Ella is teát kértek. Kerekes az asztal férfi tagjait meg sem kérdezve, valamennyiöknek teát rendelt.

Bár László csak citrommal itta a teát, hoga mintha csak otthon lettek volna, maga elé huzta bátyja eszékjét és elkészítette s hogy kellő ize van-e, meg is kóstolta s mert Jenő odanézett, szinte zavartan mondta: Laci nagyon szereti, ha a teáját én készítem el.

S annak a gonosz Jenőnek volt szíve, azt a kedves kis lányt zavarba hozni azzal, hogy ő is eléje tette a csészéjét. Ő sem tudja a teáját kellően elkészíteni, hát nagyon kéri, az óvét épp olyan izűre találja el, mint Lacit. Ella pirulva igyekezett ezt a tisztséget Verára hártani, de Vera félig tréfásan, félig komolyan szintén Jenő pártjára állt. És Jenő addig nem tágitott, míg Ella meg nem kóstolta, jó-e, Még az öreg Kerekes is igazán élvezettel nézte fia évelődését és Ella piruló duzzogását.

De hát igazán kiállhatatlan ettől a Lacitól is, csak mosolyog rá és nem jön segítségére.

Szerencsére az asztalhoz jött Varga és jelentette, hogy a teremben megkezdődött a tánc.

— Nahát gyerekek, akkor előre, — állt fel Kerekes.

Kaiserfeld Verának nyujtotta kariát, Jenő Ellához ugrott s a fiatal párok után csendes léptekkel haladt Kerekes és László. A cigány már javában huzta a csárdást. Kaiserfeld a terembe lépve szertartásos meghajlás után Verával kezdett táncolni. Jenő és Ella is hamarosan követtek példájukat. Kerekes Lászlóval a színpad elé helyezett székre ült le. Alig kezdtek beszélgetni, Varga jött hozzájuk s kérte Lászlót az esperes urhoz pár pillanatra jöjjön vele, miután az öreg ur csupán azért maradt itt, hogy vele megismerkedjék.

László engedelmet kérve Kerekestől, a pár lépésnyi távolban ülő espereshez lépett.

Az öreg ur olyan kedves tapintattal fogadta Lászlót és az elismerés is olyan uri módon történt, hogy Lászlót egészen elragadta.

— Tanító ur Keviben van, amint hallottam, az pedig elég nagy ut a városig. Pedig tudom még onnan is be kell jönnie, ha valamire szükségük van. Tanító ur igazán örömet szerezne nekem öreg embernek, ha a városba jöve az én házatam tekintené megszálló helynek. Nagyon-nagyon meghátrva érzem magam, ha valamikor meghallanám, hogy bent járt a városban és engem elkerült.

László nem tehetett mást ilyen kedves meghívás után, minthogy megígérte. Hiszen gondolta magában, erre ugy sem kerül sor, Gazi majd elintézi ezután is a bevásárlásokat.

Még beszélgettek közönyös dolgokról s László engedelmet kért, hogy visszamenjen Kerekeshez.

És most történt meg az a csoda, amiről Kerekházán még egy hét múlva is beszéltek. Az esperes szintén odaült Kerekes mellé.

Hát hiszen csodálkozhattak is rajta, mert az esperes eddig valósággal tüntetőleg kerülte az uraságot. A rossz nyelvek szerint az esperes ur nem tudta megbocsájtani, hogy Kerekes zsidó s lám milyen rettenetes dolog az előítélet, valahányszor hallotta, Kerekes hogyan áldoz minden jótékony célra, sohasem késett, bár igen szűk körben, kijelenteni, az egész áldozatkészség nem más, mint zsidó fitogtatás.

Kerekes is nagyon meglepődött, amikor az esperes engedelmet kérve, leült melléje. Nagyon meg volt lepve, mert az esperes véleményét és nézetét a jóakarók még azon melegében elmesélték neki s így tisztában volt azzal, sem ő, sem családja nem kedvesek az esperes előtt.

(Folyt. köv.)

Kg.-ként 26— dinártól
feljebb minőség
szerint

Komlózsineg
I-a Sisal manilla
(kéveketőző)

Zsák,
ponyva, lószőr
eredeti gyári árban,
afrik, halászati
cikkek,
takarók
legolcsóbban

AVRAM SCHIFF I I
NOVISAD
zsák- és ponyvaköcsöző
Telefon: 24-03. Telegr.: Jut II
FIÓK: BEGRAD-SAV
Kérjen árajánlatot!

„VITREA“

táblaüveg, befőttesüvegek
és az összes üveg- és por-
cellánaruk

Csak viszonteladónak
Kereskedők legjob b és leg-
olcsóbb bevásárlási forrása

Karlo Kopp

V. Bečkerek

Raktár: Kültérület 3/d, a
Geyer v-ndéglő özeleber

TROŠARINSKO ODELENJE GRADA SUBOTICE.

Broj: 97/1929. troš.

Oglas

Na osnovu sen. rešenja broj 1736/1929. god. stavlja se do znanja zainteresovanima, da će se na dan 26. februara 1929. god. pro podne u 9 sati u Trošarinskom Odelenju u sobi broj 85. održati javna dražba na dole navedene kioske:

1. Kiosk na uglu Strosmajerove i Vilsonove ulice.
 2. Kiosk na uglu Trga sv. Cirila i Metodija i Harumbašićeve ulice, pred bioskopom »Lilka«.
 3. Kiosk na uglu Zmaj Jovinov i Zrinjskog Trga.
 4. Kiosk na uglu parka, Vojnovićeve i Manojlovićeve ulice.
 5. Kiosk na uglu Vinogradarske ceste i Paličkog puta.
 6. Kiosk prekoputa od stanice, na uglu parka Kralja Petra is generala Milojevića ulice.
- Početak zakupnog vremena je kod kioska pod tač. 5. 16.—III.—1929. god. a kod kioska tač. 1, 2, 3, 4 i 6. od I.—V.—1929. god.
- Zakup kioska traje 6 godina.
- Pobliži uslovi mogu se dobiti, svakog radnog dana od 1/8 do 1/2 sata u sobi broj 85. Troš. Odelenja. Subotica, 16. februara 1929. god.

Upravnik:

Dr. M. Ewetović

1486

Stari Bečej község előljórságától.

1301/1929. sz.

Hirdetmény

Alulírott községi előljórság közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező »Központi szállodát« és az ugyanazon épületben levő üzlethelyiségeket f. é. május 1-től 1932. évi április hó 30-ig terjedő három évre íólvó hó 28-án délelőtt 10 órakor a községi bíró irodájában megtartandó nyilvános, szóbeli árverés útján bérbé fogja adni.

Kijárási ár a szállodára 100.000, az egyes üzlethelyiségekre 3000—20.000 dinár.

Árverezni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kijárási ár 10%-át készpénzben vagy állami értékpapirokban jelenlegi forgalmi értékükben letenni.

Közelébbi feltételek a község könyvelő irodájában tekinthetők meg.

Sztlari Beesej, 1929 február 13-án.

Božić
ezető jegyző.

M. Žikić
bíró.

Mácsai Balkó István ügyfelünk követelésének behajtása végett egy cséplőgép, lokomotív s egyéb ingóságok 16.000 dinár értékben f. évi február hó 21-én Napkeleti ugarak (Aleksandrovo) 214. sz. alatt bírói árverésen el fognak adatni.

Dr. György Imre és Dr. Tabakovics Pál
ügyvédek.

1336

SUBOTICAI IZR. SZENTEGYLET.

Felhívás

Szent Egyletünk folyó évi tagfelavató ünnepélyét (Assifát), f. évi március hó 24-én d. e. 10 órakor tartja meg, miért is felkérjük mindazon hittestvéreinket, kik Szent Egyletünk tagjai sorába való felvételüket óhajtják, hogy ebbeli szándékukat a Szent Egylet irodájában (VI. kvart, Zrinjski trg 23) a hivatalos órák alatt bejelenteni sziveskedjenek.

Subotica, 1929. február hó 15.

Szuboticai Izr. Szent Egylet
előljórsága.

Nőtlen

gyógyszerészsegédet

gyógyszertárak
és drogériák látogatására
felvesz

Gyógynövény R. T.

Vel. Bečkerek

1706

Fiatalos üdeséget,
természetes báját
kölcsonöz a

Daruvary-creme

Állandó használatra

A modern és tudományos kozmetika legtekélyesebb vívmánya fol ok, szemölcsök, szepők, kiütések, orrvörösödés és egyéb arctisztatlanság ellen. Számos elamerés. — Készíti és postán szétküldi

BLUM gyógyszerár, Subotica

Allandóan raktáron:

BELEGÁŠ:	BAJMONK:
Miloš Pođić	Hudap Adam
BEZDAN:	Gyotvai János
Török István	Maija Štípić
	Jakob Šchill
	Jova Beck
	Thüringer Mátjánó

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stíli rajzokkal és
kellékekkel legteljesebben szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA

modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és
kellékek kaphatók

**Szobafestők, mázolók
és kocsifényezők figyelmébe!**

Mielőtt anyagvásárlásukat fedezné, ne
mulassza el árajánlatomat kikérni, mert

nálam mindent féláron kap

Falzdő földfestéket már 1.50 dinárért adok el

Tisztelettel

„FORTUNA“

trgovački agentura

Subotica, Karadžićeva ul. 12

Ajánlatunk
Olaszországból
érkezett nagymeny-
nyiségű

**narancs,
citrom
és mandarint**

nagyban és kicsinyben
rendkívül olcsó áron
továbbá

Mazsola szőlő
valódi szmirnai

Olasz Jánoskenyér
leszállított árban

Szardínia olajban
gyári raktár, legfimo-
mabb minőségek ere-
deti gyári áron

**Klein Géza
és Fiai**

SUBOTICA — TEL. 55

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén
hároméves szabadalmi-
sított szexuális stimulációs
támasztó könyvet — Cim
„Patent 608“
Cimj (Kolozsvár) 1622
i. sz. postafiókbérlé.

Paraffin-terápia

biztos gyógyulás rheuma,
köszvény, isehias és
neuralgiák ellen.

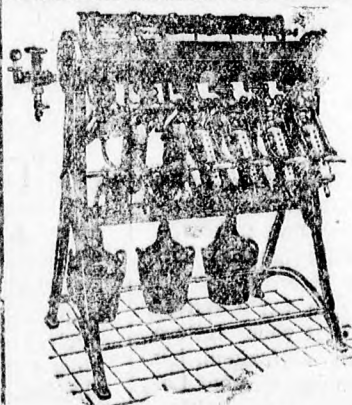
Paraffin-szépségápolás
a kozmetika legmoder-
nebb vívmánya.

PARAFFIN GYÓGY- ES
KOZMETIKAI INTEZET
Vel. Bečkerek, Hajdek
Veljova 14

ORVOSI FELŐGYELETI

Butorozott szobát keresek
külön bejáráttal február
15-re. Címeket »1281 szám-
alatt a kiadóba kérek.

1281

Letöltők

a limonádégyártáshoz önműködő szivaty-
tyuval, miáltal a palackok töltésénél a kívánt
szórpmennyiség adagolódik a palackba, vala-
mint teljes szikvízgyári berendezések kizáro-
lag és nagy választékban kaphatók

SZÉNSAVIPAR

PHILIPPOVICH ADÁM, Pančevo — Zemun

Fiókok: Beograd, Karadjordjeva ul. 13
Novisad, Futoški put 36

szikvízgyárberendezési cégnél

Szabadalmazott jég szekrényeket

40% jégmegtakarítással gyárt

Braća Goldner többszörösen kitüntetett Szubotica, Jugovića ulica 20
jég szekrénygyára Subotica, Kérjen árjegyzéket!

188

MŰSZEMEKET
természet után készítünk
és helyezzük be
F. Ad. Müller Sönné, Wiesbaden
Beogradban, egyetemi szemklinika,
Vidinska 31
1929 március 1-től 4-ig
Vasárnap nem fogad

**MULE DOUBLE CRAPE
THACKERAY HARDWATER**
azonkívül festőfonal minden színben állandóan raktáron
A. ROMANO, ZAGREB
Boškovića ul. 15 Telefon: 51—93
Táviratcim: Diana Zagreb

Érettségire
középiskolai, polgári és magánvizsgákra
előkészít **Galgóczy magántanfolyam**
Budapest, VIII., Mária Terézia tér 3. sz.
12778

Smed. Palankai vaggongyár
**keres több asztalos-
és lakatossegéget**
vasuti teher és személykocsikhoz. Mindenki, aki
március 1-ig jelentkezik, azonnal beéphet

VUJKOVICS MARICA
nagy sikert elért kitűnő
szerb-magyar nyelvkönyvének
első kiadása teljesen elfogyott. A második kiadás sajtó
alatt van s március hó végén kerül forgalomba.
Előjegyzéseket elfogad
a Bácsmegeyi Napló könyvosztálya

Legjobb minőségű
Hítetésre
jól válogatott
magbárható
kifűző bor-
és csomoge-
szőlőoltványok
kítartó amerikai alanyokon
oltva, igen erős gyökérzetű,
méréskei árban kaphatók.
Kérjen árjegyzéket.
Gyogyevics Misa
szőlőoltványtelep-tulajdonos
Novisad, Kiszácsi utca 10

LEVELEZÉS

»Nem bánja meg« jellegre levél van a kiadóban. 1464

Belackva. Levelét megkaptam. Kérem, közölje címet, hogy irhassak. Beeskerek utiútárs. 1390

Kedves Pista! Mielőtt ígert mondanék, egy kikötésem volna, hogy az uriszobát is a Brauchler cég szállítja. 7211

B. Kényszerült csendek napjai is egyenlők a mai-val: millió szeretetteljes eskő! 1713

Uraim! Ki segítene tanácsokkal 18 éves szép élvált asszonyt. Leveleket »Öreg ember nem vén ember« jellegre a kiadóba kérek. 1385

MANCI POSTÁJA.

Nem tudom, nem fogom-e megbánni, hogy a férfit, akiben elrontott házasságom után jövedő életársamat fogom tisztelni és szeretni, így keresem az apróhirdetéseket után. Eddig nincs okom rá, hogy elhamarkodott lépésem megbánjam. A jelentkezők közül talán sikerül megtalálnom, akit keresek. Húszonéves életem inkább megpróbáltatásokban gazdag, mint tapasztalatokban. Az egyetlen tapasztalatom, hogy a házasság rendkívül bizonytalan és kockázatos lütti, a házasságokéknak, mielőtt a döntő szót kimondják, meg kell ismerniök egymást. Ugy érzem, hogy a kötélen frigyűl én vagyok az, aki többet adok, nekem kell tehát megismernem azt, akinek jövedő életemet kötöm. Egyszer már elhúzóztam a házasságom. Az új családot nem tudnám felépíteni. A hirdetésemre eddig tizenhat levelet kaptam. Mindegyikre válaszolok, de itt az apróhirdetéseken. Levelet nem akarok kiadni a kezemből, már csak azért sem, mert én formailag még házasságban élek, a válópöröm csak az első fórumon van elintézve. Ez valamivel drágább, mintha mindenkinek privát levelet írnék, de így legalább a jelentkezők láthatják, hogy mit akarok s senki sem érezheti magát mellőzöttnek. Azoktól, akik szíveimre, kezemre s ha — szabad ezzel a kijelentéssel élnem, — a vagyonomra pályáznak, nem kívánom, hogy ők is apróhirdetésekre aldozzanak. Irjanak csak továbbra is privát leveleket Manci jellegre, de nyugodtan bele abba, hogy a választ itt fogják megkapni. Majd aztán később, idők múltán, amikor a levelekből megismerem őket, — igazán, — módot és alkalmat adok, hogy engem is megismerjen. Akinek kedve és türelme van három-négy hónapig így levelezni, az folytassa velem a levelezést. Most pedig az egyes levelekre válaszolok. Minden levélíró meg fogja ismerni, hogy melyik válasz szól neki.

I. I. M., Szubotica. A fényképet is beküldte. Visszaküldöm. Tulságosan esinos fiu, legalább a fényképen, félek, hogy ez befolyásol, már pedig én tisztán szeretnék látni. Az első levele is nagyon kedvemre való volna, bár tulságosan alkuzza, hogy forróvérű és fiatal. Fájna, ha abba hagyja a levelezést, mert határozottan érdekel engem. Vendéglős. Én nem nézek a vagyonra, mert — bár erről nem akarok beszélni,

— nekem magamnak megfelelő vagyon van. Tudni szeretném elsősorban, hogy ha a megfelelő megíphetése biztosítva van, ott tudná-e a kis falut hagyni. Én jobban szeretnék városban élni, bár ha a férfi, akit választok, így kívánja, kész vagyok öt mindenhova követni. N. I., Becsej. Amint már megírtam, privát levelet most még nem írok. Az én tervem, hogy egy hozzáillő frfi oldalán boldog életet éljek le, több mint komoly, halálisan komoly. Ha azt gondolja, hogy Ön az, aki számomra rendelkezett, írjon még egyszer-kétszer. V. L. Nagyon kevés, dehogyan elég, mint magáról ír. Látnom, hogy óvatos, megmondott ember, s azt írja, hogy szeret levelezni. Levelezzen velem. P. T. Ha engem akar, úgy kell akarnia, amilyen vagyok. Szélszélyeimmel együtt. Ugy kell tekinteni, mintha öt-hat fiatalember (több nem igen marad) udvarolna egy érdekes és titokzatos 21 éves nőnek, akinek előnye az, hogy aszszony, s állítólag szép aszszony s ígykezni kell öt meghódítani, egyelőre levelekkel. B. V. Nem hiszem, hogy Ön lenne az igazi. A sors a legritkább esetben kegyetlen. Akit büntet, az meg is érdemli a büntetést. Szánalomból sok mindent lehet csinálni, csak férjhez menni nem. Az az érzésem, hogy Ön tulságosan anyagiak. F. L. Én nem vagyok sem bigott, de nem vagyok valószínűleg sem. Protestáns családban nevelkedtem, a vallásban is szabadulva vagyok. A férjem, akit először választottam, zsidó volt. Én azonban a vallásomat megtartottam. Kissé idegenül állok szemben mégis azzal, aki a boldogságot, életet, szerelmet, jövőt vállalási okokból feladja. Magyaránza meg akkori érzéseit, akkor jobban megérttem magat. M. B. Ne olyan mohón tisztelt uram, egy hat-nyolc soros levél nekem nem elég. Pedig az az érzésem, hogy Ön nem fog nekem többet írni. H. P. Nagyon vonzó és szimpatikus, amit önmagáról ír. Csöndes, szolid ember — jó. Ugy látom, hogy hajlítható is. Persze én nem akarom sem rosszra, sem egyéniségének megtagadására bírni. Nem ezt értem a hajlíthatóság alatt... Ne hagyja abba a velem való levelezést. H. S. Ha ideális levelezést akar Ön kispörtölt férfiu, ám itt van a módja. Írjon magáról a kedvteléseiről, szokásairól s majd megismer engem is. Sem műveletlen, sem buta nem vagyok a sporthoz is értek. Józsi. Ne írjon ceruzával, ez illetlenség. Amit Ön kíván azzal már tisztában vagyok, de hogy Ön-e, akit én kívánok, ezt még nem látom az első leveleiből. H. G. Nem. A velem való megismerkedés, nem álláspótlék s nem jövedelmi forrás. Ön már családost benem. Én nem vagyok egy kétségbeesett asszony, aki mindenáron férfit kíván. A jötkönyködést minden körülmények közt céltalan gyöngöcségné tartom. De ha nem is így volna, a magam életével csak nem fogok jötkönyködni. B. I., Szubotica. A közeledést meg engedem-e? Egyelőre oly keveset tudok magáról, hogy csak azt engedem meg, hogy részletesebben írjon. Látom, hogy nehezebbre esik a levélírás. Ne törődjek vele. Én tudom — sajnos, hogy meg kellett tanulnom — hogy a szép stílus, a könnyed írás még nem minden s méltányolom az érzést és a gondolatot, ha nem is tud szép szavakban megnyilvánulni. H. H. Jobban szeretem a vidám, jókedvű embert, mint azt, aki úgy el van keseredve, mint Ön is. Ha nem olyan bős, a haragja azok ellen, akik »madárszárnyra támaszkodó« életet élnek, akkor majd fog még nekem írni s akkor talán meg is tudom vigasztalni. M. V. No, no, aki szegény családból származik, az nem talakodó. Nagyon szimpatikus mindaz, amit ír, csak nagyon kevés. Forduljon hozzám azzal a bizalommal s azzal az őszinteséggel, mintha egy jó barátjának írta. Ugy érzem, hogy tudnék jó barátja lenni... S. D. Várom az ígért hosszabb levelet. Mert mit válaszoljak én arra, hogy Ön 20 éves. Isten éltesse. N. Becskerek. Körülbelül ezt mondatom Önnek is. Lásna, nekem minden szóért, amit írok, fizetnem kell, mégsem vagyok olyan fukar a szavakban. F. L. Nagyon kedves és poetikuss mindaz, amit ír. Szimpatikus, hogy előbb őszintén barátságot ígér s rokonszenvet és segítséget kér. Ha olyan nagyon és komolyan unja az írodát, talán tudnám, bizonyára nem rövid levelezésünk ideje alatt, esetleg külföldön valami másnémet elhelyezkedéshez jutni, ahol megmutathatná képességét. Automobil Klub. Sok minden kedvemrevaló abban, amit ír. Hajlandó-e folytatni a levelezést? Sz. E. A nevem nekem nem tetszik. Ebben nem értünk egyet. De a nevüket épügy nekem magunk választjuk, mint a — férjünket. Hogy úgy mondjam készen kapjuk. A muzsikát én is szeretem. Azt mondják, elég szépen zongorázom. Maga mit játszik? Az egyetlen, aki megírta, hogy rossz tulajdonságai vannak. Mindnyájan úgy vagyunk, hogy ha be is valljuk, hogy van rossz szokásaink és tulajdonságaink, mentségeket keresünk rá. S olyan az ember, hogy önmaga számára mondja ki leghamarabb a felmentő verdiktet. Szívesen levelezek magával, de csak itt. Ön írjon nekem s én így a hirdetésben válaszolok. Zagreb. Nem baj, hogy nem vagyok bácskai születésű. Mert nem az vagyok. Magam se kalandos levelezést kívánok, hanem olyan

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elmozdíthatóan az éj. Legkisebb apróhirdetés 10 dinár. Csak feltűnytetett jellegű leveleket továbbítunk. Kérve van a hirdetésesek világhírvégy mellékelendő.

Szépség — Egészség!

Mindkettő rendszeres ápolást kíván meg, de csak tudományosan elismert szerekekkel, amilyen a Feller-féle Elsa arc- és bőrkosmos (szepők ellen is kitűnő) továbbá az Elsa hajnövesztő kenőcs — 2 tégely az őszeg előzetes beküldése ellenében 40 dinár. A Feller-féle gyógy- és szépségázzapanok jó hatású anyagokból készülnek (6 fajta: illom, tojásárga, glicerin, borak, kátrány és beretvaszappan.) Ezekből 5 darab próbára az őszeg előzetes beküldése ellenében 52 dinár. Szállítja FELLER, GYÓGYSZERÉSZ STUBICA DONJA, Centrala 185. Hrvatska. Hajmosásra az Elsa sampón 3 din. 30

ben írjon. Látom, hogy nehezebbre esik a levélírás. Ne törődjek vele. Én tudom — sajnos, hogy meg kellett tanulnom — hogy a szép stílus, a könnyed írás még nem minden s méltányolom az érzést és a gondolatot, ha nem is tud szép szavakban megnyilvánulni.

H. H. Jobban szeretem a vidám, jókedvű embert, mint azt, aki úgy el van keseredve, mint Ön is. Ha nem olyan bős, a haragja azok ellen, akik »madárszárnyra támaszkodó« életet élnek, akkor majd fog még nekem írni s akkor talán meg is tudom vigasztalni.

M. V. No, no, aki szegény családból származik, az nem talakodó. Nagyon szimpatikus mindaz, amit ír, csak nagyon kevés. Forduljon hozzám azzal a bizalommal s azzal az őszinteséggel, mintha egy jó barátjának írta. Ugy érzem, hogy tudnék jó barátja lenni...

S. D. Várom az ígért hosszabb levelet. Mert mit válaszoljak én arra, hogy Ön 20 éves. Isten éltesse. N. Becskerek. Körülbelül ezt mondatom Önnek is. Lásna, nekem minden szóért, amit írok, fizetnem kell, mégsem vagyok olyan fukar a szavakban.

F. L. Nagyon kedves és poetikuss mindaz, amit ír. Szimpatikus, hogy előbb őszintén barátságot ígér s rokonszenvet és segítséget kér. Ha olyan nagyon és komolyan unja az írodát, talán tudnám, bizonyára nem rövid levelezésünk ideje alatt, esetleg külföldön valami másnémet elhelyezkedéshez jutni, ahol megmutathatná képességét.

Automobil Klub. Sok minden kedvemrevaló abban, amit ír. Hajlandó-e folytatni a levelezést?

Sz. E. A nevem nekem nem tetszik. Ebben nem értünk egyet. De a nevüket épügy nekem magunk választjuk, mint a — férjünket. Hogy úgy mondjam készen kapjuk. A muzsikát én is szeretem. Azt mondják, elég szépen zongorázom. Maga mit játszik? Az egyetlen, aki megírta, hogy rossz tulajdonságai vannak. Mindnyájan úgy vagyunk, hogy ha be is valljuk, hogy van rossz szokásaink és tulajdonságaink, mentségeket keresünk rá. S olyan az ember, hogy önmaga számára mondja ki leghamarabb a felmentő verdiktet. Szívesen levelezek magával, de csak itt. Ön írjon nekem s én így a hirdetésben válaszolok.

Zagreb. Nem baj, hogy nem vagyok bácskai születésű. Mert nem az vagyok. Magam se kalandos levelezést kívánok, hanem olyan

levelezést, amely minden kalandot kizár. S ezért »körülményes, ha ugyan szabad azt a szót használnom, nem is ismernek meg. Csak majd az az egy. Azt gondolom, hogy még mindig jobb, ha néhány száz dinárt kiadok hirdetésekre, mintha magamról szöveget írnék ki. Ha Ön is így gondolja, írjon ezután is. Próbá szerencse. Jaj félek magától... Ha eddig minden gazdag lányban talált valami kivétni valót, meg lesz-e velem elégedve. Lelkivilágomat ezekből a válaszokból megismerheti. Kissé excentrikus, de józanúságra hajlamos vagyok. A hajam szöke s a szemem fekete. Termetem alacsony. Vívok s teniszszekek. Nyelvéket beszélek. Szeretek a magam feje után indulni. Ha ez elég Önnek, folytathatjuk a levelezést. Kolumbia. Ha vigaszra szorul én nem tudom csak vigasztalni. Inkbb jókedvű vagyok, mint elkeseredett, inkább tréfára hajlamos, mint szomorú. Önön, s azokon áll, akik velem így hajlandó levelezni, hogy megmarad-e a jókedvem.

Cynsi. Akarva nem akarva én ezekben a levelekben tárom fel a magam lelket s most, hogy átolvasom, amit írok, úgy érzem: többet árulok el magamból, mint amennyit szeretnék. Nagyon szimpatikus, mert őszintének látszik, amit ír. Szívesen levelezek magával továbbra is, egyelőre azonban csak — így.

Ime ez a válaszom arra a pár levélre, amit kaptam. Aki szeret — követ s aki azt akarja, hogy én kövessem, az még fog írni nekem, ha szeszélyesnek, kiszámíthatatlannak talál is. A jelleg Manci s a gőzelem ára is Manci. Nem rossz ár s nem megvetendő győzelem.

Erzicherin sehr kinderliebend, deutsch, serbo-kroatisch perfekt, 25 Jahre alt, intelligent aus sehr gutem Hause, wünscht ehestens Stelle in nur vornehmen Hause. Erstklassige Referenzen vorhanden. Gefl. Anträge an Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac 20. unter »Erzicherin«.

Gipöfelsőrszekeret pontosan készit Róka Károly cipész Szubotica, Zrinjski trg 2.

Nagyobb vaskereskedés gyakorlott eladókat keres. Ajánlatok a fizetési igény megjelölésével »Katonaságot kiszolgált« jelleg alatt Schmolka hirdetőirodába Novisad küldendők. 1282

Házvezetőnő, aki magyaros konyhát önállóan tud vezetni, kisebb családhoz felvétetik. Segédszemélyzet van. Kimerítő ajánlatok fényképpel Zagreb I., post. prefinac 67. címre küldendők. 1289

Fahivatalnok kerestetik det. il fakereskedésbe, aki építeteladásban önállóan járatos. Írásbeli ajánlatok fizetési igény, eddigi működési helyek megjelölésével a kiadóba »Szakember« jellegre. 1199

Perfekt szobalányt jó bizonyítványokkal azonnali helépsére keresek. Preradovicéva ul. 18. 1463

40 éves magános zsidó nő, ki a baromfitenyésztésben jártas, elmenne gazdaszszonynak. — Ajánlatokat »Március« jellegre a kiadóba. 1469

Faszakmában jártas, szerbül tudó gyakornokot azonnala felveszek, Braun Géza. Potiski Sveti Nikola. 1448

Gyakornoknöt szerb, magyar, német nyelvtudással azonnali helépsére keres Radio Reklam Jugoslavia, Subotica. 1439

Gyárimunkást, aki ecetgyárba dolgozott, felvelek. Kádár munkához értő előnyben. Csak jó bizonyítvánnyal rendelkezők jelentkezzenek. Ecetgyár, L. Voinovicéva ul. 5. 1480

Szuboticián. Szubotica környékén. Bánáiban fűszerkereskedőknél jól bevezetett utazót keresek. Címeket »Utazó« jellegre a kiadóhivatalba. 1481

Beteg mellé vagy szobalánynak ajánlkozom. Címeket a kiadóba kérek. 1345

Vincellér márciusra állást keres. Konyhanővények, dinnye, paprika-termesztéséhez is ért. Cim a kiadóban. 1452

Ölgyást keresek 15 év körüli fiuval azonnala a város közeli fekvő, 10 tőhenből álló tehénstetthez. Preradovicéva ul. 18. 1462

Elhelyező irodámba keresek azonnala pincérlányokat, süteményes lányokat. Keresek és ajánlok főpincért, éthordókat, privát-és szállodai szakácsnőket, urasági inast. Ajánlok üres és butorozott lakásokat. Lang agentura, Vilzonova ul. 5. 1473

Parisian éjjeli mulató Osziéken keres 30-40 éves madámot, aki ilyen üzletben jártas. Fényképes ajánlatokat kérek. 1477

Gyorsírás, nyelv-és levelezési tanfolyam. Csernyei tanár március elsején új tanfolyamot nyit. Jelentkezőket lakásán Novi Sad, Futoski put 21. II. em. d. e. 9-ig, d. u. 3-4 között fogad, ahol közlelőbb felvilágosítással szolgál. 1456

Erzicherin sehr kinderliebend, deutsch, serbo-kroatisch perfekt, 25 Jahre alt, intelligent aus sehr gutem Hause, wünscht ehestens Stelle in nur vornehmen Hause. Erstklassige Referenzen vorhanden. Gefl. Anträge an Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac 20. unter »Erzicherin«.

Gipöfelsőrszekeret pontosan készit Róka Károly cipész Szubotica, Zrinjski trg 2. 1484

Nagyobb vaskereskedés gyakorlott eladókat keres. Ajánlatok a fizetési igény megjelölésével »Katonaságot kiszolgált« jelleg alatt Schmolka hirdetőirodába Novisad küldendők. 1282

Házvezetőnő, aki magyaros konyhát önállóan tud vezetni, kisebb családhoz felvétetik. Segédszemélyzet van. Kimerítő ajánlatok fényképpel Zagreb I., post. prefinac 67. címre küldendők. 1289

Fahivatalnok kerestetik det. il fakereskedésbe, aki építeteladásban önállóan járatos. Írásbeli ajánlatok fizetési igény, eddigi működési helyek megjelölésével a kiadóba »Szakember« jellegre. 1199

Dieselmotorokkal dolgozó önálló kisebb villanytelephoz keresünk szorgalmas ügyes gépészt. Előnyben részesülnek, akik szerelési munkálatokban járatosak. Levelek »Szorgalmas« jellegre a lap kiadóhivatalába kéretnek. 1374

Gépész-kovács, ki már hasonló minőségben gazdaságban működött, felvétetik április 24-re. — Ajánlatok vagy személyes jelentkezés. Schaffer Gyula, Kutaspuszta p. p. Seki. 1720

Paprikakereszek részeg művelésre felvétetik. Jelentkezés személyesen vagy levélben: Schaffer Gyula, Kutaspuszta p. p. Seki. 1721

Kertészt keresek, kinek nagyobb falkoláiban többévi gyakorlata van és erőt bizonyítványokkal rendelkezik. Ajánlatokat bizonyítvány másolatokkal és a fizetési igények megjelölésével »Kertészeti« jelleg alatt a kiadóhivatalba. 1708

Hölgyfodrást perfek munkást március elsejére felveszek. Csakis elsőrangú munkakerék jelentkezzenek. Gyermán Pál, Volhii Bečkerek, Aleksandrova 4. 1701

50.000 dinár bankgaranciával rendelkező nő volt önálló kereskedő, raktárnoki, üzletvezetői vagy fiókvezetői állást keres nagyobb özemnél. Cim a kiadóban. 1725

Nötteen fahivatalnok tíz-éves praxissal, aki nagyobb vállalatnál vezetőállásban volt, beszél szerbül, magyarul és németül, egy a fűrés, mint a detail üzleti munkálatokban teljesen perfekt, megfelelő állást keres. Ajánlatokat »Aglis« jellegre a kiadóhivatalba kér. 1089

VÉTEL-ELADÁS

Keresünk egy kettős daratisztított, két kettős hengerezteket, egy négyréti és egy nyolcréti szikszitát, három kettős felvonót, egy lisztkeverőt. Aránjátok leírással Gözfürész Novibecsei címre küldendők. 1475

Uj ház 2 melléképülettel eladó elköltözés miatt a Párhuzamos uton, a Mária kép mellett, Santiceva utcaiban. Erdeklődni Cara Dušana ulica br. 2, a cipőüzletben. 1472

Megvételle keresek használt kovácszerszámot. — Fenyvesy Gábor, Srbobran. 1474

Gyümölcsös - bódé, cementből építve, forgalmas helyen, trafiknak nagyon alkalmas, négyévi joggal eladó. Cim a kiadóban.

Mozi teljes berendezéssel Ernemann vetítőgéppel és komplett dinamó felszereléssel a ház felépítése mellett eladó. Erdeklődni lehet Restauracia Saranovic Sremski Karlovci. 1392

Ház 3 szoba, konyha, speiz, pince, istálló, göré, egy kapa telekkel, villanyvilágítással, fűtőn eladó. Gazdálkodónak nagyon alkalmas. Közvetítőket díjazok. Beogradski put 91.

6-os MÁV-cséplő Fordson-traktorral, ekével, jó karban, olcsón eladó. Micsinzi, Svilojevo. 1466

Gyümölcslák, diszfák, cserjék, rózsafák kitűnő fajokban kaphatók Bednárz kertészetben, Sztra Kanjizsa. 963

LIFKA-MOZI

Vasárnap utoljára a nagy sikert aratott HAZATÉRÉS 20 tagu énekkarral Hétfőtől szerdáig Ramon Novarro Tiltott gyönyörök Börtönből börtönbe vigjáték, Stan Laurel bemutatkozása

APRÓ HIRDETÉSEK

Nagy biztosító intézet keres Szentá város és környéke részére garanciával helyi képviselőt Ajánlatok „BIZTOSÍTÓ” jelígre a B. Napló kiadó-jába kéretnek. — 1728

Modern és st. lus butorokat továbbá a szakm. ba vágó óras. munkálat. kész. ének. az újonnan átépít. mű-butorgyárakban SIPOS FIAI Zenai ut. 2. Tele. 205. Allandó raktár! 7140

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára ERKÖLCS Főszereplők: Ellen Richter, Harry Halm Miss Francei ország táncrevüje Ha ló ninc, számár is jó Cowboy vigjáték. Főszereplő Hood Gibbson Hétfő-szerda CSENDES UCCA Főszereplők: Marion Davies, Conrad Nagel és Tim és Tom Hogy jutnak legkönnyebben gyerekekhez frentikus vigjáték

Mielőtt VETÍTŐGÉPET vásárol, tekintse meg legújabb rendszerű, ventilátor hűtővel ellátott A. E. G. „Successor” és „Triumphator” gépeinket! ORIENT-FILM D.D. Subotica

Jöföbevezetett iparvállalat Zagrebban eladó. Jövedelem a tulajdonos közreműködésével 40%-on felül. Az átvételhez és az üzem folytatásához 150.000 dinár tőke szükséges. Ajánlatok „K-1086” jelígre az Interklam d. d. Zagreb, Marovska 28 címre küldendők. 1468

Szőlő és kőmlő birtokosok ismét kapható nálunk eredeti és valódi kecskeméti metszőolló. Tessék megtekinteni, Barzel d. d. géposztálya, Subotica. 1233

Halbreh és Társa telepén Daničičev put különféle használt butorok szabadtérből eladók. Megtekinthető 12-2 óra között. 1254

Jégvári és hűtőházi berendezés a legújabb világszabadalom szerint, kezelés, anyag és utántöltés nélkül. Könnyen és bárhol felszerelhető. Termel napi 5, 10, 15, 30 mm. jeget. — Hosszu élettartalmu. Mintatelep látható és megvehető Bácsopolnán Nagy Sándornál. 12598

Zálogjegyet aranytárgyakról legmagasabb áron sabb áron veszik Donáth Arthur ékszerész Subotica, Skotus Vlatko utca 10. 427

Komplett favágó felszerelés, mely áll 12 HP villanymotorból, körfűrész és kétkarú baltával, transzmisszióval, teljesen jókarban jutányosan eladó. Bácskai cement-árnyár Subotica, Palicsi ut. 1485

„Monori Mág” vezérképviseletét átvettük. Csak jó vetőmag adhat jó termést! Kérjen árjegyzéket. Bednár kertész, Sztara Kanjiza. 962

Cipészvarrógép, Singer, balkezes, kifogástalan állapotban, esetleg kedvező lefizetésre is eladó. Cim a kiadóban. 1487

Eladó 54 collos Hofherr-csöplőgarnitúra, 1920-ban épült, elevátorral és teljes felszereléssel. — Levelekre nem válaszolok. Ignac Grolinger, Gakovo. 1702

Szűréső figyelmébe! perzsa és perzsa lábdarabokat minden mennyiségben a legmagasabb áron veszik. Spitzer szőrmeárnyár Subotica. 1484

Megvételre keresek 3-4 éves 48-54 collos MÁV vagy Hofherr csöplőszekrényt. Birkás István földbirtokos, Subotica, VII, Zrinjski trg 18. 1382

Acskeretes 1070 milliméteres, egyéves Hofherr csöplő és egy ugyanolyan fakerekes csöplő, továbbá több teljes, időszerű MÁV és egy nyolcas Első Magyar Gazdasági garnitúra kedvező feltételek mellett eladó. Régi gépeket ráfizetés ellenében becseréljük újakra „Masina” gépzület, az Első Magyar Gazdasági Gépgyár. képviselése, Velikibecskerek. 1236

Gyalupad, Weisz-féle, eladó. Jagodinska ul. 4. 1718

Eladó ház, VII., Cara Lazara ul. 32. Érdeklődni ugyanott. 1277

Facsztergapad üzemhajtásos eladó. Jagodinska ul. 4. 1717

Bođega berendezést és jég-szekerényt megvételre keresek. Nojesek Géza Subotica. 1436

Keresek, egy gvári magán-járót és egy Máv. csöplőszekrényt. Előfizetés ellenében. Cim: Christian Bechtold Pribicevisevo, Bačka. 1386

Alkalmi vétell! Törődő árú borkabát tibeti kecske bőléssel 750 dinárért eladó. Megtekinthető Goldstein szűcsnél, Huspiac. 1437

Eladó ház 3 lakással 3 kupa területtel, melynek végén megnyílik a Pašić sugárút. Érdeklődni Ovari Városháza 136. ajtó. Közvétők díjazva. 1322

Perzsa szőnyegekől újabb küldemény érkezett és részletfizetési kedvezmény melétt beszerezhető!

Iparművészeti újítások! Csók, Perlmutter Izsák, Fényes, Glatz, Kernstock, Magyar Manheimer, Koszta, Réthy, Zombory, Sziányi, Spányi, Iványi-Grünwald, Vaszary, Zádor, Prihoda, Szüle, Zemlényi, Bruck, Révész, Hermann, Mihajlović, báró Medjanszky, Dudics, Pentolci, Komáromy, Romek stb. eredeti festmény, illetve radierung-jaiból állandó kiállítás! Balog Lina cég, Szubotica Naponta friss olasz virág kapható!

FIGOL APOTEKA DR. SENEČIĆ DUBOVNIK 2.

Sokan nem tudják, hogy a gyomor- és bélbajokat, fejfájást, idegességet, álmatlanságot, étvágytalanságot, aranyércet a rendszertelen emésztés okozza, amelyet azonban gyorsan rendbehoz az ismert FIGOL gyógyelixir. Győződjék meg ön is arról, hogy a kitűnően bevált FIGOL-elixir gyógyszerkülönlegesség rendbehozza az emésztését és visszaadja önnek az egészségét. A FIGOL-t előállítja és postán utánvétellel szétküldi. Apoteka Dr. Senečić Dub ovnik 2. Eredeti ládika 3 üveggel csomagóással és postadíjjal együtt 105 dinár, 8 üveges láda 245 dinár, egy üveg 40 dinár. Állandóan érkeznek hozzánk köszönőlevelek a FIGOL eredményes hatásáról.

„OLLA” GUM...? Kösönöm! Csak eredeti OLLA-t kérek! Bebizonyíthatóan a legelőkeltebb!

Famegmunkálógyár eladó. 150.000 dinár tökével átvethető Nyugodt, biztos megélhetést nyújt. Grünwald úgynökség. 1438

Veszek használt csöplőgarnitúrákat, cserélek uti MÁV-gépeket kedvező fizetési feltételek mellett. — Schumacher Rezső, MÁV-gépgyár kerületi képviselése Sztári Becsejen. 918

8 HP Robey fogaskerékű magánjáró, 1906-beli és egy 60 collos Nicholson-csöplő, Bácska elevátorral és teljes felszereléssel, valamint 6 HP Hofherr lánocs magánjáró, 54 collos csöplővel, 1899-beli, Bácska elevátorral és teljes felszereléssel kedvező áron és fizetési feltételekkel eladó. Érdeklődni lehet Knözy Péter gépkereskedőnél, Szombor.

Wolner gépszij, csapágyfém I-a 80%-os, aszbeszt-lemez, zsinór, grafitsomagolás, gummitömítés és más műszaki cikkek kaphatók. Barzel vaskereskedés, Subotica. 998

Veszek Cornick vagy Hofherr traktort ekével, csöplővel vagy külön is. Ajánlatot kérek Babuskov Gergely Senta, Jovanova St. Popovića ulica 14. 1238

20-30 HP traktort, kifogástalan, üzemképes állapotban rögtön megvételre keresek. Ajánlatokat Georg Postal, Sremska Mitrovica címre kérem. 1139

Hároméves és egy ötéves komplett Hofherr gőzmagánjárós garnitúra, ezenkívül több régebbi garnitúra kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Ráfizetés ellen becserélünk régi gépeket újakra. „MASINA” gépzület, az Első Magyar Gazdasági Gépgyár képviselése, Velikibecskerek.

Sarokház lakásokkal, kisebb házak telekkel a postaközlelésben, villa Paličson 2 láncc földdel eladó. Földes ruhaüzlet. 1152

„Diktáfon” beszélőgép, kombinált felvevő és leadó, villanymotorral, ügyvédi, kereskedelmi irodákban igen alkalmas; jutányos áron eladó. Gémezi mechanikus Subotica, Paja Dobanovackog ul. 8. 207

Kiadó Paličson egy szobakonyhás lakás tizenegy vagy butorozva. Horgoski put 66. 1434

Veszek ezüstkoronát 3.60 dinárért, forintost 9.40 dinárért, régi, törött aranyat. Josip Kaltnecker, Osijek I. Zrinjska 22. 766

Elegáns különbejáratu utcai parkettás butorozott szoba a vasúttal szemben azonnalra vagy márc. 1-re kiadó. Bővebbet Ivan Antunović ulica 3. földszint. 1458

Virágmez, házi, egésszűcses, 5 kg-os postacsomag 120 dinár franko. A Maček velesébelar, Vrhnik (Szlóvenia). 13451

Magános tisztviselő május 1-re egy-két szobából és mellékhelyiségekből álló lakást keres. Cim a kiadóban. 1465

Többféle gyártmányú és nagysáru, használt csöplőgarnitúra eladó oleón és kedvező fizetési feltételek mellett Schumacher Rezsőnél, Sztári Becsejen. 917

Kiadó Szubotica központjában uccai lakás, üzlet-helyiséggel, vagy külön, uccai lejáratu pince, üzletnek vagy műhelynek udvari pince, udvari műhely, ugyanott többféle butor eladó. Bővebbet Dr. Blum fogorvosnál. 1467

Jég-szekerényt ne vegyen adig, míg Ujvári Ferenc asztalosnál, Temerin, meg nem nézi. Prospektus ingyen. 1189

Háromszobás lakás május 1-ére kiadó. VIII. Zeljeznicka ul. 12. 1483

Magános ház 6 szobával azonnal kiadó. Bővebbet Donat Vilsonova 6/a. 1369

Kétgyas utcai butorozott szoba, villanyvilágítással és könyhával, ágynemű és takarítás nélkül kiadó. Scotus Viatora ulica 51. 1719

14 napig OLCSÓ CSIPKEVÁSÁR BRAČA LITTMANN-nál Szubotica (Huspiac) Finom selyem- és tülcsipkék, babakelengyék olcsó és nagy választékban!

Table with 3 columns: Csipke típusa (pl. Klüpl esipke), Méter, Ár (pl. 0.75). Includes items like Klüpl esipke, Valanse esipke, V lanse esipke, Himzés.

Egy napihír margójára

*Szücs Imre amnesztiában részesült feyencé
Oszlőkekről gyalog indult haza Doroszlovára,
mert nem volt türelme megvárni a vonatot.
Bács-Bresztovác határában érte az este.
Egy szénakazalban keresett menedéket és
meghalt.*

A fogházakban nagy izgalom honolt. Valami volt a levegőben. Valami mozgás és suttozás, idegeskedés és türelmetlenség.

A rabok — úgy képzelem — leszoknak a türelmetlenkedésről. De most valami furcsa levegő járta át a fogházakat. Olyasmint, mint mikor fojtó, tikkasztó, mulni nem akartó, nyári forróságban megmozdul, még alig érezhetően, az első szellő, az üdítő, szabaddító, megmentő zivatar előjele.

Az amnesztia reménye szivárgott be csodálatosan, érthetetlen módon a fogházakba. Vajjon pozitív értesülés volt-e ez, vagy csak az elcsigázott idegek túlzékony szeizmográfiája jelezte? Suttozás és jelbeszéd, kopogás és égő tekintetek adták tovább egymásnak, a csodávarás hangulatát.

Vajjon vonatkozik-e rá az is? Ez a kérdés nyugtalanított a kínlódo lelkekben.

Aztán jött a bizonyosság. A király aláírta az amnesztia-rendeletet.

Semmiért sem lehet irigyelem a királyokat, csak ezért! Vajjon tudják-e a királyok, hogy mi ez? Vajjon érzik-e borzongó gyönyörűséggel, hogy milyen igazán királyok, milyen Isten kegyelméből királyok ilyenkor, mikor kegyelmet gyakorolnak? Vajjon megmámorosodnak-e attól a csodálatos hatalomtól, hogy boldogá tehetnek?

Vagy olyan természetes és megszokott nekik, mint nekünk az a mozdulat, amivel koldusalmizsánkat nyújtjuk a nálunknál is koldusabbnak, vagy átadjuk helyünket a villamoson egy öregasszonynak?

Apró jószágok, amik nem lárnak áldozattal és így nem is váltanak ki semmit, annak a lelkéből, aki gyakorolja őket. Pedig lényegükben részlet, a nagy, mindent átfogó, megváltó, egyetemes jószágok. Kicsi morzsái ugyanannak a kincsnek, amiből a szegény embernek, egy simogatásra való jut, a királyoknak annyi, hogy életet ajándékozhatnak.

Mikor az amnesztia-rendelet megérkezett, akkor azokat a foglyokat, akiket szabaddá tett, lehívták a fogház-irodába és közölték velük, hogy haza mehetnek.

Legnagyobb részben becsületes emberek voltak ezek mert hiszen az amnesztia-rendelet nem vonatkozott sem a nagy gyilkosokra, sem a kis tolvajokra. Leginkább olyanok szabadultak ki, akik izgalomban vagy itasságukban, méregből vagy könnyelműségéből olyasmit mondtak vagy tettek, amit maguk se gondoltak komolyan.

Ezek a jóemberek visszakapták hát most az életüket, vagy a szabadságukat, ami csaknem egyre megy. Azaz hogy, mégsem megy egészen egyre. Mert lám, Szücs Imre, azzal hogy visszakapta a szabadságát, elvesztette az életét.

Szücs Imre zenészt az osztrák fogházban érte a szabadság isteni kihirdetése.

Nem tudom miért volt elítélve. Nem tudom fiatal volt, vagy öreg, felesége, babája, vagy gyermeke várt-e otthon. Kihez iparkodott olyan türelmetlenül Szücs Imre, hogy még a vonatot sem bírta kivárni.

Azt sem tudom, mennyit töltött ki abból a három évi fegyházból amit rá mértek és hogy a számára katasztrófális amnesztia nélkül mikor ért volna a falujába, ő, aki most még a vonatindulásáig sem tudott várni.

Nem tudom milyen ruhát hagyott a fegyház rak-tárában akkor, mikor a feyencék darócát ráadták, mert azt sem tudom, nyáron vagy télen került-e oda. Mégis, bizonyosra veszem, a most visszakapott polgári ruhái közt nem szerepeltek teveszőr pulloverek, sem prémmel bélelt városi bunda.

Szücs Imre zenész erre nem is figyelt. Ő csak a szabadság mámoros izgalmát érezte és azt hitte, hogy ez a boldogság elég meleggé teszi majd az útját, elég forróvá a vért, elég dobogóvá a szívet. Oszlőkekről Doroszlováig.

Talán még fátörészett is mikor elindult — hiszen muzsikusi volt — talán a hegedűjére gondolt ez a vándorló Liljencrona, aki mintha egy Lagerlöf regényből lépett volna ki, neki vágott gyalog a lavas síkságnak, amely az Idén olyan erre mifelénk, mintha a wärmeländi tél is lecsuszott volna hozzá — lagerlöfi díszletet szolgáltatva a lagerlöfi figurához.

Ment a muzsikusi a fagyos hóban és elsodálkozhatott azon, hogy kihült ez a drága világ, mióta ő nem élt benne. Ment a könnyű kis kabátjában, a könnyű, könnyelmű bohém szívével. A távolság semminek látszott, a délibábos remény előtte csillogtatta azt, a mihez úgy sietett: az asszonyt, a gyermeket, a hegedűt vagy a klarinetot — az otthonát.

De a nap lement, a sötétségben ajkára fagytak a nóták a hollyó muzsikuskak. Már csak a lelke repült, a lábai ömögöltek és a két ólmos láb lassankint lehuzta, elhagyasztotta, gyávává tette a repülő, vágyódo lelket is.

Olyan türelmetlen volt Szücs Imre, hogy a vonatot sem bírta kivárni, most mégis belenyugodott, hogy megvárja a hajnalt. De hol?

A távolban falu tánt fel, lámpák égtek, kutyák ugattak. Szücs Imre talán nem tudta, hogy Bács-Bresztovácban jár, de tudta, hogy emberek közelébe jutott.

Emberek közt lenni, beszélgetni, barátságos arcok közt fűtött szobában poharat üríteni, nevetni... szinte elfelejtett csodák a fegyház lakóinak. Olyan csábító elképzelés, hogy a hazavágyás türelmetlenségét is elhomályosította egy percére.

Sietve emelgette ólmos lábait, már a kertek alatt járt, mikor egyszerre megtorpant.

Hova menjem? Kihez? Mit mondjon? Ki ad szállást neki, a megkegyelmezett feyencének? Az emberi társadalomból kiesett, elszakított attól, hogy emberekkel beszéljen, alkudozzék, hazudjék.

Eszébe sem jutott, hogy letagadhatja, honnan jön. Úgy érezte, mindenki tudja, hogy ő az ilyen és ilyen szám az osztrák fegyházból.

Milyen furcsa. Hogy ő ismét Szücs Imre? Ki hiszi azt el? Ő az ilyen és ilyen számú feyenc — a hoja is kurtára nyírtot, bár erre talán nem is gondolt.

Csak egyszerre fullasztó szegénykezés és félelem fogta el és halálos bizonyossággal érezte, hogy őt sebhová sem fogják beereszteni.

És akkor meg sem próbálta...

Igy képzelem. De lehet, hogy nem így történt. Lehet, hogy ez a szörnyűség, ez a katasztrófa, ez a kegyetlenség, nem csak a Szücs Imre szegény, megfélemlített fantáziájában élt, hanem csakugyan megtörtént.

Lehet, hogy bekopogtatott egy-két-liz házba, hogy könyörgött éjjeli szállásért, egy padért a konyhában vagy egy nyaláb szálmáért az istállóban. Lehet, hogy kétségbeesve ment egyik kaputól a másikig, míg szegény lábait vitték, merev tagokkal és megdermedt lélekzettel. Lehet, kopogott és nem hallották, könyörgött és bevágták az orra előtt az ajtót. És csak mikor egészen reménytelen lett, mikor egészen bizonyossá lett abban, hogy egyedül van, hogy nincs ember és nincs emberség, akkor menekült a szénakazalba.

Remélem, hogy nem így volt. Magamért, érted, mindannyiunkért, akik itt ülünk a fűtött szobában, remélem, hogy Szücs Imre meg sem próbált bebocsástást kérni.

Hiszen, ha nem próbált, az, hogy nem próbált, hogy nem merete megpróbálni, hogy el tudta képzelni,

hogy hiába tenné, az is szörnyűség, az is rettenetes vád mindannyiunk ellen.

Az ember — a háboru óta különösen — eltompult a katasztrófákkal szemben. Száz halott, ötszáz halott, ötezer halott. Számok, tartalom nélkül...

A csendes Oceánon elsüllyedt egy hajó, a patánok és a hinduk gyilkolják egymást, két vonat összeütközött, egy ház felrobbant, egy torma beszakadt, gázmérgezés... Borzasztó, mondjuk, rémes... És már nem gondolunk rá, hanem tovább törődünk a magunk gondjával, amiből mindenkinek kijut a maga része. És ez jól van így, mert hiszen nincs emberi lélek, amely ne roskadna össze, ha a maga baján felül az egész emberiség baját éreznie kellene.

Szegény, ismeretlen Szücs Imre muzsikusi, csak egy kis feketé tette a napihírek gyászos rovójában. Nem tudom mért kell ép az ő halála mellett megállnom. Mért érzem elviselhetetlennek, hogy ember emberek közt így elpusztulhasson. Hiszen a legtöbb szerencsétlenségnek emberi rosszaság, vagy legalább is, emberi felelőtlenség az oka.

Mégis Szücs Imre muzsikusi, szürke doroszlovói polgár és megkegyelmezett feyenc, nem tudok belenyugodni a pusztulásába.

Talán mert olyan nagyon sietett Doroszlovára, hogy a vonatot sem várhatta meg.

Valahogyan személyesen felelősnek érzem magamat a haláláért. Magam is, téged is, mindannyiunkat. Az egész emberiséget, melytől, jaj, mit tapasztalhatott melyről milyen véleménye lehetett Szücs Imre muzsikuskak, aki inkább megfagyott a szénakazalban, mely mindenképpen egyformán hideg, de nem mert kopogtatni felebarátja ajtaján.

Élünk és jótékonykodunk és nem bántunk senkit és azt képzeljük, hogy jók vagyunk és nem tudtuk Szücs Imre zenészen azt a hitet felkelteni, azt a meggyőződést kialakítani, hogyha ő kopog a bács-bresztováci kapukon, akkor egész bizonyosan kap szállást, ételt és jó szót, egyszóval azt a hitet, hogy emberek között van.

Szücs Imre zenész, szegény elvesztette a hitét az emberiségben és minden bizalmával minden reményességével a szénakazalhoz fordult.

A szénakazal nem adhatott meleget, mert neki magának sem volt, csak pihenést adhatott, lágy párnát a feje alá, meg a fáradt, kemény pitecshez szokott derékának.

Szücs Imre szegény hálás volt ezért is. Belefelelt a szénakazalba és ott álmódott tovább asszonyról, gyerekről, muzsikaszórol... Közben pedig az Ur-isten megadta neki minden ezután büneire és szenvedéseire az amnesztiát.

Lucia.

Tóth Béla könyvárus

Irta: BAEDEKER

— Levelesládából —

Ha az ember lelkesedik a témáért, amelyről ír, vagy különös előszeretettel viselkedik valamely egyéniség iránt, aki foglalkoztatja, könnyen esik abba a hibába, hogy túlozza a jelentőségüket és szépit a rájuk vonatkozó adatokat. S ezt, ha az író nem is bocsájítja meg magának (mert rendszerint szigorú sajátmagával szemben), az olvasó szívesen elnézi neki, — hiszen a legobjektivebb hisztórikusok egyike: Macaulay is beösmerte, hogy a predilekciója olykor túlzásokba vitte azoknak a megítélésénél, akikkel az essay-iben foglalatalkodott. Velem, aki pedig ugyancsak szívesen s a szívennel dolgozok a mostani témámon, ennek épp az ellenkezője esett meg.

Multheti emlékezésemben azt az állítást »kockáztattam», hogy Tóth Béla, a század kétszázad legkitűnőbb magyar levélírója (én legalább nem tudok kifőlni) legkevesebb kétszáz emberhez írt egy vagy több levelet. Hát bizony ezzel a számmal nem túloztam; vele nem sokat, hanem keveset, nagyon keveset mondtam! A cikk megjelenése után, amint azt nyomtatásban (sajtóhírbakra vadászva) újból elolvastam, jött csak eszembe, amit T. Béla a levélváltásról nekem egyszer mondott. Mikor az Athenaeum gépei az ilusztris író Szájrol-szájra című könyvét, a magyar Büchmann-t, nyomták, akkor említette ő tréfás-panaszosan, hogy ennek a gyűjteménynek a dolgában levelezett kétszáznál több emberrel. Nos még ha ez a numerus túlzott lett volna is, akkor se lehet kétkedni, hogy többi gyűjteményes műveinek (Mendemondák, Furcsaságok, Anekdoták) a szerkesztése közben ez a szám sokkal nagyobbra, a háromszorosára vagy négyszeresére is felnőtt, — nem is szólva arról, amit velem folytatott korrespondenciája is bizonyít, hogy az epistolák e kedvelője egyéb okokból és alkalmakkor is írt érdekesnél érdekesebb leveleket...

Nem örök kár s nem súlyos veszteség, hogy e pompás irások, szép nyelvünknek megannyi apró monumentumai, különféle lomtákban, indolens emberek még közömbösebb ládájaiban sárgulnak, foszladoznak a porladnak el? (Ha ugyan

a legtöbbje végképpen el nem kallódott.) Kötefekre, sok kötetre rugna az a becses anyag, amely a »cimzették» nemabonomsága folytán elpusztult, s így nem gazdagíthatja a magyar szellem kincsesházát s nem deríthet némely gondos irodalomtörténeti tanulmányt is világosabb fényt a korra, amikor e lelkes író annyi böles megfigyelést s oly sok című ötletet vont el a sajtógéptől, írt muló levélpapírosra s bizott a postára, hogy az vigye őket szerze-széljével a szélrózsa minden irányába... En hát, hogy legalább azt a néhány írást, amely a levelesládám egyik legbecesebb értéke, mások is élvezhessék, közlöm őket, s ahol szükséges, úgy járok el velük, ahogy Légrády Imre óhajította (amikor e leveleknek a gyűjteményes kiadását tervezte): megemlítem, hogy azokat a nagy íróművész mely öleltől írta.

A cikkeimet oly formában óhajtom közzétenni, hogy egyik se legyen egyenesen folytatása a megelőzőnek s mert különben is valószínű, hogy még Tóth Béla leglelkesebb bámulója se olvassa el őket egytől-egyig, azért újból hangsúlyozom, hogy e leveleknek rám nézve hízegő szavait nem hűságból nyomatom ki, de egyedül azért, mert ezek is kiegészítő s az író gondolkodását híven tükröző részei a levelezésének s jellemző adalékok ama kor lelkének a megismeréséhez, amelyben az Ésti Levelek írójának műhelyéből, az ötszögletű szobájából kiröppentek. Akkor t. i. az volt a divat (nem furcsa?), hogy az emberek udvariások voltak a barátaihoz is és kedves hize-géssel (amely nem is állott olyan nagyon távol az őszinteségtől) tették egymásnak az életét kellemesebbé. Most — hallom — nem így van. Most csak az ellenségekkel szemben udvariások a t. kortársak. Valószínűleg azért, mert fölnek fölük... Még nem is oly régen, a háboru előtt, a társalvási módor, s per-se a levelek átulása is, egészen más volt mint mostan. Némelyek szemében, akik az alább következő, hosszú emberöltő előtt írt baráti csevegést olvassák, az talán kissé precieus-nek fog látszani s mint maradi hang az eitemett multból föltalokdni, de végül a legmodernebb olvasó is kényte-

len lesz beismerni, hogy a levélstílus szebb a táviratnál, s hogy a baráti hízlekedés mégis csak előkelőbb szellemnek a megnyilvánulása mint a pajtási viccelődés s egy barátunknak ultrakedélyes leszamarazása, ha az illető ur nincs velünk, és hipergoromba kutyábevése, ha jelen van...

Ezelőtt harminchat esztendővel igen bájos és nemesen költői művel lepte meg az irodalombarátokat Tóth Béla. Címe ez volt: *Jézus gyermekéről írott könyv* s legnagyobb szépsége abban állt, hogy azt az evangélium stílusának csodálatos eltalálásával gyönyörű réges nyelven írta meg. A szép kis kötetet az író maga adta ki s ahogy értesültem erről, átutaltam a címére tíz példánynak az árát azzal a kérelemmel, küldje a könyveket, majd szerzek számukra vevőket. Abban az időben többször rendeltem az ily (szerző kiadásában megjelent) művekből tízet-huszt, amelyeket aztán barátaim között »elhelyezni» iparkodtam. Ha néha nyakamon is maradt belőlük néhány példány, az se volt baj, mert hiszen e csekély előzékenységgel ha még oly kicsi mértékben, elősegítettem egy-egy értékes könyv kelendőségét s olyan urakat is juttattam ily módjól olvasmányhoz, akiknek erőszakolás nélkül eszükbe se jutott volna azt megszerzeni. A Tóth Béláé persze könnyen fogyott el, s hogy mért nem rendeltem belőle második szállítmányt, az majd szerzőjének a humoros levélből fog kitűnni, amely itt következik.

Kedves Barátom!

Egyik leggazdagabb rokonomtól Tóth Béla fővárosi könyváros urtól hallom, hogy te ma tíz példányt rendeltél meg nála az én könyvecskéből. Tóth ur, azt hiszem, már eleget tett a megrendelésnek; de, mint mondja, csakis némi önzetlen üzleti áldozatra készséggel, mert e tíz példány kiröppetésének révén már csak summa summárum 25 példány maradt szekrénye fenekén az ezerből és valószínű, hogy tíz polgári megrendelőt majd vissza kell utasítania — végképp elfogyván a könyv. Gazdag barátom, t. Tóth könyváros ur, e hallatlan sikeren fölbuzdulva, most arra akar engemet rávenni, hogy folytassam e jámbor legendák írását, szerezzem meg még egyszer annyival amennyi most, és ő a jövő esztendőben még egyszer kiadja, igazán fényesen, Giovanni Bellini egy bambino-képével, igazi fehér kutyabőrökötésben, stb.

Kiadóm ugyan a mai világban hallatlan summat nyert rajtam; de nem sajnálom tőle, mint atyáitól és valószínű, hogy teljesítem kívánságát.

A te hozzá intézett leveledben volt egy-néhány sor, mely nekem szólt, — és ezt akarom neked megköszönni, hálásan és baráti szeretettel. Minden nyomtatott, obligát dícséretnél jobban esik nekem, mikor egy igazi művészlélek, egy nemesen modern ember méltatja irodalmi szándékomat, melyet ez a könyvecske fejez ki. Soha semmit nem írtam nagyobb szeretettel, mint ezt; boldoggá tesz, hogy szeretetemnek melegét visszasugározzák reám szép lelkek. Azt érzem, hogy jó ember vagyok; és ez mindennél édeesebb nekem.

Még egyszer köszönöm leveledet, melyet kedves emlékeim között fogok megőrizni. Baráti szeretettel kívánok neked boldog új esztendőt és teljes szíveimből ölelek.

Igaz barátod
Tóth Béla.

1893. XII. 25.

Más szerző, aki nem egyuttal híve és szerelme a levelek váltásának, oly esetben, amikor valaki a könyveit megveszi, ezt röviden (esetleg névjegyen vagy lev. lapon) köszöni meg neki — van arra is példa, hogy meg se köszöni, — de Tóth Béla ezt az igazán nem rendkívüli alkalmat is megragadja, hogy szellemességének és derűs humorának egy dokumentumával ajándékozza meg a »vevőjét».

Kommentárja ez a levél természetesen nem szorul, csak némi kiegészítésre. A mai olvasó talán csodálkozva fog értesülni Tóth Béla könyváros ur leveléből, hogy az akkor már hírneve zenitjén ragyogó író művéből mindössze ezer (egyezer!) példány jelent meg, s a kiadó-szerző »hallatlan siker«-ként könyvelte el azt a körülményt, hogy az »aúláge«-elfogyott. De hát akkor így festett az irodalmi piac, a könyvesbolt és a kiadói üzlet... Az író boldognak érezte magát, ha a könyvből ezer darab jutott a publikum kezébe, s a kiadó a kezeit dörzsölte (és villaépitésre gondolt), ha egy műből ennyi kötetet el tudott sütni.

A levélben megjósolt második, bővített nagy oktávalaku képpel is díszített kiadás luxuspapíron csakugyan megjelent nemsokára, s én is kaptam belőle egy példányt, amely jelenleg a szubotikai városi könyvtár birtokállományához tartozik. Ezt a könyvét, ugy az első kiadást, mint a másodikikat, a szerzője nagyon szeretett és — különösen hangzik — ez a könyv átalakító hatást gyakorolt írójának a kedély- és érzelmvilágára.

Ettől az időtől datálódott a nagy vallásossága, amelynek megnyilvánulása feltűnt is keltett írói körökben, ahol ez akkor még igen ritka és szokatlan jelenség volt. A gyermek-Jézussal való intenzívebb foglalkozás, a költői tárgykörbe történt szeretetteljes elmélyedés, madonna- és bambino-képek szorgalmas tanulmányozása s főképpen mind a négy evangéliumnak az állandó olvasása idézte elő nála e változást, amelyre egyébránt a vakbuzgóságig jámbor anyjától is örökölt némi hajlandóságot.

Tóth Béla írásának még egy passzusára kell visszatérnem, amely így szól: »Érzem, hogy jó ember vagyok, és ez mindennél édeesebb nekem.«

A jeles író jellemének a megítélése szempontjából ennek a rövid másfél sornak megvan a maga súlya és értelme. Soha senkinek se jut eszébe, s legkevésbé az olyan kitűnő itéletű férfiúnak, mint Tóth Béla, azzal hozakodni elő s azt állapítani meg magáról, hogy ő: jó ember. Mindenki a környezetére, a nyilvánosság embere pedig — mint ő is — a közönségre bizza, hogy ítéletet mondjon ebben a kérdésben. Tóth Bélát, s ő tudta ezt, sokan nem tartották annak, sőt némelyek egyenesen rosszindulatának hitték. A heves temperamentumát, igazságának a hévvelkesését, az ellentmondó kedvét (ha számárságot hallott vagy olvasott), hadjárait bizonyos fönákságok ellen, egyesek — fájdalom, elegen — a szíve rovására írták, pedig mind e kirobbanások a honcoló elméjéből fakadtak, mely a maga föltétlen superioritásával néha bizony kimélet nélkül csapott le az áldozatára, akár intézményen, akár emberen kellett elverni a port. Amde ez nem a gonoszságnak a háborúsága, hanem csak a vadásznak szportja volt, a szenvedelmes vadüző, aki bizony nem kiméli a vadat, ha az még oly szépen tekint is rá.

Akik közelebről ismerték, tudták, hogy ez így van, s tudták róla, hogy az »apja fia«, az apjaé, aki a legjobb (bár nem a legbölcsebb) ember volt a világon. Élete két legnagyobb sérelmének a szerető fiu azokat érezte, amelyek az atyját s annak emlékét érték. Apját, ezt a kitűnő lírai poétát s az életben is lírai lelket, valóság-gal imádtá. Nekem így nyilatkozott egyszer róla:

— Ő még egyetlen apám volt nekem, mint én az ő egyetlen fia.

Azt jelentette ez a mondás, hogy az apa nála (ami nagy ritkaság) az anyát is pótolta. Tóth Béla szülei (Tóth Kálmán és Majthényi Flóra) már a fiuk kicsi korában elváltak, Béla mindig Tóth Kálmánnál lakott, s anyjával csak ritkán találkozott. Ő hát kettős szerettel csüggött a jó apán, akiben a nagy költőt is hálványozta, s kétszeresen érezte mindazt a mellőzést, am-

lyet az a kortársak hálátlanságától, majd később egyes kritikusoktól elszenvedni volt kénytelen... Előbb a bajaiakra haragudott meg, akik Tóth Kálmánt (a város büszkeségét, akit a fia a szülővárosa örökös képviselőjének hitt) a kormány iránti *Liebedienerei*-ből — Béla sokkal erősebb, berlichingeni Götze emlékeztető kifejezést használt — egy választáson elejtették, s lassan-lassan a bajai törzsfőnökökön keresztül az egész magyar közélettől megundorodott. (Az igaz, hogy időnkint, boldogabb és nyugodtabb napokban átmenetileg megint megbékült vele.) Nem tudta ezt a kegyetlenséget és kegyetlenséget Bajának soha se megbocsájtani. A város nem tehetett arról, amit a politikusok vétettek, később megfeszítette nagy fia arcképét s föllállította a szobrát, mindkét alkalommal országos ünnepséget is rendezett, — de Béla egyiken se jelent meg... Másik nagy keserősége meg az volt, hogy akadtak, akik Tóth Kálmánnak a költői babérait is megtepték s nem jelölték ki számára az irodalomtörténetben azt az előkelő helyet, amely lírájának a nemes tisztaságánál fogva megillette. Az Ady Endre értékelése eleni szélmalomharca is ebből a sérelméből eredt. Bármennyire helytelenítettük ezt, meg kell bocsájtanunk neki. Nem az Esti Levelek írója vívta ezt a küzdelmet, hanem az »apja fia«...

Akik közelebb állottak hozzá, tudták, hogy az ily kilengés csak fiui szívének a keserű tiltakozása volt, de nem gonoszság. Eötvös Károly, aki benső barátságban élt Tóth Bélával, azt írta róla, amikor 1907. április 3-án elhunyt: »Szeretettel vezérte őt és igazság s önzéstől s irigységtől ment, tiszta indulat.« Ugyanő siratta a nekrológiájában:

— Jobb és nemesebb voltál nemzedékednél s e korszakból kiemelkedel, mint a magnak hagyott szálfá a fiatal erdőirtásból. Ami keserűség, ami irigykedés a hosszú munkásság alatt érező lelket érte, azért történt, mert *jobb voltál, mint a többi*, jobb voltál, mint igen sok társad.

Állításomnak az alátámasztására jónak vélttem hivatkozni egy kiváló férfiú bizonyító tekintélyére is, hogy az olvasó lássa: nemcsak azért dícsérem Tóth Bélát és védem őt a rosszindulat vádja ellen, mert barátom volt, hanem mert meggyőződésem, hogy jobb volt sokaknál, akiknek ő nem volt elég jó.

Dehát irhat-e más, mint jó ember olyan bájos humoru levelet, mint ebben a cikkben közöltem? A rossz emberek nem így irnak...

Tóth Béla könyváros is igen jól tudta, kit kell megbizni a »Jézus gyermekéről«-szóú könyvnek a megírásával. Volt egy írórokona, akiben minden tehetség találkozott, amely ennek a könyvnek a megszerkesztéséhez kellett. A jó-ság is...

Debreczeni József:

Két régi német poéta Reggeli üdvözlés

— Eichendorf —

A hegy egy tűzben áll
Csúds reggel dereng,
A hegytetőn fenyő,
A síkon buzarend.

A csucson várni rád
Be szép, ó reggelem
Szép vagy világ, csudás:
Ne hagyj el, légy velem.

Verbéna

— Hölderlin —

Most délelőtt van, tétető
és szél előtt a déli nap,
a verbénára gondolok,
mint arany madzag, sóhajom
a verbénára rátapad.

és azt se »nagyra nőjőn«,
- vagy mit tegyen, ha nő jön

A sóhajom, a sóhajom
e régi küriöm megtujom
és küldöm kedves tolvajom...

Ó jó lenne a semmibe,
hová a kősa hang megyen,
ó jó lenne a semmibe
közömbös arccal menni be...

Az est ezüst szemöldje, hold
begyűjti őket sorba mind
és szőria szét nevetve színt,
mü szívem néki összehord:
a sóhajom, a sóhajom...

Mert nincsen nekem bankjegyem
és nincsen gyűrűm, aranyom,
Ó engem szörnyű tara nyom.

Mert semmim sincsen énnekem:
jó emberem, bús levelem,
Ki tudja azt, hogy élek én
és verbénára várok én.
Még azt se mondják: »le velem«

A talparton kikötni már
én ugy szeretnék, Istenem,
mert sok a kavics erre.
S jó lenne élni is, — de nem
Százlejtő út a hýdra.
— A talparton ó kikötni már!
— De nincsen nekem csónakom
se két krajcárom hýdra.

Gyula: Pedig tehozad igyekeztem. A gazdád fia bezárta a gyárat...

Csavargó: Azé a gyerek, aki ezt a pénzt itt elvesztette!... Milyen furcsa ez?!

Gyula: Elbocsájtottak bennünket! Azt gondoltam, nálád meghúzódok, amíg munkát kaphatok. Hiszen elűrték, hogy nálád legyek!

Mari: (zokog). El, elűrték... de mikor... de miért űrték el? Jaj, jaj! A bűnkért, hogy rád foghassák!

Gyula: Miért kergettek el? (hivogatja.) De azért ne sirj... Hiszen tudod, szeretlek. Olyan jó, hogy most találkoztam veled... látod, ez most olyan jó... (Leül melléje). Így... hajtsd ide a fejedet a szívemre. De ne sirj! Olyan erős vagyok mindig, ha a szívemen van a fejed... Ne félj, még tél sincsen... még sűt a nap... még itt sem fagyunk meg a bokrok alatt... majd öszubujunk!... Talán munkát is kapunk majd... Add ide a szádat! — csókolj meg! Még csak október van!

Mari: (Kétségbeesetten zokog... elhúzódik.)

Gyula: Miért húzod el magadat?

Mari: Nem vagyok én méltó a te csókodra! Hiszen te szeretted engem! Én meg gyalázatos lettem... gyerekeim lesz!

Gyula: Gyereked? hogyan lehet az?!

Mari: A gazdám fia...

Gyula: Fáj!...

Mari: És most kidobtak... Ha eimentem volna orvoshoz, akkor megtűrték volna.

Gyula: (Könnyezik, megöleli.) Jöjj közelebb... egészen ide... a szívemre...

Mari: (Reszket az ölelésben.)

Gyula: Érzed, hogy fáj?... a szívem!... Milyen nagyon fáj!... (Simogatja.) Ó... ó...

Mari: Jaj! — mi lesz velem?

Gyula: Hallgass! Hallgass... Hallgassunk. (Vad zúgással szikrázással egy vonat dübörög el fent a sínekken...)

Gyula: Miért reszketesz?... Bujj ide jobban... fázol?

Mari: A vonat...

Gyula: (Hirtelen felemeli Mari fejét... sokáig a szemébe néz aztán mosolyogva kérdezi...) Akarod? hogy odamenjünk?... Nemsokára jön a másik! (Feláll)

Csavargó: Ezek most a vonatra gondolnak... egy pillanat... átnyargal az életükön — és: kész... Én értem nem volna kár, engem senki sem szeret... De Gyula szereti őt... és Mari is szereti. Ezekért kár volna. Ejnye... A pénz!... Hiszen az az övöké — a

Mari:... az őt illeti, csak őt: a gyerekért!... a bánatért... hogy kidobták, hogy bemocskolták! (Botjával a pénzt észrevétlenül Mari elé csusztatja... figyel, vár)

Mari: (Feldől, a pénzre lép.) Mi ez?

Gyula: Két köteg pénz! (Felveszi.) Rettenetesen sok pénz... (Olvassák.) Tíz... husz... száz... kétszáz ezer...

Bankár: (Fulva jön) Jaj a pénzem!... hol a pénzem? Csak itt vesztettem el! (A padhoz rohan, megragadja a pénzt olvasó Gyulát) A pénzem, az enyém, adja ide!

Mari: A gazdám fia!

Bankár: (Meghökken. A Mari — akit kidobtak... meri az ő gyermekét horolja a szíve alatt, reszketni kezd: ha ezek a megbántott emberek — ez a megrontott cseléd és ez az elbocsátott munkás — most nem adnák vissza a pénzt? Nagyon reszket, sirva könyörög...) Adják vissza pénzemmet!...

Gyula: Mari, ugy-e ez volt? (Felkapja a kalapácsát.)

Bankár: (Kiabál) Gyilkos! — segítséget!

Csavargó: Ez ugyan megérdemelné azt az ütést. (Elölép.)

Bankár: Segítsen jó ember!

Csavargó: Segítek... Adja vissza neki azt a pénzt (Marihoz fordul) Ugy-e kisasszony nem kell magának az a pénz... Ugy-e nem kell ettől... ettől az embertől aki...

Mari: (Csodálkozva nézi a csavargót, aki mintha tudná, ki ez az ember! De igaz van — nem kell az a pénz: ettől.) Add vissza Gyula! — add vissza neki! Ha az övé!... az övé nem kell nekem! Az ő pénze — jaj: iszonyu pénz lenne!

Gyula: (Leveti a porba a kötegeket.)

Bankár: Megvan... a pénzem, a millió... a lépcső... fel!... (Felszedi a pénzt). A világrész... (Baldog ügyöggel szalad el.) A millió... a millió!...

Csavargó: No, Isten adja magukat!

Mari: Milyen különös ember! Ugy-e Gyula?

Gyula: Igaza volt... (Megöleli, úgy néznek utána a sejtés megmagyarázhatatlan fájásai közt.) Milyen jó veled lenni!...

Csavargó: (Az út végében megáll.) Nem ismert meg!... A Mari!... Nem ismert meg!... (Nézi, hogyan peregnék le a tákról és bokrokról a levelek... Felmosolyog, mint aki valamit megért, titkosan, lájón.) Vége a nyárnak!... Most... igen: vége!

(A távolból vonat dübörgése közeledik)

Csavargó: A vonat... Hív!...

séli, hogy vannak, akik már sokalják tőle a Baumgarten-díj havi létminimumát.

*

Alóadás után vacsora a Kasban. Hibátlan, nagyvárosi konyha, kiszolgálás — vacsora után tangó-jazz. Odakint szinte csilingel a kristálytisza téli éjszaka — recseg a Tisza jégpáncéja, a csillagok borzonganak, remegnek, csak a Hold tündöklő mozdulatlan fénysugárban, fittyet hányva a dermesztő hidegnek. Vig őcséges a »Meistersinger« hangulata.

»Ha télidőn vidám tűz ég...«

Hans Sachs-ot keresem — nini, hiszen itt is, szemben velem. Juhász Gyula fekete szakállal mögött. A költő borongva hallgat — oldalhajlott fejjel, tündöve néz egy szép lányt borospohara mögül — papír fölé hajol, sebtiben írni kezd. És ahogy veti a sorokat, néha összehúzott szemmel fölnéz, ingatja fejét, vizsgálja a készülő vers modelljét, szinte int neki, hogy forduljon egy kicsit balra, most a fülecskéjére hajló hajtincséről kell egy hasonlat ide, oldalt, a készülő vers negyedik sorába.

*

Délelőtt a muzeumban. Móra Ferenc uton van, a helyettes igazgató kalauzol a legújabb ásatások anyagából rendezett gyűjtemény között. Csodálatos dolgok kerültek elő, négy — ötezer éves régiségek, óriási mennyiségben.

Tehát van szerencsém jelenteni, hogy potom ötezer esztendővel ezelőtt igen kedélyes és békés időkét élt Szeged és vidéke. Az asszonyok valamivel többet dolgoztak, mindenféle edényeket csináltak agyagból, szép talakat meg korsókat, itt-ott ájtatos, vagy csintalan díszítványokkal. Gyerekek ugándoztak körülöttük, játékedényeket faragtak, az is megmaradt mind, meg azok a szép, csontból faragott varrótüskék, börtlyukasztók, meg nyakláncok, fülbevalók. A férfiak vadásztek, halásztak és egyéb politikai tevékenységgel töltötték az időt. Mindenesetre valamivel szolidabb volt az élet fölfogása, bizonyos tekintetben komolyabban vették a kultúra és civilizáció érdekét, mint manapság. A jövővel és annak föltételével, a maradandósággal többet törődtek — mit kell itt sokat bizonyítani, lám, ezek a tárgyak megmaradtak, ötezer éven át, legalább is ekkora időre voltak tervezve és méretezve, bizony. Az a sok gumiból, meg selyemből, meg nemindomniiféle laza és romlandó anyagból készült iparcikk, caseincigaretaszipka, kaucsukfésű, amivel manapság szolgáljuk ki magunkat, száz évig se marad meg, ugyan miből élnek majd ötezer év múlva a paleontológusok, régiségkutatók? Tessék, nézzék meg, ez a csinos kis kőbalt, hegyesre csiszolva, amivel az ötezer év előtti szegedi civis verte kupán szeretett felebarátját — megmaradt, ki se csorbult, csakugy, mint a koponya, ha kissé lyukasan is, amit bevettek vele — ezzel szemben fölteszem a kérdést, ugyan mennyi ideig konzerválható az a rossz papírból készült lappeldány, a helybeli sajtó egyik terméke, mely ugyanennek a célnak szolgálatában ma reggel azt írta rólam, hogy nagyon csodálkozik, mért fogadtak itt olyan szívesen.

Továbbá ezekben a régi temetőben mindenféle jó ételeket, földiszótot, teli kulacs bort temettek el a halottal. Igaz is, nehezen érthető dolog, sok idő kellett hozzá, míg elhitik, hogy az ember olyan gyorsan, néhány perc alatt, le tudjon szokni az élet kis örömeiről.

*

Délben egy kedves fiatal újságíróval kerültem össze. Váradról, aki félóra, mindenféle beszélgetés után megemlítette, hogy interjú szeretne csinálni a lapjának. Hát kérem, mondtam, csináljon, semmi akadály. Akkor hát kezdjük, mondta és ceruzát vett elő. No hallja, mondtam neki, félórája beszélünk és most akarja kezdeni, mikor már tudom, hogy interjú lesz belőle? Kicsit gondolkodott, elnevette magát és elvette a ceruzát.

Ebből a fiúból jó újságíró lesz idővel.

*

Kedves barátságos szegedi család vendége vagyok, ebédre. A huszonéves éves fiú világotjáró színházi tudós, nagy rendezőnek készül, fiatal felesége operanékes, éppen most volt zajos sikere a nagyszerű »Dorottyában«, amiről Pesten is a legnagyobb elragadtatással írtak és beszéltek. Ebéd előtt a kedves művész néhány operáriát elénekeltével ajándékoz meg. A régi, vidéki ház csendes, holtos szobájában, mint aranyosan csillogó mézforrás, szines szökőkút buggyan föl Puccini boldogan trillázó madárlelke.

»Butterfly, te ici-pici asszony

Te áprilisi illat...«

Utána szegedi halpaprikás, apa és anya emlékezése Mikszáth, Gárdonyi, Tömörkényi, Bródy Sándor szegedi napjaira.

Az obligát emlékkönyvbe ezt írom:

»Hálás vagyok érte, hogy rövid félóra alatt mődomban volt e házban egy életre megtanulni, mennyi finomság és muzsika fér el a szegedi halpaprikásban — és mennyi tűz és íz és erő egy Puccini-áriában.«

Voltaképpen van közük egymáshoz. Nem utolsó ária az, ezüstösen csillogó pikkelyeivel, amit a Tisza árja ringat...«

Szegedi utinapló

Irta: Kariny Frigyes

1929. február.

Mondom, nem azon mulik, hogy mennyit él az ember, hanem azon, hogy mennyire. Tehát nem is azon, hogy hol.

Micsoda művészietlen fölfogás: hogy Szegedre utazni például nem olyan nagy dolog, mint Ausztráliába utazni. Utinapló szempontjából egészen mindegy, tessék ellátni. Nem attól függ a dolog érdekessége, hogy a naplót mekkorára tervezem. Nagyon könnyen el tudom képzelni, hogy valaki például rakétahajón beutazza a naprendszeret és a szomszédos csillagvilágot és az egész utról — flegmatikus ember lévén — egy anizskártyán számol be, szerinte igen kimerítően, hogy aszongya, kedves Malesi néni, a Mars-bolygón reggeliztünk, a konzervtej nagyon jó, csak cukrot kell tenni bele. Délután a Szaturnusz mellett mentünk el, ez egy óriási bolygó, de a gyűrűje még nagyobb, aztán a Neptunusz, ez egész hig és kocsonyás még, erről jut eszembe a Poldi bácsi, aki ugy szereti a kocsonyát, szójátok neki, hogy el ne felejtse megújítani a nála lévő sorsjegyemet, kezdéidet csókolja Sándor.

Ezzel szemben Newton átment a kerten, a fáskamrába, közben leesett egy alma — és Newtonnak, mire a fáskamrába ért, több új és eredeti és soha még nem hallott mondani és jelenteni valója volt ezzel az almával kapcsolatban, a világegyetemről és a Föld-golyóról, mint Kolumbusznak, annak idején, Amerikától.

*

Pincér az étkezőben. Kevesen vagyunk, a pincérnek ideje van álldogálni. Pesti pincér, intelligens, közlekeny. Afféle filozófustipus, a humanistafajtából. Hamlet sirásójának boszorkányos elméssége, böcs pesszimizmus, életismerő fölény, Csupa szójáték, ironia, »kottából beszéljen vele az ember«, mondja Hamlet, elkese- redve, nem tudván egyenes választ kapni tőle. Mire a feketéhez érünk, egész életét elmondta, hozzáfűzve a tanulságot. Hát elvette azt a lányt, Istenem, az embernek szíve is van. Így kezdődik a szerencsétlenség. Kérem, ha az embernek családja van, nem csinálhat karriert, örülnie kell, ha egyik napról a másikra megél. Hogy ez is valami? Kérem, ezen a pályán semmire se lehet jutni. Gyorsvonaton pincér, tessék mondani! Tíz éve, semmi egyéb, semmi, semmi, semmi sem történik — mindig csak gyorsvonat, expressz, gyorshajó Amerikába, Ausztráliába, Dél-Amerikába, soha egy szállodalápincérség legalább — egy tapodtat nem jutottam

előre, tíz éve, uram — egy helyben állok, nem lehet ezen a pályán egy lépéssel előre.

Es keserűen legyint, amint ott áll, inogva, kezében a csészével, a hetvenkilométeres gyorsasággal száguldó gyorsvonat étkezőkocsijában.

*

Szegedi pályaudvar. Az ifjonkoromból megmaradt hiúság egy kései mocsanása bennem, félpillanatig, ahogy lekecmeregve a lépcsőn, egyelőre nem látok senkit. Pesti író ur érkezett, előadást tartani — hol csókolóznak ilyenkor a fehér ruhás lányok? Nézzék meg az ember

*

De aztán jönnek, ha nem is fehér ruhások, annál kedvesebbek, az egy-let elhőkni, vidám újságírók, néhány ismerős. Mindenki jókedvű a tiszta, friss, metsző hidegben — röpköd körülöttem ez a sok drága, gyerekesen gügyögő, édesen furcsa szegedi »ö« betű, minden szóban — pesti fülem képtelen megszokni, mindig azt hiszem, viccelnek, karikírozzák a népszínmű parasztját, hiszen ruha, tónus, stílus a leggyakorlottabb és pallérozottabb középeurópai kultúrvonalon áll — aztán az emberek etnológiai karaktere is sokféle, éppen csak hogy itt születtek, mindannyian. Hiába, ez a makacs kis »ö« betű erősebbnek bizonyult a sokféle összetevőnél, átit rajtuk, érvényesíti a kellemes hangzás ősi követelményét. A repülőgép félóra alatt ér ide Pestről, de berregését jó pár ezer évig még nem úgy fogja hallani a szegedi fül, mint mi, hogy kerepel, hanem úgy, hogy keröpöl.

Kérem, hiába minden evolúció, nem segít ezön még a lürös freudi lételkelőmzés se.

*

De a kritikus már megszólal bennem, ugyan kérlek, pusztá szokás az egész. Ahol úgy tanultad, te is csak az »ö« betűt használod, ott is, ahol szerinted »e«-t lehetne mondani — Juhász Gyulát, drága barátod, csillogó, fekete szemével és csillogó, fekete alkímista-szakállával, ugy-e mégis csak azzal ölelted meg a kávéházban, hogy »jőstét, költöm« — nem azt mondtad »keltöm«, pedig így logikusabban és jelentősebben emlékeztetne ez a szó kettős, jelképes tartalmára. Igaz, manapság, a lelkiismeret szavára nehezen ébredő lelkek szívesen felejtik el, hogy a költő nemcsak »költ«, de »kelte« is.

Egyelőre csak ingófogok. Gyulám nevetve ma,

Brankó Radicsv'cs:

Halálra várni...

Most zsáfolódik az árva avar
Barna levéllel megtelik hamar
Már nem láthatom virágban újra,
Csak úgy megyek settenve bulva
Halovány képem, kóhadt fejem
Lomha a tagom, romló a testem
Ezen az őszön, ezen a helyen
Beér az utolsó érdem
Itt az idő, megrogy a térdem
S ismeretlen sír felé viszen,
De hiszen...

Isten veletek éltek, dímké
Világ, vidámság, valahai menny
És véled sovány örömmöm dímké
Most más planéta hív,
Heveny szereimék nem kineznek ott...

Ó 18'di pálya csillaggal rakott
Telidesteli dímdoké kezem,
Napod aranylók ékszerét

Féért, ezéért nem élvezem
S tehetném is bár még szerét
Itt honn maradni, ki tudja?

Ó verseim szegényke agruldrvák
Volt tavaszom legelső vesszél,
Hoztam voln' néktek rózssaszín dímdé
Koldus gyerekeknek. Gyémántruhába
Ötöztettek voln', gyémántra magot
Ezüst, aranyt, csúds sok csillagot
Hoznék tinéktek.

De a csillag sápadzik régen
Vihar készült vendéglátó égen,
Lezuhan egyszerre, lezuhan a felbő
Nem várja be, amíg szegény árva teinő
Minden odaveszett, amit kiterveztem,
Elvesztetek ti is, én is csak élveztem.
Ó verseim, fogan igaztalan átok
Mit sem hagyhat rátek öröklök apátok.

Fordította: SZABÓ JÁNOS

IRÁNY: AZ ÉLET

Irtá: BERÉNYI JÁNOS

1.

Magasságokba már nem nyílladtak kapuk s az egyetlen még élő pap is a porban kereste szemével a mennyországot.

Holott a hajzatos mezőkön a rothadás torkig keserű szaga szálldosott.

És a nap elől a talaj husába siető vérfoltok szokásosan a furesa térköpeket csinálták magukból a porban.

Már nem bírta nyállal a sok fölpuffadt hullát a föld se: jóllakott. Zsíros száján ereszten bőföggött az elégedettség és legszívesebben valami bő, erős záport ivott volna rá. De az esőt messzire elparancsolták azok, akik még élethen voltak.

Ezen a részen lehetek egy százötvenen. Alattomban szökésre gondolt valamennyi, már hónapok óta, de csak a szemük sandalgot olvadási, futták, hogy egy ellipszishen rágódnak az életük forrásjában, itt a szíve még valahogy vergődés, de kintebb az abroncsán láthatatlan áramban ott őrzik az életük. A lova patkójával menten szétloccsantja az agyvelőjét annak, aki szabadabb vásár felé pillogat a bus kalap alól.

A parancsnok ki is lőrdött. S eleivel naponta többszöröknél megmutatta ott a karika közepén a csodálatos gépet, amely kavarja a csontváznak a körforgó muzsikát. Akik loppal mégis arra kuszának, jótét homályban, reggel mind ott nyulodók el a láthatatlan vonalon, nyitott kék szájukat csakugyan megüli a szagos harmat, mint a lélektelek hantokat.

Ezen a napon virradóra ketten kőpedtek el a halál szelidségében. Karba kar, mint a testvérek, ahogy a szívük egyszerre dobánással keresték a megszabadított a kövé vált kőpi erdőparti fölfüvelésben, hátragyökken homlokuk, mintha a legközelebbi fának esdekelle a szemük, hogy szánakozzék közelébb hozzájuk, siri keresztnek, ha árnyékot felevez is. A tiszték, közemberek hátat fordítottak és hallgattak, a parancsnok káromkodott.

Már parázsha gémberedő délután arra nyugaton nagy piros legyező túrt ki hidasan az égnék.

Vérét a nap is eleresztette s odacsorgatta mellé. A parancsnok sántát erelmítő pófáján elvgyorodott a diadal. Napenyészet felé mutatott, szinte kétszeresére hosszabbodott kezével.

— Lájtátok? Az utolsó városok ég a bitangoknak. A legutolsó. Lehet, hogy valamivel többen vannak még mindig, de nálunk legalább háromszor annyi a gáz mint odaát. És most minden csak ezen fordul meg, ti férgek. Az áldott anyag: a gáz, az édes, átkozott gáz.

A görcsös vigyori ábrázat olyan volt hozzá mint a téboly mellett a füstölő mélység.

— Szökni akartok? Bőrötök alatt viszket a halál? Gyülvöltek? Odanézz!!!

A fűrdőző alkonyat egyszerre elejtette minden színeit. Valaki fölborította a világot fölött a lámpát. A föld megreccsent, s nem épen távol udvarnyi szélességben vastag kő-oszlop rugott föl kilométerekre a magasba. Hulldogált belőle sűrű tömött pihékben a fekete hó. A vérvörvényes alkony hártájára egyszerre fölkapadt, a résen fekete tejként ömlött az éli. Szavastul, szikrástul elveszték a fák, a színek, a virágok s az emberek. Csak a nap halványlott fehérre váltan, mint a szomorú szentség, két messzi hegy-vonal kelyhet utazó leöblösödés fölött. A fürtelemképű vezér csak fél másodpercre hőkent meg.

— Ijesztenek az ostobák.

És legyintett. De livein végig pillantva szájára nedvesedett a jó szó is. Gumnyal ugyan, mert arcán már a számalom se lágyabban: csak ebbe foganhatott mint legemberibb mecnvilalkozás. De valahogy esett

maga felé a hang is.

— Nézd népem! Holnap ott egytől-egyig mind, de mind halott lesz. Gondold meg: nem fölünyes valami, hogy már csak mi élünk?

Az undok feketeisten volt. Egyetlen vezényszó és hátrazott a földön, az érzékeny, gyilkoló szerkezetek és gázok ura, akinek szívéhez még ez a néhány élet csavarodik aranyfonalával, mint a szélben lubickoló sárkányok a zsinogés orsóhoz. Teste vagy inkább az élet benne egy titkos ideg-finom órához kapcsolva, és tudták: egy elkéseregett törőfés elég volna, hogy ez az óra megbénuljon, de abban a pillanatban egy elejtett aknaszörnyeteg fölléki talpak alatt a földet és csak a csontjaik maradtak másnapra. Ó így a kiszáradt arca mögül élvezte, hogyan becézik egymás közt hare idején az életét és a tulajdon néma félcime helyett is a magukét beszéltek, hogy: jaj vigyázzon s keressen valami imát, ha máshoz nem: az ön irgalmatlanságához. Este jobbjukat kínálták neki a napi fekete szemme-regetesekért, akár egy hideg őrangyalnak. Nem haragudott s tudta pórázra chrógatni a másban fenekedő gyűlvölkedést.

Most különben levigyázkodtak egykicsinyt a füst elől. Orruk, arcuk így is néhány perc alatt tele volt a puha pörnye csapadékkal.

Félóra múlva a kormos fürgetegen valahogy már átverte gémberedett utoljászinait az alkony. Pállott lila erek keményedtek az erdő fésűjén s valamelyest az égő város pirja is tángott alant.

Estére alább vastagodott a füst. Egy halforma sávyolt nyalt a csokéret kolduló égbolt legörbhedése föl. Főnt a csillagos rét néma villódzása csapkodott.

Valamelyik keserű szájából kifényesedett egy ezüst-husó sóháltás, hogy csak vége legyen, egy hónapig szölik utána, minél messzebbre. Elszegődik vadnak, vissza az erdő méhébe, sose fog megégszter megszületni és sose keres cimborát. A másik elígérte, hogy a tengerpartig vándorol és egész életén át csak a vizet fogja nézni egy szikláról. A víz, ó a víz, a legszentebb, legleányibb gerjedelem, halálos csöndig, fájdalommas jó álmog elismételi ének! A harmadik meztelenül akart járni, sok jó napot szedni a mellére és azért délnék tervelte az utat. Ajánkozott még egy, aki a füvet fogja szeretni, ráhever, beleharap, rácsálja majd mint egy holdog barom, csiklandós, friss esőt ráz magára a fákrol és a ruggel harnatos nyakán mossa lábairól a vért. A leveles, gyerekvágyas meséket töben megloccsolták édes sajnálkozással a csillagok.

2.

A menekő órákon a legszebb eltünődésben a vezér váratlanul ismét közibük vezényelte a sötét undort.

— Vigyázz! Az ellenség támad. Viszonttámadás háromszorosan: kilencből! Védelem: hőt!

Parancs szerint magukra kapták a gummiöltözéseket s a szükséges védő felszerelést, majd előre röppentették a közbömbösítő és a bomlasztó anyagokat. A vezér beugrott a föld alá egy kis páncélkupolába, megindította a jelzőkészüléket, a légtisztítót s a különféle szívattvukat. Állandóan öt-hat jelzéssel dolgozott a távolba leső s a halált irányítgatva vezényelték szerinte a könnyű finom billentyűk.

Ugrott, csörgött a parancs most már egy kerék óralap-félen mindenik elé. Ha épen le kellett párnázni a szemét, keztyűs közel is kitapogathatták kint a figyelmeztető számokat.

— Védelem: tizenegy!

Éjfél körül majd másfélórai szünet után háromszor figyelmeztető szaladt végig a táblákon.

— Vigyázz! Védelem: kettő! kettő! kettő! Nyom-

ban rá maga a parancsnok is kilépett a páncélfülkéből. Nem messze, a másik tábor felől egy arra ejtett gáz-kazetta körül rózssás szineződésbe enyhedten sápadozott a sötétség alja. Most vigyázni kellett, eltaposni a legkisebb parazsat, tartózkodni lövéstől, tüztől, mert ahol ez a halványas anyag elterjedt, elég egy szikra és az egész felített levegőréteg egyszerre láng-alobban.

— Eddig pompás minden támadásuk. Amott már alig mozognak egy-ketten.

Jelzett megint a magával hozott készüléken:

— Vigyázz! Közbömbösíteni a levegőt! Akadályozni az erre terjedést!

Valamivel közelebb még egy sáv hágyadozott a holdsugarakon. Aztán még egy és megint egy.

Köröskörül már tízret olvastak össze. Odatul is magában a táborban szaporodtak a vésturó gomolyagok.

— Nem értem — hebegte a parancsnok.

Szaladt vissza a fülkébe a gépeihez. A fele uton megmeredt és földördített, hogy a százegynéhány ember torkában szinte csóvát lobbantott a hirtelen rémület.

— Megörültek! Ez öngyilkosság!!!

Abban a pillanatban tul megvillant egy rakéta. Fél perc múlva recsege elszélesedett az egész tájon a házmagasságu lángözön.

Az erdő egy pillanat alatt visszaolvasta millió levelét a földnek.

Közel a páncélfülkéhez még egy nehéz robbanás állított hirtelen sötét kővét a földre. Vérés arcok ugrottak föl rajta, pergő buzamagokként, toronymagaszan az ég felé.

3.

Valaki szélen észrevette magán, hogy megmozdult. Déli erőbe izmosodott az idő, de a füst meg mindig sarlóba nyalábolva tartotta a dombokat.

Sírósan, szinte suttogva bemutatkozott önmagának.

— Abel vagyok.

Vállán egy véres roncsolásban terpedt fájdalom sikongatott, halkarja mintha messze kint az időkbe kapesoltan kalimpált volna.

Nagyon szélesen s lazán.

Kiásta magát a fürtelemből, a véres habarósból s a sok finom ösztön-fonálka lassacsánk lánggá szövődött benne az éntudat mécsesén: menekülj! Izzó vasra dörszölt szurokként a szívég olvadt a vérrel szívárgó méreg is: sebtén, míg a fekete kapitány meg nem lát.

Megtörődött és loholt, kölyökszoronyással és új meg új sebekre és fájdalomra ébresztette őt, majd minden lépten a korai erőlködés. Délnek kanyarodott az uttal, az elhagyott erdő felé. Izzadt kimerülésig futott, órákon át míg egyszer lelkebe kapta a gerjesztő gyökérszag s fölé dermedt a fák erős zöldje is a gögös csöndnek szinte harsogásával, mint a templomi tisztaság nyári vasárnapokon.

A neve mozgott száján megint, mintha önmagát keresné, hogy eljutott ide. Egyszerre lepedőbe kapta s valami határtalan tenger fölé emelte a tulajdon szét-eső erőtlensége.

Végevárhatatlan zsolárt mormolt magának a szürkeség s hentebben darabokra törött a tükrökben őrzött millió kép, amihez csak valamikor is fogódzott egy pillanatra a szem.

Száján alig illetlenkedett ki a beteg kérdőjel fél agancsa, mint a szigorú fülhök szoknyája alól a fiatal holdnegyed husa: élek?

Bölcös módjára mindjárt ringatni kezdte dagadt vánkósán a bizonytalanság, hogy aludjon.

Rágyulladt a láb, körülfordozta mint a koporsót s egy rózssaszínű teit-kővér jácintot ültetett el a mellén. Nézte s a virág nyers súlyos szaga benne muzsikált szinte az egyvelejében.

Kilenc galamb is köréje sereglett bubos fehér fejűek s okos felszemet fordítottak rá, ahogy tipegtek. Valami azt parancsolta, hogy ismerje föl köztük a szeretőjét.

De mind hasonlítottak a szeretőjéhez és ő tehetlenségében elkezdett sírni.

Kilenc hajlékony galambnyak nyult komoly marmadár esodalkozásra, hogy a furesa nyöszörgést hallották, szemük meg se rebent egy ideig, de aztán közbömbösen szemelgettek tovább. Jó lett volna a két ósvad kegyetlenségével két ujj közé szorítani a nyakukat, hadd hőkkenjenek meg, bögyös felér rémülettel s valljanak.

A harmat hideg illata ébresztette föl reggel. Félig fölnyitott szemmel még látta a husszínű teli jácintot. A második szemrehénnéssel, amikor pedig a reggelbe akarnak sikoltani éltüket az álmon pörsent rügyek, bucsútan alábukott az eleven virág.

Majdnem durván, mint a nyelésre bicsaklott toroköblögetés, fölbuggyant egy sötétlibor rigófütyű a szerte selymesedő világosságban. Kapaszkodni kellett valamibe, ami még halványabb és busabb a léleknek.

— Ágnes, kicsi galamb Ágneske.

Suttogás meledgett fülébe egy közel reszkető ajakról.

— Melletted vagyok szívem.

Jól esett neki a hang s az álmog meleg kábulatban meg se lepődhetett, hogy ime, választ kapott valakitől. Föl se figyelmeztet a velőben édes mozdulatlan-ságból, hogy igazán ő üldögél-e, a csipkés kicsi szentkép, ott fejtől. A hang különben szinte szívet érin-

tett és szomorú volt mint a résen át homályba téveit
árva napsugár.

— Hol van a jácint, Ágnes?
— Itt van az ölemben.
— Hát a galambok merre szálltak?
— Micsoda galambok?
— A fehér galambok, a többi nyolc, akik veled
voltak?

Olyan édes és teli volt a hang s még így kérdeve
is oly sokat elmondó, hogy a második teremés ölé-
n valóban kihajtott a jácint, méz-nedvesen szinte annak a
michéből zsendülve a jószágkaszító tisztá napra.

— Ágnes, hol vannak a galambok?
— Elmentek a galambok. Vagy nem is voltak. Én
voltam csak, én magam.
— Te Ágnes? Mind a kilenc te voltál? Nézd, de
igaz és én nem is gondoltam rá.

Félig megint elhamvadtak fölötté a napsütés drá-
ga tornyai. Mintha álmához akarna visszaszótétni
szemével s magvára fejve visszaadni az előbbi fá-
dalom homályu kérdezősködést. A második kurtább és
erőt keltebb ébredésnél szemét dörzsölt, föltápásko-
dott és akkor szembe néztek egymással.

Valamit mind a ketten rögteltek s visszaéreztek
egyik a másiknak a szegyenkezését is. A lány talán
legjobban azt, hogy csal. Várta is, hogy a második
majd szemének veti a kérdést:

— Mit akarsz? Te nem vagy Ágnes.
De úgy látszik: a csalódás se fájhatott már neki,
vagy hogy ereje nem telt rá, hogy még csalódnai is
tudjon.

— Haragszol bizonyára. Megmondhatod.
— Nem tudok haragudni, tán ezer éve.
— Mélyen aludtál. Négy nagy sebedet kimostam
és bekötöttem.

— Én ugyan nem éreztem.
— Dögveszes legyek szálltostak rád, már ismer-
em őket, azokat elűzöttem rólad.

A férfi csak bólintott, de a lánynak szépség és
megelevenedés volt a szavakban is elmenő csemény.

— Álmomban nagyon lassan a melled fölött huzo-
gattad el a kezéd, gyöngén, óvatosan, majdnem órákig,
mintha simogatnál valamit. Szinte féltem ettől a bá-
gyadt mindig egy mozdulattól.

— A jácint... azt őrzöd a ruhádban?
A lány egy szál ruháját fölfogva tartotta. Térdei
napon ültek szende megpihenéssel. Lány elhajlásban
sugárzott föl rajtuk túl a szépség két szelid halvány
vonala.

— Csak mondtam, de nem jácint. Egy vas-szi-
lánc. Válladból huztam ki s harmatot ráztam helyére
a fűről.

Még az álomkép színei szédítették rejtelmes halk
muzsikán a férfi véré. De nézése, hangja csodálatos
tisztá lett, milliom külön, csak szíven belül érezhető
sajzással, ahogy egy erős, szép álom egész napra
megszentel minden mozdulatot és jóvá, puhává s ün-
neplővé teszi az ember száját. Mégis a jácintvirágról
nem esett több szó s rá a gondolás is enyhe szegyen-
kezést fakasztott.

4.

Holdvilágon egymáshoz dobbantotta őket a mindent
lángolva engesztelés s az éji titokzatosság nagy mély-
sége. Egymás-mellé bujtak a süket ragyogásban, mint
két tündérhajás fűzfa-árnyék a víz eleven-ezüst mesé-
jében. Vállig befényporozott karjára süppeszíve állát
a lány beszélt a szomorú szabadulásról.

— Egytől-egyig biztosan mind meghaltak a falu-
ban, olyan hirtelen volt a támadás. Én kinn voltam s
ijedtemben vagy sugallásra beleugrottam a folyóba. Ez
a víz hőmpolyogtet egészen de az erdőszegélyig. De
henne maradt halottan, ha egy benyuló ághoz nem
csavarodik a hajam. A napsütés ébresztett életre s es-
tig csakugy dőltem belőlem az iszapos víz.

Hangja mintha selyemszállal szaladt volna fönt
csillagtól csillagig. Összekötötte őket s a fehér pókháló
fucsá-vig szédületbe kapta a felé röppenő lelket. Az
erdő gerincét mosott tüzes gyapjával megpuozta a
nyárközép teliből hódja. A szűz sarló hónapja volt.

— Közel negyed estendeje ennek, s embert azóta
nem láttam.

A férfiban egy halugrást vetett a fénylő nagy nyu-
galom víztükre a nyár:

— Nem venni észre rajtad.
Kis hallgatásban elidőztek. A lány lassabb hevülé-
ssel fűtette volna testének a fényes örömet.

— Mi volt az a kilenc galamb álmomban?
Egy darab fölhöcske hozta szomorúságán a vir-
rasztó nevet. Fehéren s csillagra tűzve mostan is:

— Ágnes...
— Hol hagyta el?
— Mellettem halt meg egy győzelmes pihenőn.
— Nagyon szép lehetett.
— Édes.
— A szeme?
— Béke, mint a tied.
— Arca?
— Virág, mint a tied.
— Járása?
— Muzsika, mint a tied.

Főnt állt és szélesen borzongott, szinte sercegve az
füves, tiszta fényesség, bent elhulltan szétfőredezett
s lent a fűben az apró-tűzű harmat-olvasón zöldes
csillogással visszaimádkozott megint a magosha.

S egyszerre úgy árnyékba ivódott a lángolással

tell élet, mintha öröktől fogva a halál kenyérének szán-
totta volna a mezőt.

— Csak annak hasztalan minden, aki önmagában
árva.

Ilyenkor elgyüremlettek a csönd sötét hársónyán
a félelemfőt szavak s a feketeségig eresztették belül
a gyökereket.

— Minek is menekedtem ezek után?
Egészenben lombosodott a lányban minden tava-
szos ígéret, de néhány galyra nála is kihányatta piros
mürgü virágját a szélnek vetett férfi-ige.

— S engem mért kapott el a part s mire virrad-
hat itt a busongásom?

— Ha meglátom a mezőket meg a hegyeket, egy
lélek nélkül, úgy lehet, hogy önként elindulok a többiek
után.

— Magam is talán, ha látnám a kihalt házakat.
— Néhány nap még és a járást is jól bírom, elin-
dulhatok. Ha fáradok, vezetsz egykicsinyt.

— Elvezetlek.
— Bánattal telünk meg s elbódulunk.

— Könnyebb lesz majd a leszámolás.
— De most még lázas vagyok. És... azt az ál-
mot, látod, sajnálom... elfelejteni.

Főnták maguknak szomorúságból az énekek éne-
két, pihegő lelkendezéssel. Előttük a víz ijedt sikolya
kapdosott csillámló szájjal a holdfénybe. Nézték. Sötét
merengésükkel el-eltepkedtek egy bus mécsre tüzhöz
lángot. A férfi horogra akasztott egyet az idegen, félel-
mes-furcsa érzelmekből is:

— Azt a tömérdek szomorkodást, a sok millió em-
ber szíven, mintha most ketten tartanánk a mellükön.

— Ugy lehet.
— S kinek a szívére esik, ha mink is kiugrunk
alóla, sejtet-e?

A lánynak magas volt a kérdőjel. Virágosan me-
harangoztatta székeségét a sugarakban. Olyan volt,
mint a fiatal nyír, távolacsán minden más fától szinte
hódolatból meghagyott sziget-tisztás közepén. Ránézett
a férfira s a kérdeve visszabámuló szemekben az üres-
kék föllobbanás megfélemlítette egy pillanatra. Moz-
dult, ösztönös hajlást vett, térdei közt nyitott egy vo-
nalnyit. Éltetett vele és tölem kaptam a másiktól a lá-
zas örület felé bémulást. A maga nem is elmondani
való semmiségeivel már le is öntötte a nagy kérdést,
mint a veszedelmes parazsat.

— Én pedig már egész télre való szemet és gyü-
mölcsöt hordtam össze.

Halkan vetette oda a szót s a legegyszerűbb mo-
sollyal szegte be. De érezték, hogy egy szakadéktól
huzódtak el vele, tán mind a ketten. S most csillapító
lazább csöndnek nyitottak utat egy darabkán.

Bírhatóbb s melegebb lett nyomán újra az elrövi-
lés. S már csak egy hullott ki a kérdés is, majdnem az
időtlenégből irányítva, mint a homályos visszaismer-
kedés egy régelfelejtett álombeli tájékkal:

— Vajjon van-e valahol ember, ha csak egyetlen
egy is mirajtunk kívül?

Ép szívt érte a reggel, aranyos farkával már ját-
szadozott a nap, mint egy meleg szőrű macska. A lány
is időre érkezett, ahogy megheszelték, de még tett-vett
volna egyet-mást s egy ruhaféléjét gondosan öblögetve
rá-rátereggette s elhuzogatta a vizen. A férfi rég készen
volt, csak egy alkalmas botot keresett még. Oda szólt.

— Hagyd! Visszajövünk-e egyáltalán.

Mentek s a néma ut sokfajta tűnődésnek hozott
megelevenedést. Kétszeres elbusulással is azon, hogy a
gyász felé viharzott volna bennük minden érzelme s
mögöttük mégis patyolat fehéréggé pattogott, mint a
szélben a selyem. A boldogító gazdag délelőtti serdült
és izmosodott s kislányos tiszta hasán simogatva mu-
tatta az áldott napot. Néha egy csippenet szó, de csak
sugáron átvillanása egy bent csapkodó sötét balladá-
nak. Nem merték nyelvüköz érinteni a lelkiüket.

Az ellenség állásaihoz óvakodtak előbb. Csontig
aszalódott arcaik csufolták ránsáikkal a hajdani életet.
Ki a földnek, ki pedig az égnek áldozta befakasztott
szemét s mind esküdte a fekete nyugolomban, hogy
innen senki el nem menekült. Széles területen a fű is
egy réteg korom volt köröttük: gyászposztós ravatal.
Megmaradt volna rajta a lélek, akár a hóban. De
nem akadt, aki ott hagyja a lába nyomát.

Nyájas diadallal az időt felelte föbűttük a nap.

Árván elszótlankodtak még sommi reménnyel a
másik ravatalig. Itt már épen maradt holttestet is csak
elvéve találtak. Félmellek hordapoztak, fejek vigyo-
rogtak elgurultak és összerándult gerincek görbédtek,
mintha hirtelen játszottak volna a fűben.

A férfi a lány arcába esett a tekintetével mint az
örület.

— Magunk vagyunk!
Ordított. És szinte robajjal zudult mellére az át-
verhetetlen kétségbeesés.

Ugyanakkor a szörnyű feketeség mélyén egy
vércsöppnyi piaci pont forradt ki pirosan mint ahogy
a vak sötét mindig elejti egy tűszúrásnyi fény mag-
vát is. A lány visszazépte, tiszta szemmel egészen
közelről, mintha nézését még nem szennyezte volna a
szóbból kicsöppent értelem.

A nap hirtelen bukfencet vetett a delelő mesgye
fölött.

Sok-sok hang szabadult el más és más földből, a
fákról s a hirtelen elképzelt színekből. Játszottak, át
meg átuagráltak egymást, nevetgetőn, mintha egy el-
álmosodott zenélőóra mellőlől szöktek volna ki a
delutánha.

A piros pont rózsás nagy fölhövé terült. Kopogó
gyöngyök hulldögáltak belőle nagy fehér márvány-
lapra.

És sebtlen egy feszes fonalat nyírt el a mellben
valami csettegő ezüsttől. A sóhajtas most már ázo-
tan enyhéd a szájba:

— Élünk.
A lánynak nem kellett hosszan próbálkoznia a
mosollyal: ő mindig élőkben élt a maga kéréses vi-
rágzásában. S a csöndes suttogást hamarabb beszúrte
az értelem, mint az előbbeni vad följajdulást.

De szeme most is ugyanolyan átütő tisztá volt.
Egy félarcu koponya előtt állottak meg. A férfi
rámutatott s a hangja ünnepi diadal volt hozzá.

— Ez a haláláig a tengert akarta bámulni. Min-
dennap jobban hitte, hogy életben marad.

Egy vastag csonka törzs förtelmeskedett a nap
felé.

— Ez minden virágot meg akart szagolni, úgy
gyugyig telt már a gázsal.

Egy alsótest látszott a földhányás alól. Lábat át-
karolta egy fejtelten mellkas.

— Ezek örökké együtt voltak s a fekete vezérről
akartak leszámolni a végén. Aztán éltek volna bol-
dogan.

Egy fő megint, az utolsó fölszisszenés megme-
revedésével, fél arcán feküdt a porhanyós földben. Egy
váll és egy fél-kéz roncsa is valahogy hű maradt
hozá.

— Ez az erdőt szerette nagyon. És mindig
mondta, hogy ott fog meghalni a legszebb erdő köz-
epén.

Kegyesen össze kulcsolt kezek görcsösödtek egy
üres ruha fölött. Csak kezek, de az egyik fekete ujjon
még ott tüzelt a gyűrű.

— Ez a pap. Pedig nagyon akart volna megegy-
szer egy templomban prédikálni. Ha csak a pusztá
oltárnak is.

Holttest volt mind, holttest, bűnös, szomorú,
ügyetlen, bolond és szegény. S el is vitték magukkal,
a párnájuk alá takarták a bűnt és a csufaságot mind,
csak a jószág maradt itt, a szép-öröm és a hála a bol-
dog verejték félhomlokáról letörlesse közben:

— Lám, mégis én élek s nem ők!
S már zászló volt a két kiáltás a tárt karokkal
csodálkozó napra:

— Magunk vagyunk! Egyedül vagyunk!
Még az uton, visszamenet szépen megosztották
egymás közt az új szavak ünnepi kalácsát.

— A szépség és a jószág vagy.
— Te a jószág és a szépség vagy.
— Már este megelégedtem a vállaid láttán. Vér
mintha sose lepte volna fejem alját.

— Csak harmat.
— A te hajad szagát, most is érzem: de szépen
oldotta lényességével a hold.

— Majd jácintért is eljárom s tavaszra egész ker-
tet nevelék belőlük.

Öröm volt s az idő is már képekbe helyezkedett.
Novemberi darvak: új kezdőbetűje egy szent meleg
mesének s télen majd a májalaku szegélyes hófuva-
tokra állnak az ablakok. Vérel és vággyal ki keresz-
tezné ezt a selymet, vagy a gazdag, két élettel untig
feli árvaságot oly lanyha barázdán, mint amilyen a
fájdalom, vagy az egykor ezer szívvel nyörtöt rémület,
a halottak, az álombeli galambok a jácinttal, vagy az
alig-szin füstárnyékkal a föl kérdézés: hát Ágnes szá-
járól a pirosság milyen virág esetjére száll vajon?
Mért még feléhebrebe puhul bent egy a fiatal test s az
esti homály oszladásán tűz ragyog a térdein. Barka
virágzaskor már szagos méhek muzsikálnak és ki
aranyba, ki ezüstbe öltözik s a hóból lett vizek bár-
sonyos hideg bőrukön nevetve szenvedik a nap sze-
relmét. Mignem megint nyár lesz, termő hevülettel,
sok csillag augusztussal.

A pataknál utólréte őket a sötét, sötét jól elébük is
került már. Fülledtek voltak, izmaikban zsibbadozott a
hosszu ut melege. A sok hónappal megkésztet öröm
sietett a férfi beszédében mindegyre.

— Lám, nem is fáradtam el oly nagyon. Csak
melegem van.

Mind a ketten a vizet nézték. A lány bátor szá-
ján dacosabban csillant meg a mosolygás egy kacér
maga kérdésében:

— Ki parancsol és ki tilt ugyan?
S ruháját már le is engedte, ép szemben a hold-
dal. Jutalmas friss mellét nem győzte ragyogással a
simuló fényességgé.

Egymásnak estek a gyöngyöző fűvön, majd lent a
vizben aranykendővel megcsapkodták őket s mind-
kettejüket csak még szebbre szőpítették a boldog habok.

Epilepsziát, eskört, gör-
csöket sikeresen gyógyít az

EPILEPSAN

Az epekö teljesen elmúlik a
LYOLITHON-LITHOPELLON

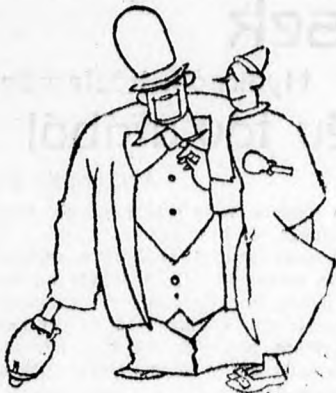
használatával. Mindkét szer a bécsi klinikákon
nagy sikerrel kipróbálva. Utasítással szolgál

Apoteka Sv. Stjepanu, Osijek III

Beszámoló a szubotici farsangról

A belvárosi elit-bálak gyengén, a periferiákon annál jobban sikerültek a farsangi táncestélyek

Az idei rövid farsangi szezon csendesesen jobbjére szenderült. Hogy itt volt, hogy itt volt kevesen tudják csupán. Karnevál herceg csendesen jött, nem vert fel nagy port és angolosan, csattanó, poén nélkül távozott el ebből a hó alatt terpeszkedő városból.

Most, hogy hivatalosan vége van, most, hogy a **vidéki Hercege** elment — legyen szabad a háta mögött egy kicsit csevegni.

SZUBOTICÁN régen nem telt ilyen egyhanguan a farsang. A hangulat végig nyomott, fáradt, kedvtelen volt. *S még azok a bálak is az érdektelenség jegyében folytak le, amelyek más években eseményt és helyi szenzációt jelentettek.* A mulatságok csak agonizáltak, a közönség lehetőleg meghívó nélkül otthon maradt és a legtöbb bál a rendezőség unatkozása végig, amely a késő hajnali órákig *»emelkedett«* hangulatban roptat a táncot. Sem az ucca, sem a lokálok, sem az édes, jól ismert arcok nem ragyogták vissza a farsangi idők dévaj, pajzán örömeit. Hiányzott a derű, a jókedv, hiányzott az önfeladás, nem volt ötlet, nem volt nép, nem volt láb, amely táncoljon, nem volt szerelem, amely kiviruljon, nem volt galáns kaland, amely pletykátémát szolgáltatna, nem született új líerzon. A bálai tözsdén az idén nagyon estek az érdeklődés papirjai. Bessz volt. Kedvtelen, zajtalan, szagtalan és iztelen volt az idei farsang a belvárosban. Volt és eloszlott, mint a pára, a drága bál ruhákért pedig jó lenne visszakérni a pénzt.

A BÁLAKON különben nem láttunk különösebbet. A hölgyek nagy része az idén tartózkodóan kezelte a keltséget és nem igyekeztek pompát kifejteni. A kereskedők keserűségére — *csupa alakítást láttunk. A tavalyi bokorugró szoknyák különös metamorfózisra mentek keresztül.* Két oldalt glocknis lecsüngőt kaptak és mint a Fönix madár — élédtek újra poraikból. Az idei bálai szezon a takarékoság elvén épült fel. A jelmezbálakon a *»leszolgált női korosztály«* kölcsönként jelmezei domináltak azzal az in-

dokolással, hogy azért a pénzért amennyibe egy tíszavirág életű jelmez kerül, praktikusabb jó téli ruhát csináltatni. Nem volt induktív hatással a női lélekre a bál rendezőségének az a felhívása sem, hogy a legszébb jelmez illő jutalomban részesül. A *»legszébb jelmez«* testvérek között is ezer dinárba került, a jutalom pedig a kétes értékű erkölcsi sikeren kívül, anyagilag nem terjed tovább egy kiló töltött csokoládénál, ami kereskedők között se több 120 dinárnál. Az 1929-es év generációja ebben a tekintetben roppant felvilágosodott, sőt azt is tudják, hogy ma már nem a bálban szütyödnek a komoly szerelmek, nem a parketten bukkan fel a *»férj-jelölte«*, nem itt vallja meg a végtelen valcer idegzsibbasztó ölelésének szerelmét a bódult ifju s nem tangó közben kérdezi meg: *»Ildiko, akar-e a feleségem lenni?«*

Sőt, ez mindenütt megtörténhet, csak a bálban nem. A bál, amióta mindenütt és mindenkor lehet táncolni — sokat veszített népszerűségéből és varázsából. Inkább hagyomány, szokás, amely még kísért, de *»szépségek«* mind habban elmosódtak, bálai és sz-

szer egészen beolvad az emlékek ködgombolyagába...

A HIDEG, amely január közepe óta fokozódott, sokat ártott a farsangi bálai szezonnak. Dermesztő 20—28 fokos hidegben szívesebben römiztek a jólöltözött szobában az emberek. A hőmérő örökös mínusza be-fagyasztotta a kedvet is és az északi szél nagyon megviselte a selyemharisnyás női lábakat. Kilenc óra után a néptelen uccákon csak a rendőr posztolt, csak hópelylek szaladtak a kapualjak felé, a kávéházban a kitérő női jász zenekar üres asztaloknak játszott és a rendőrség kíméletlenségére *»az utóbbi hetekben egyetlen egy részeg embert sem expédiáltak fel kijózanodás végett a harmadik emeletre.«* Ez olyan jelenség a farsangi Szubotica krónikájában, amelyet érdemes feljegyezni. A múlt évben ugyanemerk a hónapnak első két hetében több mint száz bálai engedélyt adott ki *»Prodanovics«* Mladen rendőrkapitány. Mindennap volt egy, sok esetben két-három bál is a város különböző helyén. A kocsmai bálakon tavaly közel ötven véres verekedés történt, az idén négy kisebb, egy súlyosabb incidens. Csak ennyi. A hideg a legjobb ör az erkölcsök fölött. Még a megrögzött alkoholisták is fél, hogy utközben pityókásan megcsuszlik, elesik, elalszik és a másvilágon ébred föl a könnyű siller nehéz kábulatából.

BOLDOGOK a fakeserkedők és a kültek és a periferiák kocsmárosai. Önök mindig, hogy meddig

sülyed a higany. Főzspublikumuk van. Míg a belvárosi báljai, táncestélyei, álarcos báljai csak mérsékelt sikerrel folytak le, a városvegi kocsmákban viszonyítva emehhez zajlanak a bálók. Ja, itt nincs *»meghívó«*, a bál sose zárkörü, estélyi ruha nem kötelező, jelmez sincs előírva, gardemam se kell, nincs ruhatár, se bélelti díj, nincs divat, nincs vetélykedés a toaletten. A kültek bálai hölgyei nem dideregnek a pókhátó vékony estélyi ruha alatt, nincs dekoltázs és a csizmába gyűrt pantalló se ijed meg a hidegtől.

Itt csapja meg az embert a karnevál igazi levegője, a jóízű, az örökre alkotó, a kifogyhatatlan néphumor. A bál a népszerű vendéglő *»összes termében«* folyt le. És mennyi bor folyt le itt még. Az összes elitbálakon nem fogyott el annyi limonádé, erre mérget merek venni. A vendéglő ablakában egy kézzel írt cédula:

Máma este jelmezbáll les

Senmi több. Ez a kollektív meghívó. Kezdete? Amikor kezdődik. Tánc előtt, nincs műkedvelő előadás — és ez a körülmény már magában véve vonzó. Itt nem cél

tánc előtt unatni a közönséget. A rendező se bosszantja a részvevőket és senki se törődik azzal, ha valaki a babájával jön el, vagy a babájával megy haza. A főrendező csak amiatt aggódott, hogy fekete *»belső«* báljával, egy *»belső«* báljával, egy *»belső«* báljával...

ruhában jelentem meg. Azt mondta, ez itt nem fog passzolni a környezethez és ragasszák álszakkát.

A JEJMEZFESEK jöttek is és az előkelő társaságból a következők neveit sikerült feljegyezni: Két nő pelyegy kéményseprő, egy szerencsén, akiben felismertem a sarki borbélyt...

Es így tovább. Legények, akik tüzes bunyevác menyecskenek maszkírozták magukat, lányok, akik furkósbottal jöttek, nadrágban, félreesapott kalapban és csak női teltségük árulta el nemüket. A fiatalemberek nyafogtak öblös baritonjukkal és női szabadsággal beleszíptek a *»férfiak«* keblébe. A bálterem szabad ege alatt vadul csokolózott egy nő és egy férfi botrányosan szabadszerelmeskedtek, de a nő slingelt szoknyája alól megnyugtatóan kikandikált a férfi láb.

Éjfélután két feketebajuszos igazi rendőr topant be. Egyik megállt az ajtóban, a másik felémelt gummibottal előremert és harsányan felszóltotta a

táncolókat, hogy elő a legítimációkkal. Igazolják magukat. A teremben ijedt pánik keletkezett. Az összes férfiak sikoltoztak, mert nem volt legítimációjuk.

Néhányan gyorsan az ajtó felé nyomultak, valószínűleg iszonyodtak a rendőröktől. Általában rossz hatást keltett a gyülekezésben a rendőrök megjelenése.

— *»Elő a legítimációkat, — dörögte a rendőr.«*

A szellem gyorsan eltűnt a teremből. A többiek már nem voltak ilyen szellemesek és megdermedve várták a fejleményeket. Az a veszély fenyegetett, hogy a bálai közönséget szépen bekisérlik.

— *»En nő vagyok! — szepegte egy kaokias bajuszu magas férfi.«*

— Ezt mindenki mondhatja — szolt a rendőr és körültagogatta a gyanus férfiakat.

Az összes kétes neműeket leigazolhatta a két derék rendőr. Az igazoltatás után levették inkognitójukat és a nők legnagyobb rémületére beismerték, hogy nem is rendőrök, sőt épp az ellenkezője...

Ezután a rendőrök bevonásával tovább folyt a bál. A *»leigazolított«* nők hamar elfeledték ezt a kis becsületükbe ütköző inzultust és járták a kólót meg a csárdást reggelig.

AZ UCCÁN farsang harmadnapján nyoma se volt a farsangnak, ha nem lenne ilyen ordító hideg és ekkora nyomor, tele lenne az ucca fantasztikus álarcosokkal. Boszorkányok, manók, ördögök, fantomok, silhederik ijesztik és derítik fel a járókelőket, adnak

édes csókot a gyanúlanul siető baktisoknak és dobnak szerpentint a legények nyakába...

Szerdán este a Kralj Aleksandrova uccán két szomorú maszka sietett végig. Kiáltoztak, rikoltoltak, igyekeztek feltűnést kelteni együgyű ábrázatukkal. Egyik facér cseléd lehetett, a másik meg borfin az egyik kávéházból. Szegények vacogtak a 25 fokos estben. Az uccán egy lélek se járt, aki megbámulta volna. Rézi pedert bajuszt, vagy a borfin rongy-kebleit, a város aludt, a sarki rendőr pedig rájuk ripakodott, hogy fogják be a szájukat, ne zavarják az alvókat...

Né bizony. Csitt, csak csendesen. Ez a város szomorú. Itt csak a fekete nyomor virraszt, a szükség fekete madara, amelynek főként feszülő szárnyait most törli néhány ember ambíciója, jó szíve és áldozatkészsége.

Fekete a farsang 1929-ben Szuboticián.
Szegedi Eszti

Van-e transzbanlátás?

Második közlemény

II.

A büntetőtörvényszék előtt lefolytatott esetek is igazolták a tényeket. Kiemelkedő eset volt amikor Günther asszony segítségével von Reibnitz nagybirtokos meggyilkolásának rejtélye oldódott meg. Valamennyi résztvevő dr. Noppe kivételével kénytelen volt elismerni, hogy Günther—Mefferné asszony fenomenális, teremtő, alkotó »En«-nel rendelkezik. Güntherné állandóan autoszugeszciós tranceba esett minden hipnotikus segítség nélkül és mély érzékeny trance-ban maradt, de a kérdés és ellentétes pillanat trance-ában azonnal megalkotta a kontaktust a belső összekötő tényezővel, ami igen nagy mérvben jelentkezett is.

Dr. Nippe nagy ellenlábasa maradt a trance-látásnak és bár a tömeges bizonyítékok igazolták a valóságot, rendkívüliségnek elismerője még sem volt. Dr. Nippe nem hisz a »valamiben«, ő egyetlen tanár, csak pozitív tényeket fogad el és nem ismer el fenomeneket akkor sem, ha azt tényekkel is igazolják.

Igy tehát saját teóriája szerint kételkedhet az Isten létezésében is, említi fel valaki a közönség köréből.

Legérdekesebb azonban az, hogy dr. Nippe azt az előterjesztést tette a bíróságnak, hogy Güntherné egy berlini elmegyógyintézetbe helyezték el »elmebeli állapotának megfigyelése végett«. Dr. Toma ezen előterjesztésre joggal jegyezte meg: »Mann kann nicht Palmen nach Insterberg verpflanzen.« Nem lehet a sivatagi pálmát az Interbegre átültetni!

A jelenségek igazolták az eljárás helyességét és itt nem volt helye további kétkedésnek. Szükséges tehát különbséget tennünk, a telepathia és a trance-ban látás között, a normális telepathia összekötő ut különböző személyek között, a normális pszichológiai értelem kizárásával. A telepathia majd ugyanazon eszközökkel és felszerelésekkel működik, mint a dróttalan táviró, csak hogy míg ott külön erővel a villanyosság igénybevételével funkcionál, addig a telepathiánál az áram, a test organizmusából szinte önmagától adódik. És az, hogy a test organizmusa villanyos-erőkkel az élet elektricitásával van telítve, má már vitán felül áll.

Sovány, ideges, könnyen izguló személyek nagyobb elektricitással rendelkeznek, mint a kövérek és flegmatikus, lymphátikus alkatuk. Hogy a férfiakban mindig több az elektricitás, mint a nőkben, régen igazolt tény.

Van passzív és aktív telepathia és itt a távolságok nem jöhetnek figyelembe. A trance-ban látás azonban észrevétele dolgoknak és eseményeknek, melyeket élő ember tudatosan nem vehet észre. Itt nagy szerepet játszik a hatodik érzék.

Günther asszony, már gyermekkorában hírt a trance-ban látás csodás adományával. Éveken át foglalkozott a »psycho-hyromantiká-val«, vagy a jövőbelátással és az ember múltjának megállapításával. Az ő »psycho-hyromantikája nem más, mint a trance-ban való látás ágazata. És innen ered Rafael Schermann a világhírű grafológusnak minden frappans analízisa.

A per, amely teljes felmentéssel végződött nemcsak erkölcsi elégtételül szolgált Günthernének, hanem tökéletesen igazolta is, hogy a trance-ban látás, nem fantázia, hanem egy lehető állapot — fenomeneknél — ahol is a szellem, mint egy rendőrkutya nyomoz, bebizonyította továbbá azt is, hogy a médium ezen állapotban nemcsak mindent lát, de hall is és »mindentudóvá« válik.

Tehát a »költők és tudósok országában« egy trance-ban látó nő feltétlen győzelmet aratott.

Érdekes különösen az, hogy Günther-Hefferné még álmában sem veszti el meglátó képességét.

Ez a meglátás más közönséges embertől sem ritka, melynek igazolásul szolgáljon a két alábbi eset:

Ernst R.-t, egy berlini gimnázium tizenhároméves növendékét, hűgának betegsége miatt elváltolták a szülői háztól és a betegség tartamára rokonaihoz költöztek Willmersdorfbá. Meg kell még jegyezni azt is, hogy a két testvér igen szerette egymást és a kis fivér folyton nővérekéje után siránkozott. Egy napon 1925 március ötödikén éjjelétájában felriadt a kis diák és idegesen mondogatta el az ijedt rokonoknak, hogy hugocskájáról álmodott. Megjelent előtte halványan és könnyes szemekkel és így szólt hozzá:

»Isten vedd Ernőcském! Ezzel megcsókolta és megsimogatta szerető fivérének homlokát és ő erre... felébrédt.

Ugyanazon napon este felé ért a rokonokhoz a szomorú hír, hogy a kis Ernst, hugocskája éjjelétájában meghalt.

A másik eset még jobban igazolja, hogy a »meglátás« lehetséges: beteg állapotban is Passauban az 1927. év elején megbetegedett egy szegény munkás tizenöt éves lánykaja. Lázalmában folyton édes apját hívta. Egy éjjel ijedten sikoltott fel és hozzásiető apjának elmondotta, hogy a közel levő Duna-hídján látott egy embert, akinek egyik lába rövidebb volt és akit munkáskülsejű ember követett.

Az apa nem hederített leánykájának elbeszélésére semmit és az egész dolgot a leányka lázas állapotának tudta be.

A következő éjjel újból felriadt a kislány és egész testében remegve kiáltotta oda édesapjának: Apa — apa, most léitük — megölték. Látom, amint felemelik a holttestet és a hidon át a Dunába dobják.

Ezután a kislány újból elaludt és csak órák múlva ébredt fel.

Réggel a rendőrség közegei a Duna-partján egy sánta ember holttestét találták meg. A gyilkosság gyanúja miatt két munkanélküli csavargót tartóztattak le akik hosszas vallatás után beismerték a bűncselekményt.

A letartóztatás a beteg kislány személyleírása alapján történt, ki álmában trance-ban látás útján végigélte a bűncselekmény lefolyását.

WINTTERTY ALFRÉD

Emlékezések

Írta: dr. Szilasi Fülöp

Nyolcadik közlemény

Páris, London ötven év távlatából

1879-ben Thirry Hugó a szubotocai Kaszinó akkori üzemeltetőjétől és a Wenzel-család több tagjától megbízást kaptam, hogy egy nagy örökségi ügyben Párisba utazzam, az ügyre vonatkozó előtanulmányok megtétele végett. Nagy dologról volt szó s én szívesen vállalkoztam a párisi utazásra. Velem jöttek az érdekeltek részéről Thirry Hugó és Wenzel Lajos, akkor városi alszámvevő. Arról volt egyelőre szó, hogy a hagyatéokra vonatkozó mult századbeli aktákat a párisi városi levéltárban felkutassam és ezek alapján az örökösök igényeit megállapítsam.

Akkorom más világban éltünk. Nem volt szükség sem utlevélre, sem vízumra. A vámvizsgálat a határokon csak abban állott, hogy a vámírszt udvarias hangon kérdést intézett az utashoz, van-e elvámolandó tárgy a bőröndjében s ha tagadó választ kapott, a vizsgálat el volt intézve. A valuta sem okozott a külföldi utasnak semmiféle nehézséget. Egy forint egyenlő volt két francia frankkal. Egy német márkáért 60 krajcárt kellett adni, egy angol fontért pedig egy forint és 25 krajcárt. Párisba érkezésem után szállást vettem egy szerény, de jól fekvő hotelben a Boulevard des Italiens egyik mellékutcájában, napi másfél frankért. Magamat redőbe hozva, kocsiba ültem és a cilindres monsieur le cochernak — melléje ülve a bakra — azt az utasítást adtam, hogy mutassa meg nekem a kocsi bakjáról Páris. Nagyon intelligens ember volt, azonnal felfogta, mi az ő feladata. Öt órától hét óráig be is kocsiztuk a fővonalakon egész Páris, megmutatta kocsisom a főuccákat, boulevardokat, középületeket, úgyhogy kezemben a város térképével, két óra alatt megismerkedtem, természetesen csak külsőleg. Fráissal, melyről Victor Hugó ezt mondotta: Paris c'est la monde, la monde c'est Paris. (Páris a világ, a világ Páris.)

A Bastille

Másnap reggel első programomom volt felkeresni a Bastille-teret, ahonnan 1789 július 14-ikén megindult a nagy forradalom. A lázadók által lerombolt Bastille helyére egy szobrot emeltek, a »Juliusi emléket« a harcban elesett hősök emlékére. Mélyen meghatva állottam meg azon a helyen, ahonnan a nagy forradalom első megmozdulása kiindult, amelyhez aztán annyi polgárvér tapadt és amelynek nyomán tündöklő polgárerények mellett oly sok kegyetlenség, vadállati vérengzés, bűnök egész hosszú láncolata kapcsolódott. Dobogott a szívem, amikor az igazi szabadsághősök alakjai mellett lelki szemem előtt felvultak a minden emberi érzésből kivetkőzött állapotberek, a Dantonok, a Robespierrek, a Maratok alakjai és elemlélkedtem azon történelmi megállapítás felett, hogy a nagy francia forradalom patakokban kiömlött embervéréből a szabadság, egyenlőség és testvériség nagy eszméi származtak ki örök időkre kihatóan. Fülemben csengett a Marseillaise eget verdeső forradalmi éneke: »Aux armes citoyens, formez vos bataillons, marchons, marchons, exterminons Du race des Bourbons.« (Fegyverre polgárok, alakítsátok meg csapataitokat, előre, előre, irtsuk ki a Bourbonokat.) és ma, ötven év múlva itthon az iróasztalomnál medítálok a felett, hogy a történelem megállapítása az utókorban beigazolást nyert-e. Boldogabbak, szabadabbak, egyenlőbbek, egymás között testvériesebbek lettek-e az emberek? Alig hiszem, hogy volna gondolkodó ember, aki erre a kérdésre igennel felelne.

I. Napoleon sirja

A történelmi Páris tovább keresve, a »Hotel des Invalides« felé vettem utamat, ahol a nagy Napoleon hamvai nyugsznak. A kupolateremben óriási vörös márványból készült szarkofág alatt alussza örök álmát a világhódító cézár. Meghatódva állunk a szobrászati remekmű előtt. Lábuhegyen mozgunk, hogy meg ne zavarjuk az imperátor álmát. Egy nagy emléktáblába aranybetűkbe véste olvassuk a császár végső kívánását: »Azt kívánom, hogy hamvaím ott nyugodjanak a Szajna partján, a között a nép között, amelyet annyira szerettem.«

Annak a góniusznak az emléke, aki hőstetteivel beviharozta egész Európát, olthatatlanul él a francia nép lelkében, a Napoleon-kultusz az idők folyamán nemhogy csökkent volna, de még nagyobb arányokat öltött. Ezt állapítottam meg nemcsak Napoleon sirjánál szerzett benyomásaimból, de általában mindenből, amit láttam, hallottam, észleltem párisi tartózkodásom ideje alatt...

A Comédie Française

Egy kis színház volt, nem nagyobb, mint a volt szubotocai színház, de Franciaország legelső és legmagasabbrendű műintézete A színházi pénztárnál jegyet váltottam, de számosan nélküli jegyet adtak csekély ártért, talán másfél frankért s mikor a különben nagyvagyvadás pénztárostól számozott ülőhelyet kértem, azt a választ kaptam, hogy ilyenek nem kaphatók, mindenki elfoglalhatja azt a helyet, amely még szabad.

Egy Racine-darabot adtak a színészek és színésznők elsődrendű erők voltak, szavalatukkal és előadásukkal a legmagasabb mértékben érvényre juttatták a nagy drámaíró művét. Körülbelül éjfélig tartott az előadás, amely nekem kimondhatatlan és felejthetetlen élvezetet szerzett. Az előcsarnokban láttam a nagy vitézkirónak, Moliérenak a mellszobrát. Azóta a csákány végzett ezzel a klasszikus színházzal, amelynek helyébe egy új, modern igényeknek megfelelő nagy színház épült: a Theatra Française.

Voltam a nagyoperában is a Palace de l'Opera-n, Európa legnagyobb és legdiszesebb dalműszínházában és gyönyörködtem egy remek Verdi-előadáson.

Versaillesben a híres királyi park és királyi kastélyon kívül felkerestem az azóta világhírre vergődött két Trianont, a nagy és kis Trianont, amely utóbbiak megragadták a figyelmemet Mária Antoinette lakosztályai, csupa intim, kisméretű alacsony szoba, amelyek akkor is még abban az állapotban voltak, amint azokat a szerencsétlen királyné elhagyta, amikor pribekek a fogházba s onnan a guillotine alá vitték.

A Louvre

Napokon át jártam be ennek az óriási műgyűjteményt magában foglaló múzeumnak a terméit, tanulmányoztam a századokon át felhalmozott művészeti tárgyakat és egész délelőttöt töltöttem abban a tereben, amelyben a »Miléi Vénusz« van elhelyezve. A szobor akkor is egyedül állt már a terem közepén, farácsolattal körülveve, mert ezt a Vénuszt csak nézni szabad, hozzányulni nem. Köröskörül a tereben kipárnázott, kényelmes padok voltak elhelyezve, ott foglal helyet a közönség és gyönyörködik a remek szoborban, amelynek minden egyes részlete, — habár mindkét karja meg van csonkítva, — legmagasabbrendű művész alkotás.

Utazás Londonba

Telvé egy emberéletre szóló benyomásokkal, melyeket a világ legszebb városában szereztem, arra határoztam el magamat, hogy felhasználom a jó alkalmat. Londonba is átárandulok. Kerestem erre az utamra Párisban megfelelő utitársat. Az volt a kérdés, hol találhatom fel a magyarokat, akik már ekkor is nagy számban tartózkodtak Párisban, sőt egyetűk is volt. Kérdőzködésemmre egy sörházat jelöltek meg, amelynek a gazdája magyar ember, ahol nagy számban találkozhatom magyarokkal. Csakhamar rá is találtam erre a sörházra és már az ajtónyitásra megcsapott az otthoni pörköltillat. A vendégek tényleg magyarok voltak, akik bemutatkozás után nagyon szívesen fogadtak felhívtak, hogy illejk asztalukhoz. Igen kellemes beszélgetés folyamán felvettem a kérdést, vajjon nem találkoznék-e az urak közül valaki, aki hajlandó volna egy tervezett londoni utazásomhoz társul szegődni. A kérdésemre tényleg jelentkezett egy Dr. Baló Mihály nevű budapesti középiskolai tanár, aki a francia nyelv gyakorlati elsajátítása végett két hónap óta Párisban tartózkodott és szintén foglalkozott azzal a tervvel, hogy mielőtt hazautazik, átárandul Londonba egy pár napra. Baló tanárral nyomban megállapítottuk az utazás tervezetét és már másnap délután utnak is indulunk London felé.

Az ötven év előtti londoni utamról a jövő vasárnapjában fogok beszámolni.

Mielőtt
szőlőltványt
vásárol, tekintse meg személyesen szőlőltványtelepemet, hol a legprímabb előfeszítéssel előfeszítéssel, amerikai vadlányra olva
jutányos árban szeresheti be
Sévár László
mintaszőlő- és szőlőltványtelep
Petrovaradin, Bakačeva ulica 523.
Ugy az alany, mint a faj tisztaságáért teljes garanciát vállalok 1238

Kütelki bár

Már untam a fényesen kivilágított bárókat, márványoszlopokkal, hatalmas velencei tükrökkel, dzsezzekkel, mondain nőcskékkel, az egész hideg előkelőségükkel. A természetből fogva úgy vagyok alkotva, hogy mindig utabb élmények hajszoljanak, vonzzanak.

A külvárosba mentem. A hold csak elvétve bukkan elő vastag redőjű függönye alól és a pisálókó lámpák alig teljesítik kötelességüket. Az éjszaka mint valami óriási gyászlepel terült el a millió város felett. Valami komor halgatás, rosszat sejtető csönd húzódik meg a sötét bünöket rejtegető házak mögött. Félve összeressen az ember minden neszre, ami megőri az alvó utca félelmetes csendjét. A sarkon több rendőr ólálkodik és óvatosan kémlelnek be a vastag kirakatokon át a lokálba. Rossz hírű negyed ez. Napirenden vannak a gyilkosságok, késelések. Elég egy rossz szó, görbe tekintet és az ember már nem a saját lábán hagyja el a helyiséget.

Alacsony, pincére emlékeztető terem. A nyirkos alkoholszagú teremben, ahol a bűn naponta üli véres orgiáit zürzavaros láрма, zsihongás fogad. Hangos női sivalkodás, férfiak durva röheje, harmonikaszó, füttyülés, néhány elázott lump kurjantása csapott a fülembe, amikor beléptem. Nem keltem feltűnést. Itt napirenden vannak az ilyen látogatók. Megszokták őket.

A szörnyű levegőjű, trágár, feliratokkal hivalkodó teremben kopott ruhában, szakadozott cipőben ültek az apacsok. Gallér nélkül. Viszont kése és sapkája mindegyiknek volt. Zola és a film jutott az eszembe. Nekik köszönhetem, hogy ez a kép nem keltett nagyobb csodálkozást bennem. Mintha valamelyik párisi lebujaiban a Place Figalon volnék. De ezek igazi, hamisítatlan apacsok. Párisban már nem látni őket. Állítólag kipusztultak. Most már ez is rendes, iparszerű foglalkozás lett.

A nők nagyrésze feltűnően csinos. Ez úgy látszik emek a lokálnak a specialitása. És fiatalok. Láttam itt még egészen éretlen, csecsevész leánykákat, hatalmas fickók oldalán. Még csokoládé és iskolakönyv való a kezébe ehelyett cigarettát tart a szájában és úgy füstöl mint egy démon. Láp virága. Gyorsan kinyílt és hamar elvirágozik.

A kezét szorongató hatalmas fickó úgy látszik a kitarottja. Mert ugyebár szerelem nélkül nem lehet meg a leány? A tagbaszakadt legény öntelten néz körül a teremben, láthatóan büszke a nőre. Féltekeny méregeti »szakértésait« ha hozzájuk szólnak. Töle telhetőleg gyöngéd a nőhöz. Valószínűleg ritkán veri. Csak akkor ha nem hozott pénzt. Ebből a nemes vonásból ismerhetjük meg a legjobban igazi gyöngédségét.

A kis nőn kívül volt még egy pár más nagyon csinos. De ezek már mind foglaltak voltak. Minden valamirevaló nőnek volt babája. Hja, az teheti. Nekik szép keresztük van. Szépen meg tudnak élni. Voltak ott már kiérgetett nők is. Akik már senkinek sem kellettek. Ezek bánatosan ültek az alacsony padkán és gyűlölettel izzó szemekkel nézték szerencsés fiatal vetélytársnőiket.

Egy széles száju, nyeres talpas matróna, kiálló fogakkal, haragosan villogó szemekkel méregette a legényt. Nagyon tetszlett neki. Az tetszelegve húzta ki magát.

Egy elhervadt, lángoló vörös haja fő végleg elázva, tehetetlenül gutaütött módjára bámult a levegőbe. Szinte attól lehetett tarani, hogy még a lélegzés is nehezebbé esik a magába szivott rengeteg alkoholtól. Társnője látva állapotát, mohó sietéssel nyult a még félig telt pohara után és sietve felhajtotta. A többiek megértően nézték. Ők is úgy szokták. Hogy ne veszzen kárba.

Néha, igaz, hogy elvétve patkány futott el a lábunk alatt. A nők ilyenkor sikoltoztak. Ez már bevett szokás. Egyébként nem törődnek vele. Ezek már házidat számba mennek. Még csak az van hátra, hogy úgy dedelgessék őket, mint sokan szokták az öleket.

A közőhajnak engedve a lokál jazzbandja munkába kezdett. Mert itt az is van. A játékaikat többen szájharmonikával kísérték. Mások a taktust az asztal tetején verték ki. Egészen véve nagyon szolid mulatozás volt. Többen táncoltak. A nők nagyon kedvesek voltak, látszott rajtuk, hogy a táncot mesterségükre való tekintetből is megtanulták.

A kis leány is táncolt a babájával. Szerelmesen, odaadón bámult fel rá. Meleg fekete szeméből kutyahűség sugárzott a legényre, aki olyan öntudatosan fogadta ezt a hódolatot, mint kiválóságának járó adót.

A legényt kitaróan csodáló szakácsné most végre döntő lépésre szánta el magát. Határozott léptekkel tartott a pár felé és heccesen meghajlva magát, amint ez még a levendula illatu franciánégyes idejében divatba volt és felkérte a legényt. Annak a tagadó mozdulatára jelentősen mutatót a zsebére.

A néma beszédnek nagy varázsa volt. A legény eferesztette a leányt és előkelő mozdulattal átkarolta az asszonyt derekát és táncolni kezdtek. A hűtlenül elhagyott kedves vérbenforgó szemekkel nézett utánuk. Azok táncoltak egy darabig, aztán leültek. Azok rendelt. Palackolt bort. Az közönyösen nézett maga elé. Hogy felvillanyozza — a nő — a markába nyomta a pénztárcáját. Hálából a férfi lehajolt és esetenlül

megcsókolta a kezét. És most kitört a vihar. Végre is nem lehet a hurr végsőlkig feszíteni.

Az elhagyott szerető megelégette a játékokat. Most az ő szereplése következett. Teljes erejéből képen teremtette szerencsés vetélytársnőjét. Az megtántorodott, de visszanyerte egyensúlyát és nekitámadt a leánynak. A két nő egymásnak esett. A teremben mindenki visszafejt a lélegzetét, úgy figyelt. Szabályszerűen fogadták a verekedés kimenetelére. A legény közömbösen nézte a vízálykodókat. Most valahonnan kés került elő. Másodperc múlva a másik kezében is ott reszkett dőésre készen.

Mint a macska kerülgették egymást. Látszott rajtuk, hogy már nem tudnak gondolkodni, csak ölni akarnak. Most egymásnak rohantak. Most... Most. De nem. A pengék félrecsuszak és tovább kerülgették egymást.

Hirtelen belökték az ajtókat. A leány mint a helyzettel ismerős eldobta a pengét. A legény elkapta, míg a másik kezében még ott remogott az éles penge. A leány most hisztérikusan sikoltozni kezdett:

— Segítség! Segítség!... Még megöl... Segítség!...

Az eddig báméskodó és fogadó vendégek most megélnék. Odarohantak, hogy megmentsék a leányt, annak a vérszomias rőnek a karjai közül. De már a rendőrség is akcióba lépett. Rövidesen leigazolták a társaságot és aztán a »késelő nővel« együtt eltávoztak. De a pénz a férfinél maradt.

A diszes társaság vigan nézett a távozó rendőrök után. Amikor kiléptek a legény büszkén megcsókolta a leányt és harsányan odaordította a kollégáinak:

— Gyerekek szüret! Mára én fizetek...

III. Kubán Endre

Mézeskalács-sziv

Irta: Karlóczai

— Slusaj bre, meggyűt a szabadságos leveled? — kérdezte a kaszárnya folyosóján a fegyverét pulcolgató bakától a káplár.

Kabók Tamás összezsapta a bokáját és úgy válaszolt a rettegő felelőbvalójának:

— Jelentem alásan gospon káplár igenis, hogy meg és avval tovább kente, surolta a puska csövét, nehogy a soraközönél valami hiba találtassék a fegyverzetben, mert könnyen visszamaradhatna a századnál. Nem ismerik itt a tréfát, még azt sem vennék tekintetbe, hogy Kabók Tamás öt hónap óta nem látta a tanya udvarát, ha nem lenne rendben a zárvázat, a puska cső, és a többi szükséges holmi. Jó cimborája a Vizi Miska is vele szorgoskodik, bár ő nem kapott szabadságot. Nem is várta, nem is kérte. Kíhez kopogtasson ő télviz idején csak egy négy-öt napra vendégnek?

Árva gyerek, minden kálváriája után hagyta ott a pusztát, a nagy majort, ahol mint béres két kezével találta meg a mindennapi kenyereit.

Úgy jött el onnan, hogy visszavárják... de nem vendéglátóba, hanem a jószágok mellé a karikás ostorral, döcögős szekéren tovább vasvillázni a fiatal életrejeit.

Az anyátlan-apátlan embersarj lelkében nem hagyott emléket a családi kör nyhe melege. Istállókban élte végig gyermekkorát, még az ünnepek idejét is ott aludta keresztül. A tavalyi farsang zavarta csak meg efaite nyugalmát. Tánca-vitték pajtásai a Marci bácsi ivójába. — Különösebb alkalmakor, mint például a farsang is lévén, Marci bá-nál a fészter alatt rendezte az ifjúság egyszerű mulatságait, csak egy harmonika zenéje mellett.

Nagyon el lehet busulni e szerszám mellett, de vigadozásra is megjárja különösképpen ha Csajtári Gergő kezébe kerül ez a zenei készség, egy elcifrázva, hogy nincs az a cigány banda primása, aki különben csinálná a hegedűvel. A hallgató nótákat úgy kihuzza, hogy még a könny is kicsordul annak a szeméből, akit szíven talál.

Ide kényszerítették akarata ellenére Miskát pajtásai, lehettek úgy négyen a Kajla testvérek: Pali, Pista, János, meg a Cserge gyerek, a Jóska, aki »felegény« címet verekedte ki magának a biciskájával. Már kétszer ült is. Ha kicsit italos, a legesekélyebb félreértést késsel teszi érthetővé. A cimborái már ismerik s ügyelnek is arra, hogy heccességben maradjanak, de azért mégis ritkán mulik el italos összejövetel baj nélkül.

Az ivó ajtajában Marci bá' átkutatta a zsebeket s zálogba vette, azaz a békés mulatozás zálogául magához vette a legények farkos botjait s szuró szerszámait.

Jóska megígérte, hogy nem köt ki senki fiával sem. — Cserge hangos szóval nyújtotta át az öreg koresmárosnak, a konyhakésnek beillő zsebujzást.

Marci bá' megcsóválta összefér fejét s mélyet dörmögött bajusza alatt. Olyasfélé, hogy:

— Cserge Jóska — te sem mulsz ki vízszintesen!...

— Akkor a eszmáimmal harangozom be a lelmem a poklok kapuján — vetette vissza a szót félig tréfásan, félig daccal a legény.

Az ácsorgó lányok hangos szörnyűködéssel vettek magukra keresztet, megbotránkoztak Jóska istentelen beszédén. Nem sokáig borzongott a hátuk, mert kézbe került a harmonika s talpat csiklandozó csárdás zengett át a zsongó lárman. A legények egymásután húzódtak ki a »fészter« alá s ki-ki derékon kapta lelke galambját s fúrge lejtéssel vidám kurjongatás kísérete mellett roptak a táncot. — Holnap már ugyanis beáll a nagybőjt, vége minden mulatozásnak.

Miska ezen az estén ismerte meg Kabók Tamást és annak hűgát Rozálkát. A leány először jött el a táncba, magával hozta tizenhatvének minden örömét s minden vágyát. Szerényen húzódtott meg az ivó ajtajában, kíváncsian nézte az idogáló legényeket s vágyakozva a táncoló párokat

Miska szemmel vette ezt a várast s figyelte vajon ki a párja, mert erre ügyelni kell ott kinn, ahol könnyen vérbe borul a vigyázatlan cselekedet. — De bizony csak négyen ültek az ivóban; Kajla Pali, Cserge Jóska, ő — meg egy idegen legény — külön ő s külön a legény.

Véletlenül a szódavíz Jóska arcába csapódott a szomszéd asztal felől. — Jóskában már ugvis forrt a virtus egy-két liter »hucka« formájában, felkapta a székét, hogy helyrebillentse az ügyetlenkedő derekát, mikor hangos sikollyal ugrott közibük az ajtónál álldogáló leány s őt érte a lecsapódó szék.

A pajtások lefogták Jóskát, a leányt pedig a legény loesolta fel ájulásából. Még a tánc se szakadt félbe — a zene — és a csárdás zongó tüze elnyomta a sikolyt. Marci bá' se vett észre semmit, pedig ott támasztotta a »fészter« oldalát az ivó ajtajával szemben, éberén ügyelt mindenütt a rendre.

Jóska nagyharagjában a borospohár fenekén kereste a békéltető nyugalmat, — Pálival alaposan hátat fordítottak a józan állapotnak. Miska ott állt a szepegő leány mellett. A legény végig mérte, mintha csak kérdezte volna:

— Ki vagy? Mit akarsz?

Miska megértően szölt. Cimborá sajnálom az esetet, a Jóska hirtelen, de bánja ha észre tér.

— Nem tudom te ki vagy... de Cserge Jóskával lesz még számadásom... felelt a legény.

Több se kellett Jóskának, az előtte álló palackot feldobta a pisálókó »petrólcum« lámpásba. Akkorát csörrent az üveg törése, hogy Marci bá megérthette, különösképp, hogy Jóska hangját vette.

Ki tart számat velem?... Kurrogott az italos dúh Jóskából... engedti azt a... cifrázta a legény... enged el vagy hajba kerülsz te is. Pali azonban was kézzel fogta le karjait.

Ezalatt Marci bá kítuszkolt hármukat az ivóból.

Dermesztő bőjtí szől szántott végig a fekete éjszakán — síró hangon szólt a leány.

— Édes bátyám haza mehetnek.

— Gyerekek — szölt Miska.

— Nem tudom merre visz az utad — morgott a leány bátyja.

— A csöngődi major felé — felelte Miska.

— Akkor együtt mehetünk, — válaszolt hirtelen, bátyja helyett a leány.

Fele uton feküdt a Kabókék tanyája.

Miska azóta sok-sok szóltan estét üldögélt át Rozálka mellett a tanyaudvar eperája alatt.

A leány bátyjában Tamásban, különösen, hogy a katonaságnál is együvé kerültek, igen jó cimborát lett. Tamás megosztotta a hazulról küldött elemőzést, Miska meg segített egy és más Tamás körül.

Azután meg volt legalább kívül beszélgetnie Rozálkáról is beszélhetett. Barátjával mégis bátorságosabb volt a szó, mint a leánnyal szemtől-szemben.

Most azonban térjünk vissza a kaszárnya szobájába, ahol Kabók Tamás bucsuzót parolázik Miskával.

— Oszt' kinek mit üzensz pajtás? Kérdé Miskát a távozó.

— Jó cimborám — kezdi sután Miska — ismered a szívem óhaját, add át e pár sor írástom Rozálkának... meg ezt a kis nyakba valót. De vigyázz a csöngőre, el ne hagyj róla.

Ezüst láncocská volt biz ez, szív alakú csöngővel rajta. Ezt küldte Rozálkának, aki talán meg is érti.

*

Sűrűn hulló hópihék betakarták a magas kaszárnya szürke tetejét, fehér szőnyegnek terültek el a kavicsos udvaron. Ünnepe lévén, katonák kinn a városban ki meg nagy szabadságon, meleg otthonában szórakozott. Miska egyedül ült a tágas teremben, mellette felhontott csomag tele minden jóval. Egyik kezében fehér papír, rajta egy név Rozálka, másik kezében egy nagy sárga mézeskalács-sziv remegett. Szemébe könny szökött, szívében ismeretlen boldogság ült s mosolyában a szeretet fénye ragyogott. Most már tudta, hogy rája is várnak... valahol a Duna-Tisza között.

Történelem apró történetekben

Theodor Mommsen

(1817—1903)

valószínűleg a legnagyobb történetíró volt a németek között, de egészen bizonyos, hogy a régi római történetek máig is ő a legtekintélyesebb, szinte klasszikus írója. Amíg élt a kiváló tudós, nem egyszer történt, hogyha az olasz vagy a speciális római tudományos körök nem voltak tisztában valamivel, ami az »örök város«-ra vagy a régi római birodalomra vonatkozott, azzal intézték el a problémát, hogy: *majd megmondja a Signor Mommsen.* S ha épp Rómában tartózkodott a nagy germán (néha éveket töltött ott), szonika megkérdezték tőle, ha pedig otthon időzött északi hazájában, akkor levéllel keresték föl. Épp ezért Rómában nem volt kevésbé népszerű mint a hazájában, s talán ugyanakkor, amikor Berlinben ucát kereszteltek el róla, Rómában diszpolgárrá választották meg.

A fáradhatatlan kutató természetesen nemcsak olasz földön kereste a régi rómaiak nyomait. — fölhukkant az ő markáns alakja mindenütt, ahol csak kísértett a régi világhíradalom szelleme. A Bach-korszakban Erdélyben is megfordult, ahol akkoriban *Torma Károly* (1829—1897) épp az őt is érdeklő *limes dacicus*-szal foglalkozott. Mommsen megszerette a fiatal magyar tudóst s egyszer meglepetésszerűen jelent meg nála. Ez eredeti látogatás történetét így adja elő egy krónikás.

A Torma-család épp együtt volt s valószínűleg busult a hon állapotán, amely a kényuralom idejében bizony egy csöppet se volt rózsás. Egyszerre ijedten ront be a család és jelenti:

— Van itt egy német. Szekéren jött és Károly urat keresi.

Képzeltető a család ijedsége. Már az is rosszat jelentett, hogy: van itt egy német. Hát még az, hogy: Torma Károlyt keresi! Nem is gondoltak egyébre, mint házkutatásra és arra, hogy billesbe verve vizsgálják el a fiatal tudóst, aki pedig oly ártatlan volt mindenben mint az, aki e krónikát olvassa. Mialatt a családtagok azon gondolkodtak, hogy hová bujtassák a vértanúnak kiszemelt áldozatot, azalatt a kint várakozó német meguntta ezt az állapotot, ráírta egy papírszalagra:

Hic aspectat Mommsenius. (Itt várakozik Mommsen.)

Es beküldte. Képzeltető, mekkora volt az öröm. Torma Károly később gyakran emlegette, hogy nem tudja, minek örült jobban, annak-e, hogy nem vitték el vashan a Nájzebájdéba, vagy annak, hogy a világhírű tudós jött látogatáshoz. Egészen bizonyos, hogy kettős öröm érte.

Marie-Antoinette

(1755—1793)

mint gyermekleány ment férjhez s az ura is (a későbbi XVI. Lajos) még félig gyermek volt, amikor ezt az oly rosszul végződött érdeklőzést kötötte. Sokáig tartott hát, amikor a fiatal asszonyka (végrel) teherbe jött. Az akkor még igen királyhű franciák feszült várakozásban voltak. Néhány millió ember várta érdeklődéssel az »örvendetes«-nek ígérkező eseményt, s a királyi családban, csakugy mint bármely polgári családban amellett »drukkoltak, hogy fia szülessen. Az összes templomokban, a református imaházakban és a zsinagógákban is egyaránt ezért a kegyért imádkoztak a papok és könyörögtek a hívők.

De a legérdekesebb jelenség az volt, hogy sok párisi lakos csupán azért, hogy az eseményről előbb értesülhessen, Versailles-be költözött, aminek aztán az volt a következménye, hogy nemcsak a lakások ára szökött fel szédületesen, de az élelmiszereké is, amelyeknek az ára több mint háromszorosra emelkedett.

Es végül kiderült, hogy nem volt érdemes Versailles-ba költözni s ott az árakat fölverni. Leánya született.

Ekkor kezdődött a királyné népszerűtlensége. Ha véletlenül az első gyermeke: fiú, talán későbbben kezdődik... Kis okok, nagy okozatok...

Charles Nodier

(1780—1844)

a maga idejének jeles írója volt, de a bibliofil és a társaslány s főleg a gazdag fantáziájú és szellemesen beszélő »causeur«-talán jelentékenyebb volt benne az írónál. Ugynevezett írodalmi szalont (salon littéraire) is tartott, amelyet kortársainak legkiválóbbjai is szívesen látogatták. A szót ott persze maga a szellemesen csevegő háziur vitte, hihetetlenül fantasztikus meséket találva föl a vendégeinek, amelyeket közülük csak ő maga tartott valóknak. A képzelőtehetsége, bár a képzeltető legnagyobb volt, semmivel se lehetett nagyobb a jóhiszeműségénél. Ha még oly kevés igazat mondott, valójában sohase hazudott. Mert bármily lehetetlen dolgot mondott is el, abban a percben ő azt igaznak hitte.

Valaki igen találozatosan jegyezte meg róla:

— Ez a Nodier képes volna valóságként szólni

elő, hogy őt a rémuralom előtt guillotinírozták, s hogy senki se fáradjon el hozzá a temetőbe, mert ő, Isten tudja hol, egy tömegsírban fekszik, s a csontjai rég összekeveredtek más vértanúk földi maradványaival.

Brassai Sámuel

(1800—1897)

Ez a kiváló polihisztor végigélte az egész 19. századot és holtá napjáig mindig tanult. Nemcsak kitűnő nyelvész, de jeles fizikus és matematikus, kiváló bölcsész és nem közönséges zeneértő volt. Még 90 esztendőskorában — és azon túl is — nem egyszer ült vonatra (Közösváron, ahol állandóan lakott) és sietett Budapestre, hogy egy érdekes hangversenyt vagy operai előadást meghallgasson. Az a híre volt, hogy *mindent tud*, amit persze *cum grano salis* kell érteni, mert mindent senki se tud. Valóban olyan volt mint egy élő enciklopédia. Ennélfogva sokan is fordultak hozzá, olykor bizony zaklató kérdésekkel is. S ha az illető egyén nem volt előtte rokoszenyes, akkor kibújt a fölvilágosítás köteleossége alól.

Egy ilyen embernek egy a lingvisztika körébe eső kérdésre egyszer röviden felelte:

— Nem tudom.

— Hogyan? — csodálkozott amaz. — Nem tudja? Hiszen Nagyságod már könyvet is írt erről a diszciplínáról.

— Abból ugyan nem következik, hogy értek is hozzá, — felelte a tudós.

S mikor látta, hogy az embere még jobban csodálkozik, fölébredt benne a kritikus is, aki folytatta:

— Lásd, tisztelt uram, van itt az egyetemen nem egy kolléga, aki évek óta ugyanazt a tanszakot adja elő a katedrán anélkül, hogy konyitana hozzá.

Gyulai Pállal

(1826—1909)

a jeles költővel és kitűnő kritikussal sok baja volt Brassainak. Mind a kettő vitatkozó szellem volt, s nemcsak folyóiratok és hírlapok hasábjain polemizáltak egymással sokat, hanem az Akadémia ülésstermében is. A kistermetű Gyulai Pál egyszer nagyon is harciasan támadta beszélgetésközben Brassait, úgy hogy ez elvesztette a türelmét, s így kiáltott föl:

— Hallgass már! Mert ha így folytatod, akkor megeszlek!

Nevetve felelte Gyulai:

— Akkor több ész lesz a gyomrodban mint a fejedben!

*

Nemely adomavadászok ez utóbbi tréfát így adják elő:

A házsárgó Gyulaira rákiáltott Brassai:

— Ha mingyárt el nem hallgatsz, a zsebembe teszek!

S erre felelte volna Gyulai:

— Akkor több lesz a zsebedben mint a fejedben!

A tréfa így talán, még jobb, — de nem igaz.

Ez az eset, máshol és másoktól történt.

A híres német államférfi, Bismacknak sokáig lelkes híve s később ellenfele: Martin Fr. Rudolf Delbrück (1817—1903) rendkívül kistermetű emberke volt.

s vele történt meg még egyetemi hallgató korában, hogy egy magasnövesű és atléta külsejű kollégája a jelenlétében tréfásan így nyilatkozott róla, amikor a tehetséges fiatal embert előtte dicsérték:

— Eh, mit! Ezt a kis Delbrück-öt a mellényem zsebébe dugom!

Mire nevetve felelte a leendő miniszter:

— No, akkor a mellényzsebedben több lesz mint a fejedben!

Az ilyenféle adomák végigjárják a nemzedékeket és a legkülönbözőbb országokat, s hol itt bukkannak föl, hol ott. Valószínű, hogy minden országban koltportálják mint oly esetet, amely két oly vitatkozó fél között történt, akiknek egyike kicsiny s a másika óriás termetű.

Ugyancsak Delbrück-kel történt az asszessorium vizsgán, hogy egyik vizsgáztatótanára így szólította meg: *Ste Kleiner!* (Ami körülbelül annyit jelent jelent: mint kis öcsém.) Mire Delbrück méltatlankodva kiáltott föl:

— Mióta mérik fölfele az asszessororokat?

Bátran tehetta, mert már akkor is többet tudott mint a tanár, aki vizsgáztatta.

Wekerle Sándor

(1848—1921)

Valamelyik nemzetközi tudományos kongresszus alkalmával, amely Budapesten ülésezett, gróf Zichy Jenő (1837—1906), a híres »pargrófe«- és Ázsia-kutató nagy estélyt adott a tudomány korifeusainak a tisztelőre, amelyre természetesen a magyar közélet kitűnőseit is meghívta. Az előbbiektől volt egy híres frenológus, koponyatanár is, aki hamarosan a társaság nagyrésznének a központjában állott. Többen kérték, s a háziur támogatta a kérélmüket, hogy mondjon frenológiai véleményt róluk. Az rövid koponyarevizio után néhány politikusról eléggé találó megjegyzéseket tett. Szilágyi Dezsőről (1840—1901) megállapította, hogy virtuóz vitatkozó, nagyon éles elme s hogy szereti, ha igaza van s övé az utolsó szó; Wahrmanu Mórról (1832—1892), hogy ért a pénzügyekhez, hogy a vice-ér van nála legjobban kifejlődve s hogy élcverszenben valószínűleg ő nyerné az első díjat; a még akkor nagyon ifjú Tisza Istvánról (1861—1918), hogy nyakas ember, céltudatos, olyan, aki nem tágit egy-kömyen, stb.

Csak Wekerle Sándorral járta meg Gafl tudományának a művelője. Frenológiai vizsgálata azt derítette ki a később mindig-miniszterrel és nem egyszer miniszterelnökökről, hogy javíthatatlan idealista, akinek a számok iránt nincs érzéke, nem tud gazdálkodni, ellenben fanatikus híve az igazságnak és az igazmondásnak; hogy nehezen ígér, de amit ígér, azt aztán, törk-szakad, megtartja. Szóval mindenben épp az ellenkezőjét hozta ki annak, ami igazán jellemző volt a nagy finans-kapacitásra.

Wekerle belepirult a »találó«-híletbe. — de mit tehetett? Együtt nevetett és mulatott a többiekkel az »elsült«-jellemzésen. Sokan azt hitték persze, hogy a házigazda (aki nem volt ellensége az efféle tréfának) összebeszélte a koponya professzorral, s hogy a vendégei mulattatására mutatta be ilyen színben a nagy számológépet, az épp oly nagy ígérgetőt, stb.

De a valóság az volt, hogy a tudós egyszerűen nem tudta, hogy kit vizsgál, mikor a Wekerle gentális feje volt a »keze alatt«. S a többinél tudta.

Mert némely tudomány ilyen.

Kosztolányi Dezső

Uj néger költők

Abrándos változatok

Langston Hughes

Karom szélesre tárni
Künn a fényes verőn,
Táncban torogni, várni.
Mig ég a nap, merőn.
A fa alatt, az esten
Merengni szerteszét,
Hogy száll az él le resten,
Mely mint én oly setét.
Ez úlmalmnak álma.

Karom szélesre tárni,
A nap felé zihálva,
Táncolni egyre! Várni.
Mig fény van szerteszéjjel,
Aztán pihenni kéjjel,
Mint egy facsemete,
Ha jó a nydjas éjjel,
Mely mint én tekete.

Gyarmatárak New Yorkban

Claud Mc Kay

Gyömbér-gyömbér, zöld és érett banán is,
Behemót körte, hélas kakao,
Citromnarancs, datolya, szilva, ánis,
Mi vásáron jó pénzért kapható.

E kirakat előtt a messze gyarmat
Eszembe jut, gyümölcsfánk, a patak.

Az ég azurja, a hajnal s a harmat,
Mely a kék lankán csillog hallgatag

Szemem homályosul, semmitse látok,
Átug a véresem az ő s titok,
Megáhitom a hív, néger családot,
Ellordítom a tejem és sirok.

A fekete ujj

Angelina Grimke

Egy drágalajos dolgot láttam én
Most az aranylő ég alatt,
Egy nyurga, csöndes,
Sudár, fekete ciprus,
Egy érzék.

Egy nagyszerű,
Pompás, fekete ujjat,
Mely a magasba mutatott,
Szép, néma ujj, miért vagy fekete?
S miért mutatás te föl, föl, fölfele!

A kosár

Irta: Nyáry Andor

A nők nem ismerői azt mondják, hogy a nők bármilyen rangú, vagy rendű osztályhoz tartoznak, a lelkük mélyén önkénytelenül is ugyanazon erők, vágyak szunnyadoznak; szóval a nő nem tagadja meg magát, mindig ugyanaz marad, éppen úgy, mint például az alma is alma marad, akár a báróné kamrájában méltóságoskodik, akár a szegény asszony almáriuma tetején illatosítja a szobát.

Hogy mennyire így van, ime:

A béres levette kötényéről a fűzfavessző maradványokat, felkelt az alacsony székről, a kosarat az asztalra állította, szemét örömmel legettette rajta, aztán felsőhajított:

— Hála Isten, kész a kosár!

Felesége felé fordult és széles jókedvében körülbizelegette:

— Mondd, feleségem, te is, hogy: Hála Isten!

Az asszony éppen a lisztet szította a sarkokban. A hízogó szó igen jól esett neki, már a szája is nyitott, hogy férje kívánságának elcsejtve, de — amint mosolygó szeme az urára vetődött, agyán titkos gondolat suhant át s pillanat alatt hatalmas változáson ment át. Mintha nem is ő lett volna az a csupalisztesarcu asszony, aki az előbb még olyan kívánatosan mosolygott emberére a teknő mellől. Válat vont s a szíves szóra nagyon durrásan felelt:

— Minék mondjam!

— És elfordult.

A béres a régi maradt:

— Hát azért — tréfálkozott, — hogy te is hálálkodj.

Az asszony elbiggyesztette a szája szélét:

— Más dolgom is van, mint a hálálkodás.

— És szaporán pofozta a szitát.

Az ember kissé megsértődött:

— De nehezedre esik a szó!

— Nem lehet az embernek mindig jókedve, — felelte a menyecske foghegyről.

— Hát ahhoz olyan nagyon jókedv kell, hogy valaki azt mondja: Hála Isten? — kérdezte a béres sötéten.

A menyecske megriszálta a derekát:

— Olyan is elfordul.

A béres megmégédesedett:

— Hát én meg azt mondom...

Elnyelte a szót, egy lépéssel közelebb lépett a teknőhöz és mélyen belenézett a menyecske szemébe:

— Mondd, hogy: Hála Isten!

A menyecske csökönyös maradt:

— Nem mondom!

— Nem mondom?

— Nem!

A »Hála Isten«-nek az lett a vége, hogy a béres a szegről lekapta a tésztamegetőkanalat s az asszonyt olyan istenigázában helyben hagyta, hogy maga is belemelegedett.

Aztán a keszvéct elpanaszolta társainak.

A fura eset híre a kasznár ur fülébe is eljutott. Jót mosolygott a boldog házaspáron, aztán ebédközben elmesélte az esetet a feleségének és hozzátette:

— Ugy-e, te mondanád, hogy: »Hála Isten!«

A kasznárné előbbeni mosolya hirtelen eltűnt, a homloka ráncosodott, csak úgy, mint a béresné s vállat ráncított:

— Nem mondanám én!

A kasznár nagyot nézett:

— Miért nem mondanád?

Az asszony durrásan felelt:

— Minék mondanám!

A kasznár kézzel-lábbal erőlködött:

— De ha én kérnék rá, hogy mondd?

A kasznárné haragosan felugrott:

— Ugyan, ne beszélj ilyen ostobaságokat! Hagyj békével azzal a »Hála Isten«-nel!

A »Hála Isten«-ből akkora zivatar kerekedett, hogy a dörgése messze kihallatszott a puszta. A kasznárné sirt, a kasznár káromkodott.

A pusztá tulajdonosa, a báró, éppen akkor ment el a kasznárlakás előtt, mikor a kasznár-pár felett leghevesebben tombolt a zivatar. Mikor megtudta, hogy miről van szó, nagyot nevetett:

— No még ilyen boldog párt se láttam!

Allig várta, hogy hazajérjen. A feleségénél bejelentette magát és elmesélte neki a komikus jelenetet. Aztán főúri illedelemmel megkérdezte:

— Ön, ugyebár, báróné, mondaná, hogy: »Hála Isten«?

A báróné fehér arcán titkos árnyékok sötétedtek, aztán hirtelen vállat vont:

— Nem mondanám én!

A báró majd hanyatt esett:

— Nem mondaná?

— Persze, hogy nem!

— Miért?

A báróné idegesen toppantott:

— Ugyan, ne untasson ilyen ostobaságokkal! Remélem, hogy nem helyez egy színvonalra a kasznárnéval?

A férj dühös volt, de azért udvarias maradt:

— Engedjen meg báróné. Ha ön is úgy megköti magát, mint a kasznárné.

A báróné felugrott:

— Elég volt! — rikácsolta kényesen. — Nem elég, hogy ostoba »Hála Isten«-nel untat, még meg is sértett!

És toporzékolt, kiabált, a diványpuffokat hajigálta s a »Hála Isten«-nek a vége az lett, hogy csomagoltatni kezdett, mert elhatározta, hogy holnap ura ellen megindítja a válópert.

Egész nap csomagolt. Estefelé azonban hirtelen abbahagyta a csomagolást. Agyában leküzdhetetlen gondolat csöppent:

— Miért nem mondta a kasznárné az urának, hogy »Hála Isten«?

Felöltözött és átment a kasznárnéhoz.

A kasznárné a diványon ült, gondolkozott.

A báróné megkérdezte tőle:

— Mondja csak, lelkem, miért nem mondta maga a férje kérésére, hogy: »Hála Isten!«

A kasznárné akadozott, vonakodott:

— Én nem tudom, báróné. Mikor a férjem elmesélte, hogy a béresné mennyire huzódzott a »Hála Isten!« kimondásától, úgy éreztem, hogy ebben valami jószág rejlik és nem mondtam.

A báróné elgondolkozott:

— Hívjuk ide a béresnét és kérdezzük meg tőle. Jó?

A kasznárné kapott az ajánlaton és a béresné

megjelent a két asszony előtt. Nagyon elpirult, mikor meghallotta, hogy miről van szó. De a báróné erősen ostromolta:

— Miért nem mondta? Hát ne szégyelje magát. Asszonyok vagyunk. Mondja na!

A béresné a bárónéra nézett, aztán a tekintetét lesütötte és megszólalt:

— Azért nem mondtam, mert... próbára tettem, hogy az uram szeret-e.

A báróné szíve megdobbant:

— És megtudta?

A menyecske szaporán lélekzett:

— Hogyne, kérem!... Ugy megvert a tésztamegető kanállal, hogy még a csontom is ropogott bele.

A báróné furcsán nézett az asszonyra:

— Ez olyan nagy boldogság?

— Ez nem, — pirult el a menyecske, — az volt a boldogság, ami utána jött... Az uram kérlelt, én meg tartottam magam, aztán... — édesitkosat sóhajtott s a szeme kitüzesedett, — mikor kibékültünk!...

Elhallgatott s a távolba meredt.

A báróné erősen lélekzett, a kasznárné szintén. A lelkük mélyén szunnyadozó vágy kivirágzott, egymásra néztek, beültek a szobájukba s mikor hallották, hogy a férfiek jönnek, nagyon-nagyon durrás arcot vágtak s úgy tettek, mintha igen-igen haragudtak volna.

Fehér lilium

Irta: Govorkovich János

Az árnyas hársfalomb alatt egy pár ül. A férfi disztíngvált, gondosan öltözött, simára borotvált, fehér haja, fehér bajszu, rózsás arcu. Kezében zöld ág, nedvdus, bódító illatú fehér liliumvirággal tele — kéjvágyóan szagolgatja. A nő középkorú, karcsu, magas termetű, az évek által eltűrülhetlen szépséggel az arcán. Klasszikus fejét gazdag hajkorona borítja. Arcára, amelytől alig árnyékol néhány kevésbé látható tofakodó ránc, diszkrét borul a lilaszínű fátyol és elelántesonszerű fehérségének áttesző kékes nániázt kölesönöz. Mosolyogva kérli a férfit:

— Hogy lehet ezt a mérges illatot annyi élvezettel belélegzeni?

Félig csukott szemmel felel a férfi. Hangja dalamos, lágy, halkán ömlenek a szavai, mintha saját magához beszélné.

— A szobámat fehér liliumok díszítik. Láthatatlan felhőkkel környez az illatuk és elviszi a gondolataimat a múltba. Örömmel és nélkülözéssel telt ez a múlt. A visszaemlékezés mélyen leszáll a lelkembe, néha csak alig észrevehető lehetett, máskor szenvedelmes erővel, megreszkettelve, felzaklatva ezt a gyámsoltalanság hangszert, amely hárfahangjait csak akkor és csak úgy adja ki, amint az a szeszélyes muzsikusknak tetszik.

— Fehér liliumok díszítik a szobámat... Kéjes fehér kebleiket vágyva nyitják fel, hófehér szirmaik göresösen hajlanak eleven szépségükben, a buja virágok, a gyenge sárgán izzó porzók fejei a gyönyörű asszonyokra emlékeztetnek — akiket valamikor ismerem. Olyan fehérek, olyan életvidámak, olyan gyönyörűsávosok, mint azok... A népköltészet szereti a metáforákat: a fehér liliumot az ártatlanság jelképeként avatta. De milyen csalárd ez a kép!

— Nem ismerek virágot, amely kevésbé ártatlan, amely bűnösebb volna, mint éppen ez. Természetesen csak akkor, ha az ártatlanság az a deinióját fogadnám el, amely a főfeltételnek a lélek teljes közömbösségét határozza meg az ellenállhatatlan energia iránt, amely a két nemet egymás felé hajtja. De mennyire távol esik ez a virág ettől a hamis ideáltól.

— Illata a szerelem után való legintenzívebb vágyat hirdeti. Gazdag arany hipnózis termékenyítő szőrija maga körül, ez az érzékiségnek a megtévesztése... És azért szeretem olyan nagyon ezt a virágot.

— Ha felüldök szépségén, ha beszívom mámorító illatát, azokra a szép órákra gondolok, amelyeket ifjúságomban átéltem, vagy amelyek után epedtem és amelyek ma, elérhetetlenségükben szebbeknek, költőiesebbnek tűnnek fel, mert sohasem teljesedtek be bennük a családás.

— Fehér liliumok ékesítik a szobámat. Az ágak legfelső hegyén a zárt keblű bimbók trónolnak, gyantalanul szűzes keménységükben. Nagyobb testvéreik vakító fehérsége még nem ömlött el kemény kis testükön, fejletlen alakjukat gyenge zöld árnyalat vonja be, de rejtett bensőjükben már ott van az illathoz csira. A szobám függönyén át betevéd esti sugár mosolya, a szél által beküldött meleg esti üdvözlés, amely nyitott ablakomon benyomul, elegendő, hogy az elzárt keblek örömmel nyiljanak fel befogadni az első szerelem megnyilatkozását.

A férj becsukta a szemeit.

— Már nagyon régen volt — akkor még gyermekek voltunk. Ezekre az időkre emlékeztetnek a bimbók.

— Azután következnek a félig kinyitott virágok. Színük még egészen tiszta, havukon nem tapad még a himpor. Ez még fejletlenül ül a porzók kalapácsán. A szirmok még keskenyek, hegyesek, a kehely mély, titokzatosan hideg, de már kíváncsian hajlik a feső bimbó kinyitott testvérei fölé.

A hölgy jóakaróan mosolyog a csevegőre:

— Maga alaposan tanulmányozta a liliumokat.

A férfi folytatja:

— Nekem most sok időm van. Ha esténként elhagyatva ülök remetelakomban, kényelmesen figyelhetem kedvenc virágaimat. Hiszen annyira szeretem! Ezek az én egyetlen barátaim.

— Az ifjúság elhagyott, barátaim elhaltak, a sok szép asszony, aki annyi boldog órát, annyi fájdalmat okozott nekem... ki tudja hol van? Sok szép lilium nyitotta meg nekem kelyhét, fiatalágának pompájában, végzetes odaadásának teljes melegével. Kéjesen mosolyogtak rám érzék bódító mosolyukkal — édes mérgüket hosszú kortyokban ittam. Láttam őket nőni, virágozni — elhervadni. Oh, a hervadás — az fáj. A lilium élete olyan rövid. Legszebb virágában letörök, buja idomai összezsugorodnak, az édes illat elszáll és a diadalmas szépség silány maradéka a porba hullanak.

A hölgy még élénk tekintete a távol kékjein függ. A férfi saját gondolatai vázolásánál szomorúan néz rá, szomorúan és komolyan, mintha ez a virághervadás számára szerenésétlenséget jelentene.

— Ha olyan fájdalmas magának a visszaemlékezés az elhervadt ifjúságra, nem lett volna e szebb ez a virágzást soha meg nem ismerni?

A férfi tiltakozott.

— A kéj egyetlen pillanata kipótolja egy egész emberélet fájdalmát. És ha a nagy bokrétaból csak virágot szorítottam volna ajkaimhoz, az egyetlen, a legszebbet, az összes liliumok között a legbüszkébbet, akkor összes boldog emlékemet feláldoznám érte és életem legnagyobb szenvedését újra elvállalnám. De ez a lilium sohasem virult az én számomra.

— Büszkén, hidegen ült magas ágán. Olyan magasan, hogy tekintetem alig ért fel hozzá. Jéghideg lényéből számomra csak szánalmas guny sugárzott és végtelen szerelmem jutalma csak megalázás, csak megvetés volt.

— Az imént azt kérdezte tőlem, hogy nem nagyobb-e a gyász az átélte szép órák után mint a múlt idők emlékének a boldogsága? Valamennyi örömem nem tudná ezt a veszteséget pótolni.

— És még egy valómást tehetek ma magának. Most mikor a szenvedelem hullámai lecsillapodtak, szabad a vizek mélyébe tekintenie. A szerelmi mámor amelybe a sok, sok lilium illata ringatott, emlékeimben csak egyetlen egy képet ringat. A legszebb, a legbüszkébb, a legelérhetetlenebb bimbó képét.

— Én pedig azt hittem, felelt a hölgy, hogy az igazi szerelemnek nincs érzéke idegen virágok iránt, hogy a szétforgácsolt érzélem nem összpontosulhat egy tárgyban.

— Maga azt hitte! És ez volt a mi életünknek a félreértése. Ez, mint nehéz átok függött fölöttünk — most elmúlt.

— Igazán elmúlt? kérdezte a nő kacéran. Nem tarthat ez a rosszul sikerült élet számunkra valamilyen meglepetést, amely bennünket a múlt nélkülözéseit kárpótolhatja?

Lemondó gyengésséggel nézett rá a férfi.

— Most már... késő! Számomra már csak a valódi liliumok nyilnak, az allegórikusak a múlt idők

virágai. Az érzést pótolja az emlék, a drága lények, akik azt valamikor megosztották vélem elhervadtak — én magam is hervadt virág vagyok... A ma felém nyújtott bimbót csak szánalmas részvétellel szemlélhettem... Szánalmas részvétellel mindkettőnk iránt és ez az én életemnek a tragikumja.

Mélyen felsőhajtott, hangjában bánat csengett, szomorúan nézett fiatalkori barátjára amint a liliomok apotheozisát ismételte. Két gyöngy gördült le a hölgy kezére a szeméből, ahol azután meghaltak.

— Fehér liliomok ékesítik a szobámat. Láthatatlan felhőkben környez az illatuk és elviszi a gondolataimat a múltba. Milyen szépek rémlett nekem ez a múlt még pár pillanattal ezelőtt és milyen sivár, kopárnak látom most.

— Hanem a liliomok — azok mindig szépek maradnak. Most is úgy virágznak az asztalomon mint azelőtt, ha el jön az idejük — az illatuk még az enyém. Csakis az illatuk az enyém.

Es végtelen szomorúsággal nézett a hölgyre.

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bácsmegyei Napló)

	1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11	
12		13					14		15		16		17
18	19				20					21			22
23				24		25				26			
27													
28			29				30			31			32
		33				34			35			36	
	37		38		39				40	41		42	43
44								45					
	46						47		48				
49						50	51		52				53
54	55		56		57		58			59		60	61
62		63										64	
65							66			67			
68							69				70		
			71			72		73			74		
											76		

Függőleges sorok.

2. A parázsról is elmondhatjuk
3. Egyházi közgyűlés
4. Hatósági közlemény
5. Enélkül nem vág a kés
6. Igazi ázsiai módja az öngyilkosságnak
8. A. G. — németül
9. Tudomány
10. Gyümölcs — névelővel előtte
11. Számláló egység
12. Osztrák határváros
14. Északolaszországi város
15. Így hívják a jegyet — a III-ik osztályon
17. Tokajnál ömlik a Tiszába
19. Magyar határállomás
22. Egyik testrész — német neve
24. Német ige
26. Folyócska Nyugat-Németországban, az Allerbe torkollik
33. Hőmérősklet
34. Sebesen beszél
35. A talaj termőképességének fokozására kiválóan alkalmas anyag. Peru és Chile exportálja
36. A Mindenség — más szóval
38. Enyém — olaszul (latinul)
39. Ige
41. A fordítottja a »művészet« francia neve
42. Gyerek ok nélkül is teszi
43. Egyesülethez tartozó
47. Olcsóbb az olcsónál
49. Volt magyar miniszter
51. Javit, helyrehoz — más szóval
52. Róla van szó a 42. függőleges sorban
53. A »Herkó Páter« című kitűnő élelappal kitűnő szerkesztője
55. Hegy a svájci alpokban
56. Wagner-opera címszerzője
57. Figyelmeztet
59. Ugyanaz, mint vízszintesen
60. Aki úgy vélekedik, hogy azért élünk, hogy együtt
61. Beethoven szülőhelye
63. Zománc
64. Híres külföldi sakkmeister

72. Mássalhangzó
74. Mutatószócska

Vízszintes sorok.

1. Hetven nap
7. Tengerentúli állam
13. Az Aldunába ömlő folyó
14. Angol női név
16. Szent István atyja (az ékezet pótlásával)
18. De'Amicis híres ifjúsági regénye
20. Balkán állam uralkodója
21. A múlt században élt neves magyar festőművész
23. Bibliai nevezetességű hegy
25. Zenei műforma
26. Európa második nagy szigete
27. Közmondás
28. Latin előjáró szócska
29. Igeképző
30. Szegecs
31. Női név
32. »... ipso«
34. Indulat
37. Lillian Gish egyik híres filmje
40. Meghagy, megparancsol
44. Ilyen lesz az ember a negyedik »X-en« tul
45. Híres olasz politikus, Itália háborús kormányának egyik tagja
46. A Präulein »megmagyarosítva«
48. Ruhadarab
50. Ilyen a sokszeknyás menyecske járása
54. Német személynév névmás
56. Női név becézve
58. Kettőzött mássalhangzó
59. Igen régi
61. Rag
62. Elhunyt híres magyar festőművész (a »Magyarországi Szent Erzsébet« és egyéb történelmi tárgyú képek festője.)
65. Hollandus szabadsághős, Goethe színművet írt róla Beethoven közzenéjével
66. Német igekező
67. Ennél a szónál ébred fel, aki az egész pohárköszöntő alatt — alszik

68. Hangosan szól
69. A francia ebédje
70. Lutrinyeremény
71. Cítál — magyarul
73. Rövidítés a levélborítékon
74. Zola-regény
75. Osztály — idegen nyelven
76. Ebfajta

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

1929. Madagaskár sziget az Indiai Óceánban Dél-Afrika keleti partjától cca 600 km-nyire fekszik, az Egyenlítő alatt. Két fő kikötője Tamatave a keleti parton, Maintirano a nyugati parton. Francia fönhatóság alatt áll, európai nyelvek közül főként a francia nyelv használatos, de az angol nyelven is lehet boldogulni. A legrövidebb út (cca 8000—9000 km.) a Vörös tengeren át vezet. A Messageries Maritimes de France, Le Havre, hajózársaság Admiral Pierre, Leconte de Lisle, General Duchesne hajóival kéthetes járatokat tart tenné Marseille-ből kiindulva Dzsibuti—Zanzibar—Majunga át Tamatave-ba. A Cie Havraise Péninsulaire de Navigation a vapeur hajózársaság 3—4 hetenkénti járatokat tart fenn a Majunga és Oran nevű hajóival ugyancsak Marseille-ből ugyancsak a Vörös tengeren át mint fent Tamatave-ba. A Britisch India Steam Navigation Co, London, továbbá a Union Castle Mail Steamship Co, Ltd. London és a Woermann Linie A. G. Hamburg közösen a Hamburg—Bremer East Afrika Linie-vel 4—6 hetes járatokat tartanak fenn a Vörös tengeren át Mozambique-ig, ahonnan közvetlen járat van Maintirano-ig, Madagaskar nyugati kikötőjéig. Ezek a járatok érintik vagy Marseille, vagy Genuát és onnan vehetők igénybe. Az utazási időtartam Tamataveig a Földközi tenger valamelyik kikötőjéből a közvetlen járatral cca 20 nap, míg Mozambique-en át 4—5 nappal tovább tart. Mindig attól függ, hogy mennyi feltételes állomáson köt ki a hajó. Az utazás költségei attól függenek, milyen hajóval, mely osztályban kíván valaki utazni. A szárazföldi utazás olasz és francia vízummal együtt a behajózási kikötőig cca 1000 dinár a hajójegy fedélzeten legénységi ellátással 3000—4000 dinárba kerül. Forduljon ahhoz a fentnevezett hajózársasághoz, melynek hajóját igénybe óhajítja venni és kérjen árajánlatot. A hollandi, angol és portugál hajózársaságok is tartanak fenn keletafrikai járatokat Mozambique-ra, sőt Madagaskár-ra is, azonban ezek az Atlanti Óceánon át Fokföld megkerülésével mennek, ami sokkal tovább tart és drágább is. Semmiesetre se forduljon hajózási ügyekért, hanem a francia konzulátushoz és közvetlenül a hajózársasághoz, a kikkel németül is levelezhet.

Egy nagyon régi előfizető. Egyszerre a helyzettől, hogy május 1-én megszűnik a lakástörvény érvénye, tehát május 1-étől kezdve nincsen védett személy.

B. J. Szombor. A bevonulásra vonatkozólag külön hívót fog kapni. Egyébként forduljon a szerkesztő Okružna Komanda-hoz.

Régi hű előfizető, Sonta. A gyógyszerárakat az országos gyógyszerkényv szabályozza s az abban foglalt áraknál a gyógyszerész többet nem számíthat. Hogy hány százalékra dolgoznak a rövid- és fűszerárkereskedők, azt csak az illető kereskedő tudja, néha a konkurrens is. A rendes polgári haszon tíz-tizenöt százalék.

M. H. Dolnja Lendava. A preferánszban, amelyben A és C. kézijátékot mond és A nélkül, hogy kézi kettőt mondana, kézi hármatot mond, C-nek joga van passzt mondani, minthogy a kézi zöld játékot már nem tudja bemondani. A licitálás helyesen úgy történik, hogy a kézi kettőt mond, B. passzt és C. jóváhagyja a játékot. Ez esetben játszhat kettőt, hármatot, negyest stb.

Italmérés. Általánosságban az összes régi italméresi szabályok a Vajdaságban teljes egészükben érvényben vannak. Legfontosabb eltérés az italméresi engedélyk beszerzés körül van. Míg a régi törvények értelmében az italméréshez csak engedély volt szükséges, addig most szükség van 1. személyi és 2. helyi engedélyre. Legújában még négy évi egyfolytában való gyakorlatra is szükség van. A nagykereskedői italméresi engedélynél annyiban történt változás, hogy az új törvény 200 hl. alkohol minimális eladását írja elő, tekintet nélkül arra, hogy milyen erősségű az áru. Nagykereskedői italméresi engedélyt külön is lehet beszerezni, de ez a most érvényben levő törvény értelmében teljesen felesleges, mert ha valaki nagyban is óhajt foglalkozni italméréssel, ehhez elég egy kicsinybű eladáshoz szükséges engedély azzal a megszorítással, hogy külön iparengedélyt kell beszerezni s a cég törvényszéki bejegyzendő. Magyar vagy német nyelven az italmérésre vonatkozó törvénykönyv eddig nem jelent meg, államnyelven van egy »Pravilnik«, amely azonban értesülésünk szerint néhány hónap múlva érvényét fogja veszteni és egy teljesen újonnan átdolgozott könyv fog állítólag megjelenni.

Matuzsálem. Dehogy haragszunk, Minden levelén magunk is józuden nevetünk. Ebben a siralmas, szomorú időben, amikor mindenfelől a nyomorúság kiált hozzánk segítségért, szinte jól esik a tudat, hogy van valaki, akinek tréfákhöz is van kedve. Csak folytassa.

K. P. Beograd. Suboticanak körülbelül 110.000, Zagrebnak 135.000, Beogradnak 250.000 lakosa van.

Egy olvasó. Olyan törvényre, hogy az asszony, aki a férjét ok nélkül elhagyja, ne kapjon tartásdíjat, nincs szükség, mert a most érvényben levő törvény szerint is annak az asszonynak, aki jogos ok nélkül hagyja el a férjét, nem jár tartásdíj és attól, aki erkölcstelen életet él, a tartásdíj ha meg is van neki ítélve, megvonható.

Cséplőgéptulajdonosok!

Nem kell új dobkosár, nincs kosárjavítás, de többteljesítmény és üzemi költségmegtakarítás, ha **szab. dobkosár-betétleceinket** felszereli
Kérjen prospektust, ajánlatot!
Bárdos és Brachfeld, Novisad

Piukovits József központi irodájában

Subotica, Jelašićeva ulica 4 (Telefon 541)
Székács-féle nemesített

vetőmag sörárpa

74 grm. fajsúlyú, első utántermésből kapható, míg a készlet tart.

Mindennemű fűszer- és csemege, cognac, rum és likőrök, déligyümölcs cukorkaárak és csokoládék stb.

valamint a teljes felszerelés, jégsekélyny (185-170 cm) és gőzkávépörkölő

végeladáson

rendkívül olcsón, esetleg egyben is **eladásra kerül Kukić István**

volt fűszer- és csemegeüzletében
Subotica, Kralja Aleksandra ul. 13
Hotel „National”-al szemben

Ajurozó, szálhuzó, endlízó, gomblyukázó, félautomatikus Adlerhimző, zsákstoppoló, szíjgyártó, tamburirozó és minden egyéb különleges

ipari varrógépeket teljes gyári berendezéseket villanyüzemre új és szakaszerűen javított háznál állapotban, jótállással legolcsóbban szállít

DEUTSCH LIPOT különleges műszerüzem Budapest, Dobány-u. 1. Arajánlat díjtalan!

Világceg

szeparátorokban, tejes kannákban, tejgazdasági berendezésekben, hűtőkészülékekben, stb.

keres energikus szervezőket

és azonkívül minden nagyobb községbe

eladókat

Ajánlatok „Za 18856” jellegre a kiadóba küldendők. Csak komoly urak és hölgyek referenciákkal ellátott, kimerítő írásbeli ajánlatait vesszük figyelembe

2 ÉVI HITEL

Mindennemű egyes és univerzális **asztalos- és bognárgépek** bespített motorral vagy anélkül **keretfűrészek**

Welker-Werke J. Wachstein
Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel, használt, jó karban levő komb. egyengető, csapoló, maró és v. tagsági gyalu, marógép furógéppel és köríró-ésszel kombinálva.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölte keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizsgintés sorok: 1. Luc, 4. Yacht, 10. Zab, 12. Oson, 14. Mae, 15. Leva, 17. Garas, 19. Ostia, 20. Rokka, 22. Pajzs, 24. Ein, 25. Etika, 26. Rambouillet palota, 28. Art, 29. Bélt, 32. Kas, 34. NSC, 38. Hoplá, 41. Krao, 43. Niobe, 46. Intenció, 47. Művészet, 49. 49. Leány, 50. Dean, 52. J'aime, 53. Sam, 54. Órs, 57. Azaz, 59. Iza 62. Boldogtalan vagyok, 67. Vilma, 68. Ver, 69. Akall, 70. Kidob, 71. Patak, 72. Átall, 74. Inas, 75. Les, 76. Ujan, 77. Bia, 78. Kasza, 79. Gáz.

Függőleges sorok: 1. Lug, 2. Coram, 3. Boszorkányszombat, 5. Amsel, 6. Catilina, 7. Heine, 8. Bertalan éjszakája, 10. Zakko, 11. Boa, 13. Sajba, 16. Voila, 18. Apad, 21. Kató, 23. Suta, 25. Epé, 27. Tbc, 30. Chile, 31. Optál, 33. Ski, 35. Soma, 36. Dózis, 37. Retek, 39. One, 40. Len, 42. Roda(Roda), 44. Isa, 45. Bem, 48. Ünő, 51. Emeletes, 53. Szt., 55. Riva, 56. Novi, 57. Adlon, 58. Aga, 60. Agáta, 61. Poil, 63. Lidia, 64. Avala, 65. Arasz, 66. Ylang-(Ylang), 70. Kób, 73. Láz.

Multi heti számunkban közölte keresztsoros rejtvényt megfejtették 78-an. A kézfestésű hirdartatót sorsolás után Kiss Pál Béla, Subotica nyerte meg, akit arra kérünk, hogy 5 dinárt sziveskedjen beküldeni portóra.

Subotica, Aleksandrova ulica 5. — Bárányszálló mellett

„ORIENT”-KEKSZ GRAHAM-KENYÉR, KARLSBADI KÉTSZERSÜLT **MAYER ALFRÉD** géperőre berendezett péküzemében SUBOTICA, KAKASISKOLÁVAL SZEMBEN

Nem kerül pénzébe

ha megérinti **Mácsai** rőfőskereskedő szabadalmazott találmányát Igen kényes mes ágy, mely éjjelre két szem lyre átalakítható. Különösen alkalmas szállodákban, vendég- és butorozott szobákban, nyaralóban nélkülözhetetlen! Megrenelhető fából és vasból **Csákány és Kovács** kárpitos üzletében Subotica, a szerbiemplom során

LÁTOGASSA MEG

AZ 1929-IKI **LEIPZIGI TAVASZI VÁSÁRT**

EZ KIFIZETŐDIK ÖNNEK **Kezdődik március 3-án**

Mintavásár: március 3-tól 9-ig
Nagy technikai és építészeti vásár: március 3-tól 13-ig

Textil vásár: március 3-tól 7-ig
Cipő- és bőrvásár: március 3-tól 6-ig
Mindennemű felvilágosítással postafordultával szolgálnak:

KOVÁCS D.
Moser és Wertheim cégnél Novisad, Mileticeva ul. 36.
Zvanični biro Leipzickog Sajma za Balkan, Beograd
Knez Mihajlova ul. 33.
LEIPZIGER MESSEAMT LEIPZIG

Somogy megye legrégibb ingatlan adás-vételi irodája Polgár G.

Kaposvár, Berzsenyi uca 8
Földbirtokok 1 holdtól 1000 holdig, parcellázva is kisebb nagyságban, tanya birtokok gazdasági épületekkel tetszés szerinti nagyságban. Háza, malomok, vendég ók, üzletek, mindennemű ingatlan adás!
Előlegként semmit se kell fizetni!

Olcson kartellen kívül

szerezze be szükségletét **Lederer Dezső** cégnél **Somborban**

Mai árak:
16% superfosfat 50 kg. zsákokban 102.—
18% " 50 " 116.—
15% mésznitrogen vashordókban 255.—
100 kg.-ként a vevő vasuti állomására szállítva legalább fél vagon rendelésnél.
Benzin garantált könnyű minőségű 9-80
Petroleum garantált legjobb minőségű 6-80
Lucerna heremag 21.—
Kalás, mész, öpor, chilasalétrom napi áron

TÉGLA

kartellen kívül, bármilyen mennyiségben kapható **VIG FATELEP**
A villanyteleppel szemben

Asztalosok, ácsok, építézők és fakeskedők figyelmébe! Ujjonnan be-rendezett **famegmunkáló üzemében** mindenféle faanyag megmunkálását méret és rajz után vidékre is szakszerűen és pontosan vállalja **Mihály István** asztalos: Subotica, Zlatarićeva ul. 22. — Tüzoltóaktanya közelében

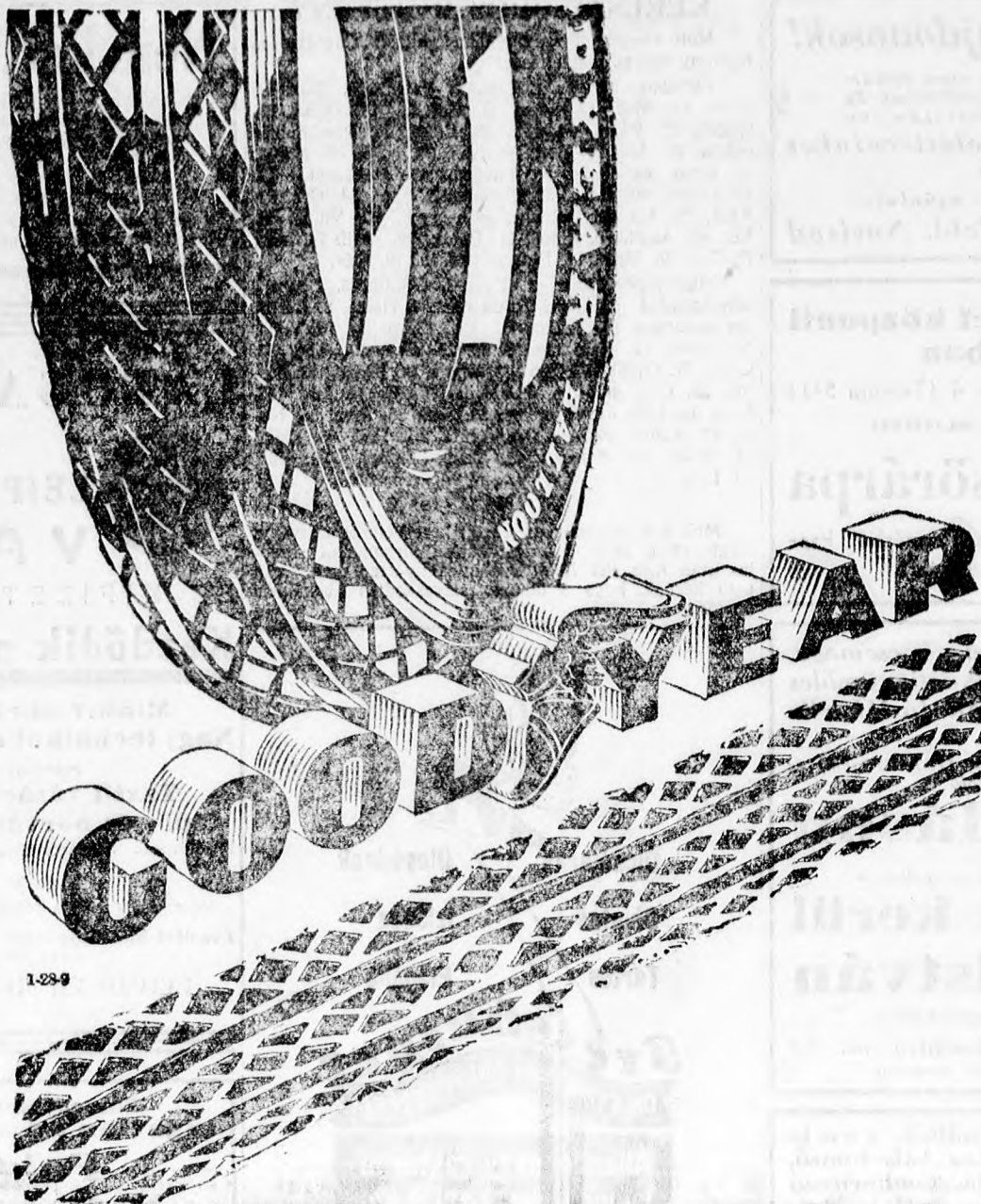
Teljesen szakképzett öntő mestert
keresünk május 1.-i belépésre, kinek már mint mesternek hosszabb gyakorlata van. Az ajánlatok Kovács és Tórtali vas- és fémöntőde — Ada címre küldendők. 1716

EGÉSZSÉGES GYOMOR
és a rendszeres székelés az egészség legfontosabb feltétele, mert ha erre ügyelünk, elejét vesszük sok olyan betegségeknek, amelyek az állandó vagy időnkint fellépő szorulás okoz, mint a felfújás, vérszegénység, gyomorfekély, bél- és májbajok, sárgaság, epébaatok, a vizeleti szervek mindennemű megbetegedése, vérérdényelmeszesedés, vértisztátalanság, étvágytalanság, stb. Mindezeket a legsikeresebben gyógyítja a

PURGATIN TEA
mely friss gyógyfüvekből készül, nészli és utána a széklet egy doboz 30 dinár, két doboz 55 dinár

Sv. TRAJKOVIĆ
gyógyszertára BEOGRAD a Nemzet színház mellett.
... Kérem, nekem még egy doboz PURGATIN TEA-t, amelyet nagyon jól érzem magam és amelyet barátomnak is ajánlom és hiszem, hogy neki is rendelt. Kiváló telettel Cedomir Z. szuljević a 36. na Aždovskazad orms er. Bostlj Grad. 19. 8. november 21

LÁDÁK - DOBOZOK
ING. SPITZER
FAIPAR
Ismét üzemben van. — Készít minden fajra tömegtelket.
GYALULÁS és egyéb
BÉRMUNKA
24 óránként 50.— dinár

VAJDA SÁGI KÉPVISELETEK:

Dipl. Ing. SARTOR & Ing. RIEGER, NOVISAD Uspenska ulica 5. — Dipl. Ing. Albert Szilárd Sombor, Alanackevičeva 8. — Arnold Kemény Vel. Kijinda, Vel. Bečkerek. — Weigand & Co. Subotica, Paja Kujundžićeva ulica 4. — Johan Schmidt Vršac, Svetosavska 50. — Dr. Hugo Lenard Pančevo. — Konsum, Stari Bečej. — Mátyás Csikmak, Senta.

FASZOBRAÁSZ
azonnali belépésre keresztetik
Bencze Antal és fia
műbutorgyár, V. Bečkerek

Olesó, de jó javítást, kész és rendelt cipőket csak a
gyorstalpaló
készt
Poštanska ulica 4.
LUSPAI

Bözendorfer zongora-Steinver, Förster vállalkozás Erste Produktiv, Stelzhammer, Lira, tin 1, Lanberger, Glosz, Pallik-Szásznay, L. Edmund, Hoffmann zongorák rendkívül nagy választékban kaphatók. Arama Juzos átvárában erősebbek és legrossabb lejárata részlete kaphatók KAIN hazaszállítás Subotica, Városi térsza

Kékkő 99%
Montecatini
Saxoma, Zorica
Engros — Detail
Mano Šugar
Telefon 47

Megnyilt a Novisadon egyedüli szigorúan
כשר konyha
WIEDERNÉ, Futoski put 28
Havi abonoma 750 dinár
Abonensek házonkívül is elfogadtatnak 1376

Elragadtatással beszélnek
a világhírű
BERLINER
5 lámpás
Schirmgitteres Ultradyne gépekről!
Hihetetlen olcsók!
Raktáron tartok mindenféle alkatrészt, akkumulátor- és anódpótló készülékeket, hangszórókat
Berliner 3 lámpás készülék hang zóróval, akkumulátorral, anóddal és antennateleszereléssel 1750 d.n.
Kérjen ajánlatot!
ZENTAI BÉLA
vas-, mezőgazdasági gépek, varrógép-, kerékpár- és rádió-nagykereskedő
ZENTA 1287

Viseljen gondot szájának egészségére
Fertőtleníse orrát és torkát a
VALDA-PASZTILLAK
mindennapos használatával. Antiszeptikus hatásuk védi Önt és meg fogja óvni a légzőszervek minden betegsége, valamint járvány idején a ragály ellen. De csak valódi
VALDA-pasztillát kérjen és szedjen, amely „VALDA” névvel ellátott dobozokban hapható.
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

Csak a maga
Qualitásának
köszöni a
Merima Gyermekek Szappan
hogy az ország legkeresettebb szappana
MERIMA 1839

Euphosis Paraffin Therapia
Ciril i Metod trg 5. Dr. Vécsei Jenő orvos lakásán. Telefon: 539
A legújabb és eredményeiben felülmúlhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischias, lumbago, és neu algi us fájdalomak eseteiben. Legbiztosabb sikerű paraffinos pakolások fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint.
Számos köszönméltó. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kivánatra prospektust, vagy szöveges felvilágosítást ad: 685
Dr. Vécsei Jenő, orvos

SLAVEKS FURNIROKAT
legújtanosabban szerezhetheti be
SLAVEKS D. D. ZA ŠUMSKU INDUSTRIJU
Zagreb, Brod n/5 vezérképviselőjénél
LUDWIG HUBERTI SIN, NOVISAD
Cara Dušana 33. Postafiók 25

Uri divatkülönleges és **VUKOVICS GERŐ, SZUBOTICA** P. & C. Habig, Borsalino és Paolizza kalapok, L. B. O. uci és női ha isnyák egye ül lernakata. Allandó dús választék férfi fehérnemű (mérték szerinti), nyakkendőök va ódi angol poulowerek és utarópáidékben Pontos kiszolgálás szolid árák mellett

VENEZIA
TRIESTE
FIVME
ANCONA
BARI
CATANIA
MALTA
MESSINA
PALERMO
NAPOLI
LIVORNO
GENOVA
IMPERIA
MARSEILLE
BARCELONA
VALENCIA

"ADRIA" S. A. Nav. Mar. Fiume
FIVME
VI MOTORHAJÓKKAL
FENNTARTOTT
RENDSZERES
HETI JÁRAT

Bővebb felvilágosítással szolgál:
"ADRIA" S. A. Nav. Mar. Fiume
és minden nagyobb utazási iroda

1458

Már megjelent
Centennáriumi kiadás

Már megjelent
Centennáriumi kiadás

Mint eddig is klasszikus kiadványainkkal tettük, ezt az óriási művet is igen nagy példányszámban, ingyen osztjuk szét. Mindenki, aki 10 napon belül beküldi kiadóhivatataukba az alábbi szelvényt, ingyen megkapja Brehm: Állatok Világa teljes sorozatát nagy lexikon alakban, köri belül 100 t. stas fűzében, mintegy 8000 oldalon. Ez a kiadás a legújabb, 1927-ben megjelent 4-ik, több mint 2000 leteke és s. mos képpel ellátott német kiadása alapján készült, melyet a legnagyobbnevű tudósok a tudomány legmodernebb színvonalára emeltek. Ezen kiadásban megjelent.

TELJES NAGY BREHM
modern magyar kiadás a leghíresebb magyar természettudósok, egyetemi tanárok és szakértők közreműködésével készült. Ez a klasszikus természettudományi mű a természet minden barmát, az állatok életét, fejlődését, a természetet a forrása az okulásnak és a tanulás szór. közlésnek. A mű a természet minden barmát, az állatok életét, fejlődését, a természetet a forrása az okulásnak és a tanulás szór. közlésnek. A mű a természet minden barmát, az állatok életét, fejlődését, a természetet a forrása az okulásnak és a tanulás szór. közlésnek.

SZELVÉNY

Alulírott a Nagy Brehm-et (az igazi Nagy Brehm-et) a fenti feltételek szerint ingyen kívánja. Átvételi elismerést és szállítási értesítést kérek

Név:

Lakhely:

Külföldi címek az illető állam nyelvén közölendők. — Feltétlenül jól olvasható adatait kérünk

Jelen ajánlatunk csak azokra a szelvényekre vonatkozik, amelyek tíz napon belül beküldetnek:

Christensen és Társa
GUTENBERG KÖNYVKIADÓVÁLLALAT
Budapest, IV., Váci uca és Eskü ut sarok (Eskü ut 3.)
Telefon: Aut. 874-66.

VILÁGCÉG

cséplő- és magánjáró-gépeinek,
valamint traktorainak eladására

helyi képviselőket keres

Bácska, Bánát, Baranya minden községében

**Magas jutalék
Könnyű kereset**

Transport d. d. Subotica

1431

Szacszkavácok, darálók, cséplőgépek
traktorral való meghajtásra

legelőcsöbbsen kaphatók
a Prostejovi Géppárák WICHTERLE és KOVARIK r. t., PROSTEJOV (Č. S. R.)
jugoszláviai központi raktáránál
Vukováron

Kérjen prospektust gazdasági gépeinkről

ЛАКСИТ-ЛАКСИТ
ЧОКОЛАДА ЗА ЧИШЧЕЊЕ

Miért?

kinözza magát és gyermekeit rionisszal vagy más keserű szerrel, amikor a gyomortól hátra lép a LAKSIT-csokoládé. A LAKSIT az a legfinomabb csokoládé és semmilyen fájdalommal nem okoz. Előrendeljen olyanoknál is, akik állítólag szeszszorban szenvednek. LAKSIT a legelőcsöbbsen, mert egy dohoz 12 csokoládéval, mely 12-szeri használatra elég, 10 dinárba kerül. Többféle használatra csokoládé van for. aomban, azért kérjen kifejezetten LAKSIT-csokoládét. Kapha minden gyógyszertárban és drogeriában. Kérje a legközelebbi gyógyszerárban.

Megbízható, nagy ismeret:éggel rendelkező

üzletszerzőt

keres azonnali belépésre Szubotica város és esetleg környéke részére nagy Biztosító intézet, amely a biztosítások összes ágaival foglalkozik. Fix és jutalék. Nem szakrabeliek kioktatást nyerne. Ajánlatok „Biztos megélhetés” jellegére a kiadóba kéretnek

1709

Dr. SCHAEFER-éle „EPILEPSAN“
epilepszia, görcsök, eskór ellen

Naponta érkező köszönőlevelek

Kiválóbbi felvilágosítás és szállítás:

Apteka Sv. Stjepana M. M. Fistor, Osijek III.

Társat keresek

jól bevezetett iparvállalathoz. Szükséges tőke 300.000 dinár. Az összeg 25%-os kamatozásáért anyagi garanciát vállalok. Magyar nyelvű leveleket Živko Jeftić-Gazdić, Beograd, Poenkareova 20 címre kérek. — E

Építkezők figyelmébe!

Mielőtt üvegezést végeztet, kérjen tőlem ajánlatot! Üvegezést négyzetméterenként valódi belga üvegből legolcsóbb napi áron végzek

Kész ajtók és ablakok állandó raktára
WANDMANN üveges, Subotica
Zrinjski trg 2 751

LEGHÜTÉS - JÉGGYÁRTÁS

minden szakértelem és vegyszer nélkül

BROWN-BOVERI HŰTŐ-AUTOMATÁVAL

Egyszerű! Nincs kezelési Veszélytelen! Nincs utántöltés!

ÜZEMBEN MEGTEKINTHETŐK:

Korhec Gyula, hentesüzem, Subotica	Grber Sördepot, Sombor
Nagy Sándor, jéggyár, Bačka-Topola	Kózkórház, Osijek
Czindei Lajos, jéggyár, Bajmok	Bretträger Jakob, hentes, Prigr. Sv. Ivan
	Dornstädter Jakob, cukrász, Novi-Sad

A hűtőautomata mellett elsőrangú ammóniakompresszorokkal szolgálhatunk!

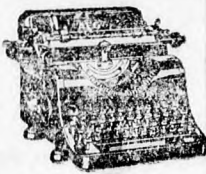
GELLÉNY IGNÁC ÉS TÁRTA R. T.
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 41 — Telefon: Aut. 212-91
WIEN — BRÜNN

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: Dr. VÉCSEI JENONÉ

Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépséghibák gyógyítása cillany és karcfénykezelés, paraffintherapia

Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

Bence és Harasztli

írógép, számológép, és ok-szorítógépek mechanikai szaküzlete

SUBOTICA

10357 Ciril i Metod trg 20

A. E. G. írógépek vezetőjének képviselője
Bence és Harasztli írógépeket újra előnyös feláttalék mellettt. Villan- és vízvezető és osztilyok ősi Barambašićeva u. 3

A VAJDASÁGIAK
KEDVELT TALÁLKOZÓHELYE
BUDAPESTEN

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett kényelmes családi ház

Központi fűtés, hideg-meleg víz, telefonos, rádiós szobák

Mérsékelt polgári árak

Vajdaságiaknak 20% engedmény

A vezető elhalálása folytán jöberezett, 18 év óta fennálló és minden szükséges modern géppel felszerelt

műkögyár

a Középbácskában igen előnyös feltételek mellett azonnali eladó. Rézlet felvilágosítást a

Novi-Vrbasi Műkögyár R. T.
Novi-Vrbason jelenlegi Ideiglenes vezetője ad

Kézműáruszakmabeli, esetleg férfi konfekciós

ügyes segédet

horvát, német, magyar nyelvű ismerettel keresek március 1-ii belépésre. — Ajánlatok bizonyítványmá-solatokkal és fényképpel

VILIM VOGEL, OSIJEK
címre küldendők. — Állandó állás

»PETKUS«

»PETKUS«

Miért

tartozik ma a gazdatársadalom körében a legsürgősebb napikérdések közé a vetőmagtisztítás és csávázás?

MERT vetőmagmegtakarítás és többtermelés — a mai idők legfontosabb követelményei — csupán teljes tisztaságu, hozamképes és csiraképes vetőmaggal érhető el. Csak egy modern vetőmagtisztító gép tud ilyen vetőmagot előállítani.

MERT csak egy ilyen vetőmag elvetése tudja a drága műtrágyát teljesen érvényre juttatni.

MERT ilyen vetőmag használatánál csak a legkritikább esetben állhat elő beraktározás, koraérés vagy betegség folytán károsodás.

MERT egy modern vetőmagtisztító gép megmenti az állatok részére jól használható — különben veszendőbe menő — gyenge és törött magvakat.

MERT egy jól eladható minőségi áru elérésénél is nélkülözhetetlen egy modern vetőmagtisztító gép.

Érdeklődőknek költségmentesen szolgál és üzembem mutatja a vezérképviselőt

BÁRDOS és BRACHFELD, NOVISAD

Zeljeznička ulica 105/107

1459

ÚJ KÖNYVEK

Mohácsi Jenő: Stella

Egy magányos férfi utazik a *Stella* nevű hajón Rímánál jön felé a Dunán, álomszerűen, csendesen, városok és falvak mellett usznak el és feleltük a borongós őszi égbolt. Rajta kívül még két érdekes utitársa van a gözösnék. Egy szép bolgár táncosnő és egy szép román fiatallembert. Hármuk regénye bonyolódik a hajón. A nő tetszik mindkét férfinak. De a táncosnő inkább az idősebbekhez vonzódik. Csendes, néma küzdelem kezdődik az asszonyért. Szem és hang párbajok, míg a gözös lassan ringatozva halad célja felé. A fiatallembert követelőző, a másik keresztül néz rajta, de amikor megadja magát kényre kedvre, a győztes egy különös ajándékozó gesztussal átengedi neki a nőt.

Ez a rövid meséje a »Stellának«. Így kivonatolva talán nem is lenne szabad elmondani. Inkább részleteket kéne közölni belőle. Az első, ami feltűnik ezen a könyvön, meleg lírai hangja, amely minden mondatán végig vonul. Stefan Zweig tud csak ilyen fájdalomosan finoman írni, így ráhibáznai egyetlen szótval olyan lelki mélységekre, amiket kötetekkel se lehetne megvilágítani. Pedig *Mohácsi* nem ösztönös író, biztos kezekkel vezeti tollát és mondatainak megvan a helyzeti energiája. Mint a katonák az őrhelyen, úgy állnak, mint egy nagy gépezetben a csavarok és a kerékek; ha csak egyet is elvonnának belőle, hiányozna, megbontaná a meso tömör egységét.

A Duna hátán három ember, akiket a véletlen sodort együvé. Mind a három más szándék, más faj, más cél. Csak az ut köti őket össze néhány napra. És a gözös, amely országokon suhan át, vánok és határok között De csak a jelszavak és a zászlók színei mások, az emberek mindenütt egyformán küzdenek, a szegény itt is keserűen aláza az és a gazdag itt is dőlyfösen hetyke. Csak a nyelvük más, a gondjuk és a bánatuk közös. A Duna nem tesz kivételt köztük. A folyó, amely országokon csavarog által, valamennyiüké. Ezt érzi és hirdeti a Stella választékos stílusú írója, ám erre felé még másképp gondolkoznak az emberek. A bolgár diák feljelenti a hazájabeli lányt, mert idegennek lesz a szeretője. A román gyűlöli a más or-

szágbeli férfit, aki szerelmes a fajtájabeli lányba. Az emberek kerítésekkel és szuronyokkal védekeznek egymás ellen.

De itt, a hajón, egy pillanatra mégis össze találkozik ez a három ember. A két férfi között az asszony a híd és a válaszfal egyben.

Mi úzi, mi hajtja őket haragra, bosszura és békülésre? Mennyi titok van bennük, mennyi indulat, amelyeket csak a pillanat vet felszínre. Barátság ellenesség lesz, ellenségből jóbarát. Egy meleg tekintet, egy cirógató szó néha jobban testvérré forrasztja a lelkeket, mint az érdek, vagy a rokoni kötelek.

Mohácsi Jenő könyve esemény. Ha nem lenne túl profán ez a meghatározás, azt is mondhatnánk: szenzáció. Szenzáció, hogy ebben a hangos reklámas, vad zsbívásban, akadt egy író, akinek mondanivalója van, aki nem sippal dobál föl, hanem tehetséggel, gyengédséggel és szeretettel. Nem frivol, nem siker vadászó, csak emberli.

Az artistikus kiállítású kötet Budapesten jelent meg.

(más)

*

Maurice Paléologue: Eugénia császárné vallomása. Maurice Paléologue, a nagy francia diplomata bizalmasa volt Eugénia császárnénak, III. Napoleon feleségének. Könyve a császárnéval folytatott beszélgetések során rengeteg érdekes politikai titokról, többek között a mayerlingi tragédiáról is lerántja a leplet. A büszke Montijo-leány, a második császárság uralkodónője e beszélgetésekben élete utolsó éveiben újra éli a dicsőségesen indult életét — egészen a tragikomikus végig s megpróbálja igazolni a kis Napoleon — ahogy III. Napoleon császár elnevezte a történelem — néhány szerencsétlen kezű politikai sakkhuzását. Eugénia egyike a világtörténelemben szerepet játszó legérdekesebb asszonyainak. Büszke, nagyon eszes, nagyon becsületes jellem. s vallomása Paléologue tollából egyike a legizgatóbb olvasmányoknak s aktualitásuk örök. A könyvet Szini Gyula kitűnő fordításában a Genius adta ki izléses kiállításban. Egész vászonkötésben 60 dinár.

Egy-két év múlva csak az élvezheti a nagy filmeket, aki angolul tud Szenáriumi helyett szindarabokat vásárolnak az amerikai filmgyárak

Páris, február.

Ha igaznak bizonyulnak a hírek, melyeket Amerikából röpit felénk a táviró, rövid időn belül korszakalkotó változás áll be a filmgyártásban. Az új »beszélő« film annyira tökéletes, hogy már nemesak zenedarabokat, éneked ad le megkapó tisztasággal, hanem egész szindarabok előadására is képes. Az alkalmazott újítások beváltak: sikerült a hangot annyira lágyítani, anélkül, hogy az erőteljességéből bármit veszített volna, továbbá a kellemetlen és illuziót rontó mellékzörejt majdnem teljesen eliminálni, hogy egy élő előadást, élő és beszélő színészekkel tud érzékelteni. A plasztikum hiányzik, természetesen, azonban, legyünk őszinték, ezt a nagyközönség jórésze nem is keresi. Párisban már kezdik is bevezetni az újítást. Már hónapok óta van műsoron ugyanaz a beszélőfilm s mindennap zsúfolt házat vonz.

*

Amerikában a mozgászházak felmondottak százötvenezer zenésznek, miután az új filmek elsőrangú zenekísérettel vannak ellátva, így a muzsikusok feleslegessé váltak. A színházak ugyanis berendezkednek a modern beszélő filmekhez szükséges felszereléssel, nem bércelnek többet »néma« filmet. De maga a közönség is újat kíván. A detektívfilmek ma már a falun sem kellene, a hámosur filmek rajongóinak száma mindinkább csökken, a »happy end«-es darabokkal csömörlésig van a publikum. Valami újat kellett találni, ami még nem volt és miután amerikaiak a világ legnagyobb filmvállalkozói, hozzátették: ami a kiadásokat csökkenteni a színházak részére, de a közönség fokozottabb igényeit is kielégíti.

A közönség szempontjából ez csak előny jelent, hiszen ezzel a legkisebb faluban is nemesak egy jó filmet, hanem egy 50—70 tagból álló zenekar kísérettel is élvezhetnék azok, akik egyébként ritkán jutnak hozzá, hogy műélvezetben részesüljenek. Mindenestre társadalmi probléma, hogy az eddig alkalmazott zenészek, akiknek a száma Európában nem kevésbé tekintélyes, hogy fognak az életben elhelyezkedni, mikor már így is tartengés van ezen a téren. Sokkal fontosabb azonban a másik esemény, az amerikai film-

gyárak vezetőinek intézkedése, mellyel megszüntették az összes filmszenárió tárgyalásokat és kész szindarabok vásárlására utasították ügynökeiket. Ezek a szindarabok természetesen csak angol nyelven írottak lehetnek (illetve fordítások). Párisban magában közel egy millió dollár értékben kötötték le az ügynökök filmtárgyu darabokat és kész szenáriókat és ezektől az ügyletektől most egyszerre visszaléptek. Ennek a hatása könnyen elképzelhető, hiszen az irodalom így háttérbe szorult, legalább is egy időre. A közönség szempontjából azonban még sokkal nagyobb jelentősége van a dolognak. Hiszen ez azt jelentené, hogy ezután az összes nagy és szép, művészi szempontból is jelentős darabok csakis azok részére lesznek hozzáférhetők, akik tökéletesen bírnak egy világnyelvet, elsősorban persze az angolit. Beszéljenek a számok: Az amerikai filmiprodukciónak 65%-a belöldön marad és csak 35% megy a többi világrészbe. Ebből is még cca 14% angollakta vidékre, illetve angol nyelven beszélő területre lesz expedálva. Az összes egyéb nyelven beszélő területek filmszempontból nem tesznek ki többet 21%-nál, melyben szintén van néhány percent angolul is értő. Könnyen érthető tehát, hogy ezután az összes nagyszabású filmek, tudniillik a beszélő filmek angol nyelvűek lesznek. Hátrányba szorulnak a kis nemzetek, az ő nyelvükön nem fognak gyártani, vagy csak olcsó kiállítású és természetesen szilány darabokat, hiszen a film elsősorban üzlet és a gyárak nem termelhetnek olyan árut, amelyre ráfizetnek. Jellemző a világhegemoniát élvező filmkonzorciumra, hogy egyik világhírű darab díszleteit, miután a darabot odahaza lejtáztották angolul, hajóra pakolták és átszállították Spanyolországba, ahol most keresnek rá, illetve szerveznek össze egy ügyletet, amely a darabot spanyolul lejtátsza. Ez is politika a filmben és világes képet vet az amerikai törekvésre, amellyel a spanyolnyelvű amerikai országokat igyekszik behálózni. A spanyolok meg fogják hát kapni a legújabb darabokat anyanyelvükön, főleg Washington jóvoltából. De mi lesz a kis nemzetekkel, akik eddig is főleg olcsó és rossz német filmeket láttak. Mi lesz ezzel a mozipublikummal a jövőben.

Nagy kérdés.

(D. E.)

ruhás férfi, fején hatalmas zöld fővoggel. A délcég férfiában legnagyobb meglepetésemre *Mihályira ismertem*. Csak bámultam csudálkozva.

— *Hát te hogyan kerülsz ide?* — kérdeztem tőle.

— *Istencm, hát csak itt vagyok...*

Mivel sürgős volt a dolog, már csak a bajtársaim miatt is, nem vesztegethettem az időt feleslegesen, bucsura nyujtottam a kezemet:

— Szervusz öreg fiu, sajnos most nem érek rá, de gyere ki az állomásra, ott megtalálsz az egész társaságot. Majd kidiskuráljuk magunkat. Apropó, *nem tudod véletlenül merre van a déli hadsereg főparancsnokának a szobája?*

Mihályi bólint:

— Dehogynem, méltóztassál velem tartani.

Amerre elhaladtunk, a vörös katonák merev háptákba vágták magukat. Csudálkozva kérdeztem tőle:

— *Mi az ördög vagy te itt, hogy ilyen fene nagy a respektusod? Tán csak nem gárdakapitány?*

— Feljebb!

— Tábornok?

— *Még annál is nagyobb!*

Mit nyujtsam tovább az önök kíváncsiságát: *Mihályi volt a déli hadsereg főparancsnoka.*

Bevitt a szobájába.

— Nézd kérlek — magyarázta unottan — ebben nincs semmi különös. Tudod, hogy Kamenevvel együtt csuktak le a csehek. Ez a Kamenev mindig mondta a fogságban: *ne busulj kamerád, ha kiszabadulsz, neked is jó dolgod lesz!* En őszintén szólva nem nagyon hittem neki, az oroszok szeretnek tulozni. *Csak a cukrom után bántóltam nagyon. Három vagon cukor!* Egy egész vagon. Ha ezzel a pénzzel haza megyek... nos, elég az hozzá, jöttek a vörösök, kikerültünk a dűtyiből és Kamenev *tényleg nagy fia lett*. Engem pedig meglett a déli hadsereg főparancsnokának.

Unottan legyezgette magát a papagályzöld főveggel:

— *Mit szólsz, milyen jól áll az egyenruhám?*

Gyönyörű garderobom van már. Ha hazamegyek *okvetlenül megpályázom a szatmári színházat. Végre egyszer már el akarom játszani a Pillangó főhadnagyot.*

— Ha Szatmáron nem kapok állást, átmegyek Váradra — szötte tovább álmat — de ugy-e cimhora nem árulsz el senkinek? Hogy itt a vörösöknel... tudod, otthon rossz néven vennék...

Mondani se kell tán, hogy *egy egész századot bocsátott rendelkezésükre*. Fedeztük alatt baj nélkül jutottunk el a határig. Aztán: hét évi kinlódás után végre otthon voltam... Talán egy év mulhatott el, amikor egy este színházba mentem. A Marica grófnőt adták. Az egyik színész nagyon ismerősnek tűnt nekem. Különbem nem a legragyogóbban játszott. Folyton ezt ismételte: *Móric te ne izgasd magad... Móric te ne izgasd magad...* « és a publikum halálra kacagta magát. Előadás után lementem a kulisszák közé. Móric, aki nem akarta izgátni magát: *Mihályi volt*. Ez az ember ezer veszedelmen át hazaszökött, otthagya csapat, papot, a déli hadsereg főparancsnokságát, a vörös jelent és a jövődöt, hogy újra színész lehessen. Klugrott egy nagy szerepből, amelyben nem látták az ifthoniak, lelépett a világot jelentő deszkákra, hogy ismét megjelenhessen a kis vidéki színház brettlijén.

— *Mit szólsz, milyen sikerem volt?* — fordult hozzám ragyogó képpel, amikor megölelt és szöhoz se hagyott jutni — *ez aztán nekem való szerep!* Igaz a Vörös intrikál ellenem, de hát felőlem... Már próbáljuk a Nebántsvirágot.

Boldog volt. Pár perc múlva megjelent mellettünk egy végtelenül finom, feltűnően szép, fiatal nő. Bemutatta:

— *A feleségem.*

Amikor később egyedül maradtam az asszonnyal, panaszkodni kezdett az urára, aki folyton titkolozik előle. Ő tudja, hogy az ura azért jött haza, hogy a forradalom számára előkészítse a talajt Romániában, de Mihályi, ugylátszik benne se bízik, *mert folyton csak arról a vacak színházról beszél, meg a szerepeiről és komolyan adja a ripacsot*. Ezt ő nem tudja elviseelni.

Visszont a helyzet tényleg az volt, hogy Mihályinak már semmi köze se volt az oroszokhoz. Még a főparancsnoki időkben megnöcsült, feleségül vett egy dús-gazdag lányt, aki meggyőződéses bolsevik és aki heroszt látott az urában. A nyelvi különbségek és az óriási zöld főveg tették tán, hogy *nem látta meg a ragyogó uniformis mögött a ripacsot*. Egy darabig várt. Aztán, okos asszony létere, megkésve bár, de rájött, hogy az urának semmi köze sincs a forradalomhoz, az ura csak a színházzal törődik és abszolúte semmi érzi a forradalmi munkához. *Nyomban laképsnt hagyta*. Elváltak. Mihályi ur pedig ott maradt a kis vidéki városban és harcol a konkurrens bonvivánok ellen.

Mindenki lenyűgözve hallgatott.

— A regény nemsokára megjelenik — mondotta az író.

— Vigyázzon, mert erős konkurrenciát csinál majd vele a szibériai garnizonnak! — jegyezte meg Stella. Markovics Rodion esőndesen nevetett.

— Annyi baj legyen! Épp ma vettem fel az előleget a Szibériai garnizon német kiadására. Annak már semmisse árthat. Még egy új Markovics-regény se...

Tamás István

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

AZ IRÓ, MEGATÉMAJA

A téma nem új, de mostanában sokkal intenzívebben foglalkoznak vele, mint bármikor, még hozzá az egész világ irodalmában: mi ér többet, ha az író modellek után dolgozik, vagy ha meséit a fantáziájából veszi? Mellékága a kérdésnek, hogy szabad-e mindent megírni, főleg — természetesen irodalmi feldolgozásban — élő emberek dolgát?

A feleletnek java része a fantáziát csak segédeszköznek tekinti. A témát az élet adja és épp az teszi az író iróvá, hogy mit hogyan lát meg és dolgoz fel. A laikus ember észre se vesz sok érdekes jelenséget, ellenben az író szemé horog, amely belekap a pompás anyagba.

A tisztán kitalált történetek a papírosvirághoz hasonlítanak. Se illatuk, se formájuk, hiszen lehetetlenség utánózni egy finoman hajló rózsát, — olyan Makart-csokrok azok, amilyenekkel kispolgári házakban ma is találkozunk. A szoba valamelyik sarkában vannak, az előrebukó tűkör alatt és elsőrendű porfészek. De még az sem igaz, hogy ezek az írások kitalálások. A mese őcska sablon, többnyire egy szentimentális pillanat születménye.

De van bennük más baj is. Az író azt hiszi, hogy most neki valami rendkívülit kell alkotnia. Kitalálnia! Azért kezd a cselekményt csúrní-csavarni, elképzelhetetlen jeleneteket sorakoztat fel, bonyodalmat szerkeszt, úgy, hogy az olvasó csak bosszankodik.

— Ennyi lehetetlenséget hogyan lehet felhalmozni!

Igaz, ad az élet is furcsa bonyodalmat, lehetetlennek tetsző, kivételes helyzetet, ami azonban egész más lesz az igazi író kezében. Szinte azt lehet mondani, hogy átészti a világot. Ami túska, bógáncs ragadt belé, azt letisztítja s megszépíti, kiegyensúlyozza a magából. Mert a világot se mondjuk, hogy az írónak nincs szüksége a fantáziára. Lehet az élet akármilyen nagy meseirő, lehet a természet akármilyen tökéletes, nyersen semmi sem található fel.

Jókainak a szokatlan fantáziáját emlegetik elsősorban és a leggyakrabban, pedig ma már az irodalomtörténet is kezdi pedzteni, hogy kinek a történetét írta meg egyik-másik regényében. Tudják, ki volt a magyar nábob, kicsoda az öreg Mayerne, azt is, hogy mi lett a lányából. A Facia Negru nagystilusú kalandorról rengeteget beszéltek a maga korában s mikor megjelent a szegény gazdagok című regény, az egyik erdélyi öreg magnás megüzente Jókainak, hogy be ne tegye a lábát a pátriájába, mert agyonlövi. A család kísérleteket is tett, hogy megakadályozza a regény terjesztését, de meggyőzték, hogy így még többen vesznek róla tudomást, nagyobb lesz a botrány.

Nem titok, hogy a köztudott ember egy Tisza volt, valamikor adminisztrátor Biharban, sőt élt Noémi is, csak hogy nem a Senki szigetén lakott, hanem Balatonfüreden húzódott meg, öregedő szerelmest pedig nem Timár Mihálynak hívták, hanem — Jókai Mórnak. A gyermekes szemű nagy mesemondó végig is élte a regényeket, nem csak írta. Volt belőlük néhány. A róla szóló életrajzában Mikszáth sok mindent megírt, amin aztán változtatnia kellett. Mikor ugyanis elkészült az életrajz és már ki volt szedve, csináltak belőle husz kefelevonatot. Ezt megkapta a család husz tagja, mind-egyik megtette rá az észrevételét, toldott, kihagyott valamit, amiket Mikszáth mind figyelembe vett. Az így átdolgozott munkát szedették akkor újból.

Dickens önmagát, az egész családját megírta a regényében. Mikawber ur, az adósok börtönének csaknem örökös lakója, nem lett volna olyan tökéletes, ha nem az ódesápiját mintázza meg benne.

Egészen közel van D'Annunzio »Tűz« című regényének története azzal a nagy felláborodással együtt, amit az egész világon kellett. Egy híres művészével való barátkozását írta meg benne D'Annunzio s akkoriban igen sok esett róla hogy van-e az íróra, nézve kötelező gavalléria is? Szabad-e?...

Hát igen, ez a nagy kérdés. Kétségtelen, hogy amit az író átél, azt jobban ismeri, azt úgy formázza és indokolja, ahogy érzi, sőt azt is mondhatnánk: ahogy megtörtént. Közvetlenebb írás nincs az ilyennél, épp azért hat jobban a közönségre is a kitalálásoknál. A kitalálás naivsága, elképzelésre alapított szerelensége mellett ez vér és husz, idegekbe markoló valóság.

— Az írónak a művészet érdekében szabad indiszkrétnak lenni, mondja a minden melléktekinetet mellőző vélemény. Művészet az, ami tökéletes, ehhez pedig nem lehet kerülő utakon eljutni. Igaz, hogy az indiszkréción nagy merészség és sokszor fájdalmas valakire. Mihelyt azonban a regényíró meghamisítja a lényegét, már maga is kiesik a vonalból, kapkodó lesz, elpuszkáz

mindent. Igazi sikere csak annak lesz, aki az operatőr hátorságával vakmerően beleugr az eleven husba, nem néz se jobbra, se balra, hanem szinte kegyetlenül uralkodik az anyag fölött.

Igy tudjuk megérteni »Az elsodort falu« páratlan sikerét is. Szó sincs róla, még kevés regényt követett annyi nyilatkozatot, mint Szabó Dezsőnek ezt a legjobb munkáját. Legtöképpen a fivére hányta keservesen a szemére nem csak a maga kifiguráztatását, hanem főképpen a kegyetlen módot, ahogy Szabó a hűgokkal bánt el.

Már most az előbb említett vélemény, amely teljes szabadságot akar biztosítani az írónak, erre is tud kánciót.

— A sértődöttség, a harag elmúlik, mint ahogy van elmúlnak az emberek is, akiknek a dolgáról regény íródott. Idővel megmarad maga a regény, amely új generációkat is megragad, ha értékes. Hogy vonatkozásai voltak, az már csak az irodalomtörténetre tartozik, hiszen nincs senki, aki már ismerné a kipellengérezett hőst, hősnőt, látná a szegyenkezésében ebben a kétes dicsőségben. Irni azonban csak így lehet, azt lehet mondani, hogy egy kis szemérmelenséggel, vakmerőséggel, melléktekineteket, kiméletek eldobva. Anyai izlése azonban legyen az írónak, hogy valamelyes áruhába takarja be a szereplőit, vagy adjon idegen

milliót a történetnek. Ugyis csak a történet a fő, a lelki vonalvezetés.

Nem lehet ebben a kérdésben állást foglalni, ha az ember a nyárspolgár kötelező mentalitásával gondolkodik. Viszont igaz, hogy a művészetnek, ha komolyan veszik, engedményeket kell tenni.

Egy szerencse van: nem mindenki ismer magára. Tudatosan, vagy valami csodálatos érzéketlenségből. Csathó Kálmán meséli, hogy volt egy nagynénje, rendkívül érdekes, tipikus öregasszony, akit négy művében rajzolt meg. Mindenki felismerte, mulatott rajta, kifogástalannak találta a fotográfiát. Egyszer aztán azt mondja a néni, legbüszkébb olvasója az öccse írásának.

— Ez a Kálmán mindenkit kifiguráz. Még képes arra, hogy egyszer rám keríti a sort. De meg is mosom akkor a fejét.

Valahogy így vagyunk mindnyájan. Magam is megírtam jó néhány száz novellát, azért ma is el tudom mondani, hogy mindegyiknél ki inspirált, mennyi benne az igaz, mennyit költöttem hozzá a meglátott maghoz és hány különféle alak tulajdonságát sürítetttem egybe? Soha semmi írásomban nem vezetett egvedül a fantázia. Az csak mellékesen kellett, hiszen annyi figurája van a jó Istennek, hogy sose fogynak ki.

(—tívi—)

Markovics Rodion új regénye

egy vidéki magyar színészlől szól, aki Oroszországban a déli hadsereg főparancsnoka volt és aki hazajött, hogy eljátszhassa a „Marica grófnő“ főszerepét

Egyetlen könyvet írt és ezzel az egy könyvvel befutott a világirodalomba. Szatmártól a világhírig elég nagy ut vezetett. Markovics Rodion azonban átverekedte magát a közbeeső stációkon, bukásokon és csapadékon és ma már németre, angolra, franciára fordították regényét, a Szibériai garnizon.

A Terézkerúti Színház egyik páholyában beszélgetünk. Lenn a színpadon Nagy Endre mókázik, Szalmon Béla ép jön fel érdeklődni, hogy teszik az új műsör? Valósággal dédelgetik Markovicsot, a színészlőt felmosolyognak hozzá, ma este kizárólag neki játszanak. A szatmári ügyvéd, aki megjárta a világháború poklát, átszenvedte a hadifogság hét szük esztendejét Szibériában, most itt ül meghatottan egy pesti kabarában, hogy magáról meséljen. Arról, ami körülötte történt, kötetlen volt írt, míg magáról alig van valami mondanivalója.

— Csendes visszavonultságban élek és dolgozom. Most végre van annyim, amiből megírhettek és megengedhetem magamnak azt a luxust, hogy kedvem szerint írjak.

— Milyen hatással volt önre a siker?

— Istenem, ha nem bíznék magamban, ha nem hinném, hogy kell az, amit produkálok, már rég lettem volna a tollat. Különben pedig soha eszembe se jutott a siker úgy, ahogy azt általában áhítják: pénz, dicsőség, satöbbi. Egyszerűen úgy éreztem, hogy vannak bizonyos dolgok, amiket nem szabad elhallgatni. Hogy nem számítottam ilyen arányú sikerre, az karántsem az önbizalom hiánya, hanem mert ismerem a magyar viszonyokat. Ki vásárol itt könyveket? Ki vesz itt észre egy új író? En is a véletlennek köszönhetem, hogy ma itt tartok, a huszszerez példányszámmal. A regényem megjelent a Keleti Újságban. Mérsékelt visszhangja támadt. Az emberek közönyösek. Aki nem közönyös, az pedig óvatos. Ha teszik is neki, nem nyilatkozik, hisz a szerzőjét ismeri, itt issza a feketétjét a szomszédos kávéházban, hogy írhatott ez valami különösöt? Ha nem ér az a szerencse, hogy Hatvany Lajos elolvassa a kötetemet, a Szibériai garnizon alighanem a vidéki könyvek közös temetőjébe hull, a feledés örök glóriájával a feje fölött...

Mosolyog. Mély, meleg szemei vannak Markovics Rodionnak. Rendkívül közvetlen és megnyerő modoru ember. Stella Adorján, aki mellette ül, azíránt érdeklődik, hogy mi a témája legközelebbi regényének.

— Két regényen is dolgozom. Egyik a Szibériai aranyvonal, amely tulajdonképpen a Szibériai garnizonnak a folytatása lesz, a másik pedig egy Mihályi nevű színésznek az élettörténete.

Az előadásnak épen vége. Mig kifelé megyünk,

valaki a két legnépszerűbb magyar könyvnek, Zilahy Lajos »Két fogoly« és Markovics Rodion Szibériai garnizon-jának a versenyfutásáról beszél. A legnagyobb magyar könyvsiker, amíg Markovics regénye meg nem jelent a láthatáron, a Két fogoly volt. Eddig tizenháromezer példányban fogyott el, ami, tekintve, hogy a két kötetes regény bolti ára száznegyven dinár, tekintélyes mennyiség. A Szibériai garnizon egy-kettőre utolérte. Méhány hétig egymás mellett futottak, azonban már elhagyta jócskán. A második kiadás kifogyott. Most készül a regény harmadik kiadása. Két híres könyv: mindkettő háborus témájú.

— Ez a regény — folytatta Markovics — azt híszem vetekszik majd érdekesség dolgában a Szibériai garnizonnal.

Mindannyian kíváncsian hallgattuk.

— Mihályi kis vidéki színész volt Erdélyben. A háboru alatt bevonult, kivitték az orosz frontra, fogságba került. Ott élt velünk együtt fenn Szibériában és amikor kitört az orosz forradalom, koplalt ő is a többivel. A fogság utolsó évében, amikor már nem kaptunk hazulról semmit, se pénzt, se ruhát, a hadifogoly tisztek is munkába álltak. Mindenki választott magának valamilyen mesterséget. Egyik suszternek csapott fel, a másik kocsmit nyitott, a harmadik kereskedett és így tett szert jövedelemre. Sokan meg is gazdagodtak. Mihályinak is kedvezett a konjunktúra, vagy három vagon cukrot vásárolt már össze, amin épen jóáron akart tudni, amikor... megrohantak bennünket a felhőgardisták. El kellett hagyni a táborn. Mihályi azonban, aki a cukrot féltette, elbújt egy vagonban. A cseli légionisták átkutatták a kocsikat és megtalálták Mihályit. Mellette egy idegen orosz fekdött. Mihályinak sejtelve se volt róla, hogy kicsoda. A csehek azonban nem hittek el neki és börtönbe vetették, az oroszral együtt, aki nem volt más, mint Kamenev népbiztos. Összeláncolták őket és így összeláncolva ültek börtönben tizenhét hónapig. Ezalatt az idő alatt természetesen megbarátkoztak egymással. Mi más vidékre kerülünk. A sok szenvedés, az örökös bizonytalanság, amiben élünk, bizony kiverte az emlékezetemből Mihályit. Rá két évre nagy keservesen eljutottunk Moszkvába. A hadifogoly transzport itt elakadt, sehogys sikerült tovább jutni. Érdeklődésünkre azt a lakonikus választ kaptuk, hogy ha folytatni akarjuk utunkat, forduljunk a déli hadsereg főparancsnokához. Egvedül ő képes rajtunk segíteni. Mit volt mit tenni, felkerestük a főparancsnokot. Amikor a moszkvai Vörös Palotában egyik szobából ki, a másikba be koptatottak, az egyik aítóban megjelent egy tarka egyen-

FILM-HIREK

Harry Liedtke a Cirkuszhercegnőben. Harry Liedtke a nők bálványozott kedvence a Cirkuszhercegnőben fogja aratni élete legnagyobb sikerét. Ebben a filmben minden lehetőséget megadott számára egy a gyár, mint a rendező, hogy valami rendkívül, valami nagyot nyújtson. Harry Liedtke meg is felel a vára-

Csokolom a kezét madame...
Paramount új filmslágere.

kozásnak és a Cirkuszhercegnőben lenyűgöző kedvességgel, közvetlenséggel, eleganciával tobzódó jókedvvel, temperamentummal játssza szerepét.

Pola Negri: A szeplőtelen asszony. Törvényszéki tárgyalás, boldogtalan szerelem, féltékeny férj, önzetlen barát. Ezek a motívumok azok, amelyekben Pola Negri otthon van és amelyekben kijátssza istenáldotta tehetsége minden skáláját és ezekkel az eszközökkel tud könnyeket csáfolni minden csalódott és boldogtalan asszony szomjába. A férj féltékenysége gyilkosságba kergeti az asszonyt. El akarják venni tőle imádott gyermekét. Így kerül Pola Negri a törvényszék elé, amely azonban felmenti őt, visszaadja neki gyermekét és első igazi szerelmese gyermekével is magához fogadja a sokat szenvedett asszonyt. Olyan téma ez, amely mindenkor hálás közönségre talál és ez a magyarizata annak, hogy A szeplőtelen asszonyt minden mozgószínháztól valósággal követeli a publikum.

Uj filmdivat. Minden hétnak meg van a maga szenzációja, meglepetése a filmvilágban. Legújabbban a filmeket a divatos dal slágerekről nevezik el. Így a Csokolom a kezét madame című dalról készült leg-

utóbb egy Adolf Menjou-film, a Viole tera című tangóról egy Clara Bow-film és Egy rózsaszál szebben beszél címen egy rendkívül bájos Liane Haid-slágere.

Uj Pola Negri-film. Az asszony és a céda a címe Pola Negri legújabb filmjének, amely semmivel sem marad mögötte a kitűnő Szeplőtelen asszony című drámának. A film nagy sikerrel kerül bemutatásra mindenütt.

A Cirkuszhercegnő, Harry Liedtke hódító operett-újdonossága a szenzáció erejével hat. Rengeteg látványosság, ötlet tarkítja a filmet, amely a megfelelő zenekísérettel pompás élvezetet nyújt. Liedtke mellett bájos Hilda Rosché a babér, aki ebben a filmben be-fut a közönség kegyeibe. Kitűnő szerepe van még Junkermannak.

A Wings hangutánzó gépe. A Paramount-gyár utólérhetetlen repülőfilmje az első film Jugoszláviában, amely mellett egy hang utánzó gép is működik. A gépet egy állandó mechanikus kíséri és kezeli. A gép több műzsás alkotmány és szállítása is óriási összegbe kerül. Nagy áldozattal jár tehát ennek a filmnek a bemutatása. Nem csoda tehát, ha csak Szubotica, Noviszad, Beeskerek, Pancsevó és még néhány város engedhette meg magának, hogy ezt a drága filmet

Mozisok! Telt házakat csak a mi első-rangú világlágereinkkel, az UFA-filmekkel lehet elérni.

**Jobbágynok
Spionok
Čeka**

**Looping the Loop
Kelet titkai**

**Magyar rapszodia
Hazatérés**

**Harry Pie-filmek
Háború és Béke**

Asziát

**Ivan Mosjukin-filmek
Fritz Lange-filmek**

kizárólag az UFA vajdasági vezérképviseleténél
ORIENT FILM R. T. SUBOTICA
rendelhető meg. Kérjenek még ma ajánlatot! — 1440

Földbirtokos leánya

19 éves, a gazdasági teendők elsajátítására valamely nagyobb bácskai vagy bánáti gazdaságba óhajt belépni, mint gyakornoknál március közepéig

Levelüket „Landwirtschaft“ jellegével a kiadó továbbít

közönsége elé vigye. A gépszerkezet bámulatos hűséggel adja vissza a repülőgépek bugását, az ágyuk bugását, az ágyuk döngését, a bombák robbanását, a lefött aeroplánok zuhanásának rettenetes robaját. A Wings megjelenését feszült érdeklődéssel várják mindenütt, akit film érdekel. A szubotica elmutató még február havában lesz.

A világ legtöbbet kereső szerzői

Valaha régen azt mondták, oly szegény, mint egy költő. Ez a mondas megdőlt mióta a költők is szindarabokat írnak s nemzetközi törvények szabályozzák a tiszteletdíj, a százalék kérdését.

Angliában keresnek legtöbbet a szerzők. Hall Caine, évente (a mi pénzünkben) harmincmillió dindrt keres. James Barrie, a drámaíró kereset tekintetében mögötte áll, szegény csak tizenötmillió dindrt keres évente.

A harmadik helyet foglalja el ezen a pénzügyi ranglétrán Bernhard Shaw, aki minden évben legalább tízmillió dindrt hoz össze a darabjaival. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a szindarabjai eddig legalább kétszázmillió dindrt jövedelmeztek neki. Ez az adat pedig hiteles, a londoni adóhivatal állapította meg. Wells szerzői tiszteletdíjak fejében évente nyolcmillió dindrt vesz föl.

Mindezek a mamumtszámok azonban eltöprelnek, ha arra gondolunk, hogy Lohár pusztán a Vig özvegyet körülbelül hetvenmillió dindrt keresett.

ÜZENETEK A BEKÜLDÖTT KÉZIRATOKRÓL

A találmány. Régi találmány. Ezt a témát számtalan variációban megcsinálták, kár volt az ódon kliséit ismét előszedni. A megírás módja egyébként nem vizsgálható, alkalomadtán újból előveheti a tollat.

Szeretem. Ady utánaírása, felöntve valami nőies, kézimunkázó, filozófiával. Egyénibb kifejezési formát kell keresnie gondolatai számára.

Örült, Bor: Kézírása szemrontóan olvashatatlan és ami a nagyobb baj, kár volt végigverekedni magunkat a hieroglifákon. A versek nem dicsékedhetnek kvalitásokkal.

R. M., Szubotica. Annak, aki ezt a verset írta, nemes, gazdag bányá az érzésvilága. Kár, hogy ennyire számalmasan botorkál a megírás utvesztőiben. Jó művek olvasásával és a helyes magyarságu kifejezés-mód elsajátításával próbálja lecsiszolni a szöveget. Az adomák vértelenek.

Néhány szó. Igénytelen dolgozat, szempontjai nem keltenek érdeket. Az csak igazán nem novum, hogy a költő idealizmusa sokszor nem tud megbirkózni a gyakorlati élet problémáival. Nem érdemli meg a nyilvánosságot.

G. I., Szubotica. Az intelligens, irástudó dilettantizmus iskolapéldája. Választékos, gondosan stílizált mondatok, sovány, de korrekt mese, csak éppen azon a bizonyos pallón nem tud átvérgődni, amely a hivatottság partjaira vezet. A novella képességet árul el, de az irodalom nem képesség dolga. Kevesebb is, több is ennél.

K. Sz. Kedves, meleg sorok, okvetlenül dicséretet érdemel érték. Egészen biztos, hogy tizenkilenc-husz éves korában nyomtatás számára is tud majd írni. Addig inkább az emlékkönyvet kultiválja.

T. I. Feketics.

»Valahol messze délnyugaton
Most szebb az élet, nem havaz,
A tél sohsem köszönt be
Ott virul az örök tavasz...»

— Zengi Ön hozzánk juttatott költeményében. Sajnáljuk, hogy szét kell rombolnunk lírai elképzelését, de kénytelenek vagyunk közölni, hogy a délnyugati vidékekről naponta befutó időjárásjelentések határozottan ellentmondanak a vers állításainak. A költemény egyébként, ettől eltekintve is gyöngé.

Peregrinus. Ezek a népdalmotívumok ma már visszavonhatatlanul elmerültek az érdektelenség tengereiben. Nem használhatjuk.

A. A. Az ok nélkül forszírozott alliteráció mesterkölten hat. Különb — mint már közöltük Önnek — készségre mutatnak a versek. Tovább kísérletezhet.

NEM TUD SENKI

úgy lovagolni, mint a **Kozákokban** John Gilbert

NEM TUD SENKI

oly tüzesen szeretni, mint a **Kozákokban** John Gilbert

NEM TUD SENKI

daliásabb tisztet alakítani, mint a **Kozákokban** John Gilbert

NEM TUD SENKI

balalajkán úgy játszani, mint a **Kozákokban** John Gilbert

NEM TUD SENKI

oly forrón csókolni, mint a **Kozákokban** John Gilbert

NEM TUD SENKI

a szerelméért oly kitaróan küzdeni, mint a **Kozákokban** John Gilbert

NEM TUD SENKI

közönséget úgy kielégíteni, mint a **LAFKA MOLÉ**-ban John Gilbert
csütörtöktől vasárnapig

Minden előadáson balalajka- és énekki éret

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

Tudja már hogy mindenki, aki a **RADIOWELT**-re előfizet, vagy előfizetését megújítja,

ingyen kap egy SD 4 audionlámpt, vagy egy XD 4 végerősítőlámpt. Az előfizetés díje egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérem még ma próbapéldányt a **Funkmagazin**-ból
WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Pestalozziggasse 6

Vasárnap, február 17.

LJUBLJANA. 9.30: Templomi zene és szentbeszéd. 11: Koncert. 16: Könnyűzene. 20: Esti koncert. 22: Hírek.

ZAGREB. 11.30: Délelőtti zene. 17: Táncczene. 20: Operai közvetítés.

BÉCS. 10.20: A bécsi »Sängerknaben« dalegylet hangversenye. 11: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 18.15: M. Ternau zongoraelőadása.

BRÜNN. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 18.18: Grete Kerbler operaelekesnő és Bruno Oswald operaelekes hangversenye. 22.20: Táncczene és sport hírek közvetítése Tátrafüredről.

5. G. B. DAVENTRY EXPERIMENTAL. 15.30: Hardy Williamson (tenor) és David Wise (hegedű) hangversenye. 21: Zenekari hangverseny.

KÖLN. 13: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.10: Karl Millöcker »Casparone« operettjének előadása.

KÖNIGSBERG. 11.40: Kamarazene. 13: Szórakoztató zene. 20.05: Peter Cornelius »Der Barbier von Bagdad« c. kórikus operájának közvetítése.

LEIPZIG. 8.30: Orgonahangverseny. 12: Déli hangverseny. 16.30: A drezdai férfidallárda hangversenye. 19.30: Könnyű amerikai zene.

MILANO. 16.45: Szórakoztató zene. 21: Egy operai közvetítése a Scala-ból.

PRÁGA. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.30: R. Planquette »Die Glocken von Corneville« c. operettjének közvetítése. 22.20: Táncczene.

RÓMA. 17: Szórakoztató zene. 20.45: Nagy szimfonikus hangverseny.

STUTTGART. 15: Böjti hangverseny. 20: Orgona- és hegedűverseny.

BUDAPEST. 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet. 11: Unitárius istentisztelet. 12.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: Szimfonikus zenekari hangverseny. 16: Rádió Szabad Egyetem. — 17.20: Gramofonhangverseny. 18: Egvfelvonások a Studióból. 19.50: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 20.50: Hangverseny. 21.50: Pontos időjelzés és sporteredmények. 22: Átviteli kísérlet. Budapest ad Zagrebnek. A m. kir. 1. honvéd gyalogezred zenekarának hangversenye. 23.15: Zagreb ad Budapestnek. (Horvát népdalok)

Hétfő, február 18.

LJUBLJANA. 12.30, 13: Hírek, gramofon. 17: Koncert. 18.30: Cseh nyelvóra. 17: Francia nyelvóra. 20: Esti koncert. 22: Hírek.

ZAGREB. 17.30: Délutáni hangverseny. BÉCS. 11: Délelőtti zene. 20: Josefina Stransky dalestje.

KATTOWITZ. 17.55: Délutáni hangverseny. 22.30: Táncczene.

KÖLN. 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20: Esti hangverseny. 21: Cimbalomhangverseny.

KÖNIGSBERG. 13.30: Délutáni hangverseny. 22.30: Szórakoztató és táncczene.

LEIPZIG. 16.30: Délutáni hangverseny. 22.20: Táncczene.

MILANO. 10.30: Szórakoztató zene. 20.30: Egy operett közvetítése. 23. Jazz-band.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: Filharmonikus hangverseny. Könnyű zene.

STUTTGART. 10.35: Operarészletek. 21.15: Zenekari hangverseny Verdi műveiből.

BUDAPEST. 9.15: Trió-hangverseny. 12: Déli harangszó és időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. Hírek. 17.40: Radics Béla és cigányzenekarának hangversenye. 18.50: Német nyelvoktatás (dr. Szentgyörgyi Ede). 19.30: A Filharmoniai Társaság hangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. Vezényel: dr. Dohnányi Ernő. (A 20.30 p. kezdődő varsói átvitelre való tekintettel e hangversenynek csak az első számát közvetíti a rádió.) 20.30: A nemzetközi műsorcsere-sorozatban lengyel hangverseny a varsói Studióból. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: Bachmann-jazzband.

Kedd, február 19.

LJUBLJANA. 12.30, 13: Hírek, gramofon. 17: Délutáni koncert. 19: Német nyelvóra. 20: Drámai előadás és koncert. 22: Hírek.

ZAGREB. 17.30: Délutáni hangverseny. 22.10: Táncczene.

BÉCS. 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. Mária Waldenburg hangversenyének női közreműködésével. 20.05: Alfens Blümel-dalest, Anton Tausche hangversenyének közreműködésével.

5. G. B. DAVENTRY EXPERIMENTAL. 15: Szórakoztató zene. 16: A házzenekar hangversenye. 18.30: Táncczene. 20: John Thorne (bariton) és James Ching (zongora) hangversenye. 20.35: A Sullivan »The Emerald Isle« vígoperájának közvetítése.

KATTOWITZ. 17.55: Délutáni hangverseny. 19.20: Wagner: »Tannhäuser« című operájának közvetítése.

KÖLN. 13.05: Déli hangverseny. 17.45: D. u. hangversenye. 20: Esti hangverseny.

KÖNIGSBERG. 20.05: Zenekari hangverseny. 22.15: Szórakoztató zene.

LEIPZIG. 16.30: Rokokó zene. 20: Fuvószenekari hangverseny.

MILANO. 12.30: Rádió-kvartett. 20.30: Régi olasz zene. 23: Jazz-band.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: A cseh filharmonikus zenekar gyermekhangversenye. 19.05: Táncczene hangversenye énekekkel. 20: Könnyű zene. 21: Zenekari hangverseny. 21.40: Ilona Stepanova-Kurzova zongoraművész nő hangversenye.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató hangverseny. 20.45: G. Bizet »J. Pescatori Di Perle« (Gyöngyhalsz) c. operájának közvetítése.

STUTTGART. 16.45: Balettzene és táncdalok. 20.15: Katonazene. 21.30: Kamarazene.

BUDAPEST. 9.15: A m. kir. 1. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. 12: Déli harangszó. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye.

15.30: A Tündérvásár meseórája. 17.10: Szórakoztató zene. Zenekari hangverseny. 18.30: A m. kir. Operaház »Walküre« előadása Larsen-Todsen Nanny, Leuer Hubert és Manowarda József kamaraelekesek vendég-felépítéssel. »A nibelung gyűrűje«. Zenedráma-trilógia első része 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét írta: Wagner Richard. 22.35: Pontos időjelzés, hírek és időjárásjelentés. Utána: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Szerda, február 20.

LJUBLJANA. 17: Délutáni koncert. 19: Szerbhorvát nyelvóra. 20: Opera átvitel. 22: Hírek.

ZAGREB. 17.30: Népszerű délutáni hangverseny. 20.35: Esti hangverseny. 22: Könnyű esti zene.

BÉCS. 11: A Silving-kvartett hangversenye. 19: L. Wagner »Lohengrin« c. operájának közvetítése a Staatsoperből. Az operaelőadás után könnyű esti zene.

BRÜNN. 12.30: Déli hangverseny. 17.35: Németnyelvű közvetítés, hangverseny. 19.05: Könnyű zene.

KATTOWITZ. 17.55: Szimfonikus hangverseny. 20.30: Kamarazene-hangverseny, Schumann műveiből. 22.30: Táncczene.

KÖLN. 13.05: Déli hangverseny. 20.10: Esti hangverseny.

KÖNIGSBERG. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.05: E. Eysler »Az asszonyfaló« (Der Frauentreffer) c. operettjének közvetítése. 22.30: Táncczene.

LEIPZIG. 12.12: Gramofonhangverseny. 20: Népszerű zenekari hangverseny. 21: Kamarazene. 22.30: Kávéházi zene.

MILANO. 12.30: Rádió-kvartett. 16.30: Szórakoztató zene. 22.10: Kamarazene. 22.30: Táncczene.

MÜNCHEN. 12.55: Déli hangverseny. 16: Szórakoztató hangverseny. 20.15: Schrammelzene. 21.40: Hangverseny.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 19.05: Könnyű zene. 20: Jugoszláv-est, zenekari hangverseny.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: Délutáni hangverseny. 20.45: Egy opera közvetítése.

STUTTGART. 10.15: Délutáni hangverseny. 17.45: Jugoszláv hangverseny.

BUDAPEST. 9.15: Trió-hangverseny. Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Hírek. Zongorahangverseny. 16.20: Tót-magyar nyelvoktatás. (Dr. Ernyei József.) 17.40: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 18.45: Rádióamatőrposta. 19.25: Olasz nyelvoktatás. (Gallerani Bonaventura.) 20: Gramofonhangverseny. 20.30: A zagrebi Studio kamarazeneestjének a közvetítése. (A genfi rádió unió nemzeti estélyeinek sorozata.) Hangverseny. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. 22.35: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

Csütörtök, február 21.

LJUBLJANA. 12.30, 13: Gramofon, hírek. 17: Délutáni zene. 18: Cseh nyelvóra. 20: Esti koncert. 22: Hírek.

ZAGREB. 17.30: Délutáni hangverseny. 19.30: A cseh filharmonikusok hangversenyének közvetítése Prágából.

BÉCS. 11: Délelőtti zene. 16: A Silving-kvartett hangversenye. Olga Novakovics zongoraművész nő közreműködésével. 19.30: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye.

BERLIN. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Chr. Gluck: »Die Maenckin« c. színjátékának közvetítése. utána Leo Blech »Versiegelt« c. vígoperájának előadása. Marek Weber tánczenekarának hangversenye.

5. G. B. DAVENTRY EXPERIMENTAL. 13.10: Lőncs hangverseny. 15: Szimfonikus hangverseny. 16.30: Orgonahangverseny. 18.30: Táncczene. 20: A házzenekar hangversenye. 22.15: Könnyű szimfonikus hangverseny.

KATTOWITZ. 12.35: Ifjúsági hangverseny. 17.55: Kamarazene hangverseny. 20.15: Esti hangverseny. 22.30: Táncczene.

KÖLN. 12.10: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20: Esti hangverseny. 21: Prisca-kvartett hangversenye. 23: Kávéházi zene.

KÖNIGSBERG. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.05: Kamarazene. 21.05: Népszerű hangverseny.

LEIPZIG. 12: Gramofonzene. 20: Régi angol zene.

MILANO. 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: P. Mascagni »Isabeau« című operájának közvetítése.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 19.30: Szimfonikus zenekar hangversenye.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: Zenekari hangverseny. 20.45: Szimfonikus hangverseny.

STUTTGART. 16.35: Délutáni hangverseny. 20: G. Puccini »Turandot« c. operájának közvetítése.

BUDAPEST. 9.15: Gramofonhangverseny. Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Trió-hangverseny. 16: Rádió Szabad Egyetem. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás, vizállásjelentés és hírek. 17.40: 36-ik Rác Laci és cigányzenekarának hangversenye. 18.45: Angol nyelvoktatás. (J. W. Thompson.) 19.40: Operett-előadás a Studióból. »Eva«. Operett három felvonásban. 22.10: Pontos időjelzés, hírek és időjárásjelentés. Utána: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Péntek, február 22.

LJUBLJANA. 12.30, 13: Hírek, gramofon. 17: Délutáni koncert. 19: Francia nyelvóra. 20: Esti koncert. 22: Hírek.

ZAGREB. 17.15: Hangversenyközvetítés a Corsokávéházból. 20.35: Esti hangverseny. 22: Könnyű esti zene.

BÉCS. 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. Lola Zyke hangversenyének női közreműködésével. 17.30: Gitár kamarazene. 20: Grotoszk est: »Der Löwe Alois und anders durcheinander« emeséli. Albert Heina »Hin und zurück« egy darab, amely előlrol a végéig és végéről vissza az elejéig is játszható. Esti hangverseny.

BERLIN. 16.30: Délutáni hangverseny. 21: Esti hangverseny. Ernst Toch műveiből.

KÖLN. 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20: Esti hangverseny. 21: Hangversenyközvetítés Frankfurtból. Utána Johann Strauss ismeretlen valcerjei, zenekari hangverseny.

KÖNIGSBERG. 16.30: Délutáni hangverseny. 21.25: Népdalok. 22: Táncczene.

LEIPZIG. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Kamarazene. 21.25: Népszerű zenekari hangverseny. 23: Táncczene.

MILANO. 12.30: Rádió-kvartett. 16.30: Jazz-band. 20.30: Szimfonikus hangverseny.

MÜNCHEN. 12.55: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 19.30: Szimfonikus hangverseny. 21: Hangverseny.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 16.25 Délutáni hangverseny. 19.05: Fuvószenekar hangversenye. 21.15: Kamarazene. 22.20: Francia étermi zene közvetítése. 23: Harangszó.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Kálmán Imre »Bajadér« c. operettjének közvetítése.

STUTTGART. 15.15: Délutáni hangverseny. 19.30: Népszerű hangverseny. 21: A házzenekar hangversenye. 21.20: Szórakoztató zene. 22.30: Kávéházi zene közvetítése.

BUDAPEST. 9.15: Hangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 16: Onkol Hans németnyelvű mesedélutánja. 17.40: Az Első Budapesti Citerakör hangversenye. 18.40: Francia nyelvoktatás (dr. Garzó M.). 19.15: Gyorsírási tanfolyam (Szlabey Géza). 19.50: Palfő Imre, a m. kir. Operaház tagjának dal- és nótá-estje. 20.50: A Baumgarten-alapítvány díjainak nyertesei saját műveikből olvasnak fel. 22.15: Pontos időjelzés, hírek és időjárásjelentés. 22.30: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye.

Szombat, február 23.

LJUBLJANA. 12.30, 13: Gramofon, hírek. 17: Délutáni koncert. 19: Német nyelvóra. 20: Ének, koncert. 22: Hírek.

ZAGREB. 17. Táncczene. 22.10. Táncczene.

BÉCS. 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 19.30: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. Vezényel: dr. R. Strauss. 21.10: I. Offenbach: »Salon Pitzelberger« c. operettjének közvetítése.

BERLIN. 17: Szórakoztató zene. 20: Szórakoztató esti zene.

BRÜNN. 12.30: Déli hangverseny. 17.55: Hans Gorlich operaelekes és Arjana Cisielska operaelekesnő dalestje. 19.05: Esti hangverseny. 20: Kamarazene. 21.25: Vadászdalok. 22.25: Étermi zene közvetítése.

5. G. B. DAVENTRY EXPERIMENTAL. 15.30: Zenekari hangverseny. 17: Zongorahangverseny. 18.45: Könnyű zene. 22.20: Zenekari hangverseny.

KATTOWITZ. 20.30: Operettelőadás közvetítése Varsóból. 22.30: Táncczene.

KÖLN. 13.05: Zenekari hangverseny. 22.15: Esti hangverseny.

LEIPZIG. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Részletek: Oszkár Strauss: »Die Ballnacht« című operettjéből. 21.15: Táncok. Zenekari hangverseny. 22.30: Táncczene.

MILANO. 12.30: Rádió-kvartett. 16.30: Rádió-kvintett. 20.30: P. Mascagni »Isabeau« c. operájának közvetítése.

MÜNCHEN. 14.30: Déli hangverseny. 16: Szórakoztató műsor. 18: Citerahangverseny. 20: Margot Leander dalestje. 20.50: Zenekari hangverseny.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Zenekari hangverseny. J. Sejhlova operaelekesnő közreműködésével. 21.25: Vadászdalok. 22.25: Kávéházi zene közvetítése.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: Zenekari hangverseny. 20.40: Katonazene.

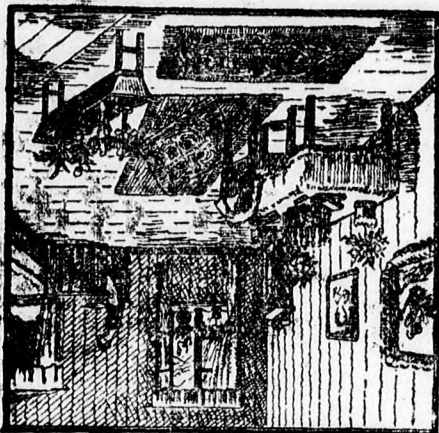
STUTTGART. 15: Szórakoztató zene. 16.30: Ötórás tea-zene. 20.30: Flotow »Indra« c. operájának közvetítése, utána vidám tarka-est.

BUDAPEST. 9.15: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12: Déli harangszó. 12.05: Trió-hangverseny. Hírek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-és vizállásjelentés, hírek. 17.05: Szórakoztató zene. Zenekari hangverseny. 18.30: A m. kir. Operaház »Siegfried« előadása. 22.30: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Utána: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Hat Ujka mit tegyen?
 O a bába ne menjén?
 Bokázz te is, kop, kop, kop!
 Hula-hopla, hop, hop, hop,
 Juliska a bába megy,
 Füle mellett piros mekky,
 Pál is úgy tesz, ha ráér!
 Cini-cini, cintányér,
 Ugrálj te is, kis Fránci!
 Lánci-tánci, ugránci,
 Hol menne, hol maradna,
 Ha engednék: szaladna!
 Jobbra fordul, balra tér,
 Sétálva is odáért!
 Kerekmező, szarkaláb,
 Ki fut oda hamarabb?
 Megesett a nagy csoda:
 Borzas Burkus ért oda!
 Elszabadult a láncról,
 Buktencezik, nagy táncol!

Tánci-tánci

A születésnap! özsonnára térítve van, hol van az ünnepe?

REJTETTKÉP

KIS CIRKUSZ

Jaj, megfulok
 Segítsetek!
 Mindjárt kérem,
 Most jó, remek!

Csak egy percig
 Szép nyugodtan,
 Aztán nem baj.
 Ha kipottyán.

Bodri, vigyázz,
 Nézz a tollra,
 Ne forogj most
 Jobbra balra.

Ha elejtéd,
 Kikacagnak,
 Ha ügyes vagy,
 Cukrot adnak

Persze, a legfőbb le a gyereket, előngrottak az asszonyok, a majmot fagyakkal, kókuszdióval dobálták, ütötték, elkergettek, a kisfiút meg boldogan vitték haza. Nekem is jókedvem lett örömben, elkísértem őket és annyi kókuszdiót raktam az utukba, hogy alig győzték hazahordani. A király sem sirt többet, nagy lakomát csaptak, ott volt az egész falu népe, magam is ott jártam közöttük a táncol.

A majom elhúzte őket. Kiváncsiságában majd legurult az agról. És miután a majom mindent utánaz, amit csak lát, — kapta a kis néger gyereket és azt is odafektette a fábók közé, be is takarította jól, ahogy az asszonyoktól látta. Gondosan bepölyvélte, azután valamennyi fábút szépen oda- asszony vessz egy darab fagyat, vagy gallyat, azt fálveleibe még magam sem hallottam. Csak azt láttam, hogy minden sugott a többi asszonnyal, de olyan halkán beszéltek, hogy De a gyermek édesanyja nem vesztette el a fejét. Össze- utána.

Égyre azon törtém a fejemet, hogy segíthetnek szegény négerkirályon, meg a feleségén. Fölkérestem a kis gyermek édesanyját is, az ott sírdogált a ház előtt. En addig sügtam- bugtam a fölébe, míg az édesanya szíve megértette, mit akartam. Fölkelt és elindult utánam. De nem egyedül ám, hanem vele jöttek az asszonyok mind. En meg repültem előre, amer- re a majmot láttam. Ott állt most is az ágon és etetni próbálta a kis néger gyereket. De az sehoggy sem akarta lenyelni a ma- gokat, bogarakat. Keserves sírásra fakadt és ez volt a sze- rencséje. A néger asszonyok meghallották a gyermek sírását. Kiabáltak a majomnak, hívták, csalogatták minden jóval, ba- nánal, kókuszdióval, de hiába. A haszontalan még magasabb ágra kapaszkodott a gyermekkel, ahova ember nem mehetett.

Hanem én tudtam, hogy nincs igaz. Mikor elszálltam az ördő felett, láttam ám, hogy egy jókora majom ül az egyik ágon és egy szép kis néger fűcskát szorongat a két mancsá- ban. Eppen úgy dalkálta, simogatta, mintha a saját kis köly- ke lett volna. A kis gyerek nem is félt tőle. Láttam én már megette a fűcskáját.

láltak. Ott ringott a kosárka üresen. Tüvé tettek érte a falut azt gondolta, hogy bizonyosan valami vadállat járt arra és

A BÁCSMEGYEI NAPLO vasárnapi melléklete
 Subotica, 1929. február 17. 7

Nagyanyó öröme

Pápaszemes nagyanyóka
 Ül a karosszékben,
 Postás bácsi az ablakon
 Most kopog be éppen.

Ahogy bontja, bontogatja,
 Kiesik belőle
 Szöszeke kicsi unokája
 Legujabb fényképe.

Levelet hoz, nagy levelet,
 Pecsét is van rajta,
 Könnyezik a nagyanyóka,
 Ahogy kézhez kapja.

No, lett öröm, most a házban
 Bodri is ugatja,
 Hogy a képet az egyik kéz
 A másiknak adja.

Ismerős az irás rajta,
 Görbe ákom-bákom,
 Fel is sóhajt: «En Istenem,
 Haj de régen várom!»

Örömükbe nevetnek is,
 Sírnak is egyszerre,
 Hátha még a kis unoka
 Maga is itt lenne!

S a sok csókot a kép helyett
 Piros arcájára,
 Adhatná a fehér hajú
 Öreg nagymamája.

Éppen utnak akart indulni mikor nagyot bohott vaamben. Ta megert látta a szaktornyu csodabogarat. Nagyot lélegzett, ahogy a palota kőzöbét állépte s a há- ból létek volna ki. Még azt is elfelejtette, hogy éhes. Jancsi úgy rohant ki a boszorkányviharból, mintia ágyu- nesből. A szel zugsú-bugása is újra kezdődött. Pompásan vetett ágy is elhitt paplanostól, lepedéstől, minde- mintha a szénapadlástól hajtották volna le vasvállal. A Még be sem hunyta a szemét, olyant nyekken a földre, nem lakkhat, legább alszik egyet, gondolta, s edbt az ágyra. Csaldótan ment a megvetett segyin ágyhoz. Ha már jól gálnak örülte.

a szobákban a szel. Azt hitte Jancsi, hogy kísértetek szalad- lan boszorkány. S ráadásul eszeveszetteen zugsú-bugni kezdett asztalról minden, az asztal magát is elnyelte valami láthatat- az az asztalhoz, nyult a kenyérhez. Abban a pillanatban elúnt az Jancsi azt sem tudta, mihez kezdjen. Szaladt vettek, az asztalok dusan terítettek.

palotához vezetett az út. A kapuja látva-nyitva volt. Az ágyak Jancsi, a legkisebb testvért hamarosan egy száztornyu ment, mendegelt tovább.

Ugy is tettek. Mindhárom kiválasztotta a maga utját s világiarást, háda így hamarabb előbünk került a szerencse Bucsunk el egymástól s egyedül folytassák a világiarást. — Az út itt három felé vezet, mi is hároman vagyunk. legöregebb testvér:

Egy helyen három felé szakadt az út. Azt mondta itt a se itt, se ott.

Mentek, mendegéltek mezőkön, erdőkön, falakon, váro- sokon keresztül, de a szerencsével csak nem találkoztak össze ményseggel, szalomasszaggal s nekvággal a nagyvilágban.

Fogdimeg, a kutyustól, aztán megrakták tarsiznyáikac re- Nehéz szível bucsuztak el szüleiktől, meg — hüszes Odálltak édes anyjukhoz és azt mondták, hogy elmen- mindenképpen segíteni akartak a szomorú soros.

gyék nem volt már a háznál. Bántotta ez a három testvért s mérhetlen szegénységen és nincstelenségen kivül semmi Otthon már az utolsó hamuba silt krumpli is elfogyott. A

A talicska, a láda meg a kulcs

Legutóbbi fejtörőnk helyes megfejtése: Szeretet, Ködmön.

Helyesen fejtették meg: Mokos Anuci, Piri Mariska, Bognár Lacika, Pick András, Molnár Boriska, Ciegler Bandi, Ney Mancika, Vukov Konstantin és Mariska, Kulunesics Józsi, Schusztér István, Bálint Janika, Basch Jani, Dozsay Ilonka és Józsi, Basch Zsu- zsánna, Rill Antal és Margit, Szőregi Andika, Kenyeres Dancika, Bartha Gabika és Birike, Fischer Nelli és Évi, Nagy Dániel, Stolz Elly, Lázárovics István, Pálffy Jusztika, Rosenberg Lea és Majsi, Szalkity Mica, Fill Juckó, Végh Juliska, Wajsz Veronka, Hoffmann René, Kertész Ily, Brünner Harry, Schmidtz Teruska, Ujvári Bandi Brückner Laci, Bognár Sándor, Nyitrai Kálmán, Gottlieb Hajnalka, Stejn Rózsika, Berky Ilke, Lányi Stefi, Berger Kató, Friedmann Marci, Müller Gabriella, Vitsch Mariska, Farkas Ica, Kiss Karcika, Brückner Gyuszi, Kastlicher Feri, Medgyessy Börci és Giziké, Jo- lánka és Juhász Mara, Dudás Kató, Glied Mariska.

A jutalomkönyvet Szőregi Andika nyerte el.

ÜZENETEK:

Dudás Lali: Bizonyára nem kaptam meg, vagy nem volt jó. — Kastlicher Feri: Nem is kell összeválni a Habostortát, azt én nem szeretem. Ird csak le szavakkal, nem kell külön lerajzolni — Brück- ner Gyuszi: Elkésett a leveled. — Sz. Erich: Ird ki a neved. Nem sze- retem ha a gyermekek álnév alatt és jeligére írnak. — Berky Ilke: Majd utána nézek. — Ujvári Bandi: Elfelejtették a neved a lapodra írni, de megismertem az írásod. Máskor ne feledkezz meg. — Schmidtz Teruska: Ha te még mindig szereted a meséket és élvez- zed őket nem baj. Ne törődj semmivel, csak tanulj szorgalmasan. — Brenner Harry. Örülök, hogy úgy megszeretted a Habostortát. Ird meg hanyadikba jársz. — Hoffmann René: Hogyne fogadnálak bel örömmel, csak szorgalmas légy. — Till Juckó: Hogy haragudnék, bizonyára nem kaptam meg a leveled. — Pálffy Jusztika: Dehogy ha-

A fak törzsen ezertéle kuszó-növény, áthatolhatatlan sűrűség- napusgarat, hogy a legbelső növényzet nőhet meg. toronymagos pálmák meg árnyékot sem adnak, áteresztik a olyan sűrűn nőnek, hogy az eget is elhárítják, másutt meg fazon van egy csodálatos óserdő. A fak ott olyan nagyok és — Hat messze-messze Afrikában, tul a nagy homokvsa- — Az bizony jó lesz, Szél urti! — Nohát én is ilyen kis négergyerekekről mesélek ma neked fekete emberek, a négerék. Láttam is már ilyen néger. de meg az emberek is mások, mint itt Európában. Ott élnek a Földközi tengeren. Másik világosz, ahol a növények, állatok — Már hogyne tudnám. Tőlünk déluyugatra van, tul a Szél urti.

— Tudod-e kislány, hol van Afrika? — kérdezte tölem
7 A kis négergyerek.

Amit tőle hallottam, azt nektek is elmondom, gyerekek. csodálatos országokról.

előtt meg és sok-sok szép mesét mondott idegen emberekről, Ugy is történt. Szél urti kiengedtem, de háiból sokszor erre járok és be is nézek hozzátok.

nyen. Ha látod, hogy ide-oda bilien, akkor tudhatod, hogy — Néz meg minden reggel a szelkakat a nagy kémé- kának segíteni.

nap nem illhetek a kandailló előtt, tannhi is kell, meg anyus- — Igen ám, de honnan tudom meg, hogy itt jársz? Fegsz idegen országokról, csodálatos vidékekről.

ha most kiengedsz, nem sokára visszaövék és mesélek neked — Ha itt tartasz bezárva, bizony nem hallsz mesét. De — Akkor nem is engedlek ki, meséj nekem. am mesélni!

— Mert nagyon szeretem az embereket. Ha tudnád, dezem én. — Akkor hát miért szöktél be a kéményünkhöz? — kér- megharagszik, ha nem kerülsz idejében vissza hozzá.

nem sokára, csak engem előre küldött körülhézni. Es nagyon rórt erdő, med és minden megtartva a földben. Most is jön idegöregesse. Ha meg nem hozná, nem kapna szép fehér taka- az ereje. De kell is ám erő ahhoz, hogy a sok néhez hofelhöt — Sohase haragudj, nem rossz öklme, csak igen nagy keknék az udvarra, mikor az új. Haragszom is rá.

— Ismerem bizony, ki se szabad menni nekünk gyerme-

— Fel fog fordulni — aggodalmaskodott a seriff, aki a fe- her felét tette ki. Bull ugorj a vízbe, te is Jackie és uszatok el a partig.

Bull vonakodott, de későn volt. A csónak megbillent és valamennyien kifordultak. Prűszkölve, nagynehezen mégis a partra vergődtek. A seriff alig állt a lábán mire kivouszoita magát a szerencsére langyos vízből.

— Szép kis kaland, — sóhajtozták a rend őrei, csak Jackle nem panaszkodott. Chaplin már tisztálkodott és hatalmas zsebkendőjével törülgette arcát, olyan előkelő mozdulatokkal, mintha márványfürdőből lépett volna ki.

A hideg víz azonban úgy látszik, csak felfrissítette őket, mert amint egy kissé megszáradtak, azonnal folytatták a haj- szát a megszökött gazfickók után. Nem volt sok veszteni való idejük, a nyomok arra vallottak, hogy a gyerekekről a szomszédos községbe igyekeztek, ahonnan ebben az időtájban kellett egy vonatnak kiindulni. Rin heverte ki a leg hamarabb a szerencsétlenséget. Finom szimatjával rövid keresés után újból megtalálta a nyomot. Vadul és boldogan csaholt, mintha csak azt mondta volna, na most nem menekültök előlem jóma- darak. A seriff és csapata most már vidáman folytatta a haj- szát. Szaporán lépdéltek át a füves térségen, majd egy kis erdőskébe kerültek. Itt a kutya soká szimatolt, vonított és körbe-körbe kezdett futkosti.

— Vigyázat, itt valami lesz — suttogta a seriff, — mire valamennyien lehasaltak a fübe és várták mit fog végezni a kutya. Rin-Tin-Tin eltűnt a bozótbá, soká nem hallatszott semmi. Izgalmas perceket töltöttek így. Az égen álmos csilla- gok usztak és a hold sápadt fénye ragyogta be a tájat. Lan- gyos meleg szellő reszkette meg a lombokat, tunya, puha ál- mosító és egyhangu békakuruttyolás hallatszott nagyon mesz- sziről.

A kutya zöldfényben égő szeme felvillant a sötét háttér- ben. Az üldözők felugrottak és mentek utána. Egy helyen a fű erősen le volt taposva.

— Itt megpihentek a gazemberek — állapította meg a se- riff, miután jó szemügre vette a lehangereit helyet.

Az erdőség után kavicsos, száraz, pusztá következett. Itt elszórtan állt csak egy-egy farm. A tetők csillogtak a hold- fényben és a seriff meg is jegyezte:

— Ilyen időben élvezet az üldözés!

Nem érezték fáradtságot. Mentek gyors léptekkel. Jackie is előreszaladt, pár perc múlva vadul felcsattant Rin ugatása. Jackie tele torokkal kiáltott valamit.

— Megvannak, előre, — harsogta a seriff és előrántotta revolverét. Tisztásra értek, ahol izgalmas küzdelem folyt ek-

Lehajolt hát egy hatalmas kulcs akadt a kezébe. Megnézegette, megcsodálta, aztán a tarsznyájába süllyesztette. Fáradt is volt, szomorú is volt, az éhség is gyötörte Jan- csit. Különösen pedig az bántotta, hogy egyebet se tudott sze- rezni egy haszonatlan kulccsal. Ez annyira elkéserítette, hogy nem mert hazamenni. Restellte, hogy ilyen semmisséggel állí- son haza. Leteküdt egy szénaboglya tövében s hamarosan el- fogta a mélyeséges, pihentető álmot.

Ez alatt Dömötör, a középső testvér egy erdőbe kevere- dett. Oda csalta az utja. Bizony ő se járt valami nagy szeren- csével. Egy rozoga talicskát talált az egyik erdei tisztáson. Ki tudja, hány száz esztendővel ezelőtt felejtette ott valaki. Gondolta, ha már mást nem tud vinni, hazatolja a talics- kát. Jó lesz valamire a ház körül. Ha másnak nem, jó lesz tu- zelőnek.

Zörgött az öreg talicska, korgott Dömötör üres gyomra. Egyszer csak észrevette, hogy maga előtt az országúton valaki hatalmas ládat cipel a hátán. Hol lehet, hol felveszi. A verejtékét törölgeti. Jó nehez lehetett a láda. Hát ahogy utolért a ládával bajlódó embert, még a ta- risznyája is leszakadt örömben a válláról. A tulajdon Orbán bátyja volt az, aki a láda alatt görgyedt.

Összelelkezett a két testvér. Végtelemlő örült Dömötör Orbánnak, Orbán meg különösen a talicskának. Így aztán már könnyebben boldogultak. Rővidebb volt az út hazáig és felváltva tolták a talicskát.

Dömötörök állig merték megmutatni apjuknak, anyjuknak hogy milyen semmitérvó holmikkal érték haza.

A talicskát kint hagyták az udvaron az eperfa alatt, a lá- dat meg becsifték a szobába. Nézegették, forgatták. Talá- latnak levő összes kulcsokat megpróbálták, de a kulcsjuk min- dig csak azt mondta: nem, nem, nem. Mikor látták, hogy egyik kulcs sem fogad szót, nekiesetek véssével, kalapáccsal, baltával. Egy lépéssel sem tudtak előbb jutni. Se a zár, se a pántok meg nem mozdultak volna a világra.

Csüggedten, csaldódottan tettek le a szerzámokat, kulcs- kat, mikor valaki kopogtatott az ablakon.

Fogd meg ukatásból mindjárt tudták, hogy kedves valaki érkezett a hához. Jancsi érkezett meg porosan, fáradtan, té- pedten, kislirt szemekkel.

Amit a Szel urfi beszélt

Régi, nagyon régi házban laktunk gyermekkoromban. Csodálatos ház volt az, olyanokat ma már nem építenek. Csú- pa boltozatos szobája, keskeny ablaka és métervastag fala volt a háznak. Talán még ágyuoljó sem tudta volna átmenni. De nekünk gyerekeknek, legjobban tetszett az óriás kandalló, amely a két legnagyobb szobát melegítette. Izazi, régműdől kandalló volt, melybe egész hasábfákat kellett betáramni, hogy azán a fellobogó láng melegítse és fényt árasztson az óriás szo- bában. Nagyon szerettük elmézegetni a táncoló lángokat, le- heveredtünk a kandalló elé terített barna mackóbundára és ott hallgattuk, hogyan duruzsol a tűz.

De bevallom, én nem csak akkor heverészttem ott a kan- dalló előtt, mikor a lángok táncot jártak benne. Még jobban szerettem ott lenni, mikor a kandalló torka sötéten ástott és széles kéményében Szel urfi talált magának szállást, onnan fűtőrészt, sítizozott, ifeszítgetve a házbelieket. Néha besu- hant a szobába is, meglebégeltette a nagy, nehéz függönyöket, megrázta az ablaküvegeket, lesöpötte apa irászatáról a fehér vagy teleirt papírlapokat, aztán kacagva szaladt ki.

Egyszer aztán nagyon merész dolgot eszeltem ki! Tud- tam, hogy a kémény nyílását el lehet zárni, nehogy befújon a szél, beáradjon rajta a hideg. Megvártam hát, míg Szel urfi betáncolt a szobába és mikor láttam, hogy a szoba legfavo- labbi sarkában cibálja a függőnyt, hamar elzártam a kémény- nyílást. Aztán lekupordtam a mackóbundára és dobogó- szívvél vártam, hogy mi lesz.

Szel urfi egy darabig még pajkoskodott, helytelenkedett, aztán ki akart röpenni a nyíláson. De nem lehetett ám! Azt csak ember tudta kinyitni! Rázta, rázta a kis ajtót, hiába. Jó eszű ember volt az, aki azt röpenni a nyíláson. De nem lehetett ám! Azt nem lehetett röpenni a nyíláson. De nem lehetett ám! Azt nem lehetett röpenni a nyíláson. De nem lehetett ám! Azt nem lehetett röpenni a nyíláson.

Kor. Rin-Tin-Tin tépett, szaggatott egy embert, aki kétségbe- esetten kiabált:

Vegyélek le rólam ezt az átkozott vadállatot!

A Félzemű volt. Jackie egy másik emberrel birkozott. Töpörödött, gonosz nézésű csavargó volt, az elhagyatott ház gazdája. Jackie átkulcsolta a lábát, fogaival harapta a csavar- gót, aki bár erősebb volt, nem tudott tőle szabadulni, bárhogy is akarta lerázni magáról a gyereket.

A társaságot egy kettőre lefoglta a serif emberei. Kezü- kön lábukon megkötözték a Félzeműt és a társát, de a nagy harcban egészen elfeledkeztek a gyerekről: Peggiről. Mikor a gazfickók már a pázsiton heverték, akkor jutott eszükbe Peggí.

— De hol van Peggí? kérdezte Chaplin, aki igen hősiés- sen küzdött a harcban. Azt csinálta, hogy rugdosta a már le- fogott Félzeműt, miközben hősiésen kiabált:

— Na, ugye elcsiptelek!!

Gyorsan átkutatták a terepet, de Peggít sehol sem talál- ták. Vallatóra fogták a gazfickókat, de azok egyetlen egy szót sem akartak mondani.

— Nem láttuk, nálunk nem volt, mi nem vittük magunk- kal — hajtották egyre.

Jackinek mentő ötlete támadt.

— Hol vagy Tin, kérdezd csak meg te, hol van Peggí.

A kutya a fogát csikorgatta olyan rémesen, olyan véreng- zően, hogy a hátukon végig szaladt a hideg. A kutya a Félsze- mű felé közeledett. A csavargó tehetetlenül vergődött, de vé- dekezni nem tudott. A kutya egyenesen a torka felé tartott. Meleg lehellelte ott érzett a Félzemű arcában, akinek a fogai vacogtak. A kutya villogó fogai odaérték a nyakához.

— Megmondod? — kérdezte a serif, aki jól mulatott a gaz- fickó félelmén. A Félzemű fejevel igent intett, mire Jackie fűtventett a kutyának, aki engedelmesen hozzászaladt.

— Ott hagytuk az erdőben — nyögte ki, nem mertük tovább vinni, mert láttuk, hogy üldöznek bennünket.

Visszatértek az erdőbe. Most értették csak a kutya előbbi nyugtalanságának okát. Bizonyosan a közelben sejtette kis gazdáját, de a két nyom közül nem tudott eligazodni. Egyik bozotos eldugott helyen megtalálták a kis leányt, akinek lábai össze voltak kötve, hogy ne tudjon menekülni. A Félzeműnek az volt a terve, hogy ha üldözőik elvesztik a nyomukat, visz- szatérnek érte. De ez a terv, hála Rin-Tin-Tin szimatjának, nem sikerült. Peggí sirt és a kutya is fájdalmasan vonított a wiszontlátás örömére.

Lett is nagy öröm odahaza. Már azt hitték, hogy vissza sem jön többet s hála Istennek, mégis csak hazakerült ő is.

Az otthonvalók látták, hogy Jancsi üres kézzel jött. Nem is faggatták hát, hogy mit hozott, nehogy megszomorítsák.

Ő azonban megkérdezte bátyjaitól, hogy mit hoztak, ta- lálkoztak-e a szerencsével?

— Egy rozoga talicskát találtam, — mondta csendesen Dömötör.

— Én meg egy hasznavehetetlen ládat, — motyogta Or- bán. Nehéz, mint a kő és hiába cipeltem haza, nem bírjuk ki- nyitni.

Jancsinak megvillant a két szemé, hirtelen belenyult a ta- risznyájába s kapta ki belőle a hatalmas kulcsot, amit a száz- tornyu palota kapuja előtt talált.

— Én meg ezt a csodabogár kulcsot találtam, — mondta bizakodóan Jancsi.

A két öregebb testvér egyszerre kapott a kulcs után. Egy pillantás, két pillantás, a kulcs máris benne volt a zárban. Három pillantás, négy pillantás, a láda felpattant.

Tágranyított szemmel, csodálkozva szedegették ki a sok sok bennevalót.

Nem került abból semmi más elő a világon, mint ruha, ruha, meg megint csak ruha. Fekete ruha, csikos ruha, ilyen szoknya, olyan szoknya, gyermeknadrág, férfinnadrág, mel- lény, télikabát, — talán még jegesmedve bunda is.

— Ha mást nem adott a jó Isten, ezt is látlásan köszö- njük, — mondta az édesapa.

Aztán mindegyik kiválasztott magának egy-egy formás ruháskát s máris felcserélték a rongyos rajtuk valóval.

Ahogy Jancsi magára rántotta a zsinóros kabátkát, aka- ratlanul is a zsebébe nyult.

Hanem most került ám csak a markába az Igazi szeren- cse! Egy zacskó arany pénz a maga valóságában.

Aztán hamarosan Orbán kiáltott fel örömben, majd Dö- mötör:

— Édesapám, itt is egy zacskó arany!

— Édesanyám, emitt is egy zacskó arany!

Egy darabig nézték, nézegették a temérdek tallért, azt n odaszaladtak szüleikhez, egymás nyaköbibe borultak és sirtak örömlükben.

Örömlük, boldogságuk, — no meg a pénzük még máig se fogyott el.